

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ МІЖНАРОДНИХ
ВІДНОСИН ІМ. Б. Д. ГАВРИЛИШИНА
КАФЕДРА МІЖНАРОДНОЇ ЕКОНОМІКИ**

ЗБІРНИК ТЕЗ ДОПОВІДЕЙ

*Міжнародної науково-практичної конференції
студентів та молодих вчених*

«МІЖНАРОДНА ЕКОНОМІКА В УМОВАХ КЛІМАТИЧНИХ ЗМІН: ПАНДЕМІЧНИЙ ТА ПОСТ ПАНДЕМІЧНИЙ ПЕРІОД»

11 квітня 2022 р.

Тернопіль
ЗУНУ
2022

«МІЖНАРОДНА ЕКОНОМІКА В УМОВАХ КЛІМАТИЧНИХ ЗМІН: ПАНДЕМІЧНИЙ ТА ПОСТ ПАНДЕМІЧНИЙ ПЕРІОД». Збірник тез доповідей Міжнародної науково-практичної конференції студентів та молодих вчених (11 квітня, 2022 р.) – Тернопіль, 2022. – 182 с.

*Розглянуто та рекомендовано до друку на засіданні кафедри міжнародної економіки Західноукраїнського національного університету
(протокол №8 від 23.03.2022 р.)*

Керівництво оргкомітету:

Андрій КРИСОВАТИЙ, доктор економічних наук, професор, ректор Західноукраїнського національного університету – голова оргкомітету;
Зеновій-Михайло ЗАДОРОЖНИЙ, доктор економічних наук, професор, проректор з наукової роботи Західноукраїнського національного університету;
Ірина ІВАЦУК, доктор економічних наук, професор, директор ННІВМД ім. Б. Д. Гаврилишина Західноукраїнського національного університету;
Ірина ЗВАРИЧ, доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри міжнародної економіки Західноукраїнського національного університету;
Evangelos SISKOS, Professor of the Department of International and European Economic Studies, University of Western Macedonia, Greece;
Eckhard FREYER, Professor, Dr., Vice Head of OMNIS Religio Vorstandt, Germany.

Редакційна колегія:

Леся КОЛІНЕЦЬ, д.е.н., проф., професор кафедри міжнародної економіки;
Віталіна КУРИЛЯК, д.е.н., проф., професор кафедри міжнародної економіки;
Марія ЛИЗУН, д.е.н., проф., професор кафедри міжнародної економіки;
Ігор ЛІЩИНСЬКИЙ, д.е.н., проф., професор кафедри міжнародної економіки;
Євген САВЕЛЬЄВ, д.е.н., проф., професор кафедри міжнародної економіки;
Наталія СТАХОВА, к.е.н., доц., доцент кафедри міжнародної економіки;
Алла УНІЯТ, к.е.н., доц., доцент кафедри міжнародної економіки;
Тетяна ШПАК, викладач кафедри міжнародної економіки.

Збірник тез доповідей укладено за матеріалами Міжнародної науково-практичної конференції студентів та молодих вчених «Міжнародна економіка в умовах кліматичних змін: пандемічний та пост пандемічний період», яка відбулась у Західноукраїнському національному університеті 11 квітня 2022 року.

За зміст наукових праць та достовірність наведених фактологічних і статистичних матеріалів відповідальність несуть автори

ЗМІСТ

ПРОГРАМА	6
СЕКЦІЯ 1. ЕКОБЕЗПЕКА СУСПІЛЬСТВА ТА ІНКЛЮЗІЯ ЦИРКУЛЯРНОЇ ЕКОНОМІКИ В УМОВАХ ПАНДЕМІЇ	14
Олена БУЛАТОВА	14
КОНТРАВЕРСІЙНІСТЬ ПОЛІТИКИ РЕСУРСНОГО НАЦІОНАЛІЗМУ З ПОЗИЦІЙ ФЕНОМЕНУ СТАЛОСТІ	
Наталія РЕЗНІКОВА	17
ПОЛТЕКОНОМІЯ ДОПОМОГИ В КОНТЕКСТІ ПОВОЄННОГО ВІДНОВЛЕННЯ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ	
Олена ПТАЩЕНКО	21
МІГРАЦІЙНІ ПОТОКИ: СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ СОЦІАЛЬНОЇ НАПРУГИ	
Володимир ПАНЧЕНКО	23
НЕОПРОТЕКЦІОНІЗМ ЯК ДРАЙВЕР ЕКОНОМІЧНОГО ЗРОСТАННЯ В НОВІЙ СТРАТЕГІЇ ВІДНОВЛЕННЯ УКРАЇНИ	
Оксана ІВАЩЕНКО	27
ДИЛЕМИ МОНЕТАРНОЇ СТАБІЛЬНОСТІ В УМОВАХ ФІНАНСОВОЇ ЛІБЕРАЛІЗАЦІЇ	
Катерина КОРСУНОВА	31
ІНСТРУМЕНТАРІЙ МІЖНАРОДНОГО МАРКЕТИНГУ В ПОСТПАНДЕМІЧНИХ УМОВАХ	
О. В. ДОРОЩУК	34
ТЕХНОЛОГІЧНІ ЗРУШЕННЯ ТА ПОТЯСІННЯ У СФЕРІ БАНКІВСЬКОЇ КОНКУРЕНЦІЇ ПІД ВПЛИВОМ ВИХОДУ НА РИНОК FİNTECH ТА BIGTECH КОМПАНІЙ	
Михайло ГРОД	38
БІЗНЕС-МОДЕЛІ ЯК ІНСТРУМЕНТ СПРІЯННЯ РОЗВИТКУ ЦИРКУЛЯРНОЇ ЕКОНОМІКИ	
Вікторія ПЕТРОВА	41
АДАПТАЦІЯ ЄВРОПЕЙСЬКОГО ДОСВІДУ ЦИРКУЛЯРНОЇ ЕКОНОМІКИ В УКРАЇНІ	
Ye Jianfu, Iryna ZVARYCH	46
INTERNATIONAL ECONOMY UNDER CONDITIONS OF CLIMATE CHANGES: PANDEMIC AND POST-PANDEMIC PERIOD	
Lu Liling, Iryna ZVARYCH	51
CHANGE OF SUPPLY CHAIN PARADIGMS – TRANSFORMATION IN THE POST-EPIDEMIC ERA	
Demin Zhong, Iryna ZVARYCH	54
CIRCULAR ECONOMY MODEL: PRACTICE AND FUNCTION IN CHINA'S ECONOMIC APPLICATION	
Shangkan Zhou, Iryna ZVARYCH	56
CHINE'S "STAGE-PATTERN" TWO-DIMENSIONAL MODEL OF INDUSTRIAL DEVELOPMENT	
СЕКЦІЯ 2. СТАЛІЙ РОЗВИТОК І ГЛОБАЛЬНА ЗМІНА КЛІМАТУ	58
Kateryna NAUMIK-GLADKA	58
PROBLEMS OF COMMUNICATION MANAGEMENT IN PANDEMIC AND POSTPANDEMIC PERIOD	
Олена ЛЕГОСТАСЬВА, Ольга ЛЕЩЕНКО	60
ГЛОБАЛЬНИЙ ЕФЕКТ МАЙНІНГУ КРИПТОВАЛЮТ	

Сергій РОДІОНОВ	62
ЗМІНА МАРКЕТИНГОВИХ ОРІЄНТИРІВ В ПАНДЕМІЧНИЙ ТА ПОСТПАНДЕМІЧНИЙ ПЕРІОД	
Ірина ДЕРІД, Єлизавета ХМЕЛЕВСЬКА	64
ЛОБІСТСЬКІ ВИТРАТИ ПАЛИВНИХ КОРПОРАЦІЙ VS ГЛОБАЛЬНІ ВИТРАТИ НА БОРОТЬБУ ЗІ ЗМІНАМИ КЛІМАТУ	
Тетяна ДРАПАК	69
СТАЛИЙ РОЗВИТОК І ГЛОБАЛЬНА ЗМІНА КЛІМАТУ	
Іраклій ІМНАДЗЕ	72
РОЗВИТОК СУЧАСНИХ ТНК В УМОВАХ ПОСТПАНДЕМІЇ ТА СОЦІАЛЬНОЇ НАПРУГИ	
Gisa MUGANWA, Iryna ZVARYCH	75
SUSTAINABLE BUSINESS AND CIRCULAR ECONOMY IN AFRICA	
	75
Michael GANDA, Iryna ZVARYCH	77
CURRENT ECOLOGICAL TENDENCIES IN AFRICA	
	77
Liang Fuhang	80
ACHIEVING THE SUSTAINABLE DEVELOPMENT GOALS IN CHINA	
	80
An Yuanyuan	81
THE OPPORTUNITIES AND COUNTERMEASURES OF DIGITAL ECONOMY DEVELOPING IN THE POST- EPIDEMIC ERA	
Yin LIJING	85
DEVELOPMENT OF COOPERATION BETWEEN UKRAINE AND THE EU IN THE CONDITIONS OF THE EASTERN PARTNERSHIP POLICY IMPLEMENTATION	
СЕКЦІЯ 3. ЄВРОПЕЙСЬКИЙ СОЮЗ: СУЧАСНІ ЗАГРОЗИ ТА МОЖЛИВОСТІ РЕГІОНАЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ	
	90
Ігор ЛІЩИНСЬКИЙ	90
ЄВРОПЕЙСЬКА ПРАКТИКА СТАЛОГО РОЗВИТКУ МІСТ	
Marіia LYZUN	94
SUSTAINABLE DEVELOPMENT OF THE PERIPHERAL AREAS	
Наталія КРАВЧУК, Олег ІВАЩУК	96
СТРАТЕГІЧНІ ВЕКТОРИ ЕКОНОМІЧНОЇ ДИПЛОМАТІЇ УКРАЇНИ В КОНТЕКСТІ ГЕОПЛІТИЧНОГО ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНОГО ТРЕКУ: НОВІ ВИКЛИКИ І МОЖЛИВОСТІ	
	96
Наталія СТАХОВА	100
СПІЛЬНА РЕГІОНАЛЬНА ПОЛІТИКА ЄС: ДИСКУСІЙНІ АСПЕКТИ	
	100
Максим ЖИВКО	105
ВПЛИВ ПАНДЕМІЇ COVID-19 НА СОЦІАЛЬНУ НЕРІВНІСТЬ У СВІТІ	
	105
Олена ПОРАДЕНКО	107
НАПРЯМКИ ПОДОЛАННЯ НЕГАТИВНОГО ВПЛИВУ ПАНДЕМІЇ COVID- 19 НА РИНОК ВНУТРІШНЬОГО ТУРИЗМУ В УКРАЇНІ.....	
	107
Du Wei	109
AGRICULTURAL REGIONAL STRUCTURE IN CHINA	
	109

Алла УНІЯТ, Анастасія КАПЛІУН	115
АНАЛІЗ ВПЛИВУ НА ЕКОНОМІКУ КРАЇН СВІТУ СТРАТЕГІЇ М'ЯКИХ ОБМЕЖЕНЬ В УМОВАХ ПАНДЕМІЇ	
Huang Meimengmeng.....	118
DRIVERS OF RURAL DEVELOPMENT IN CHINA	
Zhao Lina.....	122
CROSS-BORDER E-COMMERCE BETWEEN CHINA-UKRAINE: PANDEMIC CHALLENGES	
Jiang Juan.....	125
INTERNATIONAL LOGISTICS' ASPECTS IN THE PANDEMIC PERIOD	
Shen Yang.....	127
THE EU'S NEW INDUSTRIAL STRATEGY UNDER CLIMATE CHANGE CONDITIONS	
Huang Xiong.....	135
CHINA'S TRADE COOPERATION WITH UKRAINE	
Zhang Ping.....	137
THE DEVELOPMENT OF SMART HEALTH AND WELLNESS INDUSTRY IN CHINA	
Zhao Boshu.....	141
SUSTAINABLE DEVELOPMENT AND GLOBAL CLIMATE CHANGE	
Ouyang Siqi.....	144
CHINA IN THE PROCESS OF INTERNATIONAL LABOUR MOBILITY	
Ouyang Sijia.....	146
CHINESE YUAN INTERNATIONALIZATION	
Андрій ГОМОТЮК	148
ІННОВАЦІЙНІ ШЛЯХИ ФІНАНСУВАННЯ МАЛИХ ТА СЕРЕДНІХ ПІДПРИЄМСТВ В ІНДІЇ	
Семен МЛИНКО	151
ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ВИБІР ГРУЗІЇ: ПРОБЛЕМИ І ПЕРСПЕКТИВИ	
Катерина МАТЬОЛА	155
ЄВРОПЕЙСЬКИЙ СОЮЗ: СУЧАСНІ ЗАГРОЗИ ТА МОЖЛИВОСТІ РЕГІОНАЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ	
Едуард ЛІТОВКІН	158
БІЛОРУСЬ: АВТОРИТАРИЗМ, ЯК ПЕРЕШКОДА НА ШЛЯХУ ДО ЄС	
Вікторія КОВБАСОВСЬКА	161
МІГРАЦІЯ МОЛОДІ В УМОВАХ ЗМІНИ РИНКУ ПРАЦІ ТА НАПРЯМИ РЕГУЛЮВАННЯ ЇЇ ДЕРЖАВОЮ	
Христина САВКА.....	164
УКРАЇНА ТА ЄС: ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ІНТЕГРАЦІЇ В СУЧАСНИХ УМОВАХ	
Юлія СТЕЦИК	170
МОЖЛИВОСТІ ВСТУПУ МОЛДОВИ У ЄВРОПЕЙСЬКИЙ СОЮЗ ТА ЇЇ ПРОБЛЕМНІ АСПЕКТИ	
Павло ДЗЮБАНОВСЬКИЙ	172
СТРАТЕГІЧНІ НАПРЯМКИ РОЗВИТКУ ПЕРИФЕРІЙНИХ ТЕРИТОРІЙ КРАЇН ЄС: ДОСВІД ДЛЯ УКРАЇНИ	
Aikaterini-Sotiria ARGYRIOU	174
FINANCING IN SHIPPING INDUSTRY IN GREECE	

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН
ІМ. Б. Д. ГАВРИЛИШИНА**

КАФЕДРА МІЖНАРОДНОЇ ЕКОНОМІКИ

ПРОГРАМА

*Міжнародної науково-практичної конференції
студентів та молодих вчених*

**«МІЖНАРОДНА ЕКОНОМІКА В УМОВАХ
КЛІМАТИЧНИХ ЗМІН: ПАНДЕМІЧНИЙ ТА
ПОСТ ПАНДЕМІЧНИЙ ПЕРІОД»**

11 квітня 2022 року

**Тернопіль
ЗУНУ
2022**

КЕРІВНИЦТВО ОРГКОМІТЕТУ КОНФЕРЕНЦІЇ:

Андрій КРИСОВАТИЙ, доктор економічних наук, професор, ректор
Західноукраїнського національного університету – голова оргкомітету;

Зеновій-Михайло ЗАДОРЖНИЙ, доктор економічних наук, професор,
проректор з наукової роботи Західноукраїнського національного
університету;

Ірина ІВАЩУК, доктор економічних наук, професор, директор ННІВМД ім.
Б. Д. Гаврилишина Західноукраїнського національного університету;

Ірина ЗВАРИЧ, доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри
міжнародної економіки Західноукраїнського національного університету.

ЗАРУБІЖНІ ЧЛЕНИ ОРГКОМІТЕТУ:

Evangelos SISKOS, Professor of the Department of International and European
Economic Studies, University of Western Macedonia, Greece

Eckhard FREYER, Professor, Dr., Vice Head of OMNIS Religio Vorstandt,
Germany

ОРГКОМІТЕТ:

Леся КОЛІНЕЦЬ д.е.н., проф., професор кафедри міжнародної економіки;

Віталіна КУРИЛЯК д.е.н., проф., професор кафедри міжнародної економіки;

Марія ЛИЗУН д.е.н., проф., професор кафедри міжнародної економіки;

Ігор ЛІЩИНСЬКИЙ д.е.н., проф., професор кафедри міжнародної економіки;

Євген САВЕЛЬЄВ д.е.н., проф., професор кафедри міжнародної економіки;

Олена ПОРАДЕНКО к.е.н, доц., доцент кафедри міжнародної економіки;

Наталія СТАХОВА к.е.н, доц., доцент кафедри міжнародної економіки;

Алла УНІЯТ к.е.н., доц., доцент кафедри міжнародної економіки;

Мар'яна ЛІФАНОВА к.е.н., доцент кафедри міжнародної економіки;

Тетяна ШПАК викладач кафедри міжнародної економіки.

Місце проведення конференції:

Західноукраїнський національний університет
Корпус №1
м. Тернопіль, вул. Львівська 11

Zoom ID: 879 618 445 51

ПОРЯДОК РОБОТИ

11 квітня 2022 р.

11⁰⁰ – 11¹⁵

11¹⁵ – 13⁰⁰

13⁰⁰ – 15⁰⁰

15⁰⁰ – 15¹⁰

урочисте відкриття конференції

пленарне засідання

робота в секціях

закриття конференції

ПЛЕНАРНЕ ЗАСІДАННЯ

Вітальні слова

Андрій КРИСОВАТИЙ, доктор економічних наук, професор, ректор Західноукраїнського національного університету ;

Зеновій-Михайло ЗАДОРЖНИЙ, доктор економічних наук, професор, проректор з наукової роботи Західноукраїнського національного університету;

Оксана ДЕСЯТНЮК, доктор економічних наук, професор, проректор з науково-педагогічної роботи (міжнародна діяльність) Західноукраїнського національного університету;

Ірина ІВАЩУК, доктор економічних наук, професор, директор Навчально-наукового інституту міжнародних відносин ім. Б. Д. Гаврилишина Західноукраїнського національного університету;

Тарас ДЕМКУРА, дійсний член Ради засновників компанії Amway, кандидат економічних наук, віце-президент Українського національного комітету Міжнародної Торгової Палати (ICC Ukraine), старший віце-президент Національної туристичної організації України.

Тетяна ОРЄХОВА, доктор економічних наук, професор, професор кафедри міжнародних економічних відносин, декан економічного факультету Донецький національний університет ім. В. Стуса;

Леонід БИЦЮРА, в.о. завідувача кафедри екології та охорони здоров'я Західноукраїнського національного університету;

Евангелос СИСКОС, доктор економічних наук, професор, професор Університету Західної Македонії, Греції;

Наталія РЕЗНІКОВА, доктор економічних наук, професор, професор кафедри світового господарства і міжнародних економічних відносин Київського національного Університету імені Тараса Шевченка, м. Київ;

Олена ПТАЩЕНКО, доктор економічних наук, професор, декан факультету міжнародних відносин і журналістики Харківського національного економічного університету імені С. Кузнеця;

Ірина ДЕРІД, кандидат економічних наук, доцент Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна;

Олена МИКОЛЕНКО, кандидат економічних наук, доцент Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна;

Екгард ФРАЄР, доктор наук, професор, заступник директора фундації OMNIS Religio Vorstandt, Німеччина;

Роман ЗВАРИЧ, доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри міжнародних економічних відносин Західноукраїнського національного університету.

СЕКЦІЯ 1. ЕКОБЕЗПЕКА СУСПІЛЬСТВА ТА ІНКЛЮЗІЯ ЦИРКУЛЯРНОЇ ЕКОНОМІКИ В УМОВАХ ПАНДЕМІЇ

Олена БУЛАТОВА

Маріупольський державний університет, м. Маріуполь
КОНРАВЕРСІЙНІСТЬ ПОЛІТИКИ РЕСУРСНОГО НАЦІОНАЛІЗМУ З ПОЗИЦІЙ
ФЕНОМЕНУ СТАЛОСТІ

Наталія РЕЗНІКОВА

Київський національний Університет імені Тараса Шевченка, м. Київ
ПОЛІТЕКОНОМІЯ ДОПОМОГИ В КОНТЕКСТІ ПОВОЄННОГО ВІДНОВЛЕННЯ
ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ

Олена ПТАЩЕНКО

Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця
МІГРАЦІЙНІ ПОТОКИ: СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ СОЦІАЛЬНОЇ НАПРУГИ

О. ДОРОЩУК, Наталія РЕЗНІКОВА

Київський національний Університет імені Тараса Шевченка, м. Київ
ТЕХНОЛОГІЧНІ ЗРУШЕННЯ ТА ПОТРЯСІННЯ У СФЕРІ БАНКІВСЬКОЇ КОНКУРЕНЦІЇ
ПІД ВПЛИВОМ ВИХОДУ НА РИНОК FINTECH ТА BIGTECH КОМПАНІЙ

Володимир ПАНЧЕНКО

Консалтингова компанія KSP Strategies, м. Київ
НЕОПРОТЕКЦІОНІЗМ ЯК ДРАЙВЕР ЕКОНОМІЧНОГО ЗРОСТАННЯ В НОВІЙ СТРАТЕГІЇ
ВІДНОВЛЕННЯ УКРАЇНИ

Оксана ІВАЩЕНКО

Національна академія статистики, обліку та аудиту, м. Київ
ДИЛЕМИ МОНЕТАРНОЇ СТАБІЛЬНОСТІ В УМОВАХ ФІНАНСОВОЇ ЛІБЕРАЛІЗАЦІЇ

Катерина КОРСУНОВА

Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця
ІНСТРУМЕНТАРІЙ МІЖНАРОДНОГО МАРКЕТИНГУ В ПОСТПАНДЕМІЧНИХ УМОВАХ

Михайло ГРОД

Київський національний Університет імені Тараса Шевченка, м. Київ
БІЗНЕС-МОДЕЛІ ЯК ІНСТРУМЕНТ СПРИЯННЯ РОЗВИТКУ ЦИРКУЛЯРНОЇ
ЕКОНОМІКИ

Вікторія ПЕТРОВА

Донецький національний університет імені Василя Стуса
АДАПТАЦІЯ ЄВРОПЕЙСЬКОГО ДОСВІДУ ЦИРКУЛЯРНОЇ ЕКОНОМІКИ В УКРАЇНІ

Ye Jianfu, Iryna ZVARYCH

West Ukrainian National University
INTERNATIONAL ECONOMY UNDER CONDITIONS OF CLIMATE CHANGES: PANDEMIC
AND POST-PANDEMIC PERIOD

Lu LILING, Iryna ZVARYCH

West Ukrainian National University
CHANGE OF SUPPLY CHAIN PARADIGMS - TRANSFORMATION IN THE POST-EPIDEMIC
ERA

Demin Zhong, Iryna ZVARYCH

Shangkan ZHOU, Iryna ZVARYCH

West Ukrainian National University

CHINE'S "STAGE-PATTERN" TWO-DIMENSIONAL MODEL OF INDUSTRIAL DEVELOPMENT

СЕКЦІЯ 2. СТАЛИЙ РОЗВИТОК І ГЛОБАЛЬНА ЗМІНА КЛІМАТУ

Катерина НАУМІК-ГЛАДКА

Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця

ПРОБЛЕМИ КОМУНІКАЦІЙНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ В ПАНДЕМІЧНИЙ ТА ПОСТПАНДЕМІЧНИЙ ПЕРІОД

Олена ЛЕГОСТАЄВА, Ольга ЛЕЩЕНКО

Харківський національний університет ім. В.Н. Каразіна

ГЛОБАЛЬНИЙ ЕФЕКТ МАЙНІНГУ КРИПТОВАЛЮТ

Сергій РОДІОНОВ

Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця

ЗМІНА МАРКЕТИНГОВИХ ОРІЄНТИРІВ В ПАНДЕМІЧНИЙ ТА ПОСТПАНДЕМІЧНИЙ ПЕРІОД

Ірина ДЕРІД, Єлизавета ХМЕЛЕВСЬКА

Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

Лобістські витрати паливних корпорацій vs глобальні витрати на боротьбу зі змінами клімату

Тетяна ДРАПАК

Західноукраїнський національний університет

СТАЛИЙ РОЗВИТОК І ГЛОБАЛЬНА ЗМІНА КЛІМАТУ

Іраклій ІМНАДЗЕ

Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця

РОЗВИТОК СУЧАСНИХ ТНК В УМОВАХ ПОСТПАНДЕМІЇ ТА СОЦІАЛЬНОЇ НАПРУГИ

Gisa MUGANWA, Iryna ZVARYCH

West Ukrainian National University

NEW SUSTAINABLE BUSINESS-MODELS IN AFRICA

Michael GANDA, Iryna ZVARYCH

West Ukrainian National University

CURRENT ECOLOGICAL TENDENCIES IN AFRICA

Liang Fuhang

West Ukrainian National University

ACHIEVING THE SUSTAINABLE DEVELOPMENT GOALS IN CHINA

An Yuanyuan

West Ukrainian National University

THE OPPORTUNITIES AND COUNTERMEASURES OF DIGITAL ECONOMY DEVELOPING IN THE POST EPIDEMIC ERA

Yin LiJing

West Ukrainian National University

DEVELOPMENT OF COOPERATION BETWEEN UKRAINE AND THE EU IN THE
CONDITIONS OF EUROPEAN PARTNERSHIP POLICY IMPLEMENTATION

СЕКЦІЯ 3. ЄВРОПЕЙСЬКИЙ СОЮЗ: СУЧАСНІ ЗАГРОЗИ ТА МОЖЛИВОСТІ РЕГІОНАЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ

*Секція організовується як круглий стіл
в рамках реалізації Модуля Жана Моне
Програми ЕРАЗМУС+ 612067-EPP-1-2019-1-
UA-EPPJMO-MODULE «ЄВРОПЕЙСЬКА
РЕГІОНАЛЬНА ПОЛІТИКА: баланс локальних,
національних і пан'європейських інтересів»*

With the support of the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Ігор ЛІЩИНСЬКИЙ

Західноукраїнський національний університет

EUROPEAN PRACTICE OF URBAN SUSTAINABLE DEVELOPMENT

Марія ЛІЗУН

Західноукраїнський національний університет

SUSTAINABLE DEVELOPMENT OF THE PERIPHERAL AREAS

Наталія СТАХОВА

Західноукраїнський національний університет

СПІЛЬНА РЕГІОНАЛЬНА ПОЛІТИКА ЄС: ДИСКУСІЙНІ АСПЕКТИ

Денис КРАВЧУК, Ірина ЗВАРИЧ

Західноукраїнський національний університет

СУЧАСНИЙ СТАН СТАЛИХ ІНВЕСТИЦІЙ В ЄВРОПЕЙСЬКОМУ СОЮЗІ

Du Wei

West Ukrainian National University

DEVELOPMENT OF CHINESE AGRICULTURAL REGIONS

Zhao Lina

West Ukrainian National University

CROSS-BORDER E-COMMERCE BETWEEN CHINA-UKRAINE: PANDEMIC CHALLENGES

Jiang Juan

West Ukrainian National University

INTERNATIONAL LOGISTICS' ASPECTS IN THE PANDEMIC PERIOD

Shen Yang

West Ukrainian National University

EU NEW INDUSTRIAL STRATEGY WITHIN THE USA.-EU-CHINE TRILATERAL GRAND
RIVALRY

Huang Xiong

West Ukrainian National University

CHINA'S TRADE COOPERATION WITH UKRAINE

Zhang Ping

West Ukrainian National University

THE DEVELOPMENT OF SMART HEALTH AND WELLNESS INDUSTRY IN CHINE

Ouyang Siqu

West Ukrainian National University

CHINA IN THE PROCESS OF INTERNATIONAL LABOUR MOBILITY

Ouyang Sijia

West Ukrainian National University

CHINESE YUAN INTERNATIONALIZATION

Юлія СТЕЦИК

Західноукраїнський національний університет

МОЖЛИВОСТІ ВСТУПУ МОЛДОВИ У ЄВРОПЕЙСЬКИЙ СОЮЗ ТА ЇЇ ПРОБЛЕМНІ АСПЕКТИ

Семен МЛИНКО

Західноукраїнський національний університет

Європейський вибір Грузії: проблеми і перспективи

Вікторія КОВБАСОВСЬКА

Західноукраїнський національний університет

МІГРАЦІЯ МОЛОДІ В УМОВАХ ЗМІНИ РИНКУ ПРАЦІ ТА НАПРЯМКИ РЕГУЛЮВАННЯ ЇЇ ДЕРЖАВОЮ

Христина САВКА

Західноукраїнський національний університет

УКРАЇНА ТА ЄС: ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ІНТЕГРАЦІЇ В СУЧАСНИХ УМОВАХ

Едуард ЛІТОВКІН

Західноукраїнський національний університет

БІЛОРУСЬ: АВТОРИТАРИЗМ ЯК ПЕРЕШКОДА НА ШЛЯХУ ДО ЄС

СЕКЦІЯ 1. ЕКОБЕЗПЕКА СУСПІЛЬСТВА ТА ІНКЛЮЗІЯ ЦИРКУЛЯРНОЇ ЕКОНОМІКИ В УМОВАХ ПАНДЕМІЇ

Олена БУЛАТОВА

*доктор економічних наук, професор,
перший проєктор, Маріупольський
державний університет, м. Маріуполь*

КОНТРАВЕРСІЙНІСТЬ ПОЛІТИКИ РЕСУРСНОГО НАЦІОНАЛІЗМУ З ПОЗИЦІЙ ФЕНОМЕНУ СТАЛОСТІ

Принцип рівності між поколіннями є одним із самих основних принципів сталого розвитку і в більш широкому сенсі феномену сталості [1]. Тим не менш, на диво мало практичної уваги було приділено як науковцями, так і практиками [2-8], питання того, в який спосіб координувати експлуатацію невідновлюваних природних ресурсів, лишаючись поза дискусій щодо оптимальних ставок виснаження останніх. Суверенні фонди можуть в деяких випадках прямо вирішувати це питання шляхом резервування коштів для майбутніх поколінь, але вони також можуть бути виснажені непідконтрольними громадськості урядами на підтримку поточних бюджетних виплат, що власне суперечить статуту таких фондів.

Серед найбільш руйнівних асоціацій ресурсного націоналізму є феномен ресурсного прокляття, коли залежність від доходів від природних ресурсів породжує економічні викривлення, сприяє поширенню корупції і в крайніх випадках стимулює насильство, призводячи до громадянських воєн. Окреслене стало підґрунтям вимог, адресованих не лише компаніям, а і урядам, до декларації інвестицій у відповідні сектори та використання дивідендів/надходжень, іншими словами, було встановлено вимоги транспарентності при визначенні пріоритетності державних витрат на основі ресурсних доходів. Без прозорості зв'язків між доходами від природних ресурсів і планами державних витрат, зусилля по оцінці вкладу ресурсного націоналізму до сталого розвитку і зеленого зростання істотно ускладнюються. Як зазначає О. Іващенко, хоча ОЕСР, ЮНЕП, Світовий банк та інші міжнародні організації по-різному визначають зелене зростання, всі вони, здається, розглядають зелене зростання як важливу стратегію досягнення сталого розвитку [2, с.134].

Негативні практики, що висвітлюються прихильниками ідеї публічності державних видатків, також є ознакою підходів деяких країн з «ресурсним націоналізмом» до управління природними ресурсами. Наприклад, у багатьох країнах, контракти щодо природних ресурсів не є загальнодоступними і можливості, навіть урядовців, не кажучи вже про громадськість, щодо ведення

контролю є обмеженими. Було б невірною припускати, однак, що є вкорінені зв'язки між «ресурсним націоналізмом» і непрозорим управлінням контрактами і доходами. Дійсно, деякі прояви ресурсного націоналізму є реакцією проти попередньої негативної практики або інвестиційної спадщини корупції в секторі природних ресурсів.

До прикладу, у Болівії суперечки щодо розподілу істотно збільшених вуглеводневих доходів спричинили велику занепокоєність серед громадськості, адже по факту чіткий розподіл між планами з витрат доходів від нафти і газу та витрат, отриманих з інших джерел, уряд так і не зміг надати. Незважаючи на те, процеси спільного планування на місцевому рівні здатні допомогти забезпечити участь громадськості у процесі прийняття бюджетних рішень, і такий механізм доводить свою адаптивність та ефективність не лише на регіональному, але й на національному рівнях. Втім, хоча уряд Болівії і узяв на себе зобов'язання поширювати доходи країни від нафти і газу справедливо, цілий ряд факторів перешкоджають досягненню цієї мети, що свідчить про необхідність ефективного управління потенціалом державного сектора для підтримання ресурсного націоналізму в цілях сталого розвитку.

На даний момент відсутня регуляторна база, яка б визначала правила та механізми оптимального структурування механізмів розподілу доходів, як на національному так і місцевому рівнях, або інструменти прийняття рішень для розподілу тягаря локалізації та інтерналізації екологічних та соціальних збитків, пов'язаних з розвитком ресурсної бази країни. Проте, відсутність чітких рамок для розподілу доходів між національним та субнаціональним рівнями може серйозно обмежувати розвиток спільноти або посилювати нерівномірність в розподілі вигод від сталого розвитку та залученні соціальних інвестицій індивідуальних інвесторів. Іншими словами, досягнення мети підвищення доходів від нафти і газу за допомогою ресурсного націоналізму не означає, що доходи розподілятимуться справедливо.

Приклад Болівії тут не є унікальним. Так, в Малайзії географічне розміщення основних місць видобутку природних ресурсів є набагато менш вигідним для національної єдності, ніж в Нігерії: багаті ресурсами регіони Сабах і Саравак не є частиною материка Малайського півострова. Тим не менш, протягом десятиліть Сабах і Саравак істотно поступалися використанням доходів від природних ресурсів для національного розвитку.

Відтак з тим, аби ресурсний націоналізм сприяв сталому розвитку, мають бути задіяні ефективні системи стримувань і противаг. У ряді країн з ресурсним націоналізмом, система стримувань і противаг діє невиважено і, отже, ймовірність того, що приймаючі держави зможуть подолати збільшення доходів і зниження якості державних витрат є обмеженою.

Асоціація з видобувної промисловості Болівії - Міжнародна рада з видобування корисних копалин і металів (ІСММ), в своїй ініціативі з ресурсного забезпечення, серед іншого, спрямована на виявлення безлічі факторів, які б дозволили деяким країнам отримати користь від їх значної забезпеченості ресурсами за допомогою економічного зростання і зниження рівня бідності та уникнути так званого «ресурсного прокляття». Вона також має на меті визначення деяких практичних кроків, які можуть бути прийняті компаніями, урядами, місцевими громадами та установами з надання допомоги в створенні таких сприятливих факторів, де вони відсутні. Двома традиційними поясненнями соціально-економічних показників є якість управління і якість макроекономічного управління, останнє з яких залежить від першого.

Спираючись на огляд існуючої літератури, консультанти ІСММ дійшли до висновку, що ефективне управління складається з п'яти компонентів: 1) сильні держави, адміністративний потенціал, зобов'язання уряду, що заслуговують довіри; 2) обмеження сили держави; 3) сумісність формальних і неформальних інституцій; 4) формальні економічні інститути для контролю та підтримки ринків; 5) технічний потенціал. Тим не менш, вони визнають, що проекти з видобутку ресурсів самі по собі мають потенціал, щоб позитивно чи негативно вплинути на ефективне управління. Корпоративна відповідальність теж є важливим фактором, що впливає на результативність політики ресурсного націоналізму.

Список використаних джерел:

1. *Іващенко О.А. Концепція сталості у фокусі цілей сталого розвитку. Стратегія розвитку України: фінансово-економічний та гуманітарний аспекти: матеріали VI Міжнародної науково-практичної конференції. Київ: «Інформаційно-аналітичне агентство», 2019. С. 289-291.*
2. *Іващенко О.А. До питання про співвідношення понять "зелене зростання", "сталий розвиток", і "зелена економіка": від колізії до консенсусу. Бізнес-аналітика в управлінні зовнішньоекономічною діяльністю: Матеріали VIII Міжнародної науково-практичної конференції, 17 березня 2021 року / упоряд. О.А. Іващенко. Київ: ДП «Інформаційно-аналітичне агентство», 2021. С. 132-136.*
3. *Панченко В. Г. Діалектика сталого розвитку і ресурсного націоналізму як протекціоністської політики. Матеріали доповідей Міжнародної науково-практичної конференції «Забезпечення сталого розвитку економіки: проблеми, можливості, перспективи». м. Ужгород, 16-17 лютого 2018 р. Ужгород: Видавничий дім «Гельветика», 2018. С.21-23.*

4. Резнікова Н. В. *Економічна кон'юнктура розвинених країн: навч. посіб. у 2-х ч.* Київ: Аграр Медіа Груп, 2021. Ч.1. 422 с.
5. Melnyk T., Reznikova N., Ivashchenko O. *Problems of statistical study of "green economics" and green growth potentials in the sustainable development context.* *Baltic Journal of Economic Studies*. 2020. Vol. 6 (3). P. 87-98.
6. Reznikova N., Zvarych R., Zvarych I., Shnyrkov O. *Global circular e-chain in overcoming the global waste.* *Procedia Environmental Science, Engineering and Management*. 2019. Vol. 6. P. 641-647. URL: http://procedia-esem.eu/pdf/issues/2019/no4/72_Reznikova_19.pdf
7. Reznikova N., Ivaschenko O., Rubtsova M. *Global problems as a subject of interdisciplinary studies in the focus of international economic security and sustainable development.* *Економіка та держава*. 2020. № 7. С. 24-31.
8. Reznikova N. *Transnationalization as an aggravator of the nature use problem: challenges on the way to sustainable development.* *Міжнародні відносини. Серія «Економічні науки»*. 2016. №7. URL: http://journals.iir.kiev.ua/index.php/ec_n/issue/view/163

Наталія РЕЗНІКОВА

*доктор економічних наук, професор,
професор кафедри світового
господарства і міжнародних
економічних відносин,*

*НН Інститут міжнародних відносин
Київського національного Університету
імені Тараса Шевченка, м. Київ*

**ПОЛІТЕКОНОМІЯ ДОПОМОГИ В КОНТЕКСТІ ПОВОЄННОГО
ВІДНОВЛЕННЯ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ**

В українському експертному середовищі точаться активні дискусії щодо плану післявоєнного відновлення економіки. Все частіше для визначення вектору відбудови на користь реіндустріалізації та інтеграції української економіки в глобальні ланцюги створення вартості [1], а відтак розвитку технологічної та інноваційної складових економічної безпеки [2-4] у нас і за кордоном як історичну аналогію називають поняття «план Маршалла» [5]. Здається, західні лідери досягли солідарності у визнанні необхідності застосування щодо України американського плану, подібного до того, який був застосований після Другої світової війни для Європи. В українському

експертному середовищі є і ті, хто підтримує такий підхід, але також і ті, хто, посилаючись на історичні, інституційні, правові і культурні відмінності України від післявоєнної Європи та Японії, здійснюють як емоційну, так й аналітичну атаку навіть на спроби обговорення можливості надання масштабного пакета допомоги.

Спектр коливань в оцінці перспектив від оптимістичних до песимістичних залежить не стільки від кута зору на те, ким буде Україна після перемоги — прохачем західної допомоги чи заслуженим отримувачем фінансування за перемогу, яку вона виборола дорогою ціною (коли надання коштів стане престижним для кожної країни), — скільки від дедалі більшого конфлікту між очікуваннями, які покладаються на можливий український економічний прорив українцями як реципієнтами, та іншою стороною — партнерами, донорами ресурсів для післявоєнного розвитку.

Із уявних і реальних нововведень, які сучасність додала до практики зовнішньої політики, жодне не є загадковішим як для розуміння, так і для реалізації, ніж іноземна допомога. Побутує думка, що відмова від відносин обміну, розрив їх і заміна обміну допомогою був важливим сигналом зміни ієрархії сторін, їхнього статусу, коли країни переходили до відносин «донор — одержувач». Реципієнти допомоги могли бути як серед альянтів донора, так і серед переможених. Низка дослідників інтерпретує допомогу як символічне домінування, під час якого одержувачі стають співучасниками існуючого порядку, що дає змогу донорам насамперед жертвувати, а отже, стверджуватись у ролі лідерів. З таких позицій сучасні приклади надання іноземної допомоги можуть сприйматися як подарунок, який відображає і зміцнює ієрархічні відносини.

Хоча історичне коріння іноземної допомоги сягає в глибину на століття, дослідження цього феномена найбільше апелюють саме до плану Маршалла — програми реконструкції європейської економіки вартістю у понад 140 мільярдів доларів (у цінах 2017 року), запроваджену США після Другої світової війни. Як відзначають антропологи, історики і соціологи, стратегічні міжгрупові надання подарунків та інші форми обміну між урядами і племенами передували дипломатії, комерційним угодам, транскордонним інвестиціям та іншим видам обміну. Зокрема, світова історія містить безліч прикладів того, як уряди застосовували допомогу як стратегічний геополітичний інструмент часто у контексті конкуренції між провідними державами [6], яка виступала іманентною ознакою регуляторного протистояння [7].

Вчені часом досліджують допомогу як інструмент, що застосовується країнами-донорами для досягнення власних інтересів, що потенційно може підвищувати попит на економічний націоналізм, деглобалізацію та загострювати глобальні проблеми міжкраїнового співіснування [8-10]. Але післявоєнне

застосування цього зовнішньополітичного інструмента стало поширеним. Приблизно тоді ж було визнано, що успіх іноземної допомоги з точки зору донорів був пов'язаний не тільки з міжнародною політикою, але і з результатами розвитку реципієнтів самої допомоги. Пізніше дослідники постійно демонстрували спосіб, в який донори застосовують допомогу для просування власних політичних інтересів, часто за рахунок добробуту її реципієнтів. Справді, конфлікт між потребами отримувача допомоги та донора — факт, який не викликає сумнівів. Мотивація донорів пов'язана з політичними, військовими та економічними цілями.

Відповідаючи на запитання про те, що повинна враховувати Україна, вимагаючи післявоєнну допомогу для економічного відновлення, посилаючись на історичний досвід, можемо наголосити на такому.

Практика політекономії допомоги свідчить, що завжди існують політичні інтереси потенційних донорів, які в ситуації нинішньої війни містять:

1) забезпечення голосу України в ООН (*використання української карти допоможе витіснити РФ із майданчика міжнародних організацій*);

2) вплив на політичну поведінку держав, представлених у міжнародних організаціях (*український кейс може сприяти підключенню країн-потенційних інтересантів у трансформації Росії*);

3) задоволення потреб членів коаліції країни-донора, виконання ними моральних зобов'язань донорів перед міжнародним співтовариством (*сприяння розвитку демократії, боротьба з авторитарними режимами, забезпечення колективної безпеки*);

4) конкуренцію між донорами (*за доступ до українського ринку, її ресурсів; а з урахування геополітики може йтися про конкуренцію між США, Британією та ЄС за позицію титульного союзника*).

У врахуванні військових інтересів необхідно брати до уваги, що допомога надходила для:

1) підтримки регіональних сфер впливу та регіональних об'єднань (*саме підтримання регіональної безпеки анонсовано метою співпраці України, Польщі та Великої Британії*);

2) інвестування у держави з високим рівнем військового потенціалу з метою забезпечення військової співпраці у разі можливої загрози (*у рівні військової підготовки ЗСУ вже ніхто не має сумнівів, вона може бути істотно розширена і запланована на довгий термін*).

Допомога також застосовується для задоволення економічних потреб донорів, а саме:

1) забезпечення економічних і комерційних переваг для компаній країн-донорів допомоги (*зокрема, в Україні достатньо стратегічно важливих ресурсів, які сприятимуть забезпеченню сталості виробничо-збутових*

ланцюжків у межах ЄС, що сприятиме підвищенню конкурентоспроможності європейських виробників, не говорячи вже про внесок України у глобальну продовольчу безпеку);

2) реагування на внутрішні зовнішньоекономічні переваги країн-донорів (на рівні ЄС турбота про Україну з метою забезпечення внутрішньої стабільності цього об'єднання для демонстрації периферійним країнам-членам спроможності захистити проєвропейськи налаштовану державу, а, отже, цінності, на яких де-юре базується ЄС).

І хоча такий екскурс в інтенції донорів допомоги, на нашу думку, є вартим серйозного аналізу, існуючі дослідження іноземної допомоги і дискурс прогнозів можливого характеру фінансування в Україні уникають розгляду глибинних політичних цілей держав, остерігаючись звинувачень у прихильності до конспірологічних теорій та невдячності потенційним донорам. Але якщо така аналітика й зустрічається, то значною мірою вона стосується наслідків надання допомоги незахідними державами для існуючого режиму системи міжнародного розвитку. Зокрема, останнім часом у центрі особливої уваги опиняються політичні мотиви надання допомоги розвитку з боку Китаю, де зростання залежності країн від китайських інвестицій сприймається як фактор його експансії [11, с.978]. Подібна односторонність в оцінках не дає змоги Україні адекватно проводити підготовку переговорної позиції з донорами і зводить реципієнта до «прохача», а «допомогу» до поняття «подарунок».

Список використаних джерел:

1. Іващенко О.А., Резнікова Н.В. Перспективи участі України в глобальних ланцюгах створення вартості як засіб підвищення конкурентоспроможності в умовах транснаціоналізації виробничих відносин. *Інвестиції: практика та досвід*. 2015. № 16. С. 22–26.
2. Панченко В. Г., Резнікова Н. В., Іващенко О. А. Розвиток industry 4.0 й цифрової економіки у фокусі глобального технологічного та інноваційного суперництва КНР і США. *Економіка та держава*. 2021. № 2. С. 4–10.
3. Панченко В. Г., Резнікова Н. В., Іващенко О. А. Безпекові та інноваційні важелі економічної стратегії азійських країн: національні інструменти набуття конкурентних переваг в умовах глобальних трансформацій (на прикладі В'єтнаму та Індії). *Ефективна економіка*. 2021. № 5. URL: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=8918>
4. Резнікова Н.В., Панченко В.Г., Іващенко О.А. Вплив кон'юнктури ринку рідкоземельних елементів на економічну та енергетичну безпеку держав: перспективи інституційного регулювання ресурсного протистояння й інноваційно-технологічного потенціалу конкурентоспроможної зеленої

- економіки. *Ефективна економіка*. 2021. № 7. URL: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=9068>.
5. Резнікова Н.В. Міжнародні економічні відносини в епоху глобалізації: історико-теоретичні аспекти сучасних світогосподарських зв'язків. *Економіка України*. 2020. № 12. С. 77–80.
 6. Резнікова Н.В., Іващенко О.А., Курбала Н.В. Ідентифікаційні характеристики розвинених країн у мандатах міжнародних організацій: ознаки передової економіки у фокусі дослідження. *Економіка та держава*. 2020. № 9. С. 17–24.
 7. Panchenko V., Reznikova N., Bulatova O. Regulatory Competition in the Digital Economy: New Forms of Protectionism. *International Economic Policy*. 2020. № 1-2 (32-33). P. 49-79.
 8. Reznikova N., Bulatova O., Panchenko V. The policy of economic nationalism: from origins to new variations of economic patriotism. *Baltic Journal of Economic Studies*. 2018. Vol. 4 (4). P. 51–59.
 9. Reznikova N., Ivashchenko O. Projections of deglobalization in the contemporary international economic relations in the context of the paradigm of globalism. *Вісник Маріупольського державного університету. Серія: Економіка*. 2018. Вип.15. С.98-106.
 10. Reznikova N., Ivaschenko O., Rubtsova M. Global problems as a subject of interdisciplinary studies in the focus of international economic security and sustainable development. *Економіка та держава*. 2020. № 7. С. 24-31.
 11. Резнікова Н. В. Економічна кон'юнктура розвинених країн: навч. посіб. у 2-х ч. Київ: Аграр Медіа Груп, 2021. Ч.1. 422 с.

Олена ПТАЩЕНКО

доктор економічних наук, професор,
декан факультету міжнародних
відносин і журналістики Харківського
національного економічного
університету імені С. Кузнеця

МІГРАЦІЙНІ ПОТОКИ: СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ СОЦІАЛЬНОЇ НАПРУГИ

Складовою світової економічної системи та важливим глобальним явищем є міжнародна міграція робочої сили. Феномен міжнародного поділу праці та інтеграції існує вже досить довгий час та є індикатором рушійних сил

глобалізаційного процесу. У світі немає жодної країни, яка не була б залучена до глобальних міграційних процесів на різних етапах свого розвитку.

Європейські міграційні процеси сьогодні суттєво пов'язані зі змінами політичних умов в різних країнах. Так збройні конфлікти на Сході забезпечили суттєвий приток мігрантів до європейських країн. Це в свою чергу суттєво підвищило соціальну напругу в європейському регіоні.

Так сирійський конфлікт призвів до великої кількості мігрантів, яких європейські країни вимушені були розміщувати в таборах для біженців. Ці мігранти здебільшого представляли низько кваліфіковану робочу силу, яка не мала бажання знайти робоче місце та покращити своє соціальне становище. Через такий міграційний потік в 2015 році країни Європи суттєво обмежили пересування біженців між країнами та ввели ретельний контроль їх перебування. Такі заходи були введені через підвищення кримінальних проявів серед біженців.

Якщо звернути увагу на Україну, то можливо зазначити, що Україна виступає як експортер трудових ресурсів на світовому ринку праці. Однак ці дані з офіційних статистичних джерел, які не враховують біженців, вимушено переміщених осіб та нелегальних іммігрантів.

Трудова міграція українців за роки незалежності стала гострою державною проблемою. Це пов'язано передусім з тим, що за роки незалежності рік у рік відбувався постійний відтік висококваліфікованого персоналу з держави.

Ситуація в Україні також характеризується тим, що значна кількість мігрантів провокує численні проблеми, але з іншого боку, нові можливості на ринку праці.

Так зазначимо, що міграційні процеси постійно спонукають до розвитку ІТ-сектор, який у свою чергу забезпечую суттєвий відсоток ВВП України. На сьогоднішній час та за умов військового конфлікту в країні ІТ-сектор чи не єдиний сектор економіки, який не перестав працювати та забезпечувати бюджетні надходження.

Зазначимо, що міграційні процеси лютого-березня 2022 року суттєво вдарили по таких секторах економіки:

- торгівля;
- сфера послуг;
- наукова сфера;
- освітня сфера;
- туризм;
- сільське господарство;
- хімічна промисловість;
- легка промисловість та інші.

На квітень 2022 року міграційний потік з України становив:

- зовнішніх мігрантів – близько 4х мільйонів осіб;
- внутрішніх мігрантів – близько 7 мільйонів осіб.

Такий суттєвий міграційний потік створив суттєву соціальну напругу у Польщі, Чехії, Словаччині, Угорщині та Німеччині. Зазначені країни вимушені розміщувати мігрантів з України у таборах для біженців та тимчасових притулках для переміщених осіб. Соціальна підтримка мігрантів з кожним днем сповільнюється, що призводить до збільшення невдоволення та соціальній напрузі в країнах прийняття мігрантів.

Таким чином, військовий конфлікт в Україні підвищив динамічність міграційного потоку в країнах Європи. Так до європейських країн на сьогодні виїхали представники таких професій як: ІТ-спеціалісти; інженери, науковці, освітяни, спеціалісти хімічної промисловості та інші. Люди розміщені в таборах для біженців, що становить соціальну напругу в країнах. Вирішенням цього питання займається Рада Європи та на державному рівні окремі країни. Всі ці міри повинні стабілізувати зростаючу соціальну напругу в європейському регіоні.

Список використаних джерел:

1. *Офіційний сайт Державної служби статистики України. URL: <http://ukrstat.gov.ua>.*
2. *Офіційний сайт Статистичної служби Європейського Союзу. URL: <http://ec.europa.eu/eurostat>.*

Володимир ПАНЧЕНКО

доктор економічних наук,

партнер консалтингової компанії KSP

Strategies, м. Київ

НЕОПРОТЕКЦІОНІЗМ ЯК ДРАЙВЕР ЕКОНОМІЧНОГО ЗРОСТАННЯ В НОВІЙ СТРАТЕГІЇ ВІДНОВЛЕННЯ УКРАЇНИ

Якщо стратегію сприймати як детальний та всебічний комплексний план, призначений для забезпечення виконання місії організації та досягнення її цілей у довгостроковій перспективі, розгляд придатності існуючих стратегій економічного розвитку України на роль повоєнної стратегії логічно було б розпочати з постановки питання про місію держави та її місце у міжнародному поділі праці крізь призму пошуку драйверів економічного зростання із врахуванням поточних тенденцій розвитку системи міжнародних економічних відносин — регуляторної конкуренції [1], спроб адаптації політики економічного

патріотизму та економічного націоналізму як урядами країн розвинених, так і країн, що розвиваються [2], що провокує розвиток деглобалізаційних процесів [3], загострення глобальних проблем [4], а також глобального технологічного та інноваційного суперництва [5], що разом формує феномен нової норми світової економіки [6; 7].

Драйвери економічного зростання – це сукупність складних силових механізмів, які вловлюють потенційний первинний і вторинний ринковий попит і каталізують імпульси, що йдуть від цього попиту, що розширюється, певним чином включаючи розрізнені активи (матеріальні, фінансові, інформаційні, трудові тощо) в русло потужного руху, що змінює внутрішньодержавну економічну дійсність. Драйвер виникає в результаті оптимальної для певної країни конфігурації базових умов задоволення зростаючого попиту за рахунок внутрішніх резервів. Драйвери можуть мати різну природу, проте основна функція драйвера – формування цілісної внутрішньодержавної системи вертикальних і горизонтальних зв'язків, що уловлюють і поширюють імпульси, які йдуть від точок зростання на окремих ринках, переважно всередині національної системи. Ця конфігурація умов включає і інфраструктуру, і логістику, і сприятливе підприємницьке середовище, і систему стійких регіональних, міжгалузевих і внутрішньогалузевих коопераційних зв'язків, управлінські традиції, розвиток соціального капіталу тощо.

Основним завданням і точок, і драйверів економічного зростання, що цілком відповідає ідейним засадам концепції конкурентоспроможності країни, є підвищення продуктивності праці. На нашу думку, підвищення продуктивності праці є системоформуючим інтересом країни, який виходить за межі суто економіки, перетинаючись із соціальним, екологічним, ресурсозабезпечувальним вимірами. Феномен продуктивності праці полягає ще й у тому, що, з одного боку, її зростання нівелює наслідки протекціоністських заходів, що реалізуються в країнах-партнерах, з іншого боку, якщо країни, що сповідують протекціоністську політику, завдають удару країні, що є об'єктом протекціоністського тиску, остання не матиме іншого виходу, ніж її підвищення. Отже, економічний інтерес країни полягатиме у сприянні підвищенню ефективності виробництва, підвищенні продуктивності праці, скороченні витрат та заохоченні інновацій. Як результат, індивідуальна боротьба з наслідками вжитих протекціоністських заходів на рівні кожної окремо взятої країни, що страждає від їх проявів, призводить до зростання рівня інноваційності на глобальному рівні, відтак призводячи до відсіювання конкурентів, що концентруються на протекціоністській боротьбі, оснований лише на екстенсивному використанні ресурсів. Іншими словами, зростання продуктивності праці і підвищення ефективності використання наявних ресурсів як спосіб нівелювання наслідків протекціонізму породжує запит на нові форми

забезпечення умов формування драйверів і реалізації потенціалу точок зростання як способу забезпечення конкурентоспроможності країни.

Протекціонізм зразка ХХІ ст. має комбінований характер і яскраво виражене національне забарвлення. Впровадження в термінологічний обіг поняття «неопротекціонізм» дозволить синтезувати смислові значення протекціонізму і лібералізму, які зводяться до необхідності задоволення нагальних потреб суспільства (тих або інших його суб'єктів) в особі держави. Йдеться про такі потреби як виживання, безпека, а також сталий розвиток. Сам статус цих потреб, характер необхідності, важливості, усвідомлення рангу «державності» дає підставу побачити національні інтереси країни як генетичну основу протекціонізму і лібералізму. Інтереси різних суб'єктів, виявлені, усвідомлені і доведені до рангу національних інтересів, створюють дихотомну єдність протекціонізму і лібералізму, що додає їм соціальної значущості.

Національні економічні інтереси зразка ХХІ ст., пропущені через горнила глобальних викликів та модифіковані з урахуванням детермінованих на наднаціональному рівні правил співпраці, формуються як реакція на ендогенно продуковані умови господарювання і не можуть не бути орієнтовані на максимізацію спільного виграшу і мінімізацію спільних втрат, що робить їх докорінно відмінними від економічних інтересів зразка ХХ ст., які уможлилювали сповідування стратегії «розори свого сусіда». Так, скорочення сукупного попиту під впливом коронакризи спонукало національні уряди до пошуку шляхів розширення потенціалу внутрішніх ринків, і всі країни об'єднала мета відновлення темпів зростання світової економіки загалом і торгівлі зокрема [8, с.243]. З іншого боку, загальна загроза кліматичних змін об'єднала світову спільноту навколо проблеми ощадливого ресурсокористування та енергозбереження і визначила зміну пріоритетів з екстенсивного на інтенсивний тип господарювання в межах реалізації стратегії сталого, а подекуди й інклюзивного розвитку. Цілі досягнення економічного розвитку і зменшення його асиметрій у порівнянні з розвиненими країнами шляхом відстоювання економічного суверенітету (для країн, що розвиваються) або боротьба за збереження (для розвинених країн) чи поширення економічного впливу (для країн, що розвиваються) стають домінантами трансформації класичного протекціонізму в неопротекціонізм, який синтезує в собі як форми класичного протекціоністського захисту, так і новітні його форми [9; 10]. Саме це унеможливує використання для аналізу сучасної міжнародної економічної та інтеграційної політики як терміну «новий протекціонізм» – адже за змістом останній мав би докорінним чином відрізнитись від «класичного», – так і терміна «протекціонізм» через невідповідність його категоріального апарату відтворити логіку його модифікацій.

Список використаних джерел:

1. Panchenko V., Reznikova N., Bulatova O. *Regulatory Competition in the Digital Economy: New Forms of Protectionism. International Economic Policy. 2020. № 1-2 (32-33). P. 49-79.*
2. Reznikova N., Bulatova O., Panchenko V. *The policy of economic nationalism: from origins to new variations of economic patriotism. Baltic Journal of Economic Studies. 2018. Vol. 4 (4). P. 51–59.*
3. Reznikova N., Ivashchenko O. *Projections of deglobalization in the contemporary international economic relations in the context of the paradigm of globalism. Вісник Маріупольського державного університету. Серія: Економіка. 2018. Вип.15. С.98-106.*
4. Reznikova N., Ivaschenko O., Rubtsova M. *Global problems as a subject of interdisciplinary studies in the focus of international economic security and sustainable development. Економіка та держава. 2020. № 7. С. 24-31.*
5. Панченко В. Г., Резнікова Н. В., Іващенко О. А. *Розвиток industry 4.0 й цифрової економіки у фокусі глобального технологічного та інноваційного суперництва КНР і США. Економіка та держава. 2021. № 2. С. 4–10.*
6. Панченко В.Г., Резнікова Н.В. *Нова норма світової економіки як середовище становлення неопротекціонізму. Міжнародні відносини. Серія «Економічні науки». 2014. №4. URL: http://journals.iir.kiev.ua/index.php/es_n/article/view/3144.*
7. Резнікова Н.В. *Міжнародні економічні відносини в епоху глобалізації: історико-теоретичні аспекти сучасних світогосподарських зв'язків. Економіка України. 2020. № 12. С. 77—80.*
8. Резнікова Н. В. *Економічна кон'юнктура розвинених країн: навч. посіб. у 2-х ч. Київ: Аграр Медіа Груп, 2021. Ч.1. 422 с.*
9. Панченко В.Г., Резнікова Н.В. *Неопротекціонізм як інструмент усунення внутрішньої суперечності лібералізму. Ефективна економіка. 2016. №1. URL: <http://www.econotyu.nauka.com.ua/?op=1&z=5781>.*
10. Резнікова Н., Іващенко О. *Еволюція форм економічної експансії: неопротекціонізм як інструмент глобального домінування. Економіка і держава. 2016. №4. С. 4-8.*

Оксана ІВАЩЕНКО

*кандидат економічних наук, доцент,
завідувач кафедри економіки та
менеджменту зовнішньоекономічної
діяльності, Національна академія
статистики, обліку та аудиту, м. Київ*

ДИЛЕМИ МОНЕТАРНОЇ СТАБІЛЬНОСТІ В УМОВАХ ФІНАНСОВОЇ ЛІБЕРАЛІЗАЦІЇ

Коронакриза вплинула на систему міжнародних економічних відносин через всі форми їхнього прояву, втім чи не найвиразніший вплив було здійснено саме на монетарну систему, загостривши інвестиційний прагматизм ринків [1], а відтак актуалізувавши запит на пошук нової координації міжнародної економічної політики [2], ревізії її пасток та монетарно-фіскальних дилем макроекономічної стабілізації [3; 4] в контексті платіжних дисбалансів [5-10]. Однією зі сфер державного втручання, що обмежується глобальними ринками та багатосторонніми правилами й практикою, є саме макроекономічна політика, в якій фінанси відіграють ключову роль [11-13]. З одного боку, фінансові ринки здійснюють суттєвий тиск на уряди, аби ті проводили лібералізацію, а з іншого, відкриття капітальних рахунків та більша інтегрованість до міжнародних фінансових ринків обмежують можливість держави проводити автономну макроекономічну політику. Фінансові ринки є головним джерелом нестабільності. Окрім цього, їх проциклічний характер сприяє проведенню монетарної та фіскальної політик, що скоріш загострюють, аніж усувають макроекономічну нестабільність. Зокрема, це стосується країн з ринками, що формуються, які мають великі борги та встановлюють значні фінансові обмеження.

Офіційне фінансування, багатостороннє чи двостороннє, не завжди сприяє зменшенню нестабільності, викликаній проциклічним характером приватних фінансових потоків. Країни з ринками, що формуються, які стикаються із несподіваним і швидким вилученням приватного капіталу, часто отримують офіційну допомогу за умови проведення ними проциклічної жорсткої макроекономічної політики. З іншого боку, наявні дані чітко вказують на те, що допомога країнам з низьким рівнем доходів характеризується високою волатильністю та проциклічністю. Вона має властивість закінчуватись там і тоді, коли вона найбільш за все потрібна, та вимагати проведення жорсткої фіскальної політики, коли насправді є необхідність в експансіоністській політиці. Така ситуація може завдати більше шкоди, аніж нестабільність, викликана приватними потоками капіталу до країн з ринками, що формуються, адже у порівнянні з останньою, країнам з низьким рівнем доходів не вистачає масштабу,

аби справитись із нестабільністю зовнішнього фінансування [14]. Отримання цими країнами більшого простору стратегій залежить в першу чергу від реформування міжнародної фінансової кооперації.

Загальноновизнаним є той факт, що лібералізація капітальних рахунків викликає багато спірних питань у сфері макроекономічного управління, зокрема в монетарній політиці. Згідно з загальноприйнятою економічною теорією, не можливо одночасно проводити незалежну монетарну політику, контролювати обмінний курс та зберігати відкритим капітальний рахунок. Кожен з цих трьох варіантів поодиноці є потенційно можливим, але лише два з них можуть бути обрані в якості фактичної політики. Таким чином, ця дилема отримала назву несумісної трійці. Отже, якщо капітальний рахунок є відкритим, то необхідно обрати між здійсненням контролю над обмінним курсом або проведенням незалежної монетарної політики. Використання монетарної політики в якості контрциклічного засобу з метою регулювання й стабілізації рівня економічної активності може призвести до значних циклічних зсувів обмінного курсу та платіжного балансу. Навпаки, якщо монетарна політика направлена на збереження прив'язки або фіксації валютного курсу, вона не може використовуватися як контрциклічний засіб та не може попереджувати значні коливання рівня економічної активності.

Однак, ступінь ерозії автономії монетарної політики в більшості країн, що розвиваються, є навіть вищим, ніж той, що зображується загальноприйнятою економічною теорією. У цих країнах монетарна політика не може завжди забезпечувати макроекономічну та фінансову стабільність, не дивлячись на те, чи спрямована вона на підтримання стабільності валютного курсу, або ж проводиться незалежно з метою контрциклічного регулювання економіки. Перш за все, в умовах сучасних фінансових ринків вплив монетарної політики та політики відсоткових ставок на обмінний курс є набагато більш невизначеним та нестабільним, аніж це зазвичай описується теорією несумісної трійці, через волатильність настроїв ринку та оцінок рівня ризику. Підчас фінансової кризи підвищення відсоткових ставок зазвичай не в змозі стримати падіння валюти, тоді як у більш сприятливі часи з точки зору оцінки ризику невелика арбітражна маржа може привабити значні вхідні потоки приватного капіталу та викликати посилення валюти.

По-друге, наявність значних рівнів офіційних та/або приватних боргів, деномінованих в іноземних валютах, – так звана доларизація зобов'язань – призводить до значного впливу обмінних курсів на стан національної економіки та фінансові умови. Тоді як в розвинутих країнах валютна нестабільність рідко переноситься на стан платіжного балансу та національного кредитного ринку та ринку капіталів, у країнах, що розвиваються, національні цикли ділової активності, а також фінансові цикли часто асоціюються із різкими коливаннями

зовнішніх потоків капіталу та валютних курсів. Борг перетворився на набагато більш важливий канал передачі змін валютних курсів на економічну активність, аніж торгівля, яка проголошується основним каналом передачі в традиційній теорії несумісної трійці. Валютні кризи в країнах, що розвиваються, надзвичайно рідко проходять без здійснення суттєвого впливу на національні фінансові умови, платіжний баланс та економічну активність. Це є головною причиною, чому близько 85 % усіх дефолтів у країнах, що розвиваються, у 1970 – 1999 рр. були пов'язані з валютними кризами [14].

Країнам, що розвиваються, надавалась порада спрямовувати свою монетарну політику на досягнення цінової стабільності, часто у формі таргетування інфляції. Ця порада засновується на вірі в те, що цінова стабільність разом із фіскальною дисципліною сприятимуть швидкому економічному зростанню, а також забезпеченню макроекономічної та фінансової стабільності, включаючи стабільність доходів та зайнятості, платіжного балансу, потоків капіталу, відсоткових ставок, обмінних курсів та цін на активи. Однак, ця порада стає все більш непридатною для виконання, адже в багатьох країнах, що розвиваються, успіх у забезпеченні цінової стабільності та фіскальної дисципліни не супроводжувався швидкими темпами сталого розвитку. Більш важливо, що в деяких країнах з ринками, що формуються, зокрема у Східній Азії, цикли буму та спаду потоків капіталу та різкі скачки валютних курсів, платіжних балансів, зайнятості та економічної активності мали місце саме за умов цінової стабільності та фіскальної дисципліни. У більш екстремальних випадках, таких як, наприклад, у Латинській Америці, цінова стабільність досягалась за рахунок підвищення фінансової вразливості та нестабільності шляхом запровадження стабілізаційних програм, які спрямовувались на підтримку стабільності обмінних курсів за рахунок нестабільних потоків капіталу.

Список використаних джерел:

1. Відякіна М.М., Резнікова Н.В. Сучасна світова фінансова криза в деструктивних вимірах інвестиційного прагматизму. Вісник Національного банку України. 2010. № 5 (171). С. 23-27.
2. Відякіна М. М., Резнікова Н.В. Теоретичне моделювання координації міжнародної економічної політики. Культура народів Причорномор'я (Проблеми матеріальної культури. Економіка. Географія). 2014. № 257. С. 46-52.
3. Резнікова Н.В., Панченко В.Г., Іващенко О.А. Від синтезу економічних теорій до політичного консенсусу: монетарно-фіскальні дилеми макроекономічної стабілізації в умовах коронакризи. Економіка України. 2021. № 4 (713). С. 21-44.

4. Резнікова Н.В., Панченко В.Г., Іващенко О.А. Від ревізії економічної теорії до ревізії економічної політики: пастки нового макроекономічного консенсусу. *Економіка України*. 2021. № 3 (712). С. 19-40.
5. Іващенко О.А. Потоки капіталу в контексті проблем платіжних дисбалансів: аналіз теоретичних засад та практичних моделей. *Актуальні проблеми міжнародних відносин*. 2013. Вип. 112 (Ч. II). С. 95-101.
6. Іващенко О.А. Глобальні дисбаланси як драйвер трансформації світової валютної системи: полеміка сценаріїв розвитку. *Зовнішня торгівля: економіка, фінанси, право*. 2013. №4 (69). С.59-66.
7. Іващенко О.А. Специфічні прояви глобальних економічних дисбалансів в умовах становлення Бреттон-Вудс II. *Розвиток міжнародної торгівлі в умовах глобальних економічних дисбалансів: матеріали виступів Всеукраїнського форуму з проблем міжнародних економічних відносин (11 квітня 2019 року)*. Житомир: ЖДТУ, 2019. С. 47-50.
8. Іващенко О.А. Феномен глобального надлишку заощаджень в контексті платіжних дисбалансів: детермінанти впливу та корекції. *Актуальні проблеми міжнародних відносин*. 2013. Вип. 114 (Ч. II). С. 82-89.
9. Резнікова Н.В., Іващенко О.А. Роль монетарної політики в досягненні економічної стабільності: асиметрії трансмісійного механізму. *Економіка та держава*. 2016. № 3. С. 7-12.
10. Іващенко О.А. Стабілізаційний потенціал нового макроекономічного консенсусу: критичний аналіз. *Трансформація економіки України: виклики та можливості: Матеріали II всеукраїнської науково-практичної конференції, м. Київ, 24 грудня 2020 р.* Київ: ДНДПМЕ, 2021. С. 41-46.
11. Резнікова Н.В., Рубцова М.Ю. *Міжнародна макроекономіка: теорія і практика*. Київ: Аграр Медіа Груп, 2019. 364 с.
12. Резнікова Н. В. *Макроекономические координаты глобальной независимости. Rozwój społeczności międzynarodowej: przeszłość oraz nowe wyzwania: Lwów-Olsztyn*, 2016. S. 37-48.
13. Резнікова Н.В. *Проблемы глобальной макроэкономической взаимозависимости. Modern Science — Moderní věda*. 2016. № 2. P. 52-55.
14. Резнікова Н. *Про специфіку фінансової кризи в Україні. Персонал*. 2008. № 3. С. 49-55.

Катерина КОРСУНОВА
аспірант кафедри міжнародних
економічних відносин ХНЕУ ім.
С. Кузнеця

ІНСТРУМЕНТАРІЙ МІЖНАРОДНОГО МАРКЕТИНГУ В ПОСТПАНДЕМІЧНИХ УМОВАХ

Оновлення платоспроможної аудиторії міжнародного ринку, створює нові структурні тренди міжнародного маркетингу. Розглянемо найактуальніші та найголовніші з них:

1. Зміцнення соціальної місії бізнесу. Кожній компанії необхідно чітко сформулювати цінності та місію. Наприклад, в лютому 2021 року засновник корпорації Amazon Джефф Безос оголосив про запуск спеціального фонду «Bezos Earth Fund», спрямованого на боротьбу з глобальними змінами клімату на планеті, стартовий бюджет фонду якого становив 10 млрд. доларів [1].

2. Акцент на трьох основних цінностях: гуманність, екологічність, стійкість. [2, 9]. І якщо в суспільстві розвиваються пріоритети дбайливого ставлення до навколишнього середовища і поширення стандартів культури обслуговування, як частини бізнес-моделі компанії, то гуманістичний підхід компаній до клієнтів, екологічність і стійкість будуть основними трендами для бізнесу та маркетингу, якщо поставлена мета на розвиток.

3. Новий погляд на стиль життя. Стиль життя змінився, люди роблять покупки онлайн, пілкуються онлайн, займаються спортом онлайн, більшість нашого життя сконцентрована онлайн. Зараз не тільки програмісти і люди, які працювали на аутсорс, проводять свій робочий день вдома, але і люди з інших сфер діяльності. Так як частина наших розваг стала недоступною, з'явилась велика кількість онлайн розваг, тих самих відео ігор. При цьому потрібно не тільки перенести бізнес зі світу оффлайна в онлайн, але і продумати зручність покупки, логістику і швидкість доставки.

4. Дигіталізація як основний напрям інноваційного розвитку. З'являється новий термін – дигіталізація (перехід на цифровий спосіб зв'язку, записів і передачі даних за допомогою цифрових пристроїв). З одного боку, пандемія принесла значні втрати, як для великих та і середніх, малих компаній і підприємств, але з іншого боку стала потужним поштовхом, акселератором змін. Багато компаній були змушені перевести свої логістичні та комунікаційні процеси в цифрову сферу. Виявилось, що навіть підписи можуть бути цифровими, в свою чергу це позбавляє від бюрократичної тяганини з паперами.

5. Мобільний маркет. В нас час потрібно зосереджувати всю увагу не на адаптивних сайтах або продажах, а на нові функції соціальних платформ (Facebook, Instagram), що забезпечують прямі продажі [7, 8, 4].

6. Відеокомунікації, прямі трансляції. Для соціальних платформ стають пріоритетними відео трансляції, щоб максимально утримувати уваги користувача на платформі і продажів реклами. Оскільки сучасний користувач має доступ до практично необмеженої кількості контенту, але час його обмежений, він приділятиме увагу лише рекламі, яка здатна по-справжньому захопити його з першої секунди.

7. Доповнена реальність. Коли люди не змогли вільно подорожувати, відвідувати кінотеатри, театри чи музеї, найкреативніші маркетологи запровадили нові тренди для розваг людей під час пандемії. Так, розташовані в різних регіонах США музеї виставили свої всесвітньо відомі колекції в Інтернет, до яких могла завітати кожна людина з різних куточків світу. Це викликало позитивний суспільний резонанс.

8. Гейміфікація. Введення принципу гри за останні два роки було протестовано не тільки онлайн, але навіть офлайн для залучення клієнтів. Нині дуже цікавим та ефективним рекламним засобом є взаємодія зі споживачем у формі гри (наприклад, різні опитування біля касових зон у супермаркетах, які демонструються на екранах, а після вибору покупцями відповідей включається позитивне відео з рекламним підтекстом). Гейміфікація — це використання ігрової механіки у не ігровому середовищі чи контексті. Мета гейміфікації — підвищити рівень мотивації та залучення користувачів.

9. Facial coding - дає інформацію про те, як люди будуть реагувати на ваше відео, і дозволяє не витратити гроші на "провальний маркетинг" [8,9]. В сучасності з'явилося автоматизоване кодування особи (AFC) на базі алгоритмів машинного навчання і веб-камер. Система зчитує одиниці інформації, інтерпретує їх і видає аналіз людських реакцій. Це призвело до поширення технології в багатьох секторах, включаючи маркетингову аналітику (Facial coding). Ця інформація про спонтанні, невідфільтровані реакції глядачів на візуальний контент, дає великий обсяг даних для аналізу.

10. Індивідуалізм. Кожен покупець мріє про те, щоб куплена ним річ була унікальною і не подібною на мільйони інших. Це такий сучасний світ, де кожен прагне виділитися, і виробники намагаються це підтримати. Зміни в естетичних і творчих уподобаннях споживачів спостерігаються у найрізноманітніших галузях. Під час вибору, наприклад, одягу всім покупцям хочеться оригінального дизайну, фасону, цікавих кольорових рішень, елегантною упаковки.

Список використаних джерел:

1. Птащенко О. В. *Розвиток моделей комунікацій в мережі інтернет* / О. В. Птащенко, К. І. Акулова // *Соціально-економічний розвиток регіонів в контексті міжнародної інтеграції: науковий журнал ХНТУ (Херсон)*. - 2015. - №19 (8). - С. 39-41

2. Новицький В.Є. Зовнішньоекономічна діяльність та міжнародний маркетинг. - К.: Лібра, 2004. - 190 с.
3. Птащенко О. В. Трансформації інструментарію маркетингових комунікацій в умовах глобалізації / В.В. Божкова, О.В. Птащенко, Л. Ю. Сазер, Л. О. Сигида // Маркетинг і менеджмент інновацій, 2018, № 1 – С. 73-82 URL: <http://mmi.fem.sumdu.edu.ua/>
4. Птащенко О. В. Побудова CRM-системи як основи формування комунікаційної політики між організацією та кінцевим споживачем / О. В. Птащенко, Є.Д. Мірошникова // Вісник Східноукраїнського національного університету ім. .В. Даля. Випуск 6 (230), науковий журнал. – Сєверодонецьк, 2016, СУНУ. – с.108-116
5. Птащенко О.В. Використання маркетингових інструментів для забезпечення позиціонування високотехнологічної продукції / О. В. Птащенко // Проблеми і перспективи розвитку підприємництва: Збірник наукових праць Харківського національного автомобільно-дорожнього університету. – №4 (19) – 2017. – Харків: ХНАДУ, 2017 – 168 с. (С.147-153)
6. Птащенко О.В. Використання інструментів інтернет-маркетингу у бізнес-діяльності / О.В. Птащенко// Соціально економічний розвиток регіонів в контексті міжнародної інтеграції: науковий журнал ХНТУ (Херсон). - 2016. - №21 (10). - С. 76-79.
7. Facial coding у маркетингу: що це та як допомагає продавати ефективніше - - [Електронний ресурс] // Режим доступу: <https://vc.ru/marketing/171449-facial-coding-v-marketinge-chto-eto-i-kak-pomogaet-prodavati-effektivnee>
8. Глобальний бренд: поняття, види, особливості просування на міжнародному ринку - [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://internet-advance.ru/mezhdunarodnaya-reklama/106-globalniy-brend.html>
9. Уманців Ю. Економіка України у вимірі глобальної конкурентоспроможності / Ю. Уманців // Вісн. Антимонопольного комітету України. Конкуренція. - 2011. - №1. - С. 14-23.

О. В. Дорошук

*студентка Київського національного
Університету імені Тараса Шевченка,*

Науковий керівник: проф. Н. В. Резнікова

ТЕХНОЛОГІЧНІ ЗРУШЕННЯ ТА ПОТРЯСІННЯ У СФЕРІ БАНКІВСЬКОЇ КОНКУРЕНЦІЇ ПІД ВПЛИВОМ ВИХОДУ НА РИНОК FINTECH ТА BIGTECH КОМПАНІЙ

Технологічні зрушення у банківській сфері – тема, що активізувалась завдяки поширенню процесів діджиталізації та цифровізації, що своєю чергою стали підґрунтям залученості нових гравців на ринку – компаній FinTech та BigTech. Галузь стоїть перед радикальною трансформацією та реструктуризацією, а також переходом до платформної моделі, орієнтованої на клієнта [1-3].

Після фінансової кризи 2007-2009 років [4-6] банківська індустрія зіткнулася зі зниженням відсоткових ставок, скороченням частки кредитних коштів та/або низькими темпами зростання кредитування, посиленням регулювання та вимог щодо дотримання законодавства, а також заплямованою репутацією [7-8]. Поряд з появою цих проблем, в останні роки у банківському секторі відбулися значні зміни; банкам довелося боротися з усіма викликами, що виникли після кризи, а також із цифровими зрушеннями, викликаними посиленням конкуренції у роздрібній торгівлі, фінансовими технологіями (FinTech) та появою конкуруючих онлайн-платформ.

Цифрові технології можуть зробити великий внесок у підвищення конкуренції та концентрації на банківських ринках. Банківська справа перейде до моделі онлайн-платформи, орієнтованої на клієнта, а діючим банкам доведеться перебудовуватися. Ця цифрова реорганізація дає потенціал для підвищення ефективності за рахунок впровадження інновацій, збільшення диверсифікації пропозиції та конкурентнішої фінансової системи, що сприяє розширенню ринку та підвищенню фінансової доступності. Нові учасники ринку, FinTech і особливо BigTech компанії (тобто великі технологічні компанії, які розширюються у напрямі прямого надання фінансових послуг або продуктів), повинні завойовувати частку ринку за рахунок підвищення ефективності, а не за рахунок лазівок регуляторної конкуренції [9; 10] чи монополізації взаємодії з клієнтами.

FinTech конкуренти вторгаються у традиційний бізнес банків, незважаючи на зусилля останніх щодо адаптації до цифрового світу. У той час як банки традиційно фокусувалися на продукті, нові гравці зосереджуються на клієнті, створюючи тиск на традиційну бізнес-модель банків. Нові гравці повинні фокусуватися на клієнті, тому що вони є суттю їхнього бізнесу, у той час як

наявні гравці вважають, що традиційно клієнти вже мали зв'язок з банком через досвід надання продуктів. Дійсно, конкурентна перевага роздрібних банків, яка може бути підірвана входом на ринок нових учасників, полягає в тому, що вони мають привілейований доступ до постійної бази клієнтів, яким можна продавати різні продукти.

Підвищення очікувань клієнтів від банківського обслуговування обумовлено цифровізацією комерційних послуг та можливістю здійснення операцій у режимі реального часу за допомогою підключених до Інтернету пристроїв, що забезпечують більшу зручність, більш високу швидкість та простоту використання фінансових послуг. FinTech фірми скористалися наявністю незадоволених потреб клієнтів у грошових платежах та переказах (наприклад, міжнародних грошових переказах), кредитуванні та інвестиційних консультаціях. Демографічні фактори та спаплюження репутації діючих банків також відіграють свою роль, так як молоде покоління з більшою ймовірністю користуватиметься продуктами з використанням фінансових технологій цифрових банків. Більше того, деякі споживачі можуть сприймати кредити, надані з використанням фінансових технологій (FinTech кредити), та особливо рівноправне (P2P) кредитування (від користувача до користувача), як кредити з додержанням більшої соціальної відповідальності, ніж традиційні банківські послуги. Цифрова революція змінила також попит на фінансові послуги та змусила банківський сектор стати більш клієнтоорієнтованим. Сектор має надмірні потужності і, що ще гірше, не той тип потужностей – здебільшого застрілий.

Однак як FinTech, так і BigTech-фірми все ще не мають достатнього досвіду, знань та навичок в галузі управління ризиками, що є однією з сильних сторін великих банків. Справді, банки, що діють, вже надають безліч фінансових продуктів, деякі з них досить складні, і мають доступ до більш дешевого фінансування завдяки своєму банківському статусу. Крім того, вони накопичили інформаційний капітал завдяки тривалим відносинам з клієнтами та мають репутацію, що дозволяє зберігати конфіденційність інформації про клієнтів.

Очікується, що вплив обох типів небанківських установ буде значним у плані платіжних рішень та надання консультаційних послуг на ринках капіталу, а також у зміні споживчих очікувань. На інших ринках роздрібних банківських послуг, особливо у сфері видачі та розподілу споживчих кредитів та кредитів для малого та середнього бізнесу, вплив буде менш очевидним. Цифрові технології трансформують загалом фізичну обробку на аналіз клієнтських даних.

FinTech, безумовно, підвищить конкурентність банківських ринків та посилить конкуренцію у короткостроковій перспективі. Чи не призведе вихід на ринок платформ технологічних гігантів до закріплення потужних гравців на домінуючих позиціях, і чи може це викликати проблеми системного ризику, поки

невідомо. Основним видом діяльності BigTech-платформ є технології та дані, і, на відміну від невеликих FinTech-компаній, вони також мають значну економію на масштабі та обсязі, великі клієнтські бази, усталену репутацію та впізнавану назву, «фінансову подушку безпеки» за рахунок нерозподіленого прибутку та безперешкодний доступ до ринків капіталу. Таким чином, в принципі вони можуть конкурувати з діючими банками або (а) ставши банками (посередниками) і використовуючи економію від масштабу, поєднуючи свої існуючі пропозиції з традиційними банківськими продуктами, або (б) як багатосторонні платформи (ринкові майданчики), зосередившись на найбільш прибуткові види банківської діяльності.

Великі технологічні фірми можуть зайняти роль банків і використовувати свої перевірені дані про переваги, звички та поведінку споживачів; вони можуть контролювати досвід покупок багатьох споживачів, а тепер і мережу збуту та комерційної реалізації багатьох постачальників. Вони мають не тільки корисні масиви даних, але й перевагу в плані інструментів (наприклад, алгоритмів штучного інтелекту), що використовуються для їх аналізу, щоб розуміти потреби клієнтів і впливати на них. Фірми BigTech також можуть запропонувати нові послуги, об'єднавши власні існуючі послуги (наприклад, електронну комерцію, онлайн-рекламу) з традиційними банківськими продуктами.

Історія показала, що коли технологічні гіганти приходять у галузі з довгими вертикальними ланцюжками створення вартості, вони можуть використовувати свої порівняльні переваги для монополізації сегментів, в яких вони працюють, а потім поширити свою монопольну владу на інші бізнесові рівні за рахунок мережевих ефектів, як показали кілька антимонопольних справ про зловживання домінуючим становищем, порушених антимонопольними органами (в основному в ЄС, але також і в США) проти Microsoft, Google та Apple. Альтернативна стратегія полягає у співпраці з іншими третіми сторонами. Банкам доведеться перетворити свій власний бізнес на відкриті платформи, що спільно використовуються з іншими банками та фінансовими посередниками, щоб отримати вигоду від співінвестування всіх учасників платформи.

Одним із перших наслідків цифрових потрясінь стане зниження маржі діючих компаній та посилення конкурентного тиску та конкурентності банківських ринків. Довгострокова дія не така однозначна, хоча у ймовірному сценарії конкуренція також посилиться. Довгострокові наслідки залежатимуть від ступеня проникнення компаній BigTech на ринок і від того, чи вдасться декільком компаніям (можливо, включаючи деяких наявних гравців, що трансформувалися в платформи), монополізувати взаємодію з клієнтами і привласнити ренту в цьому бізнесі. Невеликі банки, можливо, зможуть вижити, якщо зможуть передати свої ІТ-потреби на аутсорсинг, наприклад, за допомогою хмарних послуг і використовуючи переваги інноваційної економіки [] . Діючі

банки зможуть виграти від більш високого рівня безпеки даних нових установ та кращих навичок діяльності поза заплутаними лабіринтами нормативно-правового регулювання. Питання в тому, наскільки далеко вони зайдуть, що значною мірою залежатиме від нормативно-правового регулювання.

Список використаних джерел:

1. *OECD. Digital Disruption in Banking and its Impact on Competition. 2021. URL: <http://www.oecd.org/daf/competition/digital-disruption-in-financial-markets.htm>*
2. *Bajari P., Chernozhukov V., Hortacsu A., Suzuki J. The impact of big data on firm performance: an empirical investigation. 2019. URL: <https://www.aeaweb.org/articles?id=10.1257/pandp.20191000>*
3. *What bankers need to know about the mobile generation. The Economist. URL: <https://www.economist.com/special-report/2019/05/02/what-bankers-need-to-know-about-the-mobile-generation>*
4. *Резнікова Н. В., Відякіна М. М. Сучасна світова фінансова криза в деструктивних вимірах інвестиційного прагматизму. Вісник Національного банку України. 2010. № 5 (171). С. 23-27.*
5. *Резнікова Н. В., Відякіна М. М. Світова фінансова криза як фактор економічного розвитку. Бюлетень Міжнародного Нобелівського економічного форуму. 2010. № 1 (3). С. 271-279.*
6. *Резнікова Н. Про специфіку фінансової кризи в Україні. Персонал. 2008. № 3. С.49-55.*
7. *Резнікова Н.В., Панченко В.Г., Іващенко О.А. Від синтезу економічних теорій до політичного консенсусу: монетарно-фіскальні дилеми макроекономічної стабілізації в умовах коронакризи. Економіка України. 2021. № 4 (713). С. 21-44.*
8. *Резнікова Н.В., Панченко В.Г., Іващенко О.А. Від ревізії економічної теорії до ревізії економічної політики: пастки нового макроекономічного консенсусу. Економіка України. 2021. № 3 (712). С. 19-40.*
9. *Panchenko V., Reznikova N., Bulatova O. Regulatory Competition in the Digital Economy: New Forms of Protectionism. International Economic Policy. 2020. № 1-2 (32-33). P. 49-79.*
10. *Панченко В. Г., Резнікова Н. В., Іващенко О. А. Розвиток industry 4.0 й цифрової економіки у фокусі глобального технологічного та інноваційного суперництва КНР і США. Економіка та держава. 2021. № 2. С. 4–10.*
11. *Резнікова Н.В., Рубцова М.Ю., Рилач Н.М. Інституційні важелі міжнародної конкурентоспроможності національної інноваційної системи: проблема вибору інструментів стимулювання інноваційних*

підприємств. Ефективна економіка. 2018. № 11. URL: http://www.economy.nauka.com.ua/pdf/11_2018/16.pdf

12.Резнікова Н. Інноваційна модель розвитку національної економіки: оцінка стартових можливостей та засобів реалізації. URL: www.academia.org.ua

Михайло ГРОД

аспірант Навчально-наукового

Інституту міжнародних відносин

Київського національного університету

імені Тараса Шевченка

БІЗНЕС-МОДЕЛІ ЯК ІНСТРУМЕНТ СПРИЯННЯ РОЗВИТКУ ЦИРКУЛЯРНОЇ ЕКОНОМІКИ

Для досягнення відчутного позитивного впливу циркулярної економіки на стан екології потрібний комплексний підхід, що ґрунтується на глибинному розумінні процесів виробництва та експлуатації або споживання товарів (і окремих видів послуг) на усіх етапах їхнього життєвого циклу. Окрім бюджетів, корегувальних цін, прямого регулювання і фінансування розвитку, уряд має у розпорядженні сукупність інших політичних інструментів, серед яких виокремлюємо такі: державні закупівлі; дослідження і розробки в державному секторі; вимоги щодо розкриття інформації (наприклад, про патенти і фінансові інструменти); стандарти (в тому числі на бездротовий широкосмуговий Інтернет 5G); громадські/публічні аукціони; державну практику управління земельними ресурсами [1, с.238; 2, с.236; 3, с.69]. Справді, екологічний імператив транснаціоналізації [5; 6] та (де)глобалізації [7] висувають нові стандарти конкурентоспроможності [8, с.242] Ми виокремлюємо чотири бізнес-моделі циркулярної економіки, моделювання наслідків адаптації яких, спираючись на традиційну модель затрати/випуску, засвідчує їхній позитивний вплив на скорочення вуглецевих викидів при помірному впливі на ринок праці, що набуває особливої уваги на етапі постковідного відновлення світової економіки з іманентними їй проблемами скорочення економічної активності та працевлаштування.

Розглядаючи з точки зору циркулярної економіки фазу «розробка/виробництво – розробка/внесок», потенційна бізнес-модель могла б включати:

а) розробку (включно з НДДКР) та виробництво: нових продуктів та активів довготривалого вжитку та/або з можливістю простого обслуговування,

ремонт, розбору на запчастини, перевиробництва або переробки; нових матеріалів з кращою придатністю до переробки або здатністю розкладатися;

б) НДДКР, розширення масштабів та впровадження основних технологічних процесів (включаючи машини, обладнання), що підтримують проекти циркулярної економіки та бізнес-моделі на етапах виробництва, використання та відновлення вартості (наприклад, 3D-друк та інша передова технологія виробництва, передова технологія механічної чи хімічної переробки пластику тощо);

в) використання вторинної сировини та хімічних речовин, що дістаються з відходів, залишків та побічних продуктів, як матеріал для нових продуктів;

г) заміна токсичних, небезпечних та інших речовин і матеріалів, що знижують можливість повторного використання або рециркуляції продуктів і засобів.

Адаптуючи бізнес-модель збільшення терміну експлуатації товарів з наголосом на оптимізації фази «оптимальне використання», фокусуємось на: ремонті, відновленні або повторному виробництві виробів та компонентів відповідно до загальноприйнятих/необхідних галузевих стандартів; реконструкції та відновленню покинутих будівель; знезараженні/відновленні та переплануванні промислово забруднених ділянок.

Бізнес-моделі на кшталт «продукти-як-послуги», що включають принципи циркулярної економіки (наприклад, дизайн, що забезпечує більш тривалий термін експлуатації, простий ремонт / відновлення, відновлення вартості після закінчення терміну експлуатації), а також бізнес-моделі щодо розподілу продуктів/активів, так само, як і бізнес-моделі лізингу, що базуються на принципах циркулярної економіки, вносять внесок в сталий розвиток.

На пост-експлуатаційній фазі продукту бізнес-модель відновлення вартості включатиме: послуги з вивезення виробів, компонентів та упаковок, що вибули зі вжитку, для подальшого повторного використання, відновлення та переробки; роздільне збирання відходів, що підлягають переробці, і біовідходів; переробку відходів, залишків та побічних продуктів у вторинну сировину за допомогою механічної та / або хімічної обробки; збір та подальше відновлення неорганічних та органічних речовин за допомогою хімічних та фізико-хімічних процесів; виробництво компосту з відокремлених біовідходів; виокремлення хімічних речовин, поживних речовин або інших біоресурсів з біовідходів, органічного мулу та інших органічних побічних продуктів та залишків; виробництво стандартизованого твердого палива (пелет або брикет) із сільськогосподарських відходів та відходів або побічної продукції лісництва; виробництво біопалива з біовідходів, що не підлягають подальшій переробці, побічних продуктів і залишків біомаси (наприклад, біовугілля з відходів деревини, біодизельного палива з відпрацьованої олії та жиру тваринного

походження, біогазу та біоетанолу з харчових та інших органічних відходів) [10; 11]; утилізацію енергії з біомаси, що не підлягає переробці, побічних продуктів та залишків (як електроенергія та / або тепло); утилізацію енергії з біогазу / звалищного газу (як-от електроенергії, тепла чи біометану для введення в мережу енергопостачання або використання в якості палива для транспортних засобів); утилізацію відпрацьованого тепла, наприклад від промислових процесів, будівель, стічних вод тощо; збирання, очищення, зберігання та транспортування викидів вуглецю з промислових джерел з подальшою підготовкою для використання в промислових або сільськогосподарських об'єктах (теплицях); повторне використання очищених стічних вод.

Водночас в межах всіх бізнес-моделей підтримці замкненого циклу сприятимуть: розробка та впровадження послуг (включаючи засоби ІКТ) для передбачуваного обслуговування, ремонту та оновлення для продовження терміну експлуатації продуктів та активів; розробка та впровадження матеріальних паспортів та інших цифрових інструментів та додатків для полегшення відстеження, збуту та торгівлі вторинною сировиною та продукцією для повторного використання, ремонту або переробки.

Список використаних джерел

1. Іващенко О. А. Концепція сталості у фокусі цілей сталого розвитку. Стратегія розвитку України: фінансово-економічний та гуманітарний аспекти: матеріали VI Міжнародної науково-практичної конференції. Київ: ДП «Інформаційно-аналітичне агентство», 2019. С. 289-291.
2. Іващенко О. А. Політекономія сталого розвитку: інституційні важелі забезпечення трансформаційного управління. Стратегія розвитку України: фінансово-економічний та гуманітарний аспекти: матеріали VII Міжнародної науково-практичної конференції. Київ: «Інформаційно-аналітичне агентство», 2020. С.235-238.
3. Іващенко О.А. Екологічні важелі конкурентоспроможності: від теорії до міжнародної практики. Зелена економіка та низьковуглецевий розвиток: міжнародний та національний вимір: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (м. Київ, 4 грудня 2020 р.). Київ: Державна екологічна академія післядипломної освіти та управління, 2020. С. 67-71.
4. Іващенко О. А. Політекономія сталого розвитку: інституційні важелі забезпечення трансформаційного управління. Стратегія розвитку України: фінансово-економічний та гуманітарний аспекти: матеріали VII Міжнародної науково-практичної конференції. Київ: «Інформаційно-аналітичне агентство», 2020. С.235-238.

5. *Резнікова Н. В. Глобальні і регіональні екологічні проблеми. Київ: Вістка, 2016. 324 с.*
6. *Reznikova N. Transnationalization as an aggravator of the nature use problem: challenges on the way to sustainable development. Міжнародні відносини. Серія «Економічні науки». 2016. №7. URL: http://journals.iir.kiev.ua/index.php/ec_n/issue/view/16336.*
7. *Reznikova N. Ecological imperatives for extension of globalization processes: problem of economic security. Інвестиції: практика та досвід. 2016. № 21. С. 23-26.*
8. *Резнікова Н. В. Економічна кон'юнктура розвинених країн: навч. посіб. у 2-х ч. Київ: Аграр Медіа Груп, 2021. Ч.1. 422 с.*
9. *Reznikova N., Zvarych R., Zvarych I., Shnyrkov O. (2019). Global circular e-chain in overcoming the global waste. Procedia Environmental Science, Engineering and Management. Vol. 6. No. 4. pp. 641-647. URL: http://procediaesem.eu/pdf/issues/2019/no4/72_Reznikova_19.pdf.*
10. *Зварич І. Циркулярна економіка і глобалізоване управління відходами. Журнал європейської економіки. 2017. Том 16. № 1(60). С. 41–57.*
11. *Зварич І. Глобальна циркулярна економіка як засіб побудови нового екологічно-стійкого суспільства. Світ фінансів. – 4 (49). 2016. – С. 148–156.*

Вікторія ПЕТРОВА

*Донецький національний університет
імені Василя Стуса, м. Вінниця*

Науковий керівник: д.е.н., Савченко М. В.

АДАПТАЦІЯ ЄВРОПЕЙСЬКОГО ДОСВІДУ ЦИРКУЛЯРНОЇ ЕКОНОМІКИ В УКРАЇНІ

Сьогодні для досягнення і підтримки балансу в екосистемі планети розроблена і активно просувається концепція сталого розвитку. І однією з невід'ємних умов досягнення сталого розвитку є перехід до найбільш відповідального виробництва і споживання – циркулярної економіки. Перехід до моделі циркулярної економіки набуває глобального характеру, а вигоди від реалізації цієї концепції стають все більш очевидними. За оцінками експертів до 2025 р. впровадження циркулярної економіки забезпечить щорічний дохід понад 1 трлн. дол. США. В українських реаліях однією з найбільших екологічних загроз є накопичення виробничих та споживчих відходів, тому впровадження та адаптація циркулярної економіки в країні є нагальним питанням.

Метою даної роботи є дослідження передумов запровадження циркулярної економіки в Україні, проаналізувати європейський досвід та визначення подальших перспектив у цьому напрямі.

Питання циркулярної економіки в своїх працях висвітлили такі вчені як: Н. Міллар, А. Бабак, Д. Сергієнко, Е. Гултінк, Л. Артеменко, М. Гайнс, та інші.

Циркулярна економіка – це економіка, заснована на відновленні ресурсів, альтернатива традиційної, лінійної економіки (створення, користування, захоронення відходів) [2, с. 16].

За останніми прогнозами ООН зростання населення планети у 2030 році та до 9,7 млрд до 2050 р. підвищить потребу у природних ресурсах в еквіваленті майже трьох планет. За даними ОЕСР очікується, що глобальне споживання таких матеріалів, як біомаса, викопне паливо, метали та мінерали, подвоїться у найближчі сорок років, тоді як щорічне утворення відходів планується збільшитись на 70% до 2050 р. [3].

Найбільше відходів генерується в регіоні Східної Азії – 468 кг на людину, на другому місці Європа та Центральна Азія – 392 кг, найменше відходів припадає на Середні та Північну Африку (рис. 1).

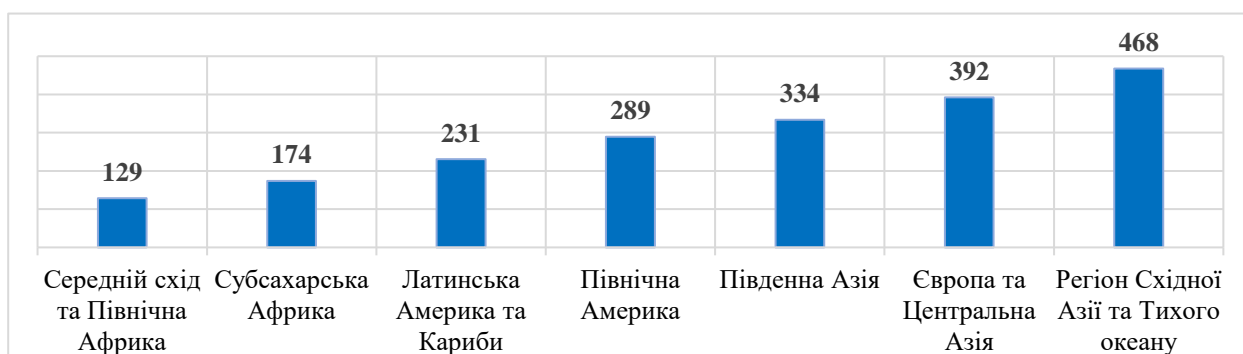

Рис.1. Утворення відходів у 2020 р. за регіонами, у млн тонн

Джерело: складено автором на основі [4]

У 2020 р. в ЄС утворилося 2,5 мільярда тонн відходів або близько 5 тонн на душу населення [5]. Більша частина припадає на сектор будівництва 37 %, гірничодобувної промисловості 25 % та обробної промисловості 10 %, домогосподарства становили 9 % від загальної кількості.

Переважна більшість європейських країн досягли цілі переробки відходів упаковок на 65% до 2025 року. Найвищі показники переробки відходів упаковки спостерігаються в Бельгії, Нідерландах, Фінляндії, Швеції та Чехії (рис. 3).

Цілі Європейського Союзу, визначені минулого року, вимагають, щоб країни-члени переробляли щонайменше 70% усіх упакованих товарів до 2030 р., а рівень переробки в домашніх умовах становив 65% до 2035 р. [8].

Економічні вигоди циркулярної економіки виражаються в скороченні споживання сировини і енергії і як результат – в зниженні цін на ресурси.

Рис. 2. Утворення відходів на душу населення в країнах-членах ЄС у 2020 р., кг
Джерело: складено автором на основі [6]

У сфері поводження з відходами Україна відстає від розвинених країн Європи. В Україні щороку утворюється велика кількість відходів, і наразі немає розвинутої інфраструктури для поводження з ними. Україна суттєво відстає від європейських країн у сфері поводження з твердими промисловими відходами (ТПВ). В Україні близько 92% твердих побутових відходів вивозиться на сміттєзвалища, тоді як у Швеції, наприклад, лише 1%. На даний момент в Україні загалом налічується 6148 сміттєзвалищ, з яких лише 2600 є офіційними, які за стандартами ЄС має бути скорочено до 500 [1].

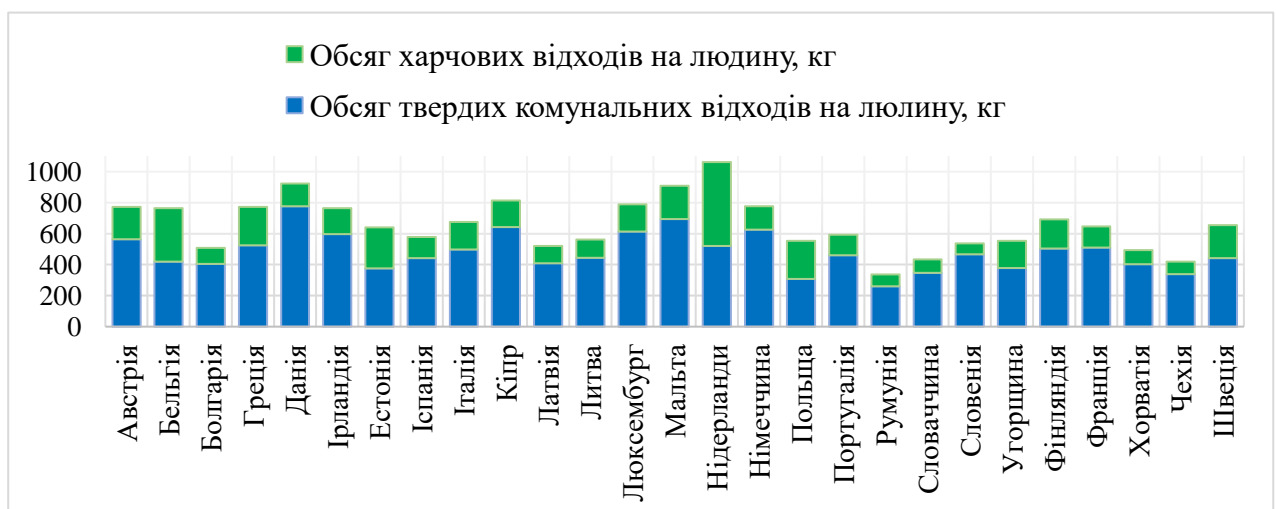

Рис. 3. Країни з найвищим показником перероблених відходів упаковки в 2020 р., у %

Джерело: складено автором на основі [7]

Іншим проблемним моментом в Україні в циркулярній економіці є відсутність тарифів на переробку сміття, що призвело до того, що 50% ринку вторинної сировини України є тьмяним [9].

Крім того, ринок вторинної сировини України знаходиться на початковій стадії розвитку, що також є негативним фактором. Щоб ринок вторинної сировини був прибутковим і ефективно розвивався, українська влада має спочатку ухвалювати прозорі закони, а не лобіювати в цій сфері. Також

необхідно поширювати серед населення культуру правильного поводження з відходами.

Основними програмними документами з циркулярної економіки в Україні є наступні: Національна стратегія управління відходами до 2030 року; Національний план управління відходами до 2030 року; Стратегія державної екологічної політики України на період до 2030 року; Концепція реалізації державної політики у сфері зміни клімату на період до 2030 року та план її реалізації; Стратегія низьковуглецевого розвитку України до 2050 року тощо [2, с. 9].

Незважаючи на ухвалення великої кількості програмних документів, в Україні досі не сформована цілісна система підтримки розвитку циркулярної економіки. Низьким залишається стан розвитку «замкнених» галузей економіки. Крім того, ці стратегічні документи передбачають мінімальну взаємодію та співпрацю між відповідними відомствами.

Аналізуючи тенденції розвитку циркулярної економіки в Україні, в першу чергу необхідно розширити застосування екологічних податків для підтримки заходів, спрямованих на побудову економіки замкнутого циклу. Важливим моментом є те, що співвідношення надходжень екологічного податку України до державних видатків на охорону навколишнього середовища є від'ємним, тобто країна витрачає на природоохоронні заходи більше, ніж надходження екологічного податку. Наприклад, у європейських країнах надходження екологічних податків значно перевищують вартість природоохоронних заходів.

У сучасних умовах Україна має наслідувати приклад ЄС і внести конкретні зміни, щоб сприяти швидшому переходу від її лінійної економіки до економіки кругового циклу. Основні моменти такі: 1. Структура державних закупівель потребує змін. 2. Використовуючи досвід розвинених європейських країн із подібними правовими та інституційними системами, необхідно розробити ефективну законодавчу та нормативну базу для функціонування циркулярної економіки в Україні. 3. Бізнес має готуватися до змін. 4. Використовуючи практичний досвід ЄС, необхідно переходити до нових і більш ефективних бізнес-моделей (ремонт, повторне використання, переробка та обмін продукції та максимального запобігання утворенню відходів. 5. Розробити плани проектного фінансування у сфері циркулярної економіки. 6. Підвищити обізнаність споживачів про «циркулярну» економіку. 7. Треба виховувати нове екологічне покоління. 8. Необхідно заохочувати економіку, підприємства та споживачів до максимальної переробки відходів. 9. Спосіб виробництва і споживання товарів має змінитися з короткострокового на довгостроковий.

Загалом політика України у сфері циркулярної економіки має формуватися та реалізовуватися на трьох рівнях.

Структура циркулярної економіки

Рівні	Мікро-	Макро-	Мезо-
Виробництво	Екологічно чисте виробництво Екодизайн	Екопромисловий парк Екосистема сільського господарства	Регіональна екопромислова мережа
Споживання	Зелені придбання і споживання	Екологічно чистий парк	Оренда, сервіс
Управління відходами	Система рециркуляції продукту	Торгівля відходами, промислові парки	Симбіоз урбанізації
Підтримка розвитку		Політика і закони, інформаційна платформа, нарощування потенціалу; застосування на всіх рівнях	

Джерело: складено автором на основі [2]

Отже, аналізуючи позитивний досвід країн ЄС у сфері циркулярної економіки, Україна має внести конкретні зміни, щоб сприяти швидшому переходу від її лінійної економіки до економіки замкнутого циклу. Загалом, при формулюванні та реалізації української політики у сфері кругової економіки слід повністю враховувати глобальні тенденції та орієнтуватися на локальні проблеми.

Список використаних джерел:

1. Екологічні проблеми поводження з відходами та шляхи їх розв'язання. URL: <https://bit.ly/3tPbaKd>
2. Нова політика ЄС з "циркулярної" економіки: можливості для України. Публікація ГО "Діксі Груп". 2020. 16 с.
3. United Nations, Goal 12: Ensure sustainable consumption and production patterns. URL: <https://www.un.org/sustainabledevelopment/sustainable-consumption-production/> (дата звернення: 17.10.2021)
4. World Bank Group. What a Waste 2.0: A Global Snapshot of Solid Waste Management to 2050. URL: <https://openknowledge.worldbank.org/handle/10986/30317>
5. Eurostat. Generation of municipal waste per capita. URL: https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/cei_pc031/default/table?lang=en
6. Waste generation of EU. URL: <https://www.europarl.europa.eu/thinktank/infographics/circulareconomy/public/index.html>
7. Eurostat. Recycling rate of packaging waste by type of packaging. URL: https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/cei_wm020/default/table?lang=en (дата звернення: 20.10.2021)

8. *European Commission. Circular Economy Action Plan for a cleaner and more competitive Europe. URL: https://ec.europa.eu/environment/pdf/circular-economy/new_circular_economy_action_plan.pdf*
9. *Організаційно-правові аспекти циркулярної економіки. 2019. URL: <https://bit.ly/31azpGy>*

Ye Jianfu

PhD Student, West Ukrainian National University

Iryna ZVARYCH

*Doctor of Economic Sciences, Professor,
Head of International Economics
Department, West Ukrainian National
University*

INTERNATIONAL ECONOMY UNDER CONDITIONS OF CLIMATE CHANGES: PANDEMIC AND POST-PANDEMIC PERIOD

During the pandemic countries were forced to close down their borders and as such supply chain and income were affected. To deal with the changes circular economy and ecological security which are key in the fight against climate change were embraced. As the economies open ecological security and the circular economy will continue to be pursued seriously by firms and nations. Further the pandemic halted sustainability initiatives meant to curb climate change and highlighted the loopholes in EU Regional Policy in challenging regional inequality.

1、 Ecological Security of the Society and Circular Economy in Pandemic Conditions

A healthy and resilient ecosystem aids in hindering flooding, wildfire, and any other natural disasters. As illustrated by the Covid-19 pandemic unsafe natural environment exploitation can also have an enduring impact on economic growth and the health of the population. Additionally, when the ecosystem is damaged water and food security as well as political stability are also impacted. Currently what is required is a reevaluation of how healthy ecosystem preservation is prioritized by societies to underpin human well-being and health. The outlined concept referred to as One Health or Planetary Health structure considers systems of food production, practices of land use, and biodiversity management as changing interconnections among people, animals, and plants that constitutes an ecosystem (Brewington, 2020). The ecological and health issues facing the world currently can be dealt with only through extensive

use of the stated approach. A covid-19 pandemic can be perceived as an example of the outcomes of failure to comprehend the interconnections found in Planetary Health. Public experts stipulate that a mix of unsafe food markets, unsafe wild animals' exploitation, and natural habitats encroachment generated conditions for the pandemic's outbreak (Brewington, 2020). Consumption and collection of wild foods are significant to rural people. However, when wild animals are introduced into a population and kept in unsafe conditions it creates ripe conditions for the emergence and movement of diseases into the human population. The conditions are evident in Asian wet markets. Similarly, destruction and disruption of habitats like unregulated and unplanned urban growth into farmland or natural habitat enable close contact between humans and wild as well as domestic animals. Without adequate public health measures, close contact generates excellent conditions for an infectious disease to move into the human host from animals. For example, rapid fragmentation and deforestation in West and Central Africa resulted in Ebola virus transfer to the local population from fruit bats. Islands are quintessential to the link between the well-being of humans and the management of natural resources (Brewington, 2020). Several islands depend on tourism income and imported foods for survival. Since the pandemic forced islands to close their borders to freight ships and travelers, the supply chain was interfered with forcing islands to adopt. For instance on Tonga island residents were given seeds to plant fruits and vegetables rather than relying on New Zealand imports (Brewington, 2020). The island represents a suitable example of adaptation to food insecurity resulting from the pandemic and move towards sustainable, healthier practices of agriculture. The pandemic impact on the islands provides hope for resilience and adaptation via better environmental practices. Therefore Planetary Health via ecological security is key post the pandemic.

Further, the pandemic triggered a move towards a circular economy by highlighting the weaknesses in the global supply chain and human impact on the environment. The global economy deeply depends on an interconnected supply chain maintained by over 100 billion tons of raw material that go into the system annually (Kechichian & Mahmoud, 2020). For decades the supply chain had been unsustainable and a few months after the virus broke it was evident that the global supply chain is fragile. A circular economy offers a solution to improving the resilience of the supply chain. Since the circular economy is built on the principle of keeping materials and products in use, designing out pollution and waste, and natural systems regeneration it can help in addressing the Sustainable Development Goals. If implemented it could enhance nutrient and water security as well as material resilience or security while mitigating climate change. Although the pandemic impacted the economy negatively, the earth began healing immediately. Cities across India started seeing the Himalayas as pollution cleared for the first time in years. At Venice canals, Dolphins came back and the levels of CO₂ decreased by approximately 17 percent (Romano, 2021). In the

short duration that people stayed at home, there was a noticeable change in the environment highlighting the need for a circular economy. Further, the circular economy was embraced through reuse, remanufacturing, and recycling practices. Raw materials were used in firms' production lines to create masks for compulsory use by citizens of countries like Brazil (Kechichian & Mahmoud, 2020). Due to supply-chain and manufacturing shortages in the health sectors sterilizing agents were employed in N95 masks decontamination to give them a second life and in Amsterdam, the Doughnut Economic model was implemented to decrease food waste by 50 percent as of 2030 (Kechichian & Mahmoud, 2020). Due to the significance of the circular economy during the pandemic, it will be a key component of post-pandemic recovery plans.

2、 Sustainable development and global climate change

The 13th Goal of UN Sustainable Development is combating climate change and its effects. The goal seeks to integrate climate change initiatives into the policies of nations as well as improve institutional capacity, awareness-raising, and education on climate change early warning, impact decrease, adaptation, and mitigation (UN, 2022). Also, the goal calls for the application of commitments made at the United Nations Framework Convention on Climate Change and the promotion of measures that can enhance the capacity for effective management and planning of climate change in Small Island Developing States and least developed nations. The results document of The Future We Want Rio Conference highlights climate change as an urgent and inevitable global issue with long-term consequences for every country's sustainable development (UN, 2022). In the paper, member states outline their concerns regarding the persistent increase in greenhouse gases emission and every nation's vulnerability moreso developing nations to climate change's severe impacts. Due to the stated concerns, Member States have encouraged wide participation and cooperation of every nation in an appropriate and effective international action against climate change. There are calls for countries to work together in fighting climate change to ensure global sustainable development.

The pandemic significantly affected climate change adaptation and mitigation efforts globally. The activities of individuals who work in climate-based sectors were ruined by the pandemic because of the sudden stop to in-person climate-based meetings and decrease in personal communications. The Covid-19 pandemic negatively impacted the works associated with the sixth Assessment Report of the Intergovernmental Panel on Climate Change preparation (Filho et al, 2022). Also, it negatively affected the 26th Conference of the Parties of the UN Framework Convention on Climate Change scheduled for Glasgow but had to be postponed by eliminating personal exchanges and interactions during meetings (Filho et al, 2022). There were communication delays as more time was focused on covid based issues, climate actions were delayed, funding was decreased and planned deliverables were

suspended. Such challenges caused by the pandemic delayed sustainable initiatives meant to curb climate change.

3. European Union Current Threats and Opportunities for Regional Policy During and after the Pandemic

Regional policy is the tool through which European Union invests locally. Addressed to every European Union cities and region, the policy has measures to enhance jobs and economic growth as well as enhance life quality via strategic investment. Due to the indicated form of European Union solidarity individuals in less developed areas can capitalize on opportunities created by the largest global markets (European Union, 2022). The regional policy of the European Union invests in individuals by promoting access to opportunities for social inclusion, education, and employment, supporting medium-sized and small businesses development, and bettering the environment via key investment projects. Also, the policy strengthens innovation and research through jobs that are research and investment-related as well as modernization of energy production and transport to counter climate change with emphasis on innovative infrastructure for transport and renewable energy. Due to regional policy, less developed areas in Eastern Europe are catching up with the other EU regions, Member States' convergence has increased and employment has grown (European Commission, 2022). However, less developed and middle-income areas in the south-western and southern EU are facing economic decline or stagnation, regional employment disparities are higher than before 2008 and regional internal disparities have increased within the rapidly growing Member States (European Commission, 2022). During the pandemic migrants found in low-income, nations were highly likely to contract the virus and thus highly represented in Covid-19 deaths and cases. They lived in unsafe and overcrowded houses, held informal jobs, and were minimally aware of Covid-19 preventive measures (European Commission, 2021). Nevertheless, they were not incorporated as priority groups by the rich EU Member States when issuing directives on immunization. The exclusion of migrants resulted in failure to create particular initiatives to reach them and failure to vaccinate migrants. Due to the high disparity in vaccination, the regional policy may be characterized as benefitting only particular groups in EU nations. Still, since the policy has been linked to a plunge in social exclusion and poverty it can be applied to increase access to healthcare in migrant communities in wealthy EU nations. Also, because of a lack of investment in research and development and weak innovation systems in regions that are least developed the innovative divide in the EU has increased (European Commission, 2022). The regional policy can also be applied to reducing the divide in access to vaccines by channeling investment to vaccine based R&D.

That said it is pertinent to assert that the pandemic triggered a move towards a circular economy, fostered actions towards ecological security, stopped sustainability initiatives meant to curb climate change, and outlined highlighted the loopholes in EU

Regional Policy in challenging regional inequality. Therefore, post-pandemic, nations and firms are expected to invest more in a circular economy. Also, individuals, communities, firms, and countries are expected to embrace sustainable approaches to maintaining ecological security. Moreover, talks and measures about sustainability initiatives towards climate change will resume and EU Regional Policy is expected to invest in R&D on vaccines and reduce regional inequality across the EU.

References:

1. Brewington, L. (2020). *Covid-19 Pandemic Prompts a New Look At Ecological Security*. <https://www.eastwestcenter.org/system/tdf/private/ewwire061brewingt on.pdf?file=1&type=node&id=38521>
2. European Commission. (2022). *New Cohesion Report shows that differences between EU regions are narrowing thanks to EU support*. https://ec.europa.eu/regional_policy/en/newsroom/news/2022/02/02-09-2022-new-cohesion-report-shows-that-differences-between-eu-regions-are-narrowing-thanks-to-eu-support
3. European Commission. (2021). *Challenges in the equitable access to COVID-19 vaccines for migrant populations in Europe*. https://ec.europa.eu/migrant-integration/library-document/challenges-equitable-access-covid-19-vaccines-migrant-populations-europe_en
4. European Union. (2022). *Regional Policy*. https://european-union.europa.eu/priorities-and-actions/actions-topic/regional-policy_en
5. Filho, W. L., Hickmann, T., Nagy, G. J., Pinho, P., Sharifi, A., Minhas, A., . & Abubakar, I. R. (2022). *The Influence of the Corona Virus Pandemic on Sustainable Development Goal 13 and United Nations Framework Convention on Climate Change Processes*. *Frontiers in Environmental Science*, 10, 784466.
6. Kechichian, E. & Mahmoud, N. (2020). *The circular economy can support COVID-19 response and build resilience*. <https://blogs.worldbank.org/psd/circular-economy-can-support-covid-19-response-and-build-resilience>
7. Romano, O. (2021). *Can the Circular Economy Become the New Normal in Cities?* <https://www.oecd-forum.org/posts/can-the-circular-economy-become-the-new-normal-in-cities>
8. UN. (2022). *Climate Change*. <https://sustainabledevelopment.un.org/topics/climatechange#:~:text=Sustainable%20Development%20Goal%2013%20aims,global%20response%20to%20climate%20change>

Lu Liling

Master Student, West Ukrainian National University

Iryna ZVARYCH

*Doctor of Economic Sciences, Professor,
Head of International Economics
Department, West Ukrainian National
University*

CHANGE OF SUPPLY CHAIN PARADIGMS – TRANSFORMATION IN THE POST-EPIDEMIC ERA

Trade and investment trends unfold across three key dimensions of international production: the fragmentation and length of value chains (short to long), the geographic distribution of value added (centralized to distributed), and the management choices of MNEs that identify advantages. There are several prototype configurations covering industries that collectively account for the largest share of world trade and investment. These include capital-intensive and labor-intensive industries in the primary sector; high-tech and low-tech industries with intensive GVC (Global Value Chain) use; geographically dispersed processing and hub industries; and high- and low-value-added industries.

The impact of technologies, policies and trends on international production is multifaceted. Sometimes they reinforce each other, sometimes they push each other; and they vary across industries and regions. Depending on the starting point of each industry—their prototype international production configuration—they will tend to choose one of four trajectories:

- *Reshoring*

will result in shorter, more fragmented value chains and higher geographic concentration of value added. This will mainly affect high-tech industries that use global value chains intensively. Consequences of this trajectory include increased redemptions and reduced foreign direct investment aimed at improving efficiency.

- *Diversification*

will lead to a wider distribution of economic activity. This will primarily affect GVC-intensive services and production. This trajectory will increase opportunities for new entrants (economy and companies) to participate in GVCs, but its reliance on the digitization of supply chains will lead to these GVCs being more freely managed, platform-based and asset-free.

- *Regionalization*

will reduce physical length without fragmenting the supply chain. The geographical distribution of value added will increase. This trajectory will affect

regional processing industries, some GVC-intensive industries, and even primary industries.

- *Duplication*

will reduce value chains and restructure production stages. This will lead to more geographically distributed activities, but more concentrated added value. This is especially true for hub and regional processing industries.

So, if global supply chains remain disrupted until early 2022, how will the winners and losers in the supply chain be determined?

When asked to evaluate vacancies in the global supply chain, experts agreed that there was no direct answer. A common lesson for many companies and localization consultants during a pandemic is that supply chain management strategies need to be flexible.

This directly contradicts the nature of supply chains and production as an industry; investments are often long-term and expensive to implement and regulate. Supply chain decisions have many levers - talent, location, value, technology, geopolitics - and all of these are likely to change with investment.

Although the different trajectories suggest that the expected shift in international production is not one-way, the general direction of development points to:

- Shorter, *more fragmented value chains*;
- More *concentrated added value*;
- More *platform-driven and asset-light value chain* governance;
- From *global value chains to regional and subregional value chains*;
- Global efficiency-seeking FDI faces downward pressure in favor of regional market-seeking FDI;
 - Global trade in intermediate goods faces downward pressure, with less downward pressure on trade in final goods;
 - Some industries move from large-scale investment to small-scale distributed manufacturing;
 - Continued growth and fragmentation of the service value chain;
 - Resilience and national security concerns are key drivers of global value chain diversification;
 - Shift from global value chain investments to cross-border investments in infrastructure, domestic services and green and blue economies, driven by the need for sustainable development.

Policymakers need to be prepared for the challenges posed by the transformation of international production and to seize the opportunities.

Challenges include *increased divestments, relocations, investment transfers, and a shrinking pool of investments seeking efficiency*, which means more competition for foreign direct investment. Value capture and vertical specialization-based development in global value chains will become more difficult. Industrial infrastructure built for a

global value chain world will see diminishing returns. Changes in the locational determinants of investment tend to negatively impact developing countries' opportunities to attract business from multinational corporations.

Opportunities arising from the transformation include attracting investors seeking to diversify the supply base and building redundancy and resiliency. The scale of regional market-based investment promotion was expanded. Shorter value chains will lead to more investment in distributed manufacturing and final product production, as well as broader industrial capacity building and clustering. Digital infrastructure and platforms will support new applications and services and improve bottom-up access to global value chains. The need for sustainable development will lead to more green and blue investments and value chains.

Meeting challenges and seizing opportunities will require changing investment paths. From a focus on seeking export-oriented efficiency investments in narrowly specialised global value chain sectors, a refocusing needs to be made to a broader export-led strategy that extends to investment in production in regional markets and regional industrial clusters. Likewise, the focus needs to shift from cost competition for single-site investors to diversified investment competition based on flexibility and resilience. From prioritizing large industrial investors with “big infrastructure” to making room for smaller manufacturing facilities and services with “lean infrastructure”.

Finally, there is a need to shift investment promotion strategies towards infrastructure and services. International production and promotion of investment in export-oriented manufacturing have been the backbone of most developing countries' development and industrialization strategies over the past three decades. Investments aimed at developing factors of production, resources and low-cost labor remain important, but the scale of such investments is shrinking. Some rebalancing based on domestic and regional demand, services, and growth in green and blue economies will be the new way forward.

References:

1. Bamber, P, K Fernandez-Stark and D Taglioni (2020), “Why global value chains remain essential for COVID-19 supplies”, *VoxEU.org*, 20 May.
2. Reznikova, N., Zvorych, R., Zvorych, I., Shnyrkov, O. *Global circular e-chain in overcoming the global waste. Procedia Environmental Science, Engineering and Management*, 2019, 6(4), pp. 641–647. http://www.procedia-esem.eu/pdf/issues/2019/no4/72_Reznikova_19.pdf
3. Krysovaty A., Zvorych R., Zvorych I., Krysovaty I., Krysovata K. *Methodological architectonics of inclusive circular economy for eco-security of society under pandemic. Economic Annals-XXI: Volume 184, Issue 7-8, Pages: 4-15, September 10, 2020. doi: <https://doi.org/10.21003/ea.V184-01>*

4. *De Backer, K and D Flaig (2017), "The future of global value chains: Business as usual or a new normal?", OECD Science, Technology and Industry Policy Papers, No. 41, OECD Publishing, Paris.*
5. *Espitia, A, N Rocha, and M Ruta (2020), "COVID-19 and food protectionism", VoxEU.org, 24 May.*

Demin Zhong

PhD Student, West Ukrainian National University

Iryna ZVARYCH

*Doctor of Economic Sciences, Professor,
Head of International Economics
Department, West Ukrainian National
University*

CIRCULAR ECONOMY MODEL: PRACTICE AND FUNCTION IN CHINA'S ECONOMIC APPLICATION

Circular economy refers to the economy based on material circulation, regeneration and effective utilization. It is a kind of economic growth mode which takes the efficient utilization and recycling of resources as the core, reduces, reuses and resources as the principle, takes the low consumption, the low emission, the high efficiency as the basic characteristic, conforms to the sustainable development idea. The difference from the traditional energy consumptive economy is that the circular economy is based on the idea of reducing the use of resources and striving for the reuse and recycling of resources, rather than the pursuit of economic benefits in our original transition. A lot of energy consumption and a lot of environmental pollution, so circular economy in today's situation more and more need. The purpose of developing circular economy is to realize resource saving and ecological environment improvement without affecting the rapid development of economy and society, so that human beings can enter the track of sustainable development.

The emergence of circular economy conforms to the principle of harmonious symbiosis between man and nature. It is a material flow process that organizes economic activities into a resource-product-renewable resource. All materials and energy should be used rationally and sustainably in this ongoing economic cycle. In China. There are two points in time to illustrate this principle. For example, 29 April 2020, The Seventeenth Session of the Standing Committee of the Thirteenth National People's Congress deliberated and adopted the revised Law on the Prevention and

Control of Environmental Pollution by Solid Waste. The accountability extension system was clearly strengthened, Promote solid waste reduction, resource and harmless construction, Promoted the circular economy and "no waste city" construction development process. For example, February 2021, The State Council issued the "Guidance on Accelerating the Establishment and Improvement of the Green and Low Carbon Cycle Development Economic System ", Put forward to establish and perfect green low carbon cycle development economic system, To push the economy on the path of green and low carbon cycle development, This is the basic strategy to solve the ecological problems of resources and environment in China, It is also the first way to achieve the goal of carbon peak, carbon neutralization.

In the process of China's early industrialization, the environmental pollution caused by linear economy has become increasingly prominent. In April 1971, the former Military Control Commission of the Ministry of Health issued the Notice on the Investigation of the Levels of Water and Air Pollution by Industrial "Three Wastes" to the Health Departments of the former Revolutionary Committee of the provinces (autonomous regions and municipalities). The document pointed out that the waste substances discharged from the "Three Wastes" were harmful and would threaten people's health, production and life. Rational recycling of waste is treasure, can create a lot of material wealth for the country. This document is the first national document issued by the central government to solve the problem of industrial "three wastes". The document requires all regions to conduct a comprehensive survey of the main factories and mines under their jurisdiction, and to understand the pollution discharge situation, discharge system, recycling method and the impact of industrial "three wastes" on the health of surrounding residents and other industries [1]. At that time, China's use of industrial "three wastes" was a manifestation of the end of the circular economy.

References:

1. *The investigation of environmental pollution in the 1970s and the start of China's environmental protection cause [EB/OL]. (2016-07-29). <http://www.h2o-china.com/news/243866.html>.*
2. *Cheng Huiqiang. Construction of "Waste Free City" is the Advanced Stage of Circular Economy Development [J]. The environment Economics, 2019(5): 40-43.*
3. *Zhao Jiarong. Great Achievements in the Development of Circular Economy in China [N]. China Economic Review, 2015-11-06(B05).*

Shangkan Zhou

*PhD Student, West Ukrainian National
University*

Iryna ZVARYCH

*Doctor of Economic Sciences, Professor,
Head of International Economics
Department, West Ukrainian National
University*

CHINE'S “STAGE-PATTERN” TWO-DIMENSIONAL MODEL OF INDUSTRIAL DEVELOPMENT

Modernization is the historical process of the transformation of human society from traditional society to modern society. It can specifically include the profound changes that developed countries have experienced since industry and the process that developing countries catch up with the world's advanced level and become developed countries. Classical modernization theory holds that the core process of economic modernization is industrialization, and economic modernization can even be equated with industrialization, which means that the essence of modernization is the process of modern social change driven by industrialization. Based on this understanding of modernization, a large number of studies on economic modernization tend to focus on the process and stage of economic modernization or industrialization, and the pattern of economic modernization or industrialization. The theory of economic modernization or industrialization is mostly a rational analysis of the stage and pattern of economic modernization. On this foundation, a “Stage-Pattern” two-dimensional model can be build.

For the “Stage” part, modernization is a process that can be divided into different stages. There are many theories about the division of economic modernization stages, and the most famous one of them is the Six-Stage Theory by Hollis B. Chenery *Industrialization and Growth : A Comparative Study* (1986).

For the “Pattern” part, modernization is not only a process with multiple paths (multiple modes), but also a process with path dependence. Although the goals of modernization are convergence, the paths and patterns of development can be diversified due to the differences in resource endowment, social history and culture in different countries. Take the driving factors as the main consideration, economic modernization is divided into market driven, government driven and mixed driven. As examples, the United Kingdom, the United States and France are mainly market driven, the former Soviet Union and early China are mainly government driven, and Germany and Japan are mainly mixed driven.

Take China as an example of case and analyse with “Stage-Pattern” two-dimensional mode of industrial development, China is a “Late industrialization-Mixed driven” economy.

According to the comprehensive index of industrialization level (including five indicators: per capita GDP, the proportion of output value of three industries, the proportion of added value of manufacturing industry in total commodity added value, the rate of population urbanization and the proportion of primary industry employment in overall employment) in 2015, all indicators show that China has entered the late stage of industrialization.

China implemented the planned economic system in the early days of its founding. Since the reform and opening-up of the late 1970s, China has promoted market-oriented reform and gradually changed from government driven to mixed driven. Today, an economic system dominated by mixed driven economy has been basically formed.

СЕКЦІЯ 2. СТАЛІЙ РОЗВИТОК І ГЛОБАЛЬНА ЗМІНА КЛІМАТУ

Kateryna NAUMIK-GLADKA

Professor, Doctor of Sciences (economics)

*Department of tourism, Department of
international economic relationships*

*S. Kuznez Kharkiv National University of
Economics*

PROBLEMS OF COMMUNICATION MANAGEMENT IN PANDEMIC AND POSTPANDEMIC PERIOD

Communication management as applied science is spreading nowadays because of the necessity to improve the quality of business communication and communication processes between all stakeholders of a company.

Interacting with each other, being included in the process of communication, people usually pursue specific goals, are guided by certain motives. The external factors also always define the purpose of communication [1-3].

Thus, the pandemic 2019-2022 all over the world changes the conditions, rules, principles of communication. The new problems appeared.

It is possible to highlight main purpose and main problems of communication in pandemic period.

Pandemic period was characterized by conditions of people isolation, work in remote, separation between employees, stress of the threats of diseases.

Taking into account conditions mentioned before, it is important to ensure effective information exchange (reception and transmission) between subjects and objects of management. The problem is increasing number of interferences during communication in pandemic period: distance, poor Internet connection, absence of eye contact, impossibility to observe physical reaction of an interlocutor.

The improvement of interpersonal relations in the process of information exchange also can be divided into the periods before the pandemic and after. Interpersonal relationships always should be developed, they are considered as a process of communication, association, stages of interaction and integration from acquaintance to termination. To prolong interpersonal relations the middle stages are important, they require trust and transparency as a key idea of effective communication. Main problem during the pandemic was how to maintain trust, if nobody sees nobody, nobody can check nobody. Unfortunately, modern information technologies only reinforce the problem of trust providing a lot of soft of changing appearances through using filters, video and foto affects.

Creation of information channels for the exchange of information between individual employees and groups and the coordination of their tasks and actions is another relevant purpose nowadays. These channels must be organized as to ensure security, clarity, longevity, accessibility of communication.

Regulation and rationalization of information flows within the organization and beyond is also a particular task for pandemic years. For example, the mask regime was announced officially and fixed legally, the rules were controlled by relative authorities. Thus, to manage interpersonal relations it was necessary to provide mask regime insides.

Formation of skills and abilities for successful sociocultural activity is impossible out of communication off-line. That is why the effectiveness of intercultural integration was reduced practically in conditions of total isolation and cancel or limitation of transport traffic.

The process of formation of attitudes towards oneself, towards other people, towards society as a whole was too much damaged. The main reason is a stress because of the need to be isolated, loss of identity, lack of feedback communication.

The positive influence of pandemic was reflected by exchange of activities, innovative methods, means, technologies. The number of users of different communication applications was increased rapidly.

Additionally, change in behavior motivation was observed. Activity of people is described as reasoned by needs, motives and goals. Unfortunately, many of types of activities were cancelled this period, men changed their plans, day time-table, customs. As a result, usual accustomed daily system of motivation was replaced by new one.

The most important task of interpersonal relationships is exchange of emotions. It is doubtless that human beings are instinctive and emotional creatures originally. Thus, it is always important to take into account the emotional intelligence development to improve interpersonal relations.

References:

1. *Наумік-Гладка К. Г. Розвиток безпеки міжнародної підприємницької діяльності та івент туризму в умовах цифрових технологій та психологізації // журнал «Вісник КНУТД. Серія Економічні науки» 5(151)2020. – С. 28-37*
2. *Naumik-Gladka K., Khramtsova Yu, Krutii O., Stankevych S. International cooperation communication project management: ecology, marketing and psychology Ukrainian Journal of Ecology, 2021, 11(9), 111-114, doi: 10.15421/2021_303 // <https://www.ujecology.com/inpress.html>*

3. Naumik-Gladka K., O. Kakhovska, E. Darmofal, S. Stankevych *Business communications in environmental tourism Ukrainian Journal of Ecology*, 2021, 11(7), 1-5, doi: 10.15421/2021_235 // <https://www.ujecology.com/inpress.html>

Олена ЛЕГОСТАЄВА,

Ольга ЛЕЩЕНКО

Харківський національний університет

ім. В.Н. Каразіна

ГЛОБАЛЬНИЙ ЕФЕКТ МАЙНІНГУ КРИПТОВАЛЮТ

На сучасному етапі розвитку міжнародних фінансових ринків криптовалюти є основною темою для розмов фінансових експертів. Так часто в них сумніваються, і все частіше операції з криптовалютою є основою великих прибутків та успішного бізнесу.

Криптовалюта покладається на процес, який називається майнінгом, для підтвердження транзакцій і додавання їх у блокчейн. Сам процес майнінгу можна описати так: комп'ютери в мережі збирають транзакції, які відбулися за останні 10 хвилин, у блок, а потім змагаються за вирішення складної математичної задачі. Відповідь, відома як хеш, містить 64 символи. Майнер або пул майнінгу, який вирішує рівняння раніше, ніж усі інші, ділиться результатом з іншими системами в ширшій мережі. Інші користувачі перевіряють, чи рішення дійсне, і якщо так, блок додається до блокчейна. Майнер-переможець отримує винагороду за майнінг, яка станом на листопад 2021 року становила 6,25 біткойна [2].

Винагорода знижує комісію за транзакцію, створюючи додатковий стимул збільшення обчислювальної потужності мережі. Швидкість генерації хешів, що підтверджують будь-яку транзакцію, постійно збільшується за рахунок використання спеціалізованих машин (FPGA та ASIC). Ця гонитва за більш дешевими, але ефективними машинами існує з того часу, як у 2009 році була представлена перша криптовалюта, біткойн [2].

По мірі того, як все більше людей занурюються у світ криптовалют, створення хешів для перевірки транзакцій стає все більш складнішим, що змушує майнерів вкладати більші суми грошей у підвищення продуктивності обчислень. Отже, винагорода за знаходження хеша зменшилася і часто не виправдовує необхідні капіталовкладення, такі як устаткування і холодильні установки для зменшення тепла, що виробляє те саме устаткування, а також витрати на оплату електроенергії, яка потрібна їх роботи. Популярними регіонами для майнінгу є

регіони з недорогою електрикою, холодним кліматом та юрисдикціями з чіткими та сприятливими правилами [2]. Згідно з Cambridge Bitcoin Electricity Consumption Index, споживання електроенергії біткоїнами оцінюється приблизно в 14,75 гігават, що становить 0,5% від загальносвітового.

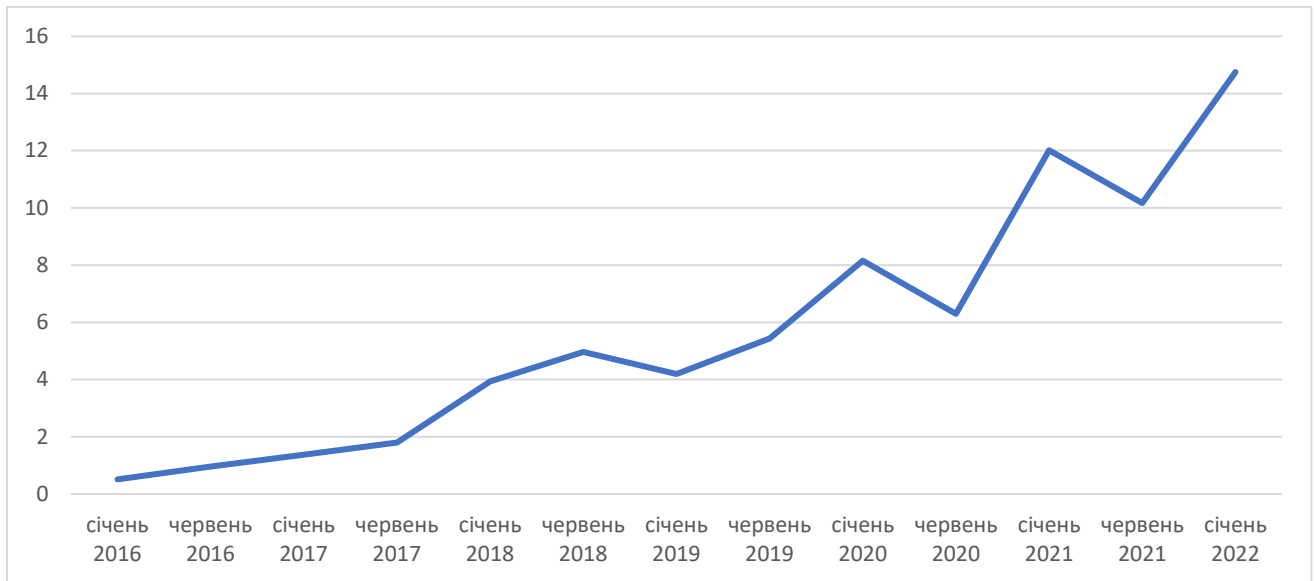

Рис. 1. Споживання біткоїном електроенергії

Джерело: [1]

Для порівняння, на підтримку операцій, пов'язаних з біткоїном (в тому числі майнінг) використовується 129,3 терават-годин в рік. Річне споживання електроенергії в Україні становить 124,5 терават-годин, в Норвегії – 124,3 терават-годин. Кембрідж відмітив, що цієї електроенергії цілком вистачить, щоб покривати усі потреби університету протягом 944 років [1]. Тобто треба чітко розуміти, що майнінг криптовалют впливає на споживання ресурсів не менше, ніж деякі виробництва і несе за собою шкоду екологічному стану країн, в яких базуються крипто-майнінгові компанії.

Багатьом людям нереально брати участь у майнінгу біткойнів, оскільки це потребує початкових інвестицій у розмірі тисяч або навіть десятків тисяч доларів у підприємство, де немає гарантованої прибутковості. Натомість зацікавлені інвестори, можуть придбати акції публічних крипто-майнінгових компаній, серед яких *BIT Mining Ltd* (капіталізація 494,5 млн дол США), *Sanaan Inc.* (капіталізація 905 млн дол США), *Bit Digital Inc.* (капіталізація 459,9 млн дол США) [3].

Список використаних джерел:

1. *Cambridge Bitcoin Electricity Consumption Index. Cambridge Centre for Alternative Finance. URL: <https://ccaf.io/cbeci/index> (дата звернення: 31.01.2022)*

2. *Charles Bovaird. Bitcoin mining powers the system that oversees transactions and creates new bitcoins. Insider. 2021. URL: <https://www.businessinsider.com/bitcoin-mining> (дата звернення: 30.01.2022)*
3. *Matthew Johnston. Top Crypto Mining Stocks for Q1 2022. Investopedia. URL: <https://www.investopedia.com/top-crypto-mining-stocks-5213809> (дата звернення: 31.01.2022)*

Сергій РОДІОНОВ

*к.е.н., доцент кафедри маркетингу,
Харківський національний економічний
університет імені Семена Кузнеця*

ЗМІНА МАРКЕТИНГОВИХ ОРІЄНТИРІВ В ПАНДЕМІЧНИЙ ТА ПОСТПАНДЕМІЧНИЙ ПЕРІОД

Сучасні підприємства сьогодні стоять на шляху стрімкого розвитку інформаційного простору та інформаційного середовища. Формування ери інформаційного суспільства забезпечує перебудову в прийнятті управлінських рішень на організаційних структурах на всіх підприємствах. Стабільне функціонування на ринку неможливе без поступового та узгодженого маркетингу. За таких умов все більш актуальним стає питання вирішення задач отримання, збору, накопичення, аналізу, упорядкування та раціонального використання значного обсягу оперативної і достовірної інформації для прийняття рішень, пов'язаних з різними функціями маркетингу.

Особливості організації інформаційного забезпечення маркетингової діяльності вимагають урахування специфіки діючої на підприємстві системи маркетингу, орієнтації його на певні сфери діяльності.

Успіх підприємства на ринку сьогодні зумовлений необхідністю забезпечення ефективного взаємозв'язку між виробником та споживачем, що є очевидним фактом для формування його конкурентоспроможності. Науково-технічний прогрес визначає одним із ефективних способів вирішення такого завдання використання каналів зв'язку глобальної мережі Інтернет.

При цьому ефективне використання Інтернет-технологій на підприємстві не можливо без формування маркетингової інформаційної системи, яка б включала в себе усю необхідну для діяльності підприємства інформацію, давала змогу швидко реагувати на зміну навколишнього інформаційного середовища та була необхідним важелем для формування інформаційної безпеки підприємства.

Оскільки інформація виступає в якості одного з найбільш цінних ресурсів суспільства, то процес її переробки можна, за аналогією, сприймати як технології.

В період пандемії маркетингові орієнтири зазнали суттєвих змін. Так на перший план вийшли саме передові інформаційні технології, які можуть забезпечувати діяльність господарських структур у віртуальному просторі. До таких технологій можливо віднести:

- підтримка малого підприємництва через insta-сервіси в Instagram;
- великої популярності набрали торговельні інтернет-платформи;
- платформи інтернет-замовлень;
- дошки оголошень;
- сервіси для проведення засідань в режимі онлайн (наприклад, ZOOM);
- онлайн консультування;
- чат-боти для навчання в Telegram;
- освітні канали на YouTube.

За рахунок переходу цілком в дистанційний режим роботи та навчання також великого розвитку набула сфера ІТ з розробкою soft-програмного забезпечення. Що в свою чергу прискорило розвиток вітчизняної ІТ-сфери.

Зазначимо, що тенденція розвитку віртуального простору та прискорення переходу основних господарських операцій в онлайн режим збереглась і після послаблення карантинного режиму та переходу до пост пандемічного періоду.

Список використаних джерел:

1. *Офіційний сайт Державної служби статистики України. URL: <http://ukrstat.gov.ua>.*
2. *Офіційний сайт Статистичної служби Європейського Союзу. URL: <http://ec.europa.eu/eurostat>.*

Ірина ДЕРІД

к.е.н, доцент,

Єлизавета ХМЕЛЕВСЬКА

*Харківський національний університет
імені В.Н. Каразіна*

ЛОБІСТСЬКІ ВИТРАТИ ПАЛИВНИХ КОРПОРАЦІЙ VS ГЛОБАЛЬНІ ВИТРАТИ НА БОРОТЬБУ ЗІ ЗМІНАМИ КЛІМАТУ

Короткострокові перспективи використання відновлюваної енергії виглядають непростими на тлі економічних потрясінь, спричинених COVID-19. Хоча опитування, проведене серед різних країн після вторгнення на територію України Росії, показало, що більше половини всіх респондентів вказують на геополітичні конфлікти як на ризик для короткострокового зростання їхньої власної економіки, у порівнянні з 16 відсотками, які сказали про це в попередньому опитуванні. Тим часом частка респондентів, які називають пандемію COVID-19 найвищим ризиком, знизилася з 47% до 11% в 2022 р. [1]. В довгостроковій перспективі відновлювані джерела енергії можуть стати навіть сильнішими, ніж будь-коли, завдяки потенційним енергетичним санкціям проти Росії та внаслідок пандемії. Це реалізується, якщо уряди інтегрують у програми економічного відновлення підтримку чистої енергії.

До пандемії відновлювана енергія неухильно зростала, але ще не досить швидко для досягнення цілей Паризької угоди 2015 року щодо скорочення викидів вуглецю [2]. У рамках Паризької угоди країни зобов'язалися обмежити підвищення температури до 1,5-2 градусів за Цельсієм. Для цього, на думку ООН, рівень викидів має падати на 7,6% щороку. На рис. 1 представлено відсоткову зміну виробництва відновлюваної енергії відносно попереднього року (це сума енергії гідроенергії, сонячної, вітрової, геотермальної, хвильової та припливної та біоенергетики) за період з 1966 року по 2020 рік.

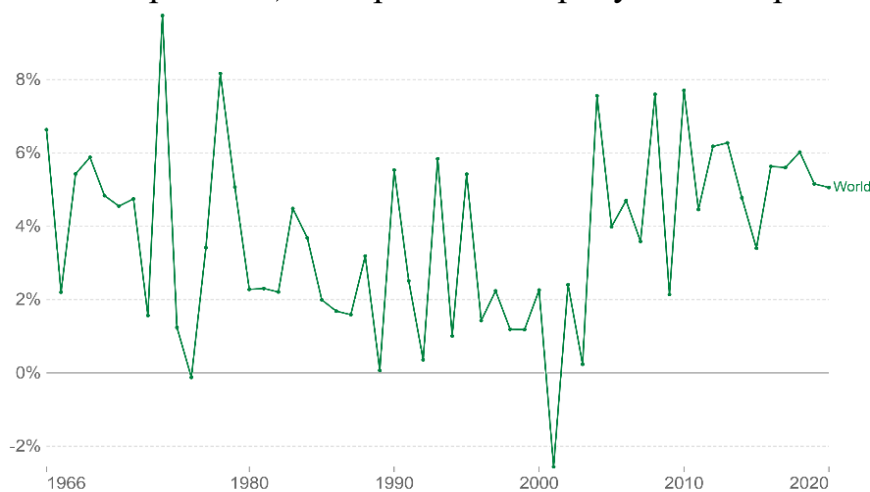

Рис. 1. Щорічна зміна обсягів виробництва відновлюваної енергії в світі з 1966 по 2020 рр. (у відсотках до попереднього року) [3]

Як видно з рис. 1, темпи зростання обсягів виробництва відновлюваної енергії взагалі відзначаються суттєвою амплітудою, однак реальне скорочення виробництва було лише в 2001 році (скорочення на 2,56%). В 2019 році виробництво відновлюваної енергії в світі збільшилося на 5,16% в порівнянні із 2018, а в 2020 році – на 5,06% порівняно з 2019 р. [3]. Таким чином, темп зростання трохи скоротився, але не відбулося зменшення виробництва. Річ у тому, що зупинки, спрямовані на протидію поширенню вірусу, привели до скорочення глобального попиту на енергію, але доля відновлюваних джерел у виробництві електроенергії збільшилася. Це частково тому, що низька вартість сонячної та повітряної енергії призводить до того, що вони часто спрямовуються в мережі перед іншими джерелами, такими, як вугілля та атомна енергія. Однак викликаний вірусом економічний шок, лише тимчасово уповільнить розширення вітрових, сонячних та інших чистих джерел енергії. Близько 40 відсотків вітрової та сонячної потужності, запланованої на останню частину 2020 року, було відкладено [2]. Однак, при цьому, частка відновлюваної енергії в загальному виробництві електроенергії в 2020 та 2021 роках в світі продовжила зростати: 27% у 2019 році, 29% у 2020, 30% у 2021 р. [4].

Очікували, що проблемою стане скорочення інвестицій у відновлювану енергетику в результаті пандемії. Глобальні інвестиції в потужності відновлюваних джерел енергії були відносно стабільними з 2014 року, коливаючись у діапазоні 50 млрд доларів - від 265 до 315 млрд доларів, зокрема в 2019 році вони склали 282,2 млрд доларів [5, р. 23]. На противагу очікуванням, глобальні інвестиції в потужності відновлюваної енергії в 2020 році навіть збільшилися і склали 303,5 млрд доларів. У першому півріччі 2021 року в усьому світі на це було інвестовано 174 млрд доларів, що на 1,8% більше, ніж у першому півріччі 2020 року, що є рекордом за перші шість місяців будь-якого року, незважаючи на те, що світ все ще намагається оговтатися від пандемії [6].

Експерти відзначали, що в пост пандемічний період лобі великих енергетичних корпорацій – це єдиний ризик, який міг би спричинити тиск на уряди держав, щоб ті схилилися до «спасіння секторів, які належать минулому» [2]. Світовий попит на енергію в 2020 році впав на 4%, що є найбільшим зниженням з часів Другої світової війни. Велике зниження попиту як на електроенергію, так і на транспортне паливо призвело до зниження цін на нафту і газ до історичного мінімуму. Однак, вже в 2021 році зростання світового попиту на енергію випереджало пропозицію, що призвело до скорочення поставок енергії та різкого зростання цін на паливо, що продається в усьому світі [7]. Таким чином, поступове відновлення виробництва призвело до підвищення попиту на всі види енергії, в тому числі і на невідновлювані. Глобальні викиди вуглекислого газу, пов'язані з енергетикою, зросли на 6% у 2021 році до 36,3 млрд тон, що є найвищим рівнем за всю історію, оскільки світова економіка

сильно відновилася після кризи COVID-19 і в значній мірі покладалася на вугілля для забезпечення цього зростання [6].

Дослідження, проведене Річардом Хідом з Climate Accountability Institute показало, що 20 компаній, що займаються викопним паливом, можуть бути безпосередньо пов'язані з більш ніж третиною всіх викидів парникових газів у сучасну епоху. У період з 1965 по 2017 рік ці 20 компаній створювали 35 відсотків усього вуглекислого газу та метану, пов'язаного з енергетикою, у всьому світі, на загальну суму 480 мільярдів тон еквіваленту вуглекислого газу. Зокрема, серед лідерів у цьому списку Saudi Aramco – 59,26 млрд. тон, Chevron – 43,35 млрд. тон, Gazprom – 43,23 млрд. тон, ExxonMobil – 41,90 млрд. тон, National Iranian Oil Co – 35,66 млрд. тон, BP – 34,02 млрд. тон, Royal Dutch Shell – 31,95 млрд. тон, Coal India – 23,12 млрд. тон, Pemex – 22,65 млрд. тон, Petroeos de Venezuela – 15,75 млрд. тон [9]. Як показують дослідження, за три роки після Паризької угоди п'ять найбільших публічних нафтогазових компаній (ExxonMobil, Royal Dutch Shell, Chevron, BP і Total), які входили до вище наведеного списку найбільших забруднювачів, інвестували понад 1 мільярд доларів у лобіювання. Ці зусилля переважно суперечили цілям Паризької кліматичної угоди і були спрямовані на розширення операцій з викопного палива. Ці гроші йдуть на пропаганду необхідності «поступових» шляхів кліматичної політики. Наприклад, генеральний директор Total Патрік Пуяне виступив проти «нереалістичної ідеї різкого переходу», заявивши, що викопне паливо «необхідне» через його внесок в економічне зростання. Публічно підтверджуючи необхідність дій із захисту клімату, нафтові та газові компанії масово збільшують інвестиції у величезне розширення видобутку нафти та газу. У 2019 році лише 3% витрат таких компаній спрямовувалося на проекти з низьким вмістом вуглецю [10].

Не зважаючи на лобіювання інтересів паливних компаній, за останні роки ряд європейських країн вжили заходів щодо скорочення викидів вуглецю, використовуючи екологічні норми, системи торгівлі викидами (СТВ, ETS) та вуглецеві податки. У 1990 році Фінляндія була першою в світі країною, яка ввела вуглецевий податок. Відтоді 16 європейських країн запровадили податки на викиди вуглецю, які коливаються від менше ніж 1 євро за метричну тонну викидів вуглецю в Україні та Польщі до понад 100 євро у Швеції [11]. В ЄС СТВ використовується паралельно із національними вуглецевими податками. Вуглецеві податки в ЄС складно оцінювати, оскільки вони зазвичай мають обмежену сферу застосування, запроваджені переважно в галузях, які не охоплені СТВ [12, с. 13]. Крім того, вже у 2023 році імпортери низки товарів з найбільшим вуглецевим слідом у їхньому виробництві під час постачання до Євросоюзу будуть зобов'язані подавати звіти, а з 2026 року – сплачувати транскордонний вуглецевий податок. У поточній версії транскордонне мито

означає, що імпортерам з ЄС доведеться купувати сертифікати на вуглець за ціною, яка була б сплачена місцевим виробником, якби цей товар було вироблено в межах Європейського Союзу. Вартість сертифікатів буде плаваючою з прив'язкою до цін на ринку вуглецевих кредитів ЄС. На першому етапі податок стягуватиметься із ввезення заліза, сталі, алюмінію, цементу, добрив та електроенергії. Якщо в країні-експортері діє внутрішня система оподаткування викидів вуглекислого газу, її товари будуть звільнені від збору за умови наявності угоди з Європейською комісією [13].

У той час як паливні компанії витрачають гроші на лобіювання своїх консервативних інтересів, світові витрати на вирішення кліматичних проблем зростають. Так в 2019-2020 рр. їхня середня річна величина склала близько 632 млрд дол. США: державне фінансування клімату збільшилося на 7% порівняно з 2017/2018 роком, і склало 51% (321 млрд дол. США) від загальної суми; приватні кліматичні інвестиції зросли на 13% з 2017/2018 року до 310 млрд дол. США. Основну частку приватних інвестицій здійснили корпорації [14]. Не зважаючи на кліматичні зусилля світових корпорацій, сфера діяльності яких не відносяться до паливно-енергетичного сектору, згідно з дослідженням, проведеним стосовно 25 таких корпорацій, багато найбільших компаній світу не досягають власних цілей у боротьбі зі зміною клімату. Вони також регулярно перебільшують або невірно повідомляють про свій прогрес, йдеться у звіті New Climate Institute. Google, Amazon, Ikea, Apple і Nestle є одними з тих, хто не може змінитися досить швидко, стверджує дослідження. Корпорації зазнають тиску, щоб зменшити свій вплив на навколишнє середовище, оскільки все більше споживачів хочуть екологічно чисті продукти. В екологічних звітах корпорацій все важче відрізнити реальне лідерство щодо клімату від необґрунтованого [15]. В будь-якому разі, незважаючи на величезні витрати корпорацій, які вони зараз оприлюднюють, згідно Climate Policy Initiative, для досягнення узгоджених на міжнародному рівні кліматичних цілей до 2030 року та для уникнення найнебезпечніших кліматичних проблем необхідно збільшити щорічне фінансування клімату щонайменше на 590% [14]. Лобі паливних корпорацій не борються за зниження цін на квоти на викиди чи за зниження вуглецевих податків, оскільки це б призвело до падіння їхнього іміджу. Усім зрозуміло, що тільки технологічні та виробничі зміни призведуть до зниження ціни дозволу, оскільки попит на дозволи знизиться, а тому знизиться ціна. Їхні лобісти діють непрямими методами: агресивно борються проти кліматичних наук і фінансують тіньові групи, щоб заперечувати глобальне потепління.

Список використаних джерел:

1. *The coronavirus effect on global economic sentiment. McKinsey&Company : веб-сайт. URL: <https://www.mckinsey.com/business-functions/strategy-and->*

- corporate-finance/our-insights/the-coronavirus-effect-on-global-economic-sentiment (Last accessed: 10.04.2022)*
2. *Як відновлювальна енергія може виявитися на піку після пандемії. Energy Club: веб-сайт. URL: <https://iclub.energy/analitika/tpost/p4ids0hkvx-yak-vdnovlyuvalna-energya-mozhe-viyaviti> (Дата звернення: 05.04.2022)*
 3. *Annual percentage change in renewable energy generation, 1966 to 2020. Our world in data: website: URL: https://ourworldindata.org/grapher/annual-percentage-change-renewables?tab=chart&country=~OWID_WRL (Last accessed: 06.04.2022)*
 4. *Global Energy Review 2021. IEA: website: URL: <https://www.iea.org/reports/global-energy-review-2021/renewables> (Last accessed: 05.04.2022)*
 5. *Global Trends in Renewable Energy Investment 2020. Frankfurt am Main. 79 p. URL: https://www.fs-unep-centre.org/wp-content/uploads/2020/06/GTR_2020.pdf (Last accessed: 05.04.2022)*
 6. *Global investment in renewable energy hits 1H record in 2021. URL: <https://www.en-former.com/en/global-investment-in-renewable-energy-hits-1h-record-in-2021/> (Last accessed: 07.04.2022)*
 7. *Six anticipated trends in 2022 for global power and renewable markets. Global Direct: website: URL: <https://ihsmarkit.com/research-analysis/six-anticipated-trends-in-2022-for-global-power-and-renewable.html> (Last accessed: 05.04.2022)*
 8. *Global Energy Review: CO2 Emissions in 2021. IEA: website: URL: <https://www.iea.org/news/global-co2-emissions-rebounded-to-their-highest-level-in-history-in-2021> (Last accessed: 05.04.2022)*
 9. *20 Firms Produced A Third Of Global CO2 Emissions. Statista: website: URL: <https://www.statista.com/chart/19594/20-firms-produced-a-third-of-global-emissions/> (Last accessed: 05.04.2022)*
 10. *InfluenceMap. Big Oil's Real Agenda on Climate Change. March 2019. InfluenceMap: website: URL: <https://influencemap.org/report/How-Big-Oil-Continues-to-Oppose-the-Paris-Agreement-38212275958aa21196dae3b76220bdbc> (Last accessed: 05.04.2022)*
 11. *Asen E. Carbon Taxes in Europe. Tax Foundation: website: URL: <https://taxfoundation.org/carbon-taxes-in-europe-2020/> (Last accessed: 08.04.2022)*
 12. *Партнерство заради ринкової готовності в Україні (PMR) Пропозиції щодо розвитку інструментів вуглецевого ціноутворення в Україні. 2019. 69 с.*

13. Трансграничний углеродний налог: скачок цен и торговые войны? URL: <https://ect-center.com/blog/carbon-import-tax-eu> (Дата звернення: 05.04.2022)
14. Climate Policy Initiative. 2021. Global Landscape of Climate Finance 2021. URL: <https://www.climatepolicyinitiative.org/wp-content/uploads/2021/10/Full-report-Global-Landscape-of-Climate-Finance-2021.pdf> (Last accessed: 05.04.2022)
15. Rannard G. Climate change: Top companies exaggerating their progress – study. BBC News: website: URL: <https://www.bbc.com/news/science-environment-60248830> (Last accessed: 05.04.2022)

Тетяна ДРАПАК

*Західноукраїнський національний
університет*

СТАЛИЙ РОЗВИТОК І ГЛОБАЛЬНА ЗМІНА КЛІМАТУ

«Перед постійними змінами клімату, бідністю, нерівністю та погіршенням стану навколишнього середовища, розуміння зв'язку між кліматом та міжнародним розвитком є невідкладною справою»

(Генеральний секретар ВМО проф. Петтері Таалас)

Сталий розвиток прагне задовольнити потреби людей, які живуть сьогодні, не ставлячи під загрозу потреби майбутніх поколінь, водночас урівноважуючи соціальні, економічні та екологічні міркування. 17 цілей сталого розвитку ООН включають цілі з подолання бідності; забезпечення охорони здоров'я, енергетичної та продовольчої безпеки; зменшення нерівності; охорона екосистем; прагнення до сталого розвитку міст та економіки; та ціль кліматичних дій (ЦУР 13). Зміна клімату впливає на здатність досягати цілей сталого розвитку, а обмеження потепління до 1,5°C допоможе досягти деяких цілей сталого розвитку. Прагнення до сталого розвитку вплине на викиди, вплив і вразливість. Реакція на зміну клімату у формі адаптації та пом'якшення наслідків також буде взаємодіяти зі сталим розвитком із позитивними ефектами, відомими як синергія, або негативними ефектами, відомими як компроміси. Відповіді на зміну клімату можна спланувати, щоб максимізувати синергію та обмежити компроміси зі сталим розвитком.[1]

Протягом понад 25 років Організація Об'єднаних Націй (ООН) та інші міжнародні організації прийняли концепцію сталого розвитку, щоб сприяти добробуту та задовольняти потреби сучасного населення без шкоди для потреб

майбутніх поколінь. Ця концепція охоплює економічні, соціальні та екологічні цілі, включаючи зменшення бідності та голоду, справедливе економічне зростання, доступ до ресурсів та захист води, повітря та екосистем. У період з 1990 по 2015 роки ООН проводила моніторинг восьми Цілей розвитку тисячоліття (ЦРТ). Вони повідомили про прогрес у скороченні бідності, зменшенні голоду та дитячої смертності, а також покращенні доступу до чистої води та санітарії. Але оскільки мільйони людей залишаються з поганим здоров'ям, живуть у бідності та стикаються з серйозними проблемами, пов'язаними зі зміною клімату, забрудненням та зміною землекористування, ООН вирішила, що потрібно зробити більше. У 2015 році Цілі сталого розвитку ООН (ЦУР) були схвалені як частина Порядку денного зі сталого розвитку до 2030 року. 17 ЦУР застосовуються до всіх країн і мають графік досягнення успіху до 2030 року. ЦУР спрямовані на ліквідацію крайньої бідності та голоду; забезпечити здоров'я, освіту, мир, безпечну воду та чисту енергію для всіх; сприяти інклюзивному та стійкому споживанню, містам, інфраструктурі та економічному зростанню; зменшити нерівність, включаючи гендерну нерівність; боротися зі зміною клімату та захистити океани та наземні екосистеми.[2]

Зміна клімату і сталий розвиток принципово пов'язані між собою. Попередні доповіді МГЕЗК показали, що зміна клімату може підірвати сталий розвиток, і що добре розроблені заходи щодо пом'якшення та адаптації можуть сприяти подоланню бідності, забезпеченню продовольчої безпеки, здоровим екосистемам, рівності та іншим вимірам сталого розвитку. Обмеження глобального потепління до 1,5°C вимагатиме дій з пом'якшення та адаптаційних заходів на всіх рівнях. Ці дії з адаптації та пом'якшення впливу будуть включати зменшення викидів і підвищення стійкості за допомогою вибору технологій та інфраструктури, а також зміну поведінки та політики. Ці дії можуть позитивно взаємодіяти з цілями сталого розвитку, які підсилюють сталий розвиток, відомі як синергія. Або вони можуть взаємодіяти негативним чином, коли сталий розвиток гальмується або змінюється, відомі як компроміси.[3]

Прикладом синергії є стале управління лісами, яке може запобігти викидам від вирубки лісів і поглинати вуглець для зменшення потепління за розумною ціною. Він може працювати синергетично з іншими вимірами сталого розвитку, забезпечуючи їжу (ЦУР 2) і чисту воду (ЦУР 6) і захищаючи екосистеми (ЦУР 15). Іншими прикладами синергії є випадки, коли заходи з адаптації до клімату, такі як прибережні або сільськогосподарські проекти, розширюють права жінок і приносять користь місцевим доходам, здоров'ю та екосистемам.

Приклад компромісу може статися, якщо амбітне пом'якшення наслідків зміни клімату, сумісне з 1,5°C, змінить використання землі таким чином, що негативно впливає на сталий розвиток. Прикладом може бути перетворення природних лісів, сільськогосподарських територій або землі, що перебувають у

власності корінного або місцевого населення, на плантації для виробництва біоенергії. Якщо не керувати ними ретельно, такі зміни можуть підірвати виміри сталого розвитку, загрожуючи продовольчій та водній безпеці, створюючи конфлікт щодо прав на землю та спричиняючи втрату біорізноманіття. Інший компроміс може статися для деяких країн, активів, працівників та інфраструктури, які вже існують, якщо буде здійснено перехід з викопного палива на інші джерела енергії без належного планування такого переходу. Компроміси можна звести до мінімуму, якщо ними ефективно управляти, наприклад, коли дбають про підвищення врожайності біоенергетичних культур, щоб зменшити шкідливі зміни у землекористуванні, або коли працівників перекваліфікують для роботи в секторах з низьким рівнем вуглецю.[4]

Обмеження підвищення температури до 1,5°C може значно полегшити досягнення ЦУР, але також можливо, що досягнення ЦУР може призвести до компромісів із зусиллями обмежити зміну клімату. Існують компроміси, коли люди, які рятуються від бідності та голоду, споживають більше енергії або землі і таким чином збільшують викиди, або якщо цілі економічного зростання та індустріалізації збільшують споживання викопного палива та викиди парникових газів. І навпаки, зусилля, спрямовані на скорочення бідності та гендерної нерівності, а також підвищення безпеки продовольства, охорони здоров'я та води можуть зменшити вразливість до зміни клімату. Інший синергічний ефект може виникнути, коли захист прибережних і океанічних екосистем зменшує вплив зміни клімату на ці системи. Ціль сталого розвитку – доступна та чиста енергія (ЦУР 7) спеціально спрямована на доступ до відновлюваних джерел енергії та енергоефективності, які є важливими для амбітного пом'якшення та обмеження потепління до 1,5°C.

Зв'язок між сталим розвитком та обмеженням глобального потепління до 1,5°C визнається ЦУР щодо кліматичних заходів (ЦУР 13), яка спрямована на боротьбу зі зміною клімату та її наслідками, визнаючи, що Рамкова конвенція ООН про зміну клімату (РКЗК ООН) є основний міжнародний міжурядовий форум для переговорів щодо глобальної реакції на зміну клімату.[5]

Завдання полягає в тому, щоб запровадити політику та дії сталого розвитку, які б зменшували депривацію, бідність і деградацію екосистем, водночас знижуючи викиди, зменшуючи вплив зміни клімату та сприяючи адаптації. Важливо посилити синергію та мінімізувати компроміси під час планування заходів з адаптації до зміни клімату та пом'якшення наслідків. На жаль, не всіх компромісів можна уникнути або звести до мінімуму, але ретельне планування та впровадження можуть створити сприятливі умови для довгострокового сталого розвитку.

Список використаних джерел

1. Майлз Р. Аллен (Великобританія) «Зв'язок між сталим розвитком і обмеженням глобального потепління».
2. Мустафа Бабікер (Судан) «Зв'язок між сталим розвитком і обмеженням глобального потепління».
3. Ян Чен (Китай) «Зв'язок між сталим розвитком і обмеженням глобального потепління на 1,5°C вище доіндустріального рівня».
4. Хелін де Конінк (Нідерланди) «Зв'язок між сталим розвитком і обмеженням глобального потепління на 1,5°C вище доіндустріального рівня».
5. Сара Коннорс (Франція, Великобританія) «Зв'язок між сталим розвитком і обмеженням глобального потепління на 1,5°C вище доіндустріального рівня».

Іраклій ІМНАДЗЕ

*Харківський національний економічний
університет імені Семена Кузнеця*

РОЗВИТОК СУЧАСНИХ ТНК В УМОВАХ ПОСТПАНДЕМІЇ ТА СОЦІАЛЬНОЇ НАПРУГИ

Активний розвиток інформаційних технологій в кінці ХХ – початку ХХІ століть призвів до того, що сфера ІТ розглядається як одна з найважливіших джерел зростання міжнародної конкурентоспроможності традиційних галузей. Безумовно, рівень розвитку ІТ країни впливає на інвестиційну привабливість національної економіки, що вимагає вдосконалення відповідної нормативно-правової бази, як окремої країни, так і на наднаціональному рівні. При цьому активізація розвитку сфери інформаційних технологій вимагає спеціалізоване регулювання даної галузі.

Так у таблиці 1 представлено найбільші компанії, що відносяться до ІТ-сфери [1].

Таблиця 1

№	ТНК	Країна
1	Magento	США
2	Ubisoft	Франція
3	Wix	Ізраїль
4	Admixer	Велика Британія
5	Microsoft	США
6	Google	США
7	Amazon	США
8	Samsung	Південна Корея
9	IBM	США

Системний аналіз міжнародного законодавства виявляє певні прогалини і суперечності, розкриває пріоритети та вимальовує певну проблематику. Будь-яка людська діяльність супроводжується обробкою, передачею та використанням інформації. Через суттєву розгалуженість відповідних економіко-правових норм механізму регулювання ІТ сфери зростає проблематика розвитку економіко-організаційного та регулюючого інструментарію розвитку світового ІТ ринку. У той же час будь-який механізм регулюючий правовідносини в різних галузях суспільного життя, в певній мірі регулює інформаційні зв'язки учасників цих відносин.

Важливий вплив на регулювання розвитку світового ринку інформаційних технологій здійснюють неурядові організації, зокрема об'єднання національних асоціацій ІТ-компаній – Світовий альянс інформаційних технологій та послуг, інші.

Конференція ООН з торгівлі й розвитку відіграє в системі ООН роль координаційного центру з проблем розвитку і суміжних проблем торгівлі, фінансів, інформаційних технологій, інвестицій та стійкого розвитку.

Таблиця 2

Інституціональні суб'єкти регулювання світового ринку інформаційних технологій за управлінськими рівнями*

№	Управлінський рівень	Суб'єкти та зміст заходів регулювання
1	Глобальний рівень	Міжнародне регулювання: ЮНКТАД, ЕКОСОП, ЮНІДО, ВОІВ, Міжнародний союз електрозв'язку, Партнерство з вимірювання ІКТ та розвитку, СОТ (TRIPS, ГАТС) та інші. Регіональне регулювання у межах інтегральних об'єднань: ЄС, СНД, НАФТА, ЛАІ, МЕРКОСУР, Андська група, АСЕАН, Союз Арабського Магрибу, ЮЕМОА та інші.
2	Макрорівень	Національне регулювання: захист прав інтелектуальною власністю, антимонопольна політика, регулювання конкуренції, галузеві стандарти, боротьба з кіберзлочинністю, регулювання торгівлі ІТ, електронної торгівлі, оподаткування ІТ-компаній, сприяння інформатизації ІТ ринку.
3	Мезорівень	Регулювання на рівні органів місцевого самоврядування: накази, розпорядження, дозволи та заборони, програми. Галузева співпраця і координація: асоціації, спілки, об'єднання.
4	Мікрорівень	Корпоративне регулювання: корпоративна політика, корпоративні стратегії, внутрішньофірмовий документообіг, корпоративна ІТ-етика, праця ІТ-фахівців.
5	Особистісний рівень	Індивідуальне регулювання: світоглядні цінності, індивідуальні побажання, можливості використання інформаційних технологій домогосподарствами, окремою людиною.

*Складено автором за даними [2-8]

В свою чергу, члени Світової організації торгівлі (СОТ) взяли на себе договірні зобов'язання, які стосуються регулювання ринку інформаційних технологій і є юридично обов'язковими для її членів. Раунди переговорів СОТ сприяють поступовому розширенню зобов'язань країн щодо лібералізації торгівлі інформаційними технологіями. На розвиток світового ринку інформаційних технологій у рамках СОТ впливають зобов'язання країн відповідно до Угоди про торговельні аспекти прав інтелектуальної власності, Генеральної угоди про торгівлю послугами та Угоди про інформаційні технології.

В основу економіко-правового регулювання світового ринку ІТ покладені наступні принципи: формування і застосування норм міжнародного права як складової частини правової системи певної країни; забезпечення балансу інтересів особи, суспільства і держави; узгодженість діяльності міжнародних організацій та інституцій і органів влади національних суб'єктів ІТ-галузі щодо вдосконалення економіко-правового забезпечення глобальної сфери інформаційних технологій. Інструменти економіко-правового регулювання перш за все закладаються національним законодавством в країні походження ІТ-продукту та узгоджуються з міжнародними засобами регулювання.

Таким чином, міжнародне регулювання світового ринку інформаційних технологій повинно поєднуватися з національно-правовим регулюванням, основними тенденціями якого є імплементація механізму міжнародного регулювання та його уніфікація з внутрішньо національними механізмами держав. І при цьому нагальною та майже невирішеною залишається проблема міжнародних санкцій щодо порушення норм у сфері ІТ, оскільки країни більше передбачають санкціонувати за порушення норм у сфері ІТ національним інструментарієм. Саме тому реально досяжною метою в даній сфері є гармонізація національних систем в тій мірі, яка необхідна, з одного боку, для створення єдиної системи торгівлі та захисту прав учасників світового ринку інформаційних технологій, з іншого – для захисту інформаційних продуктів.

Саме за таких умов розвитку ІТ-сфери сьогодні під впливом пандемії та соціальної напруги можливо зазначити, що за період пандемії з початку 2020 року по кінець 2021 року відбувся значний ривок в розвитку даної сфери, а особливо soft-технологій, прискорилась розробка штучного інтелекту, набули особливого значення віртуальні торговельні майданчики та прискорився розвиток маркетингового інструментарію соціальних мереж та інше.

Список використаних джерел:

1. URL: <https://marketer.ua/ua/top-20-largest-companies-in-the-world/>

2. *Рекомендації Комісії ООН (ЮНСІТРАЛ) з права міжнародної торгівлі. Документ № 995-286. [Електронний ресурс]. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws>.*
3. *Конвенція Ради Європи «Про кіберзлочинність» № 994-575 від 07.09.2005 // Офіційний сайт Верховної Ради України. [Електронний ресурс]. URL: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/994_575.*
4. *IT-Альянс: освіта, індустрія, наука. [Електронний ресурс]. URL: <http://www.it-alliance.org.ua/index.php/ru/meropriyatiya>.*
5. *The official website of the European Commission. [Електронний ресурс]. URL: https://ec.europa.eu/commission/index_en.*
6. *Європейський досвід нормативно-проектного забезпечення розвитку інформаційного суспільства: висновки для України: аналіт. доповідь. Київ: Національний інститут стратегічних досліджень, 2014. 76 с.*
7. *IT-індустрія в Україні: Порахувати не можна нехтувати // IT Ukraine Association. URL: <http://itukraine.org.ua/news/it-industriya-v-ukrayini-porahuvaty-ne-mozhna-nehtuvaty>*
8. *Ганушак-Єфіменко Л. М. Особливості розвитку підприємництва в IT-сфері України // Актуальні проблеми економіки. 2016. №10 (184). С. 55 – 67.*

Gisa MUGANWA

PhD Student, West Ukrainian National University

Iryna ZVARYCH

Doctor of Economic Sciences, Professor, Head of International Economics Department, West Ukrainian National University

SUSTAINABLE BUSINESS AND CIRCULAR ECONOMY IN AFRICA

In Africa, 125 million tonnes of municipal solid waste have been generated in 2012. According to the UNEP's Africa Waste Management Outlook, Africa only recycles 4 per cent of its waste. About 90 per cent is disposed of on land, often in uncontrolled dumpsites, while the rest is being unaccounted for. The report urges African countries to find innovative solutions to address its waste management challenges and to prepare for the expected growth in waste generation on the continent, expected to double by 2025.

During the 17th Ministerial session of the African Ministerial Conference on the Environment in Durban, South Africa in 2019, a regional framework on circular

economy was proposed, to focus on contextualizing the circular economy to the needs of African countries. Circular Economy approaches is part of Africa's transformative efforts to sustainable development. Switch Africa Green programme already promotes circularity approaches such as the promotion of biogas technology, e-waste management, promoting organic agriculture, green manufacturing and eco-industrial park and standards and labelling in the hotel industry, among others. It is important that the lessons learned, and knowledge acquired is shared among countries for regional harmonization of policies to ensure maximum impact and effective implementation at national level. SWITCH Africa Green programme works with Burkina Faso, Ethiopia, Ghana, Kenya, Mauritius, South Africa and Uganda to achieve sustainable development by engaging in transition towards an inclusive green economy, based on sustainable consumption and production patterns.

For African countries, circular solutions can be leveraged to attain various climate action obligations and sustainable development goals. This is an opportunity to tackle issues such as poverty, poor infrastructure and unemployment, among others that have hindered economic development.

The COVID-19 pandemic has exacerbated the challenges of poverty, inequality and unemployment facing the African continent. Globally, COVID-19 has affected more than 1.6 billion informal workers and small, medium and micro enterprises, mostly in developing countries, with women being the most affected. The pandemic-induced recession has drained resources and disrupted supply chains, hindering trade in commodities on which African economies rely.

In addition, the effects of climate change have compounded the health and economic impacts of COVID-19. Africa has been hit by extreme weather events, putting a strain on already fragile safety nets and infrastructure. Countries now spend between 2% and 9% of their GDP in response to climate-related events such as floods, droughts and landslides. There is a unique opportunity to rebuild green and resilient post-COVID-19 economies across the continent. Putting in place the right circular economy initiatives and policies will support the recovery and trigger new market opportunities.

References:

1. *Five Big Bets for the Circular Economy in Africa. Insight report april 2021.*
URL: http://www3.weforum.org/docs/WEF_Five_Big_Bets_for_the_Circular_Economy_in_Africa_2021.pdf
2. *Promoting African green business and circular economy for better policies.*
<https://www.unep.org/news-and-stories/story/promoting-african-green-business-and-circular-economy-better-policies>

Michael GANDA,
*PhD Student, West Ukrainian National
University*

Iryna ZVARYCH
*Doctor of Economic Sciences, Professor,
Head of International Economics
Department, West Ukrainian National
University*

CURRENT ECOLOGICAL TENDENCIES IN AFRICA

Africa remains the most affected by environmental degradation, thereby exacerbating the negative effect of climate change in the region. Little empirical credence has been leaned to the institution-environmental sustainability relationship in Africa. Africa environment has been changing for years, but the broader concerns of public health deterioration remain unresolved. In Africa, challenges of environmental pollution, rising population growth, and inaccessibility to clean water are some of the impediments recorded in the public health discourse. From the problems of gas flaring in the Niger Delta in Nigeria to malnutrition in Somalia and oil spillage in Angola, the Africa environmental degradation cases go on and on causing nearly one out of four deaths in the region (World Health Organization). Since the development of Africa nations has been linked to industrialisation, the growth trajectory of carbon emission has doubled at the least. While Africa's search for inclusive growth and poverty eradication continues, little attention has been paid to the consequences of these environments degrading growth strategies.

It should be noted that public health ranks most prominent among our priorities as human. As such, our consumption pattern in terms of intake and inhalation plays a significant role in our overall well-being. The stake for a paradigm shift to pollution abatement strategies to growth in Africa cannot be higher if we are conscious about realising the Africa 2063 Agenda. At a time when the world is panicking due to death recorded from COVID-19 and other associated disease outbreaks, Africa relatively less affected is not ready for the consequences of an environment that is continuously degraded. The herbal solution made primarily from the forest is the conventional source of medics for rural Africa. When massive deforestation is encouraged to aid urbanisation, the fortress that Africans relied on for a long time will become illusionary in the face of impending crisis. There is no gainsaying that Africa nations have limited institutional and technical capacities to tackle sustainability and environmental, ethical issues. In recent times, it is becoming apparent that the age-long influence of colonisation, globalisation, and urbanisation negatively impinged on the African environmental ethics, indigenous and local knowledge systems. The eras of state

colonialism, post-independence growth trajectories, urbanisation, and globalisation have redefined the accessibility and usage of natural resources in Africa. The Africa environmental sustainability challenges are not unconnected to collapsed and faded indigenous and local knowledge system. Before the introduction of forest mining in Africa, the forest has been a cohort that epitomises power, origin, wealth, sacredness, and security to the African people. The adoption of democratic dispensation in most African countries against the conventional monarchical system of governance was an apparent beginning of to the paradigm shift in natural resource accessibility and usage which have a clear footprint on the environmental degradation manifestations in Africa. Thus, the type of governance structure and institutional framework in a nation, in turn, becomes the most pervasive factor that determines the depth of environmental quality or degradation that a country can experience. Democratic dispensation, natural resource management options, interactions of states with social actors, quality of laws, and enforcement strategies in place to safeguard the environment are essential elements of institutions and governance for the realisation of desirable environmental sustainability objectives. Since governance at most general level involves collective bargaining for societal gains, there is an urgent need for the state environmental management objectives to be socially just and ecologically equitable. With the goals of African 2063 Agenda (the Africa we want) in sight, leaning empirical credence for inch-perfect policy formulation becomes apt and imperative.

The role of strong institutions in ensuring environmental quality extends to the public sector growth in terms of basic amenities including housing, efficient road networks, functional healthcare facilities, and more. The rising number of middle-class Africans, which has recently exceeded 300 million, is often associated with anti-environmental sustainability consumerism. Higher income is associated with higher demands. In a mixed economic system, as evident in most African nations, the role of governance in coordinating basic amenities in a manner that does not deface the environment is crucial. Some African countries like South Africa, Egypt, and recently Rwanda made a giant stride in resolving environmental issues borne out of the housing deficiencies of their resident; however, majority of other African nation still experiences significant mismatch in the housing provision which has dire ecological implications. It is not entirely out of place to say urbanisation in Africa is enmeshed in flawed logic and failures to comply with decarbonisation strategies amidst rising income of the region will result into equivalence loss in the environment which will eventually match their previously accrued gains from industrialisation. Recently, African urban centres have witnessed significant expansion that threatens their environment. In major cities across Africa, idle and undeveloped lands are becoming scarce. With the growing number of buildings that forms the pillar of urbanisation and globalisation of major cities across Africa, the natural cycles of rainwater are disrupted

since concrete lidding of floors interrupts them from soaking into the grounds, thus making the African natural environment to take a hit.

Increased houses across Africa would lead to higher environmental pollution because their usage is connected to the rising growth trajectory of carbon emission. In resolving the ambiguity of urban sprawl, Africa government ordinances towards environmental degradation are essential and need to be studied. It becomes apt to appropriate data and methodology to be able to lean empirical credence to the institution-environmental sustainability discourse to inform policy direction and research on the subject matter. For low carbon emission strategies and a safe Africa, African government needs to explore innovative environmental problem-solving strategies (Hewitt 2013). Since governments are at the helm of affairs, they can pass laws to protect public health and create regulations to enforce them. The essence of governance is to protect its citizens and to preserve the environment and attendant resources from ecological footprints and hazardous wastes. The quantitative effects of this government environmental ordinances remain a prior unclear and need to be studied. The ecological economics literature in Africa focused on scrutinising the role of industries and businesses with regard to global and local ecosystems. Technological improvement in the region has apparently shown the footprints of big polluters, but little is known about how the government aids or abates environmental degradation in Africa with respect to their institutional capacities. It is not even entirely clear whether the government engage big polluters in litigation processes and what does the quality of existing laws and orders, public sector strength in terms of government effectiveness, and the quality of regulations means for environmental sustainability in Africa. Without these empirical credence, it remains extremely difficult to establish evidence-based patterns of individuals' and households' unsustainable consumption, behaviours, and commitments to sustainability in Africa. Foley et al argued that for environmental solutions to be effective, there is a need to embellish them in moral characters. At the helm of discouraging a national practice of environmental degradation are the government laws and enforcement strategies, particularly when it comes to asking the public to recycle materials, reduce travel, or switch off lights. Estimating the quantitative influence of institutions and governance for transformation to environmental sustainability is essential in policy formulation and development objectives towards the moral reforms.

Going forward, leaders at all levels need to tackle the SDGs head-on with a comprehensive and interconnected approach to optimise resources. Since this approach seeks vertical and horizontal coordination, it needs determined and logically framed action strategies for assuring synergies. The domestication method must go beyond mainstreaming the SDGs into national policies. It must attempt to contextualise both the target and its symbols to local socio-economic certainties.

Liang Fuhang

*Master Student, West Ukrainian National
University*

ACHIEVING THE SUSTAINABLE DEVELOPMENT GOALS IN CHINA

International Humanitarian Order is getting more difficult today. New participants in international relations. Global and regional organizations and their representative offices, international funds, other communities implementing "soft influence" in foreign affairs. The main task will be overview of results in the implementation of the SDGs UN People's Republic of China. Sustainable Development Goals (SDGs) - a set of goals for the future international cooperation that replaced the Millennium Development Goals in end of 2015. In China, a sustainable development has absolute recognition. His foreign aid model is different from the western. Europe and the USA historically focused on financing medical and educational initiatives, while stimulating growth and activity civil society. Plan for the implementation of the Goals sustainable development is the first national plan that establishes areas of activity and defines specific targeted measures. In it all-round outlined China's development policy and efforts countries to help others developing countries in the process global implementation of the Sustainable development of the United Nations. At the round table Li Keqiang declared that the ultimate goal of China's modernization is the construction of the 1.3 billionth prosperous society.

In 2015, at the UN summit on sustainable development, China promised allocate \$2 billion for the implementation of the program SDGs. Proposed flagship strategy Chinese Belt and Road Initiative provides for cooperation in medical sphere.

In 2014, China committed provide \$47 million in liquidation assistance Ebola outbreak in West Africa. China one of the first to fulfill its financial obligations.

November 8, 2012 at the 18th The Chinese National Congress of the CPC formulated complex task of building an "environmental civilization" and "beautiful China" as an integral part of further economic, cultural and social sustainable development of the Chinese nation.

In April 2015, the State Council of the People's Republic of China published an action plan to prevent and fight against water pollution", containing 238 concrete measures, including 136 improvement measures and strengthening the work being done.

In June 2015, China transferred to Secretariat of the United Nations Framework Convention on climate change document "Strengthening climate action changes - an independent national China's contribution.

In the past 15 years, China has led global efforts to achieve the Goals Millennium Development, saving about 400 million people out of poverty by lowering child under-five mortality by two-thirds and mortality of pregnant women by three-quarters.

China has also created the largest network welfare and care for the elderly people in the world.

China has incorporated the Development Goals into program in their national plans, trying to get the poor out of the poverty by 2020 - ten years earlier target date to promote deliver people from poverty and hunger, providing care for women and children, and as well as secure housing.

China supports more active role of the UN in the implementation of the Agenda in areas of sustainable development for the period up to 2030 year, in addition to the principal amount of the level of 2015 year promises to allocate an additional 100 million US dollars in aid for institutions United Nations in the field of development by 2020. Also in over the next three years donations China to the Global Fund to Combat AIDS, tuberculosis and malaria will reach 18 million US dollars. Even at a glance, looking at position of the PRC in the implementation of the SDGs, it can be noted trend of proactive participation, confident support for every initiative of the global project. Probably, according to foreign policy concept of China, namely through participation in humanitarian programs, soft the presence and influence of the state on all other issues on the international agenda.

References:

1. *China. Voluntary National Review 2021. URL : <https://sustainabledevelopment.un.org/memberstates/china>*

An Yuanyuan

West Ukrainian National University

Supervisor: Nataliia Stakhova

THE OPPORTUNITIES AND COUNTERMEASURES OF DIGITAL ECONOMY DEVELOPING IN THE POST-EPIDEMIC ERA

In 2020, the COVID-19 swept the world, more than 120 million cases were confirmed worldwide, which exert significant impact on the economy of all countries. The innovation and development of the new generation of information technology has played an important role in the control of epidemic situation and the recovery of production. The development of digital economy in the post-epidemic era is an important measure to promote economic recovery, meanwhile it also brings new opportunities for the comprehensive digital transformation of China's economy. This paper analyzes the problems of digital economy in the epidemic situation, and puts for-

ward suggestions for the development of digital economy, in order to assist enterprises in digital transformation and realize high-quality economic development.

The outbreak of the new crown epidemic during the Chinese New Year in 2020 severely affected the development of the Chinese economy. The development of the digital economy has played an important role in stabilizing economic and social operations and has enabled China's economy to improve its overall resilience to risks. At present, the epidemic has brought a huge impact on the Chinese and global economy. Taking advantage of the resilience of the digital economy in driving economic growth, promoting the transformation and upgrading of industrial structure, and driving the re-employment of the labor force unemployed due to the epidemic is an important means to fully restore the norm of economic operation and a major opportunity to promote the development of the digital economy.

In 2017, the Chinese government's work report and the report of the 19th National Congress of the Communist Party of China both mentioned the "digital economy", and in 2019, at a special conference on the digital economy in Osaka, General Secretary Xi Jinping pointed out the importance of the digital economy. In the same year, General Secretary Xi Jinping proposed in his congratulatory letter to the 4th World Internet Conference that "the development of China's digital economy has entered the fast lane." In March 2020, the Standing Committee of the Political Bureau of the CPC Central Committee held a meeting and emphasized the need to provide basic support for the rapid development of the digital economy and to accelerate the construction of new infrastructure such as 5G networks and data centers. The construction of new infrastructure such as 5G networks and data centers should be accelerated. Promoting the development of the digital economy has become an inevitable way to improve the construction of the modernized economic system, enhance national competitiveness, and shift from a quantitative growth model to a qualitative growth model [1, p.57].

Due to the impact of the COVID-19, China's GDP rose 0.7% year-on-year in the first three quarters of 2020, of which the first quarter was the most severely affected by the epidemic, GDP fell 6.8% year-on-year and 10.0% year-on-year, only the digital information technology industry and the financial sector growth, the rest of the offline dependence of the industry are down year-on-year, the most affected by the high concentration of people in the accommodation and catering, down 35.3%. The most affected sectors were accommodation and catering, with a 35.3% decline. China's GDP totaled RMB 101.59 trillion in 2020, up 2.3% year-over-year, the only major economy in the world to maintain economic growth.

So far, the world's economies represented by the U.S., Japan, the U.K. and the EU have been hit hard by the COVID-19. As of Dec. 3, more than 14 million COVID-19 were confirmed in the U.S. GDP contracted 4.8% in the first quarter and fell 31.7% on an annualized basis in the second quarter, the largest quarterly decline in the U.S.

economy on record; Japan's GDP declined 0.9% YoY in the first quarter and 3.4% YoY, while real GDP fell 7.9% YoY in the second quarter and 28.1% YoY, the worst in Japan's 65-year history; according to the UK's second quarter GDP data released in August, GDP fell 20.4% YoY, the worst performance among the G7 countries; the EU's GDP declined 11.8% YoY in the second quarter, the largest decline since records began in 1995. Final EU GDP fell 11.8% in the second quarter of this year, the largest decline since records began in 1995.

The digital economy has entered a period of rapid growth, becoming the main growth pole to drive economic development. In the context of the COVID-19, the digital economy has become an important grasp of China's economic downward pressure, it is of practical significance to study the development opportunities and countermeasures of the digital economy, and provide countermeasure suggestions for China's digital economy to achieve high quality development.

In this epidemic, the digital economy plays an important role in the prevention and control of the epidemic and the resumption of work and production. In recent years, the national and local governments have issued a series of policies to support the development of the digital economy, providing the data support basis for its needs. China's digital economy growth rate has ranked first in the world for three consecutive years, and the contribution rate to GDP reached 67.7% in 2019, and the digital economy has become a new engine of economic growth. China's digital economy growth rate has ranked first in the world for three consecutive years, and its contribution to GDP reached 67.7% in 2019, making the digital economy the new engine of economic growth. In 2020, when the COVID-19 is sweeping the world and the global economy was in recession only the digital economy maintained high growth, and the digital economy played an important role in the global economic recovery.

The real economy will be hit the hardest by the epidemic, especially the restaurant, movie, tourism and other people-intensive contact industries are obviously affected. As of May 2020, China's theater box office losses may reach 30 billion yuan. At the same time, the epidemic has given rise to new forms of consumption, stimulating healthy online consumption, such as online education, online consultation, online office, online medical and other forms of flourishing. As residents develop online habits, there may be some impact on traditional industries, and online consumption forms continue to innovate, which will contribute to the continued growth of the digital economy.

Enterprises need to be at the forefront of scientific and technological innovation, strengthen basic research, accelerate breakthroughs in core technologies in the information field, master the most cutting-edge technologies, enhance the overall industrial foundation capacity, and lay the foundation for the development of the digital economy. After this epidemic, enterprises realize the importance of digital transformation, and they have a strong desire to improve their basic capabilities at this

time. Small and medium-sized enterprises occupy a large proportion of the market economy, and due to the long-term financing difficulties of small and medium-sized enterprises, the transformation and upgrading under the epidemic requires national policy inclination and support. The "Go to the cloud and use the data to empower intelligence" initiative specifically raises the issue of digital transformation of SMEs, provides them with transformation ideas and policy support, encourages large enterprises in the manufacturing industry to cooperate with them, builds a digital industry chain, realizes "production services + business model + financial services", and realizes a cross-border integration of digital ecology. The digital ecology of "production service + business model + financial service" is integrated across borders, and new value is created through the new industrial ecology; the government purchases services, special subsidies, etc. to increase the support and guarantee of digital transformation [4].

As the digital economy continues to penetrate into traditional industries, the digital economy accounts for an increasingly high proportion of GDP, changing the way people live and work, but also brings great challenges to data security. Data is the core issue of digital economy security, and the use of big data to promote and optimize digital infrastructure is an inevitable choice for digital economy governance. Promoting the sharing and opening of data is an inevitable requirement for the development of the digital economy. Improve relevant laws and regulations, and sound legal protection in intellectual property rights, privacy, security, data sharing, etc. We should introduce laws related to data use and information security, clarify rights and responsibilities, standardize data resource sharing, improve the standardization of data sharing, supplement laws and regulations with industry conventions, and optimize the development environment of the digital economy; accelerate the construction of the digital government, realize the openness of government affairs and resource sharing through the websites of government departments and the APP platform of modern propaganda, and improve the internal data sharing mechanism among government departments. We will improve the digitalization of government by improving the mechanism of data resource sharing among government departments. Learn to use modern information technology to improve the effectiveness of governance, widely promote the development and application capabilities of new technologies such as blockchain [5, p. 16-18] and joint learning, and strengthen data protection and cybersecurity. The protective wall of network security needs to be built by everyone, and the whole society needs to work together to strengthen security awareness and security, and use the latest information technology to deal with new network risks.

At present, China's digital economy has an unbalanced regional development, showing a gradual weakening from east to west. To promote the balanced development of digital economy, it is key to radiate from the priority development regions to the backward development regions. First, accelerate the construction of digital economy

infrastructure. Strengthen the construction of 5G base stations, big data centers and other information and communication infrastructure industries in central and western regions, and continuously reduce their use and operation costs to create basic conditions for the development of digital industries. Second, we should improve the construction of the digital economy industry docking platform. Explore regional coordinated development mode of digital economy, strengthen inter-regional industrial docking and transfer, build regionalized digital economy industry chain, create digital economy industry clusters with special features, drive backward regions to enjoy "digital dividend", and contribute to China's economic development.

References

1. Guo Han. *The path of integration of digital economy and real economy for high-quality development [J]. Journal of Xi'an University of Finance and Economics, 2020(4) : 57.*
2. Wang Weiling. *Study on the development of digital economy under the impact of the new crown pneumonia epidemic [J]. Journal of Xi'an University of Finance and Economics, 2020(3): 16 - 17.*
3. Wei Dongdong. *Research on the distribution of information content industry clusters in China [J]. Journal of Information Resources Management, 2011(3): 103 - 108.*
4. National Development and Reform Commission, Central Internet Information Office. *Notice on the Implementation Plan for Promoting the Action of "Using the Cloud to Empower Intelligence" to Foster the Development of New Economy [EB / OL]. (2020 - 04 - 07) [2021 - 01 - 08]. [2021 - 01 - 08]. [http: // www. gov. cn](http://www.gov.cn).*
5. Zuo Pengfei. *Digital economy and economic growth in the perspective of high quality development [J]. Research on Finance and Economics, 2021(3) : 16 - 18.*

Yin LIJING

Master Student, West Ukrainian National University

Supervisor: DSc.Vitalina E. Kurylyak

DEVELOPMENT OF COOPERATION BETWEEN UKRAINE AND THE EU IN THE CONDITIONS OF THE EASTERN PARTNERSHIP POLICY IMPLEMENTATION

The “Eastern Partnership Program” between Ukraine and the EU was officially launched in May 2009, and the Declaration on Eastern Partnership signed by both sides

is based on the key words of democracy, economy and security, while the specific projects include political, economic, cultural, environmental and migration aspects. The aim of the program is to establish closer relations between the parties and create the necessary conditions for accelerating political ties and further economic integration between Ukraine and the EU. Currently, Ukraine and the EU are becoming closer in terms of economic development, and the healthy development of the Ukrainian economy is increasingly dependent on the thriving EU economy.

1. The process of development cooperation. With the expansion of the EU to the East, the EU has become more and more aware of the importance of its eastern neighbors. The EU believes that its own stability and security depend largely on the stability and security of its eastern neighbors, which is the prerequisite for the EU to adjust its relations with its neighbors. Therefore, in May 2004, the EU formally proposed the "European Neighborhood Policy" to deepen the relationship between the EU and its neighbors. The EU is committed to providing trade, investment and technical assistance to these countries, and gradually and conditionally opening up EU markets, including import and export, capital and labor markets, to these countries. In May 2009, the Eastern Partnership Plan (EPP) was launched to deepen cooperation between the EU and its partner countries.

2. The main forms of development cooperation. First, the two sides should work together to build a "civilizational partnership", increase support for humanities exchanges in terms of funds, talents and information, and constantly expand the width and depth of humanities exchanges to provide impetus for cooperation in other areas. Secondly, Ukraine has a strong demand for infrastructure construction and industrialization improvement, which are important entry points and key areas for docking cooperation. Under the platform of Ukraine's connectivity with the EU, we should strengthen the docking in Ukraine's infrastructure fields such as transportation, energy, information and communication, further improve infrastructure, public services, and improve the investment environment. Third, we should accurately grasp the current international situation and fully consider the interests of both sides. To carry out docking cooperation in economic and trade exchanges between Ukraine and the EU, it is necessary to strengthen communication between the two sides, seek to further promote the development of cooperation between Ukraine and the EU on the principle of mutual benefit and win-win situation, strive to resolve conflicts to the maximum extent and promote the maximum interests of both sides.

3. Status of development cooperation. The EU's policy towards Ukraine can be categorized into two aspects: first, to maintain dialogue with Ukraine on the political system and increase its influence on Ukraine, and second, to promote the process of economic, social and legal integration with Ukraine. In general, the EU's cooperation with Ukraine in the political sphere has basically achieved the desired goals. The following is an analysis of the current state of development cooperation between

Ukraine and the EU. As a foreign policy, the "Eastern Partnership" between Ukraine and the EU can be interpreted in four aspects - political, security, economic and socio-cultural, which can be defined as the direction of the program development and implementation goals. Today, the Eastern Partnership Program has become an important link between the EU and Ukraine, and through the platform provided by the program, the two sides have established closer ties and made progress in the areas of security, politics, economy, and connectivity and mobility.

(1) Economy: The table below shows the statistics of import and export trade volume data between Ukraine and the EU between 2016 and 2021.

Table 1

Import and export trade volume data between Ukraine and the EU

EU-Ukraine data from 2016 to 2021						
Data Type	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Trade balance in million ECU/EURO	1335.4	988.1	1021.6	1465.7	3038.2	1668.0
Exports in million of ECU/EURO	9310.7	11191.2	11941.8	13689.7	12952.2	15735.8
Imports in million of ECU/EURO	7975.4	10203.1	10920.2	12144.0	9914.0	14067.7
Share of imports by partner(%)	0.4	0.5	0.5	0.6	0.5	0.6
Share of exports by partner(%)	0.5	0.5	0.5	0.6	0.6	0.6

As it can be seen from the above table, the import and export trade between Ukraine and the EU is increasing and its share in the import and export trade partners is gradually increasing (in 2020 the global economic downturn due to the impact of the epidemic affected the import and export trade of countries, which led to a decline in trade between Ukraine and the EU). This indicates that trade between Ukraine and the EU is increasing and economic cooperation is strengthening. Thus, analysis of the data shows that in recent years economic cooperation between Ukraine and the EU has developed more and more closely, the share of the EU in Ukraine's foreign trade has increased year by year, and trade barriers between the two sides have been decreasing, which is conducive to the long-term development of both sides.

(2) Security. Ukraine and the EU will strengthen cooperation in the fields of defense, taxation, border control and counter-terrorism. According to the agreement, the EU will accordingly provide more convenience and priority protection rights for Ukrainian citizens in migration and work in EU countries, especially after Ukraine meets the relevant criteria set out in the visa-free action plan.

(3) Political aspects. Since the launch of the "Eastern Partnership" between Ukraine and the European Union, Ukraine has started reforms, improved laws, promoted local self-government, supported democratic reforms by reforming the functioning of the Parliament, established a consensual European parliamentary model,

developed international cooperation, and made progress in ensuring the country's political stability and international standing. The foundation has been laid for ensuring the country's political stability and upgrading its international status.

(4) Socio-cultural aspects. The implementation of visa facilitation programs and the granting of visa-free treatment to Ukraine will enhance mutual mobility, avoid the creation of new dividing lines and bring tangible benefits to the population. Support for young people and improving their development prospects are at the core of cooperation within the Eastern Partnership. In the field of education, training and mobility, providing young people and young workers from Eastern Ukraine with access to the EU, supporting young people, especially in the development of their skills and employability

4. Factors affecting the development of cooperation.

Negative factors:

(1) Domestic factors in Ukraine. The most important factor preventing Ukraine from cooperating with the EU is the long-term instability in the Ukrainian political arena after independence, and the wavering or even regression of domestic and foreign policies.

(2) Economic development is also one of the most important and fatal fundamental factors, and currently Ukraine's economy is relatively backward.

(3) Russian factor. For Ukraine, the deeper motivation of the strategy of "European integration" also lies in the country's fear of Russia.

(4) Britain's exit from the EU will seriously affect the EU's foreign and security policies.

(5) The interests and goals of EU member states are divergent. In the process of implementing the "Eastern Partnership" policy, the EU member states are divided due to their different interests, and there are differences in focus and wavering.

Positive factors:

(1) Ukraine is rich in total natural resources, has a strong development base in science and technology, industry and agriculture, and has great development potential.

(2) Ukraine and the EU need each other.

(3) Cooperation between Ukraine and the EU has been strengthened in the fields of energy, environment, transportation and education, with the EU providing financial and technical support in addition to policy guidance.

References:

1. Li Minjie, *Economic Magazine*, "Analysis of the current situation and trends of Ukraine in regional economic integration", 2012.
2. Our special correspondent in Ukraine Tan Wujun Our special correspondent Liu Zhi, *The Global Times*, "Ukraine-EU summit discusses sensitive topics", October 12, 2021 / Edition 002.

3. *Ding Peng and Zhu Guichang, Contemporary Issues of Socialism in the World, "The interface between the Belt and Road Initiative and the EU's Eastern Partnership", Issue 3, 2019.*
4. *Sun Qian, International Trade, "Political and economic analysis of Ukraine's accession to the European Union", June 2019.*
5. *Li Qindi, East China Normal University, "Study on aid policies within the EU's Eastern Partnership Program", 2015.May.*
6. *Song Bo, Chinese Academy of Social Sciences, "Ukraine - EU relations".*
7. *Ren Fei, Russia Central Asia Eastern Europe Market Magazine, "Analysis of economic and trade cooperation relations between Ukraine and the EU", 2004.*
8. *Kateryna_Markovska, Jilin University, "Analysis of economic and trade relations between Ukraine and Europe and countermeasures for Ukraine's accession to the EU", April, 2012.*
9. *Ding Peng, Shandong University, "Study of the EU's "Eastern Partnership" program", September 10, 2020.*
10. *Song Lilei, International Studies, "The EU's "Eastern Partnership": Intentions, Advances and Problems", 2015.*
11. *Guo Xin, School of Foreign Affairs, "Study on EU Policy Towards Ukraine", May 25, 2016.*

СЕКЦІЯ 3. ЄВРОПЕЙСЬКИЙ СОЮЗ: СУЧАСНІ ЗАГРОЗИ ТА МОЖЛИВОСТІ РЕГІОНАЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ

With the support of the
Erasmus+ Programme
of the European Union

*Секція організовується як круглий стіл
в рамках реалізації Модуля Жана Моне
Програми ЕРАЗМУС+ 612067-EPP-1-2019-1-
UA-EPPJMO-MODULE «ЄВРОПЕЙСЬКА
РЕГІОНАЛЬНА ПОЛІТИКА: баланс локальних,
національних і пан'європейських інтересів»*

Ігор ЛИЩИНСЬКИЙ

*д.е.н., професор Західноукраїнського
національного університету*

ЄВРОПЕЙСЬКА ПРАКТИКА СТАЛОГО РОЗВИТКУ МІСТ

Практика впровадження стратегій міського розвитку в ЄС вже давно ґрунтується на принципі сталого розвитку. Проте сучасна Регіональна стратегія України поки що не враховує новітні тренди просторової організації направлені на формування функціональних міських зон та метропольних регіонів, що обумовлено наявністю більш нагальних базових проблем розвитку як природних полюсів, так і економіки загалом.

На нашу думку, варто виокремити низку рекомендацій для розвитку міських територій, які не розглянуті, або слабо висвітлені в Регіональній стратегії із врахуванням в тому числі ідей сталого розвитку:

1. Введення урбаністики як освітньої спеціальності у вітчизняні заклади вищої освіти. Сучасні міста є складними системами, які не можна розглядати лише із перспектив однієї сфери діяльності. Так, типовими для вітчизняної практики є ситуації, коли розбудову міст курують лише архітектори (із акцентом на дизайн споруд без ув'язки із необхідною інфраструктурою) чи транспортники (основна увага при цьому приділяється пропускній здатності доріг, що може негативно позначитись на комфорті пішохідного середовища). Проте сьогодні успішний розвиток міст (насамперед природних полюсів) неможливий без міждисциплінарного підходу із залученням фахівців із різних суміжних галузей науки – економіки, архітектури, транспорту, ІКТ та ін.

2. Організація міст чи окремих міських районів за принципом «компактних міст» (англ. «compact city»). Процеси деіндустріалізації, що спостерігаються в Україні протягом останніх десятиліть, дозволяють плавно відмовлятися від традиційної схеми містозабудови, що передбачає виокремлення житлових, індустріальних і комерційних зон (такий підхід в сучасних умовах переважно

негативно впливає на економічні, екологічні та соціально-культурні аспекти життєдіяльності спільнот), переходячи до змішаного плану районів. Термін «компактне місто» був запропонований Дж. Данцігом і Т. Сааті ще в 1973 р. [1], однак і сьогодні за таким підходом відбувається організація міського планування у багатьох державах Європи (наприклад, у 13 найбільших містах Норвегії була застосована стратегія міської ревіталізації до компактних міст протягом 2008–2014 рр. [2]).

Переваги та недоліки організації забудови за принципом «компактного міста» наведено в табл. 1.

Таблиця 1

Характеристики урбанізації за принципом «компактного міста»

Переваги	Недоліки	Перешкоди сталому розвитку
<ul style="list-style-type: none"> • Скорочення моторизованих поїздок, а відтак збереження енергії і зменшення викидів в атмосферу; • Висока щільність населення стимулює розвиток бізнесу (насамперед сервісного); • Змішане використання пожвавлює територію та робить її більш інтер-активною; • Компактні міста вважаються більш безпечними у порівнянні з околицями чи «закритими комунами» (англ. «<i>gated communities</i>»); • Вища середньої щільності населення, що притаманна компактным містам, актуалізує послуги громадського та шарінгового транспорту; • Міська структура компактного міста є термально адаптованішою до умов сухих гарячих і холодних регіонів. 	<ul style="list-style-type: none"> • Історичні території не завжди легко адаптувати до принципів концепції компактного міста, оскільки відбувається неузгодженість із правовим полем законів про збереження історичного спадку; • Більшості компактних міст, окрім підвищеного шуму, притаманні також брак зелених зон та дефіцит приватності (особливо це стосується надкомпактних міст); • Регенерація міста у некомпактних зонах потребує реінтеграції населення до інфраструктурних мереж при занадто високій вартості такого процесу; • Компактна структура стає невалідною за умов збереження високого рівня залежності від приватного транспорту. 	<ul style="list-style-type: none"> • Брак зелених зон та відкритих територій може стримувати взаємодію серед населення компактних міст та його мотивацію до активності за межами приміщень.

Джерело: сформував автор за А. Хассаном і Г. Лі [3]

Слід відмітити, що у вітчизняних реаліях чи не найбільшою проблемою при застосуванні принципу «компактного міста» буде оновлення житлових комплексів збудованих в 1950–70-х рр. Характеризуючи стан житлових комплексів, слід відмітити, що дві третини основних засобів вичерпали термін експлуатації, втрати теплової енергії та питної води в зовнішніх мережах становлять 30–60%, втрати теплової енергії в житловому фонді перевищують 30%. Питомі витрати енергоресурсів у 2,1–2,7 рази вище, ніж у країнах

Європейського союзу, кількість аварій за останні роки збільшилась майже у 5 разів [4].

3. Облаштування «зелених просторів» в самих містах і на їх околицях. Як відмічають дослідники, при застосуванні принципу «компактного міста» серед населення часто посилюється мотивація покинути місто, поселившись на околицях, що знову ж «розтягує» населений пункт по горизонталі. Для ефективного врахування такої тенденції, вважаємо за доцільне поєднувати «компактність» міста із жорсткою регламентацією зелених просторів як «стоперів» «розповзання» міст. У межах зеленого простору повинно бути заборонено розміщувати будь які житлові чи комерційні комплекси, а їх територія може використовуватись лише для прокладання комунікаційної і транспортної інфраструктури. У Європі набули поширення декілька варіантів урбаністичного просторового ландшафту, які умовно можна розмістити на своєрідній шкалі між двома крайніми сценаріями:

– «зелені пояси», які направлені на стримування поширення міст на навколишню сільську територію;

– «зелені зони» / «зелена інфраструктура», завданням яких є впорядкування міського простору задля його подальшого розвитку та розширення.

4. Сучасні принципи оптимізації трафіку автомобільних, велосипедних та пішохідних переходів. Сучасна практика зонування потоків охоплює грандіозний багаж знань щодо ефективної організації міської мобільності, які можуть виявитись корисними насамперед для благоустрою природних полюсів України. Мова йде про різноманітні підходи до організації безсвітлофорного автомобільного трафіку чи його сповільнення (використання під- чи надземних переходів / переїздів; заміна традиційних перехресть на Y-подібні), вдосконалення системи місць для паркування, створення пішохідних зон та велодоріжок, стимулювання використання громадського (особливо електричного) та шарінгового транспорту та ін.

5. Інформаційна підтримка прийняття містозабудовних рішень. Сьогодні колективи практиків містозабудови активно намагаються алгоритмізувати процеси прийняття рішень, залучаючи т. зв. «системи підтримки планування» (англ. «*Planning Support System; PSS*»), використання яких підказує девелоперам оптимальні місця для забудови, допомагає локальним адміністраторам складати плани розвитку, а також дає змогу місцевим жителям брати участь у процесі урбогенезу і висловлювати свою думку про нього. Окрім більш комплексних *PSS*, які враховують цілу низку факторів (наприклад, наявність локальних ресурсів для забезпечення сталого розвитку, рівень освітлення майбутніх приміщень, транспортні привички місцевих жителів і т. п.), часто існує

доцільність у застосуванні більш вузько спеціалізованих інформаційних інструментів. Серед таких опцій можна вказати:

– аналіз *Big Data* насамперед для вирішення різних транспортних задач, моделювання шляхів міграції жителів, оптимізації міського зонінгу, врахування шаблонів системи комунікацій тощо;

– використання *Google Street View* для кращої візуалізації міського середовища, що може використовуватись, скажімо, для аналізу освітленості вулиць, виявлення нелегальних вивісок і дорожніх вказівників і т. п.;

– застосування окулярів віртуальної реальності для зменшення кількості персоналу, необхідного для оцінки умов на окремих локаціях міського середовища.

6. Ефективне використання енергії задля досягнення принципу сталого розвитку. В умовах обмеженості енергоресурсів, з якими Україна зіткнулася після 2013 р., особливої актуальності для природних полюсів набирає питання енергоменеджменту. Сьогодні серед успішних прикладів успіху у енергозбереженні можна назвати деякі міста середнього розміру, яким вдалось повністю відмовитись від використання централізованого опалення (наприклад, м. Долина) чи суттєво скоротити використання природного газу (Жовква, Миргород). Однак, здебільшого, у містах практикуються більш локальні проекти направлені на утеплення житлових споруд, часткову модернізацію опалювальної інфраструктури, освітлення вулиць з використанням енергії отриманої від сонячних панелей і т. п. Серед природних полюсів можна виділити десяток обласних центрів, які є членами Асоціації «Енергоефективні міста України» та підписали «Угоду мерів» (ініціатива Європейської Комісії, яка має на меті об'єднати європейські місцеві органи влади в добровільне утворення задля спільної боротьби з глобальним потеплінням).

Аспект енергоефективності нерозривно пов'язаний проблемою надмірних викидів в атмосферу. Орієнтиром для сталого розвитку у цьому питанні може бути створення міст з нульовими викидами вуглекислого газу (т. зв. «*zero-carbon eco-city*»).

Список використаних джерел:

1. *Dantzig G. B., Saaty T. L. Compact city: a plan for a liveable urban environment. – WH Freeman, 1973.*
2. *Hofstad H. Compact city development: high ideals and emerging practices. European Journal of Spatial Development. 2012. Vol. 49. P. 1–23.*
3. *Hassan A. M., Lee H. The paradox of the sustainable city: definitions and examples. Environment, development and sustainability. 2015. Vol. 17, No. 6. P. 1267–1285.*

4. Костецький В. В. Перспективи інвестиційно-інноваційного розвитку житлово-комунального господарства України. Вісник соціально-економічних досліджень. 2014. №2. С. 82–91.
5. Лизун М. В. Розвиток процесів регіональної економічної інтеграції: валютний аспект. Галицький економічний вісник. 2016. № 1 (50). С. 155–163
6. Lishchynskyy I. Spatial Concentration of Industry and Local Productive Systems in Ukraine. Folia Oeconomica. 2016. No 2 (320). P. 51–63
7. Ліщинський І. Стратегія формування полюсів зростання в Болгарії // Вісник Тернопільського національного економічного університету. – 2016. – № 3. – С. 61–71.

Mariia LYZUN

Doctor of Science (Economics),

*Professor of West Ukrainian National
University*

SUSTAINABLE DEVELOPMENT OF THE PERIPHERAL AREAS

Regional development is becoming increasingly polarized with fewer attractive core regions and a growing number of depressed regions with many economic problems. This explains the uneven economic growth and population growth in different regions of Europe and the world. An important task of regional development of the EU and Ukraine is to find reserves to increase the efficiency of formation and use of the reproductive potential of peripheral territories [1, 2].

The development of peripheral territories is accompanied by a set of negative trends that indicate gaps in economic policy [3]. The main reasons that caused this situation, first of all, should include: crisis in the economy, lack of highly qualified labour; concentration of economic activity in urban areas and, as a consequence, reduction of opportunities for the development of the periphery; high level of differentiation in the socio-economic development of territories; underdeveloped social infrastructure.

However, OECD reports from 2009 show two clear trends:

- a) the share of national and international economic growth generated outside large urban centers ranges from 70 to 80%;
- b) today, the regions that are developing most dynamically in most countries are not large cities, but other types of regions, some of which, in particular, peripheral [4].

It should be noted that for peripheral regions, modern information technology has created unprecedented opportunities for the production of goods and services in the global market space (this applies especially to industries that compete for access to knowledge in financial, advertising, marketing, tourism) [5]. The development of technological coordination capabilities has led to increased offshoring and outsourcing of many activities in both industrial production and services.

Given the rapid change in the world, regions are changing in technology, activities and areas of specialization, location and forms of organization [6, 7]. At the same time, changing world market conditions may lead to both additional benefits and the loss of current ones, in which case the region may become depressed. Thus, economic and regional policies should be aimed at continuously maintaining and expanding the competitive advantages of regions, taking into account global and national challenges.

Overall, significant progress has been made in overcoming peripherality in the EU in recent decades. In particular, improvements are demonstrated in view of GDP growth per capita, reduction of unemployment, social welfare. Such experience can be extremely important for Ukraine, where the periphery extends to large areas [8].

Ukraine has developed the National Economic Strategy 2030, the main idea of which in the direction of regional development is that: "each region included in the common Ukrainian space is able to independently realize and increase its potential to ensure a decent life for its inhabitants" [9]. An important guideline in the field of economic development of peripheral territories is the establishment of exceptional characteristics and assets of the region for the possibility of applying new management methods through cooperation of regional and national authorities and stakeholders in this process.

Thus, the aspect of sustainable development is crucial for both the EU and Ukraine. With the growing emphasis on sustainable development as central elements of government and regional programs, we note that successful examples of territorial competitive advantages arise from the preservation and development of natural and cultural heritage, renewable energy projects, green transport, recycling.

References:

1. Ліщинський І. О. Глокалізація, фрагментація та альтернативні візії внутрішніх гео економічних суперечностей. Науковий вісник Ужгородського національного університету. 2018. Вип. 22, ч. 2. С. 77-81.
2. Lishchynskyy I., Lyzun M., Kuryliak V., Savelyev Y. The dynamics of European periphery. *Management Theory and Studies for Rural Business and Infrastructure Development*. 2019. Vol. 41(4). P. 527- 536. DOI: <https://doi.org/10.15544/mts.2019.43>.

3. Лизун М. В., Ліщинський І. О. Глобальне управління в контексті формування світового економічного порядку. *Наука молода*. 2013. Вип. 20. С. 40–46
4. OECD (2018). *Regions and Cities at a Glance, 2018*. URL: https://www.oecd-ilibrary.org/governance/oecd-regions-and-cities-at-a-glance-2018_reg_cit_glance-2018-en
5. Лизун М.В. Моделі економічного зростання світової та української економіки. *Журнал європейської економіки*. Тернопіль. 2006. №2(5). С.161-170.
6. Савельєв Є. В., Куриляк В. Є., Лизун М. В., Ліщинський І. О. Концепція «Вишеградська четвірка + Україна»: реальність і перспективи. *Вісник економічної науки України*. 2019. №1. (36).
7. Sokółowicz M., Lishchynskyy I. Are Poland and Ukraine Gravity Centres for Each Other? Study on the Labour Migration Patterns. *Comparative Economic Research*. 2018. Vol. 21. No 1. P. 45—65. DOI: 10.2478/ser-2018-0003.
8. Ліщинський І. О. Концептуальний мейнстрім регіонального зростання. *Економічний вісник Запорізької державної інженерної академії*. 2018. Вип. 6 (18). С. 46–50.
9. Постанова КМУ «Про затвердження Національної економічної стратегії на період до 2030 року». URL: <https://www.kmu.gov.ua/npas/pro-zatverdzhennya-nacionalnoyi-eko-a179>

Наталія КРАВЧУК,

Олег ІВАЩУК

*Західноукраїнський національний
університет*

СТРАТЕГІЧНІ ВЕКТОРИ ЕКОНОМІЧНОЇ ДИПЛОМАТІЇ УКРАЇНИ В КОНТЕКСТІ ГЕОПЛІТИЧНОГО ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНОГО ТРЕКУ: НОВІ ВИКЛИКИ І МОЖЛИВОСТІ

Останнє десятиліття ХХ століття «засвідчило тектонічний зсув у світових подіях» [1], що до тепер викликає деформацію сучасної геополітичної структури світу та існуючого світового порядку, руйнує безпекову ситуацію, як у в світі в цілому, так і на сам перед, на «євразійській шахівниці». За даними розвідки у 2015-2016 рр. Росія і НАТО відновили серйозні і масштабні заходи з оперативної бойової підготовки своїх збройних сил, повертаючись, цим самим, до часів «холодної війни» середини ХХ століття. Але якщо в минулому «червона лінія» протистояння проходила через країни західної та східної Європи, то тепер вона

проходить через Україну. Доводиться визнати, що на сучасній геополітичній карті світу Україна – не просто «буферна зона» між «колективним заходом» і Російською Федерацією, а стратегічно «важливий простір» чи «геополітична вісь» (у термінах Зб. Бжезінського), де «з одного боку, розташований вільний і людиноцентричний світ, у якому правлять демократичні цінності, свобода та безпека, а з іншого – частина світу, яка поки що рухається шляхом панування над людиною та її свободами» [2].

Українська держава вже давно визначилася зі стратегічним геополітичним вектором свого руху – бути частиною демократичного світу й утверджувати високі демократичні стандарти в Україні; а в контексті міжнародної політики – стати активним промоутером демократичних цінностей та зміцнити свій статус як суб'єкта (а не об'єкта) геополітичних відносин [2]. В березні 2019 року в Конституції України зафіксовано її геополітичний євроінтеграційний трек, що визначив цивілізаційний вибір України, європейську ідентичність Українського народу та незворотність стратегічного курсу держави на набуття повноправного членства України в Європейському Союзі та в Організації Північноатлантичного договору (йдеться про внесення змін до преамбули Основного Закону України, статей 85, 102, 116 Конституції України) [3].

З початку повномасштабної військової агресії Російської Федерації проти України (24 лютого 2022 року) у відносинах з ЄС Україна потребує нових цілей, які сприятимуть наближенню до ключової стратегічної мети – отримання нею чіткої перспективи членства в ЄС. Успішним ґрунтом для цього стало засідання Ради Євросоюзу й опублікована 11 березня 2022 року офіційна заява Ради ЄС, в якій зазначалося, що Рада ЄС запропонувала Єврокомісії надати свої висновки щодо заяв України, Молдови та Грузії на членство в ЄС [4]. Цим самим за результатами засідання вдалося визначити нові амбітні цілі щодо так званої «прискореної процедури» вступу України у Європейський Союз. Йдеться про прискорену процедуру розгляду інституціями Європейського Союзу заявки на членство України в ЄС, що розпочалось в умовах російсько-української війни, з метою надання найближчим часом Україні статусу кандидата на вступ до ЄС з поступовою інтеграцією в єдиний ринок ЄС і кінцевим вступом у Європейський Союз.

До початку війни Україна виконала 63 % всіх своїх зобов'язань за Угодою про асоціацію між Україною та Європейським Союзом (нагадаємо Угода набула чинності у 2017 році) (рис. 1). Відтак Україна готова до аудиту для набуття статусу «країни-кандидата».

Закономірно постає питання: які можливості Україна отримає від членства в ЄС і, які стратегічні вектори економічної дипломатії окреслить євроінтеграційна модальність України?

Рис. 1. Загальний прогрес виконання Угоди про асоціацію за 2014-2021 рр. [5]

Передусім варто зазначити, що від початку російсько-української війни Європейський Союз вже продемонстрував солідарність з Україною. Держави-члени ЄС надають скоординовану гуманітарну, фінансову та матеріальну допомогу Україні. Водночас надання статусу кандидата на членство в ЄС, є, перш за все, політичним сигналом і *першим кроком до визнання того, що країна-кандидат одного дня стане членом ЄС. Іншими словами*, надання статусу кандидата є потужним політичним поштовхом до продовження глибоких трансформацій і проведення масштабних реформ у різних сферах з метою подальшої інтеграції України до спільного ринку ЄС. Але окрім політичного аспекту, рішення про надання Україні статусу кандидата на членство в ЄС значною мірою визначатиме стратегічні вектори економічного розвитку держави та фінансові інструменти її економічної дипломатії і, зокрема [6]:

У процесі приєднання країна-кандидат отримує доступ до *фінансових інструментів ЄС*, які допомагають швидко підготуватися до членства, провести реформи та імплементувати законодавство Євросоюзу (наприклад, відомий єдиний передвступний інструмент – ІРА (у т.ч. його покоління ІРА I, ІРА II, ІРА III), яким з 2007 року вже скористалися Західні Балкани, Туреччина та Ісландія. Отримавши статус кандидата, Україна зможе отримати доступ до ІРА III; загальний бюджет інструменту на сім років складає 14,1 млрд євро; основний фокус програми – інвестування в соціально-економічну сферу країн-кандидатів).

Досвід інтеграції країн Центральної та Східної Європи до ЄС показує, що вже на етапі процедури вступу в країн-кандидатів починає зростати ВВП за паритетом купівельної спроможності. На думку експертів, це відбувається не лише завдяки доступу до інструментів фінансування ЄС, але й, у тому числі, за рахунок зростання обсягів *прямих іноземних інвестицій* у ці країни. Однак доводиться визнати, що з огляду на унікальність кейсу України (заявку подано на

вступ в умовах повномасштабної російсько-української війни), навряд чи можна очікувати на миттєвий притік інвестицій в країну після отримання нею статусу кандидата на членство. Адже окрім політичного сигналу про початок масштабних трансформацій у країнах-кандидатах для інвесторів ключову роль відіграє фінансова стабільність і безпека у країні інвестування.

Будучи у статусі країни-кандидата, Україна зможе й надалі претендувати на *довгострокові кредити від ЄС та допомогу у вигляді грантів* на освіту, культуру, охорону здоров'я тощо (як відомо, з 2014 року ЄС вже надав Україні понад 17 млрд євро у вигляді грантів та позик, спрямованих на підтримку реформ; після отримання статусу кандидата на членство в ЄС можна очікувати збільшення обсягів таких надходжень).

Таким чином, з набуттям статусу кандидата на членство в ЄС Україна отримає доступ до традиційних фінансово-інвестиційних та кредитних ресурсів ЄС. Разом з тим, окрім зазначених вище фінансових інструментів, обговорюються стратегічні вектори економічної дипломатії в контексті створення та реалізації унікального комплексного механізму ЄС з післявоєнного відновлення України та створення Трастового фонду солідарності з Україною.

Список використаних джерел:

1. Кіссінджер Г. *Світовий порядок. Роздуми про характер націй в історичному контексті* / пер. з англ. Надія Коваль. 2-ге вид. К.: Наш формат, 2018. 320 с.
2. *Україна продовжить закріплений у Конституції стратегічний курс – набуття повноправного членства в ЄС і НАТО* <https://www.president.gov.ua/news/prezident-ukrayina-prodovzhit-zakriplenij-u-konstituciyi-str-65605>
3. У «Відомостях Верховної Ради України» опублікований Закон про внесення змін до Конституції України щодо стратегічного курсу держави на набуття повноправного членства України в ЄС та НАТО. URL: <https://www.rada.gov.ua/news/Novyny/168096.html>
4. *Історична ніч у Версалі. Лідери ЄС сказали «так» українській євроінтеграції*. Радіо Трек: НОВИНИ. URL: https://radiotrek.rv.ua/news/istorichna-nich-u-versali.-lideri-ies-skazali-tak-ukrayinskiy-ievrointegraciyi_284995.html
5. *Звіт про виконання угоди про асоціацію між Україною та Європейським Союзом (за 2021 рік)*. Євроінтеграційний портал. URL: <https://eu-ua.kmi.gov.ua/zvity-pro-vykonannia-uhody-pro-asotsiatsiiu>
6. Фахурдінова М. *Фінансування та поштовх до реформ: що дасть Україні статус кандидата на членство в ЄС*. Європейська правда. URL: <https://www.eurointegration.com.ua/articles/2022/05/11/7139235/>

Наталія СТАХОВА

*к.е.н., доцент кафедри міжнародної
економіки Західноукраїнського
національного університету*

СПІЛЬНА РЕГІОНАЛЬНА ПОЛІТИКА ЄС: ДИСКУСІЙНІ АСПЕКТИ

Європейський Союз був створений внаслідок поступової інтеграції з 1945 року, не лише підписанням Маастрихтської угоди, коли один рівень союзу надавав впевненості та поштовху для наступного рівня. Таким чином, можна сказати, що ЄС утворився за вимогою його країн-членів. Політика Європейського Союзу визначається низкою цінностей, цілей та принципів ЄС. Відповідно до них, об'єднання прагне сприяти добробуту, безпеці та задоволенню інтересів громадян, зберегти економіку ЄС стабільною та конкурентоспроможною порівняно з іншими економіками світу.

Для цього ЄС здійснює зусилля та спроби для імплементації спільної політики ЄС щодо її країн-членів та стосовно третіх країн. Країни члени ЄС намагаються реалізовувати на практиці єдину політику, незважаючи на внутрішні розбіжності всередині об'єднання. Більшість чутливих питань – (20%), а саме укладання угод, зовнішня політика, безпека та оборона, розширення ЄС, торговельна політика, внутрішні питання та правосуддя повинні вирішуватися шляхом конструктивних переговорів, іншими словами за допомогою консенсусу усіх країн-членів ЄС, а інші (80%) – за допомогою кваліфікованою більшістю голосів [1, с. 1-175].

Досягненню мети непорушної та дієвої Європи постійно заважали національні кордони. Для вирішення цієї проблеми у 1985 р. країни-члени Європейського Співтовариства зустрілися у люксембурзькому містечку Шенген та уклали шенгенську угоду. У межах Шенгенської зони внутрішній прикордонний контроль скасовано, і окремі особи можуть подорожувати без паспортних перевірок між країнами-учасницями. Фактично, учасники Шенгену розділяють спільний зовнішній кордон, на якому здійснюються імміграційні перевірки осіб, які в'їжджають або виїжджають з Шенгенської зони.

Разом із скасуванням внутрішніх кордонів учасники Шенгену домовилися посилити співпрацю між поліцією та судовими органами з метою забезпечення внутрішньої безпеки та боротьби з організованою злочинністю. Як наслідок, вони створили Шенгенську інформаційну систему (ШІС) – широкомасштабну інформаційну базу даних, яка дає змогу поліції, прикордонникам та іншим правоохоронним і судовим органам вводити та переглядати повідомлення про певні категорії осіб та об'єктів. Ірландія відмовилася від Шенгенської зони, але бере участь у деяких аспектах Шенгенської угоди, пов'язаної із співробітництвом поліції та судів, включаючи доступ до ШІС.

На даний час, Шенгенська зона охоплює 22 країни-члени ЄС та 4 країни, які не входять до ЄС, а саме: Австрія, Бельгія, Чехія, Данія, Естонія, Фінляндія, Франція, Німеччина, Греція, Угорщина, Італія, Латвія, Литва, Люксембург, Мальта, Нідерланди, Польща, Португалія, Словаччина, Словенія, Іспанія та Швеція та чотири члени Шенгенської зони, які не входять до ЄС: Ісландія, Ліхтенштейн, Норвегія та Швейцарія. Чотири країни ЄС (Болгарія, Хорватія, Кіпр і Румунія) ще не є повноправними членами Шенгену, але юридично зобов'язані приєднатися, якщо виконають необхідні умови безпеки [2].

У 1999 році Шенгенську угоду було включено в законодавство ЄС. Шенгенський прикордонний кодекс містить детальний набір правил, які регулюють зовнішній і внутрішній прикордонний контроль у Шенгенській зоні, включаючи загальні правила щодо віз, запитів на притулок та прикордонних перевірок. Існують також положення, які дозволяють країнам-учасникам відновити контроль на внутрішніх кордонах на обмежений період часу у випадках виникнення серйозної загрози безпеці країни або у виняткових обставинах, таких як конференція світових лідерів або велика міжнародна спортивна подія.

Для безперешкодного функціонування економічної зони із спільним ринком у 1986 році в місті Люксембург було ухвалено Єдиний європейський акт (ЄСА), який було спрямовано на те, щоб ідеалістична концепція однієї спільної Європи надалі втілювалася всіма країнами-членами ЄС, тоді як деякі країни на той час перешкоджали розвитку економіки своїх сусідів або концентрувалися на національних питаннях. Спільний внутрішній ринок передбачав створення «зони без внутрішніх кордонів, у якій забезпечується вільний рух товарів, людей, послуг та капіталу» [2].

Торговельна політика ЄС є однією з найбільш добре розроблених та інтегрованих політик ЄС. Вона розвивається разом із загальним ринком, який забезпечує вільний рух товарів у межах ЄС, щоб запобігти тому, щоб одна країна-член імпортувала іноземні товари за нижчими цінами через нижчі тарифи, а потім реекспортувала товари до іншого члена з більш високими тарифами.

Обсяг спільної торговельної політики частково розширений, щоб охопити торгівлю послугами, захист прав інтелектуальної власності та прямі іноземні інвестиції. Європейська комісія та Рада міністрів працюють разом, щоб встановити спільний митний тариф, керувати експортною політикою та приймати рішення щодо будь-яких заходів захисту торгівлі. Правила ЄС дозволяють Раді приймати торгові рішення кваліфікованою більшістю голосів, але на практиці Рада, як правило, використовує консенсус.

Європейська комісія веде переговори про торгові угоди із країнами не членами та торгові блоки від імені ЄС в цілому. І Рада міністрів, і Європейський парламент повинні затвердити всі такі торгові угоди, перш ніж вони набудуть

чинності. Процес переговорів та укладення нової міжнародної торговельної угоди починається з обговорень між усіма трьома інституціями ЄС, а Комісія ініціює неформальний аналіз обсягу з потенційною країною-партнером або торговим блоком. Якщо Рада схвалює угоду, вона уповноважує комісію офіційно підписати угоду. Після того, як нова торгова угода буде офіційно підписана обома сторонами, Рада подає її на затвердження парламенту. Хоча парламент обмежується голосуванням «за» чи «ні» за нову угоду, він може попросити комісію переглянути або адресувати будь-яку стурбованість. Якщо частини торговельної угоди підпадають під компетенцію держав-членів, усі країни ЄС також повинні ратифікувати угоду відповідно до своїх національних процедур ратифікації. Після того, як Парламент дає свою згоду та після ратифікації в державах-членах (якщо потрібно), Рада приймає остаточне рішення про укладення угоди. Потім вона може бути офіційно опублікована і набуває чинності [3, с.162-166].

На початку 1990-х років відбувся вибух військових дій на Балканах, в той же час ЄС мали обмежені інструменти щодо реагування на кризу. Така ситуація переконала лідерів ЄС, що Союз змушений покращити свою здатність діяти колективно у зовнішньополітичній сфері. Так у 1993 році була створена спільна зовнішня політика та політика безпеки (СЗППБ), в рамках якої країни-члени ухвалюють спільну політику, здійснюють спільні дії та дотримуються скоординованих стратегій у сферах, у яких вони можуть досягти консенсусу.

У прийнятті рішень в рамках СЗППБ домінують країни-члени та вимагає одностайної згоди всіх національних урядів. Держави-члени також повинні забезпечити відповідність національної політики узгодженим стратегіям і позиціям ЄС (наприклад, накладення санкцій проти країни). Однак СЗППБ не забороняє окремим державам-членам проводити власну національну зовнішню політику або власну національну дипломатію [1, с. 1-175; 2].

Багато чиновників та політиків вважають, що ЄС досяг значних успіхів у формуванні спільної політики з низки міжнародних питань, від Балкан до ізраїльсько-палестинського конфлікту до Ірану. Хоча, інші стверджують, що довіра до СЗППБ ЄС часто страждає від нездатності досягти консенсусу. Інші політики зазначають, що деякі відмінності в поглядах є неминучими серед багатьох країн, які мають різні історичні відносини і часто різні національні інтереси, коли йдеться про зовнішню політику. В рамках Лісабонського договору СЗППБ ЄС повинна зміцнюватись для того, щоб підвищити значимість ЄС на світовій арені та зробити його більш узгодженим, незалежним глобальним зовнішньополітичним суб'єктом. З цією метою було створено нову посаду – Верховний представник Союзу з питань закордонних справ і політики безпеки як головного дипломата ЄС, а також дипломатичний корпус ЄС (Європейську службу зовнішніх дій) для підтримки Верховного представника.

Ще однією спільною політикою ЄС – сфера правосуддя та внутрішніх справ (ПВС), яка спрямована на сприяння спільним заходам внутрішньої безпеки, одночасно захищаючи основні права громадян ЄС та сприяючи вільному пересуванню людей в межах ЄС. ПВС охоплює поліцейську та судову співпрацю, політику щодо міграції та надання притулку, боротьбу з тероризмом та іншими транскордонними злочинами, а також боротьбу з расизмом та ксенофобією. ПВС також включає політику прикордонного контролю та правила для Шенгенської зони вільного пересування. Протягом багатьох років зусилля ЄС, спрямовані щодо гармонізації політик у сфері юстиції і внутрішніх справ, заважали через стурбованість країн-членів, що такі заходи можуть порушити їхню правову систему та національний суверенітет.

Серед інших кроків – ЄС створив загальне визначення тероризму, ордер на арешт для всього ЄС та посилив інструменти для припинення фінансування тероризму. ЄС також працював над зміцненням Європолу, його спільного агентства у кооперації з поліцією. Останніми роками терористичні атаки у Франції, Бельгії, Німеччині, Іспанії та інших країнах привели до того, що ЄС приділяв значну увагу боротьбі з терористичними актами, натхненними угрупованнями «Ісламська держава». Лісабонський Договір також прийняв більшість рішень щодо питань юстиції і внутрішніх справ у Раді міністрів за системою голосування кваліфікованою більшістю, а не одностайністю, щоб прискорити прийняття рішень ЄС. На практиці країни-члени здебільшого продовжують прагнути дійти до консенсусу щодо чутливої політики в сфері юстиції і внутрішніх справ [2].

Починаючи з 1999 року, завдяки політичному поштовху, ініціатором якого спочатку були Великобританія та Франція, ЄС працює над розробкою Спільної політики безпеки та оборони (СПБО), раніше відомої як Європейська політика безпеки та оборони (ЄПБО). Дії СПБО зосереджені переважно на таких завданнях, як підтримання миру, управління кризами та гуманітарна допомога. Багато місій СПБО на сьогоднішній день мали цивільний, ніж військовий характер, з такими цілями, як навчання поліції та суддів («верховенство права») або реформа сектору безпеки. ЄС бере та брало участь у місіях СПБО в регіонах від Балкан і Кавказу до Африки та Близького Сходу.

У 2004 році ЄС створив Європейське оборонне агентство, щоб допомогти координувати оборонно-промислову політику та політику закупівель у спробі розширити в подальшому європейські оборонні фонди. Нещодавно багато чиновників ЄС та національні лідери підтримали збільшення витрат на оборону та виступили за подальшу оборонну інтеграцію ЄС.

З 2016 року лідери ЄС оголосили про декілька нових ініціатив для посилення співпраці ЄС у сфері безпеки та оборони, включаючи Європейський оборонний фонд (ЄОФ) для підтримки спільних оборонних досліджень і

розробок. У 2017 році ЄС запустив новий оборонний пакт (офіційно відомий як Постійно Структурована Співпраця (ПСС)), спрямований на більш ефективне витрачання коштів на оборону, спільний розвиток військового потенціалу та підвищення військової сумісності. Лідери ЄС наполягають на тому, що такі зусилля, як ЄОФ та ПСС, є не першими кроками на шляху до створення армії ЄС і що країни-члени збережуть повний контроль над національними військовими активами, а також над рішеннями щодо оборонних закупівель та інвестицій [1, с.1-175; 2].

Деякі аналітики стверджують, що Brexit може зробити більш тісніше співробітництво з ЄС у сфері оборони, тому що Великобританія традиційно виступала проти певних заходів, таких як військовий штаб ЄС, які вона розглядала як надмірне порушення національного суверенітету або первенство НАТО як головного гаранта європейської безпеки. У той же час впровадження ініціатив ЄС у сфері безпеки та оборони, включаючи ПСС, та покращення європейського військового потенціалу залишаються надалі складними.

У світлі Brexit та інших викликів ЄС, в тому числі пов'язаних з війною між Україною та Росією, зіткнувся з питаннями щодо його майбутньої форми та характеру. Так у березні 2017 році під час відзначення 60-ї річниці Римських договорів (основоположних договорів ЄС) лідери ЄС-27 підтвердили свою прихильність до проекту європейської інтеграції, визнали виклики, які стоять перед ЄС, і пообіцяли «зробити Європейський Союз сильнішим і стійкішим через ще більшу єдність і солідарність між ними.» Деякі експерти стверджують, що «більше ЄС» та подальша інтеграція необхідні для кращого вирішення кола політичних та економічних проблем, з якими стикається блок. Інші скептично ставляться до того, що національні уряди будуть схильні надавати більше повноважень брюссельській бюрократії, яка розглядається як непрозора і не пов'язана з проблемами пересічних європейців.

Список використаних джерел:

1. *Комар Н.В., Гайдуцький А.П. Навчально-методичний комплекс з дисципліни «Євроінтеграція та міжнародне публічне управління» (навчально-методичний посібник). Тернопіль: ТНЕУ, 2020. 175 с.*
2. *Kristin Archick. The European Union: Questions and Answers. Congressional Research Service. October 28, 2021. URL: <https://sgp.fas.org/crs/row/RS21372.pdf>*
3. *Prytula N.V. Instruments of foreign trade policy of the European Union. Economics: time realities. №2 (18), 2015. P. 162-166.*

Максим ЖИВКО

*к.е.н., доцент Західноукраїнського
національного університету*

ВПЛИВ ПАНДЕМІЇ COVID-19 НА СОЦІАЛЬНУ НЕРІВНІСТЬ У СВІТІ

В умовах глобалізації світової економіки гостро постає проблема бідності та нерівності. Соціально-економічна нерівність в останні десятиліття лише збільшується, зростає розрив між периферією та центром світового господарства. Останнім часом проблему соціально-економічної нерівності розглядають нарівні з демографічною, екологічною та продовольчою проблемами сучасності. В умовах неоліберальної моделі глобалізації, з її вигодами для розвинених країн, соціально-економічна нерівність збільшується і загострюється в країнах, що розвиваються. Вплив глобалізації в тому, що дедалі більше уваги привертає нерівність усередині суспільства, а в сучасних умовах порівнюють такі глобальні категорії як становище жінок світу, дітей світу та ін.

У 2020-2021 рр. добробут людей у всьому світі впливали два фактори: викликана пандемією коронавірусу економічна криза, монетарна та соціальна політика країн. Для підтримки населення та бізнесу в період локдаунів та ударів по економіці з боку стрімко зростаючої захворюваності на різні штами COVID-19, світові центробанки багатьох країн пом'якшили грошово-кредитну політику, знизили ключові ставки, а також наповнили ринок грошима, виділяючи багатомільярдні пакети допомоги [1].

Пандемія вплинула на глобальну соціальну нерівність, оскільки матеріальна підтримка позначалась на вразливих верствах населення, а країни зупинили зростання бідності через кризу. Пандемія коронавірусу внесла свої корективи у проблему глобальної нерівності. Одні країни, наприклад, Китай – постраждали від неї слабше, інші – сильніші, тому ступінь її впливу на економіку і зростання соціального розшарування різний (Рис. 1).

Рівень нерівності у світі зріс і досяг аналогічного показника початку ХХ ст., так, за підсумками 2021 р. загальний обсяг світового доходу склав 86 трлн євро, тоді як загальний обсяг світового багатства виявився у 6 разів більшим – 510 трлн євро. Таким чином, кожен дорослий у світі повинен заробляти 16,7 тис євро на рік і мати 198 тис євро. Найбідніша частка населення заробляє, в середньому, 2,3 тис євро на людину в рік, 40% населення отримує по 16,5 тис євро в рік і має статки 41 тис євро на людину. При цьому 10% багатих людей заробляють, у середньому, 87,2 тис євро на рік і володіють багатством в 550,9 тис євро на людину. Це 76% загальносвітового обсягу станів. Прірва між надбагатими людьми та рештою населення значно зросла за час пандемії. Так, у 2019-2021 рр. частка 0.001% багатіїв зросла на 14%, у той час як у більшості людей воно збільшилося лише на 1%.

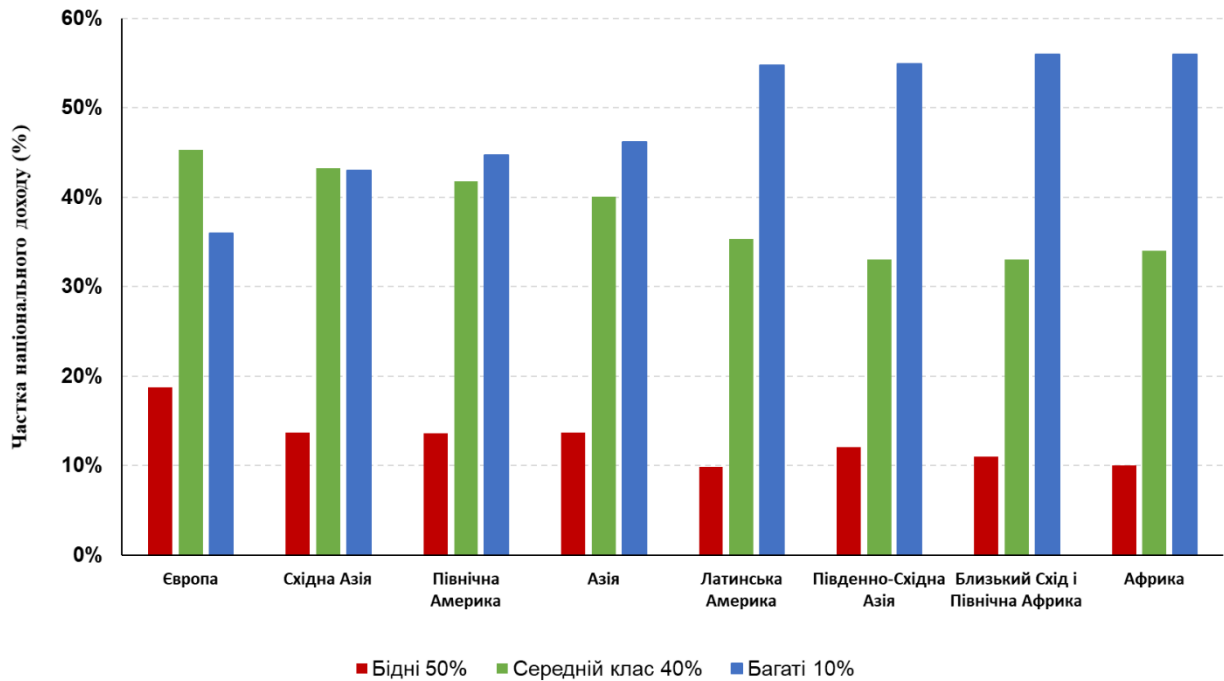

Рис. 1. Розподіл нерівності у доходах між регіонами у світі в 2021 р. [2]

Якщо говорити про країни, то найбільш бідними виявилися країни Африки з 30% від середньосвітового доходу, а також Південна та Південно-Східна Азія – 50%. Доходи населення у Латинській Америці та Центральній Азії близькі до середньосвітового рівня. Найбагатші – країни Європи, де доходи вдвоє вищі та Північна Америка – там цей показник у троє більший, ніж у середньому у світі.

Зростання соціального розшарування торкнулося більшості країн: локдауни сильніше вдарили по доходах низькокваліфікованих працівників, які не могли працювати дистанційно, найбільш заможні громадяни заробили додатковий капітал від інвестицій у фондові ринки та нерухомість. Проте найбільше постраждали бідні країни, які не могли компенсувати зниження доходів щедрими соціальними трансфертами.

У розвинених країнах пандемія також завдала більшої шкоди соціально незахищеним верствам населення, проте дії уряду допомогли згладити цей негативний ефект. У США населення під час пандемії отримувало різні виплати, наприклад, для домогосподарств, збільшені виплати з безробіття, а також пільги та продуктові талони. Бідність у США впала на 45% у 2020-2021 рр., а 20 млн американців змогли уникнути злиднів у цей період [3].

У Європі схожа ситуація, виплати від влади дозволили пом'якшити зростання нерівності. Наприклад, в Італії, за даними інституту соціального забезпечення, кількість одержувачів допомоги з бідності зросла до 3,3 млн осіб. У рамках програми «Допомога з громадянства» всі італійці зі щомісячним доходом менше 780 євро можуть отримати від держави суму, що бракує. У Франції люди з високим рівнем доходів змогли заощадити більше грошей під час

локдаунів 2020 р., а 10-20% найбідніших французів, навпаки, збільшили свою заборгованість.

Список використаних джерел:

1. *Dorling Danny. Inequality and the 1%. Verso Books, 2019.*
2. *Chancel, L., Piketty, T., Saez, E., & Zucman, G. (2021). World inequality report 2022.*
3. *Pozhidaev, D. (2022). COVID-19 and Inequality in Developing Economies: What Do We Know. Academia Letters, 2.*

Олена ПОРАДЕНКО

к.е.н., доцент кафедри міжнародної економіки Західноукраїнського національного університету

НАПРЯМКИ ПОДОЛАННЯ НЕГАТИВНОГО ВПЛИВУ ПАНДЕМІЇ COVID-19 НА РИНОК ВНУТРІШНЬОГО ТУРИЗМУ В УКРАЇНІ

Сценарні прогнози Всесвітньої туристської організації (ЮНВТО) вказують на пожвавлення туристичного ринку, а також на те, що повернення до рівня, наприклад 2018-2019 р. займе від 2,5 до 4 років [1].

Не викликає сумнівів, що будуть потрібні безпрецедентні заходи по виходу галузі з глибокої кризи. Як показує досвід перших місяців роботи в умовах дії різного роду обмежень в Україні, запропоновані механізми підтримки галузі повинні допомогти швидко адаптуватися до нової, слабо прогнозованою реальності з урахуванням ключових трендів в туризмі, які стали актуальними в зв'язку з поширенням COVID-19. У цьому контексті слід зазначити такі сучасні тенденції, що впливають на визначення стратегічних напрямків процесів відновлення і подальшого розвитку сфери туризму.

Перше - автономізація туристських ринків. У надзвичайних умовах країни діють за принципом «кожен сам за себе», впроваджуючи політику «національного егоїзму» в частині обмеження або повної заборони експорту найважливіших медичних виробів і лікарських препаратів, а також низки продовольчих товарів. З огляду на, що наразі важко визначити, коли закінчиться пандемія, кожна країна самостійно приймає рішення про відкриття кордонів і доступності пересувань для громадян.

Багато країн на поточний момент не тільки прийняли цілий ряд заходів, спрямованих на підтримку туристського сектора для зниження наслідків кризи, а й приступили до розробки стратегії його відновлення і подальшого розвитку.

Порівнявши національні плани по підтримці туризму країн – Австралії, Австрії, Бразилії, Ізраїлю, Італії, Китаю, Японії, – дослідники відзначають, що ці держави виконали тільки 8% рекомендацій ЮНВТО, зосередившись на місцевій та короткостроковій тактиці відновлення туризму. Кожна країна розробила найбільш відповідний і ефективний для неї план порятунку галузі. При цьому більшість з держав роблять ставку на внутрішній туризм [2].

Ґрунтуючись на світовий досвід прийнятих заходів, щодо стабілізації туристичного сектора в умовах епідемії COVID-19, для розвитку економічної активності та для забезпечення конкурентних переваг внутрішнього ринку туризму, ми можемо запропонувати наступні способи підтримки туристичної індустрії та готельного бізнесу після кризи:

1. На державному рівні необхідно запровадити компенсацію вартості проживання для потенційних туристів у разі незмоги прибути у період бронювання через карантинні обмеження.

2. Зробити безкоштовні оглядові екскурсії містом для відпочиваючих, що зупиняються в готелях.

3. Для відновлення функціонування та розвитку готельного господарства необхідно застосувати міжнародний досвід запровадження сертифіката «Готелі без COVID-19», який буде свідчити про відсутність коронавірусу персоналу готелю, і відповідно у гостей.

4. Надання засобів розміщення для обов'язкової ізоляції всіх людей, які повертаються з-за кордону.

5. Впровадження цифрових технологій, які дозволять взаємодіяти без дотиків під час реєстрації і оплати, що допоможе мінімізувати контакти та зменшити вимоги до персоналу.

6. Заміна фуршетів та шведських столів на обслуговування по меню - зменшить витрати на організацію сніданків, обідів і т.п.

7. Впровадження додаткових заходів щодо підтримання чистоти у всіх приміщеннях та демонстрація на веб-сайті та в соціальних мережах процесу дотримання санітарно-епідеміологічних норм. Наявність антибактеріальних дозаторів у всіх громадських місцях, додаючи гостю набір одноразових медичних масок та рукавичок.

8. Проведення роботи з базою даних постійних клієнтів. Якщо заборона на виїзд з країни триватиме до кінця літнього сезону, ймовірний підвищений попит на внутрішній туризм. Для залучення клієнтів необхідно використовувати всі можливі канали зв'язку - програми лояльності, які можна поширити на друзів, родичів та колег постійних клієнтів.

9. Застосування всіх доступних маркетингових інструментів з мінімальним бюджетом для зниження вартості послуг, що надаються.

10. Об'єднання в кластери або приєднання до існуючих регіональних туристичних асоціацій для започаткування антикризових заходів влади, таких як скасування туристичного збору місцевою владою протягом карантинного періоду та подолання кризи COVID-19.

11. Надання державних інвестицій або субсидій малому та середньому бізнесу, податкові пільги або зниження ставок для деяких податків для туристичних компаній.

12. Створення нових робочих місць для багатьох людей, які залишилися без засобів до існування під час пандемії

В Україні з метою недопущення повної стагнації туристичної сфери, банкрутства її економічних суб'єктів, збереження кваліфікованих кадрів фахівцями Всеукраїнської федерації роботодавців в сфері туризму України розроблено ряд заходів, успішна реалізація яких дозволить вітчизняному туристичному бізнесу безпечно функціонувати в умовах карантинних обмежень та активно відновитися після їх закінчення.

Список використаних джерел:

1. *World Tourism Barometer. 2020. Vol. 18, iss. 5. 36 p. URL: <https://www.e-unwto.org/doi/epdf/10.18111/wtobarometereng>*
2. *UNWTO releases a COVID-19 Technical Assistance Package for Tourism Recovery. URL: <https://www.unwto.org/news/unwto-releases-a-covid-19-technical-assistance-package-for-tourism-recovery>*

Du Wei

*Jiuquan Vocational and Technical College,
PhD Student, West Ukrainian National
University*

Supervisor: Prof. Ihor Lishchynsky

AGRICULTURAL REGIONAL STRUCTURE IN CHINA

Agricultural regional structure is one of the core contents of active research in agricultural economics and geography in various countries. Foreign countries have gained a lot of valuable research experience in agricultural land use and driving mechanism, agricultural structure adjustment and spatial layout, agricultural type division and agricultural zoning. China is a big agricultural country, but it is not an

agricultural power. As China's agricultural policy began to pay attention to agricultural regional layout late, in the process of transforming from traditional agriculture to modern agriculture, there are many problems in the solution of "agriculture, rural areas and farmers" and many problems in the development of a new socialist countryside. It is of great academic significance and practical value for China to carry out the theoretical and empirical research on the evolution process of agricultural regional structure, pattern and driving mechanism.

Agricultural region refers to the area with similar agricultural production characteristics and close spatial connection, that is, a certain region with similar conditions, characteristics and development direction in agricultural production. Agricultural regional structure is in the process of adjusting and transforming the original production configuration and agricultural areas due to the difference of speed and specialization degree, the formation of agricultural production region combination with different levels, different scales and different characteristics.

Agricultural regional structure is mainly manifested as the proportion relationship, coordination status and spatial layout of various agricultural departments in a certain region, whose essence is the synthesis of agricultural production system and agricultural economic system in a certain region. The important role of agricultural regional structure in agricultural development makes it become one of the core contents of agricultural geography research.

The agricultural regionalization theory proposed by German agricultural economist J.H. (Du Neng) is the earliest theory on the layout of agricultural production and its regional structure mode, which establishes the "isolated country" mode to clarify the impact of the distance between agricultural production areas and agricultural consumption areas on the type of land use. The location selection of agricultural production from the perspective of agricultural land use has become the basic theory guiding regional agricultural development and layout. The formation, evolution of regional structure and its driving mechanism have always been the core issues of geography research. The early regional structure research mainly focused on the agricultural field, including the evaluation of agricultural natural resources, spatial distribution, land use and agricultural layout. With the advancement of urbanization, industrialization and modernization, urban regional structure and regional spatial structure are given more attention, and have become a hot issue in modern geography research.

In 1931, in a study of the agricultural society in the Great Plains, Web W. P. studied the influencing factors of the local agricultural land use type, and concluded that the type of land use was mainly determined by the degree of local drought. The International Earth Circle-Biosphere Program (IGBP) and the Global Environmental Change Humanities Program (IHDP) jointly proposed "Land Use / Land Cover Change" in 1995. Turner B.L. The system studied the basic theory of land use / land

cover change, change process and its driving mechanism, expounds the influence of social and economic factors on land decision-making, and land use / land cover change in the process of urban and rural mechanism, water constraint mechanism, the mechanism of global food production and food security, and for different scale area classification, model and prediction.

China's land use change started in the 1930s, and Hu Huanyong and others applied the problem of land use in China to the theories and methods of modern science. In the 1950s, Mr. Wu Chuanjun and others combined with the rural economic survey to investigate the actual land use situation and compiled the land use map in Nanjing. From 1960s to 1970s, economic geography scholars investigated the development and utilization of land resources in the southwest, northeast and northwest regions. In the 1980s, under Mr Wu Chuanjun, compiled the 1:1 million China land use map, the land use is divided into three levels 66 types, reflects the current situation of land use, type structure and urban distribution rules, and based on land use map and field research, wrote the land use of China, the theory and method of land use research, and the history of land use history, types, problems are analyzed. At the same time, on the basis of a comprehensive and systematic investigation and research on the land use in the coastal zone, the monograph on Land use in China's coastal zone was compiled. In addition, research has been carried out in the suburban use of land, national land use overall planning, land resource use and protection, and mountain land resources and land use. Since the 1990s, with the deepening of research, on the basis of strengthening the evaluation of land resources, the research of land use change and its spatial pattern and driving mechanism has attracted wide attention: first, the spatial and temporal change and pattern of land use change.

China's early research mainly focused on the layout of grain production, cash crops such as cotton, beets, as well as the production layout such as animal husbandry, analyzed the suitability and layout of grain, cash crops and animal husbandry in China, and put forward relevant layout plans.

Since the 21st century, with the changes of the domestic and international environment of agricultural development, China's agricultural production has been integrated into the global production and management system, and food security, agricultural structure adjustment and layout have become the focus of research in the new era. Domestic scholars have conducted a lot of research on the change and layout of grain production, the layout of commodity grain base construction, the analysis of agricultural production structure change, and the layout of agricultural production. They think, suburban agricultural center as the market, the first circle is vegetables and livestock products production, the second circle is shelterbelt, fruit and feed production, the third circle is food crops and cash crops and forest "circle" structure, market is the main external factors of agricultural regional structure evolution in big cities.

Agricultural regional structure layout mainly includes the production layout of agricultural products and the regional layout of agricultural development positioning. Among them, the production layout of agricultural products mainly includes the production structure and relationship of various products; the regional layout of agricultural development positioning is mainly for regional characteristics, such as main functional area planning, advantageous agricultural products area, characteristic agricultural products area and agricultural products market. Although in recent years, China's agricultural policies began to pay attention to agricultural regional layout, But because of the late attention, The structural problems in agricultural development have been prominent, Agricultural regional layout faces many problems in the development, The outstanding performance is in: the contradiction of crop variety structure, supply and demand contradiction, quantity and quality contradiction and production efficiency contradiction and other structural contradiction of supply side is prominent; The mismatch between the positioning of agricultural production and local main functional areas and the failure of agricultural industrial structure to effectively integrate agricultural production factors and other industrial structure and resource endowment are prominent; The low degree of integration of agriculture and industry, information industry, producer services and other industries has become a new problem; There are still institutional obstacles in the overall planning of rural and urban areas, agriculture within the same region and agricultural overall planning among different regions; The uncoordinated development of agricultural business entities such as specialized farmer cooperatives, leading enterprises, family farms, large planting and breeding households, and scattered small farmers affects the level of agricultural modernization.

Due to the lack of systematic comprehensive research, it is difficult to reveal the dynamic change characteristics of regional agricultural regional system, and the coupling mechanism of various influence factors, it is difficult to grasp the general law of agricultural regional structure, and effective optimization control, it is difficult to promote the reasonable development and utilization of agricultural resources, coordinate the relationship between agricultural economic system and agricultural ecosystem.

The globalization of economy and the internationalization of agriculture have made new changes in the environment faced by the evolution of agricultural regional structure. It is necessary to deeply explore the location conditions, location characteristics and spatial characteristics of its evolution, and to analyze the heterogeneous characteristics of agricultural regions and other functional regions from multiple angles. To explore the factor structure and characteristics of the agricultural regional system, as well as the mutual relationship and hierarchy structure between different types.

In the process of transforming from planned economy to market economy, the agricultural regional structure and its influencing factors have changed greatly. What

are the regularity characteristics of the evolution of agricultural regional structure? What are the main influencing factors? What is the influence of these elements on the evolution of agricultural regional structure, and what is the growth law, action process, action strength and action effect? What is the coupling mechanism and coordination between factors? These problems all require in-depth systematic synthesis research theoretically.

Foreign studies on agricultural structure adjustment pay more attention to the influence of urbanization, ethnic, religious, psychological, political and other factors on agricultural production, as well as food problems and influencing factors. China focuses on the research on the necessity, inevitability and orientation of national agricultural structure adjustment, so as to promote the synchronous development of agricultural modernization and new industrialization, informatization and urbanization, and explore the characteristic path suitable for China's agricultural development. At present, China has been trying to adjust in the following aspects, but it lacks the strength. Adjust and optimize the agricultural structure, ensure the effective supply of grain and important agricultural products; realize the classification positioning of agricultural areas, promote the coordinated development of various agricultural regions; accelerate agricultural modernization, promote agricultural industry integration, regional coordination and coordinated development of various operators; and strengthen policy guarantee to establish and improve the policy system conducive to agricultural areas, characteristic agricultural areas, superior agricultural areas, agricultural processing areas and agricultural producing markets.

Reference:

1. Li Yizhong. *Chinese Agricultural Zoning Science [M]*. Beijing: China Agricultural Science and Technology Press, 1997.
2. Zhou Lisan. *The Theory and Practice of Agricultural regionalization in China [M]*. Beijing: China Press of Science and Technology, 1993.
3. Yang Wanzhong. *An Introduction to Economic Geography [M]*. Shanghai: East China Normal University Press, 1994.
4. von John Du eng, translated by Wu Hengkang. *Relationship of isolated countries with agriculture and national economy [M]*. Beijing: The Commercial Press, 1997.
5. Turner B.L., W.B.Meyer and D.L.Skole. *Global land use/land cover change : towards an integrated program of study [J]*. *Ambio*, 1994, 23(1) : 91-95.
6. Walker, R.T. *Land use transition and deforestation in developing countries [J]*. *Geographical Analysis*, 1997, (19) : 18-30.
7. Turner B.L., W.B.Meyer. *Land use and land cover in global environmental change : consideration for study [J]*. *Int Soc Sci J*, 1991, 130 : 669-680.

8. Wu Chuanjun, Guo Huancheng. *China Land Use [M]*. Beijing: Science Press, 1994.
9. Ge Quansheng, Zhao Famous Tea, Zheng Jingyun. *Research on Land Use Change in China in the 20th Century [J]*. *Journal of Geography*, 2000,55 (6): 698-706.
10. Liu Jiyan, Zhang Zengxiang, Zhuang Dafang, et al. *Analysis of the spatial and temporal characteristics of land use change in China in the 1990s [J]*. *Geographical research*, 2003,22 (1): 1-12.
11. Cheng Yeqing, Zhang Pingyu. *Changes in the regional pattern of grain production in China and the response of the commodity grain base in Northeast China [J]*. *Geographic Sciences*, 2005,25 (5): 513-520.
12. Luqi, Lu Minglun. *The changing trend and reasons of the regional pattern of grain production in China since the 1950s [J]*. *Advances in Geographic Science*, 1997,16 (1): 31-36.
13. Zhang was completed. *Analysis of the change characteristics and causes of grain production Distribution in China [J]*. *Resources and Environment of the Yangtze River Basin*, 2000,9 (2): 221-228.
14. Wu Xiangling. *Use location and land rent to promote agricultural development [J]*. *Journal of Shaanxi Normal University*, 1994,22 (1): 67-75.
15. Zha Zhenxiang, Gan Liping. *Evolution of China's agricultural economic location: problems and future model [J]*. *Research on Agricultural Modernization*, 1995,16 (4): 213-215.
16. Xie Jie. *Agricultural production and its spatial evolution and development trend in big cities [J]*. *Regional Research and Development*, 1996,15 (1): 28-30.
17. Li Xiubin. *Changes of cultivated land area in China in recent 20 years and its policy enlightenment [J]*. *Journal of Natural Resources*, 1999,14 (4): 329-333.
18. Cai Yunlong. *China's Rural Transformation and cultivated land Protection Mechanism [J]*. *Geographic Sciences*, 2001,21 (1): 1-6.
19. Yang Guishan. *Study on the process and driving mechanism of cultivated land quantity change in the Yangtze River Delta in recent 50 years [J]*. *Journal of Natural Resources*, 2001,16 (2): 121-127.
20. Zhang Shuwen, Zhang Yangzhen, Li Ying, et al. *Land use / overlying characteristics in Northeast China [M]*. Beijing: Science Press, 2006.
21. Liu Yansui, Peng Liuying, Chen Yufu. *Analysis of land use conversion and its ecological effect in Northeast China [J]*. *Journal of Agricultural Engineering*, 2005,25 (11): 175-178.

Алла УНІЯТ

к. е. н., доцент кафедри міжнародної економіки, Західноукраїнського національного університету

Анастасія КАПЛУН

студентка Західноукраїнського національного університету

АНАЛІЗ ВПЛИВУ НА ЕКОНОМІКУ КРАЇН СВІТУ СТРАТЕГІЇ М'ЯКИХ ОБМЕЖЕНЬ В УМОВАХ ПАНДЕМІЇ

Історія вчить нас, що епідемії – це частина життя, з якою нам доведеться існувати тривалий час, а отже, необхідно зменшувати її негативний вплив на економіку. Для цього слід вивчити досвід країни світу, які під час пандемії зуміли жити як у звичних умовах.

Епідемія COVID-19 розпочалася у грудні 2019 року в Китаї. 30 січня 2020 року ВООЗ визначила її як надзвичайну ситуацію міжнародного значення, а 11 березня – світовою пандемією. Одним з методів запобігання розповсюдження вірусу є стратегія м'яких обмежень, яка передбачає забезпечення соціального дистанціювання, заборону масових заходів і впровадження протиепідемічних заходів на підприємствах, що працюють.

Розглянемо на прикладах таких країн:

Південна Корея. На початку пандемії коронавірусу Південна Корея зробила ставку на два способи: масштабне тестування населення і оперативне відстеження контактів інфікованих. При цьому влада не запровадила повний локдаун у жодному з міст і регіонів, щоб не нашкодити економіці. Вже на початку лютого у Південній Кореї розробили і почали масово застосовувати високоточні експрес-тести. А співробітникам, які відстежували контакти, надали доступ до особистих цифрових даних. Десять місяців потому владі все ще вдавалося утримувати ситуацію під контролем і швидко ліквідувати локальні спалахи інфекції. Ця концепція повністю оправдала себе.

Повний локдаун завдав би шкоди економіці республіки Південна Корея, що, ймовірно, спричинило б невдоволення методами влади, зокрема, використанням особистих цифрових даних. А застосована стратегія дала змогу продовжувати працювати ресторанам, кафе, кінотеатрам і навіть нічним клубам та тренажерним залам, хоч і з обмеженою кількістю відвідувачів та обов'язковим масковим режимом.

У вересні Організація економічного співробітництва і розвитку прогнозувала, що корейська економіка скоротиться лише на один відсоток у 2020 році порівняно із середнім спадом на 4,1 % у країнах G20.[1]

Швеція. Швецію називали одним із прикладів країн, які відмовилися від рішучих заходів запобігання поширенню коронавірусу. Країна обрала помірну стратегію реагування на загрозу: у королівстві вирішили не припиняти роботу системи освіти, не забороняли публічні зібрання до 500 людей. Утім, певна річ, у країні подбали про можливість тестування всіх пацієнтів, що проявляли базові симптоми коронавірусу. Видання Politico назвало методи країни «значно менш драматичними, ніж у решті Європи». Пізніше Швеція вирішила змінити стратегію: влада зробила пріоритетом не забезпечення населення тестуванням, а захист незахищених категорій суспільства. Насамперед тестують на коронавірус людей із гострими респіраторними симптомами та з груп ризику. Це рішення ухвалили після того, як у країні почали фіксувати дедалі більше випадків внутрішнього зараження, тобто інфікування не від людей, які заразилися вірусом за кордоном.[2]

Серед економічних наслідків пандемії COVID-19 можна виділити такі: Swedbank прогнозує, що безробіття в Швеції до літа 2020 досягне 10%. Прогноз передбачає, що обмеження, накладені владою, разом із самозабезпеченими запобіжними заходами домогосподарств та компаній почнуть скорочуватися найближчим часом. МСП забезпечують важливу частину виробництва та зайнятості. Очікуване економічне уповільнення може значно вплинути на них.

Сінгапур. У країні також не вдавалися до жорсткого локдауну (обмеження були лише часткові), а швидко відстежували кластери поширення і ліквідували «розгорання». В місцях імовірного поширення вірусу, таких як громадські заклади чи школи, заохочували носіння масок, дотримання фізичної дистанції, роботу з дому.

Загальна стратегія полягала не у масовому тестуванні всіх і всюди, а в стратегічному розподілі ресурсів. Наприклад, медикам чи працівникам будинків для літніх людей тести роблять регулярно – раз на два тижні. Решті виконують симптоматичні тести.

Уряд Сінгапуру не забув і про фінансову підтримку: він покривав усі медичні витрати, пов'язані з тестуванням та лікуванням, а також надавав 100\$ на день як компенсацію втрати доходу під час перебування на карантині.

Загальний розмір державного бюджету Сінгапуру на 2020/2021 фінансовий рік – 106 млрд. сінгапурських доларів, витрати – 154,1 млрд. сінгапурських доларів, дефіцит бюджету - 48,1 млрд. сінгапурських доларів (близько 34 млрд. дол. США) або 9% ВВП. Міністерство торгівлі та промисловості РС зменшило прогнозні показники зростання ВВП від -1% до -4%. Загальний розмір державної підтримки становить 53,7 млрд. сінгапурських доларів або 12% ВВП.[3]

У пандемії коронавірусу різні країни обрали різні стратегії «гасіння пожежі». Ті, які впоралися найкраще з подоланням пандемії, змогли локалізувати

та зупинити поширення вже на першому етапі, коли були лише поодинокі випадки або невеликі кластери випадків. Та навіть країни, які дійшли до широкого і неконтрольованого поширення, показали доволі добрі результати.

Подекуди застосовували оригінальні стратегії боротьби з хворобою. Наприклад, Туркменістан просто заборонив коронавірус, Білорусь не говорила про те, що реально відбувається в країні. Державам, що обрали стратегію м'яких обмежень, вдалося зменшити вплив пандемії COVID-19 на власну економіку порівняно з країнами, які обрали інший шлях. Найбільша економіка Європи – Німеччина зафіксувала спад ВВП на рівні 9,7% у другому кварталі після падіння на 2% у першому. Вплив пандемії на німецьку економіку, як очікується, буде менш серйозним, ніж прогнозували економісти. Зараз уряд прогнозує падіння на рівні 5,8% ВВП проти – 6,3% у попередньому прогнозі.

Італія, яка пережила слабе зростання до коронавірусної кризи, а її найбагатший регіон Ломбардія, стала європейським епіцентром пандемії, вступила у рецесію із падінням ВВП на 5,4% у першому кварталі та на 12,8% у другому.

ВВП Франції після більш жорсткого і тривалого стримування, ніж її сусід Німеччина, навесні впав на 13,8%, після скорочення цього показника на 5,9% між січнем і березнем. За оцінкою Національного інституту статистики та економічних досліджень (INSEE), це бу найгірший квартал, коли-небудь зафіксований з повоєнного періоду в історії Франції.

Список використаних джерел:

1. *There's Still Time to Beat Covid Without Lockdowns.* URL: <https://www.bloomberg.com/features/2020-south-korea-covid-strategy/?srnd=businessweek-v2&sref=xhkXeGSl>
2. *Fact check: Has Sweden stopped testing people for the coronavirus?* URL: <https://www.thelocal.se/20200320/fact-check-has-sweden-stopped-testing-people-for-the-coronavirus/>
3. <https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%A1%D1%96%D0%BD%D0%B3%D0%B0%D0%BF%D1%83%D1%80#%D0%95%D0%BA%D0%BE%D0%BD%D0%BE%D0%BC%D1%96%D0%BA%D0%B0>
4. <https://www.ukrinform.ua/rubric-economy/3091815-pandemia-covid19-spricinila-rekordne-padinna-svitovoi-ekonomiki-zmi.html>

DRIVERS OF RURAL DEVELOPMENT IN CHINA

In the framework of China's agricultural resources review, it should be noted that the state of China's agricultural resources determines the characteristics of China's agricultural development. From a national point of view, China's climate, land, water and biological resources have the following characteristics:

- 1) favorable lighting and heat conditions, but accompanied by a dry and humid climate depending on the region;
- 2) the amount of precipitation gradually decreases from the southeast to the northwest. The characteristics of climatic resources (rainfall distribution) created China's farming system;
- 3) difficult terrain conditions, stepped distribution;
- 4) richness and diversity of land resources;
- 5) uneven distribution of water resources in time and space. Mainly located in the south and east of the country;
- 6) the total amount of river runoff is large, however, the coordination of water and soil is not coordinated.

The statistic shows the total acreage of agricultural land in China in selected years from 1980 to 2020. In 2020, the acreage of agricultural land in China amounted to approximately 167.5 million hectares (Fig 1).

Considering the current state of China's agricultural development, it is necessary to present the achievements in China's agricultural development [25].

1. Great progress has been made in agricultural production and value, and in the integrated and coordinated development of agriculture, forestry, livestock and fisheries.

2. Huge leap in terms of agricultural production: the level of agricultural mechanization continues to rise; effective irrigated area continues to increase.

3. Continuous improvement of the new agricultural management system.

New types of agricultural business entities and service enterprises, such as large professional households, family farms, farmer cooperatives, leading enterprises, agricultural business service organizations and others, continue to be established, gradually develop and grow.

4. To a large extent, a new impetus for the development of agriculture has been formed: the agricultural processing industry has reached a new level; rapid development of rural e-commerce.; recreational agriculture and rural tourism flourish.

5. The life of rural residents is moving towards all-round well-being: the incomes of rural residents are continuously growing; the living conditions of rural residents

continue to improve, moreover, the consumption structure is constantly optimized and updated; achievements in the fight against poverty attracted the attention of the whole world.

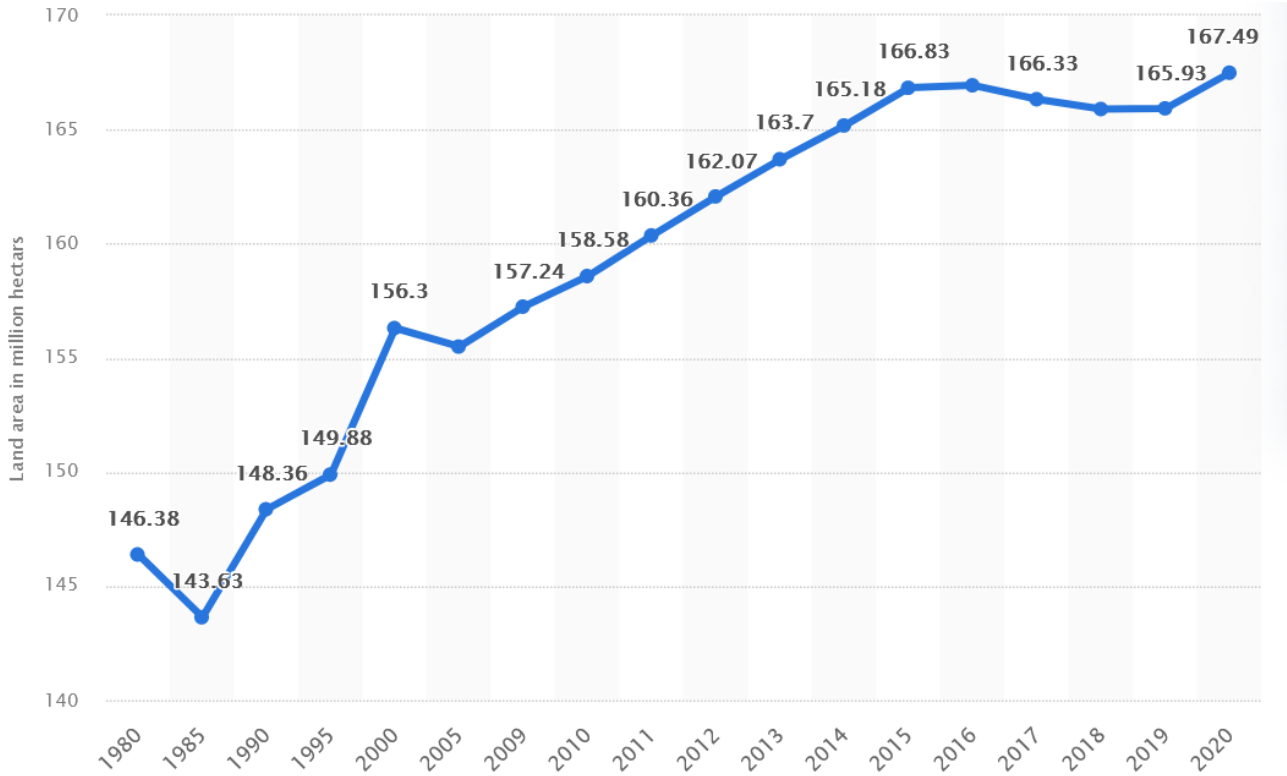

Fig. 1. Acreage of sown or harvested land of farm crops in China, 1980-2020 (in million hectares)

The future trends in the development of China's agriculture should be indicated: grouping of farmers, which leads to the formation of a new type of agribusiness; agricultural land transfers are accelerating, but agricultural production is clearly “non-grain”; farmers' income increased "ten times in a row", but the profitability of agricultural production fell.

On the other hand, there are a number of problems of China's agricultural development.

1. The overall efficiency of agricultural production is low. With regard to manual labour, there is a very high labour intensity of farmers and extensive management is often applied, which leads to a decrease in grain production. For five years (2015-2020), there were no signs of an increase in agricultural production throughout the country, and the overall efficiency of agricultural production remained consistently low.

2. Many agricultural products are surplus, in addition, the prices of agricultural products are declining. The Chinese government has put forward a policy of agricultural structural adjustment for several consecutive years since 2000, and actively supports farmers in adjusting the industrial structure. However, the quality of many

agricultural products is still low, not competitive on the international market and can only be targeted at domestic consumers.

3. Backlog in turnover and processing. The low level of processing of agricultural products and the high share of low value-added products not only limit the increase in value-added benefits, but also hinder the expansion of consumer demand.

4. Low efficiency of industrialization of agricultural scientific and technological achievements. The total volume of agricultural scientific and technological achievements is very large. According to statistics, China produces more than 6,000 agricultural scientific and technological achievements annually, but there are few scientific and technological achievements that are actually used in production and bring real economic benefits. The conversion rate of agricultural scientific and technological achievements in the developed countries of the world is from 65 to 85%, while in China it is only 30-40%.

It seems possible to formulate the following ideas for the innovative development of China's agriculture:

1) choose the path of agricultural development, taking into account the specifics of Chinese culture;

2) support Chinese companies, "enter the global market" and continue to develop international markets;

3) establish and improve the national system for the dissemination of agricultural technologies at the grassroots level;

4) strengthen the formation of agricultural ecological environment to achieve sustainable development.

Table 1

Evolution of Chinese policy of rural support

Period	Late 1970s to Mid-1990s	Late 1990s to late 2000s	2010 to Present
Objectives	Increase food production and grain self-sufficiency	Increase farm income Competitiveness of agriculture Quality and safety of agricultural products	Sustainable development of agriculture Improvement of economic, social, and environmental welfare in rural areas Targeted poverty reduction and realization of moderately prosperous rural society
Instruments	Household responsibility system and the separation of collective land ownership and individual land use rights Marketing and procurement system reforms for grains and other crops Investment in basic infrastructure Land tax	WTO accession and agriculture trade policy reform Abolition of agricultural taxation Introduction of price-based and direct subsidy to boost production Incentives for agricultural mechanization and other measures to build "modernized agriculture"	Moderate food import Investment in R&D Increased provision of basic services and public goods Partnership with other industries such as ICT Investment in rural environmental infrastructure Rural vitalization and integrated urban-rural development strategy

“The PRC’s overall rural development strategy has been to adapt to evolving agricultural production and rural development situations over time. In the economic

reform and opening up era, a series of major reforms and adjustments were conducted. For many of the years in this period, the PRC leadership, i.e., the Central Committee of the Communist Party of China (CCCPC) and the State Council, jointly released a series of five agricultural and rural development-focused guidelines outlining major policy priorities and measures” (Table 1).

In September 2018, the Chinese Government published the Strategic Plan of Rural Development (2018-2022) aiming to prioritize the development of rural areas (Fig. 2).

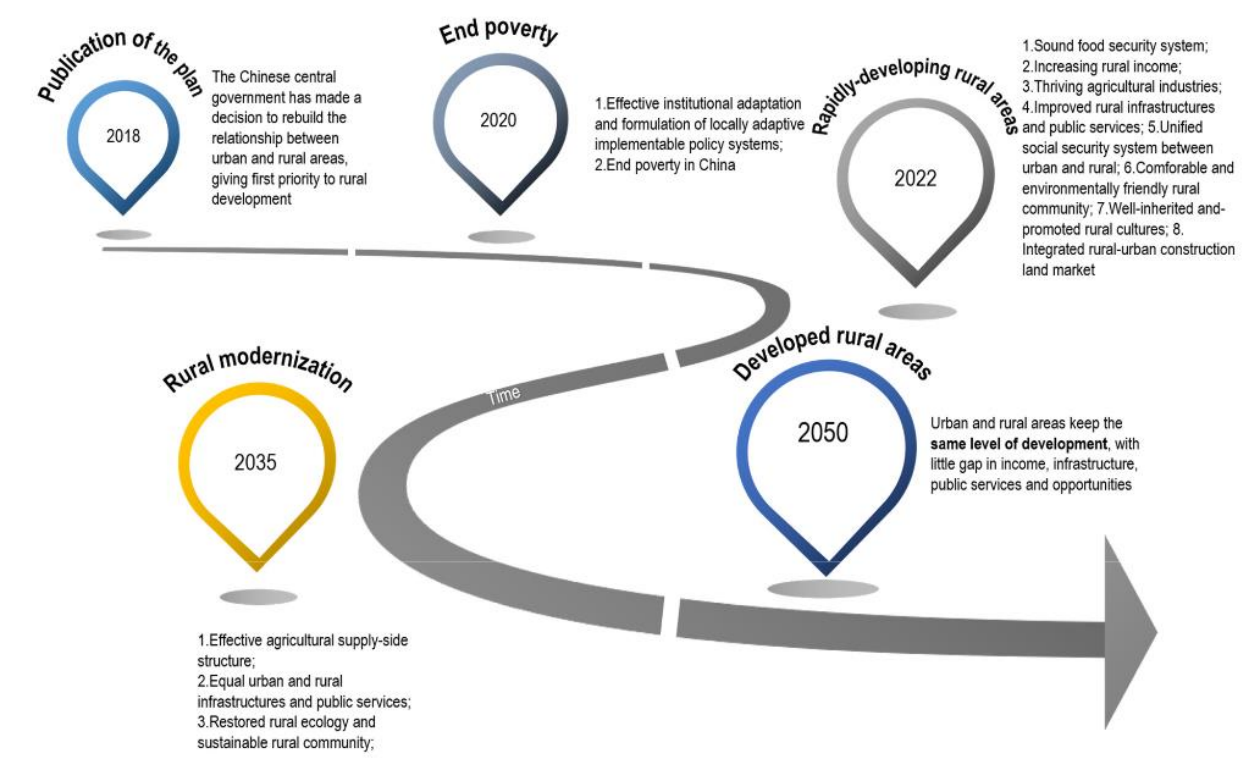

Fig. 2. Milestones and goals of China’s rural development strategy

In short, China is trying to rebuild the relationships between rural and urban areas in a new approach: unification, rather than transition. The plan sets four milestones and 22 goals (Supplementary Material Table S2) to help rural industries, ecological rehabilitation, and community development in rural areas, and achieve sustainable development goals. The plan aims to help implement the latest national strategies, in particular, the “China Dream” and “Ecological Civilization”. It also proposes to remedy existing problems and potential risks associated with rapid urbanization that have not been addressed in the National New-type Urbanization Plan. While China’s rural development strategy is possible in theory, it will not be successful if it fails to be relevant to national or local contexts or lacks detailed planning for sound implementation.

References:

1. China Social News. 2019. <http://www.mca.gov.cn/article/xw/mtbd/201912/20191200022425.shtml>.

2. CNBCTV18. 2020. "China has over 600 million poor with \$140 monthly income: Premier Li Keqiang." <https://www.cnbctv18.com/economy/china-has-over-600-million-poor-with-140-monthly-income-premier-li-keqiang-6024341.htm> (accessed 19 May 2021).
3. Cui H. Z. 2020. *Improving the Social Security System Covering the Rural Population: Current Situation, Problems and Suggestions (in Chinese)*. *Journal of Xinjiang Normal University*.
4. Lyzun, M., Lishchynskyy, I., Savelyev, Y., Kuryliak, V. and Kurylyak, Y. (2019). *Modeling Evaluation of Dollarization Economic Efficiency*. *International Conference on Advanced Computer Information Technologies (ACIT)*. Ceske Budejovice, Czech Republic: 366–370.
5. Лизун М.В. *Випереджаюче економічне зростання: міжнародний та український аспекти* : дис. ... к.е.н. : 08.00.02 / М.В. Лизун. Тернопіль, 2007. 207 с.

Zhao Lina

Master Student, West Ukrainian National University

CROSS-BORDER E-COMMERCE BETWEEN CHINA-UKRAINE: PANDEMIC CHALLENGES

The Internet has changed our lives globally, given the impetus to globalization. Everyone went online: children study, we meet with employees, meet suppliers, find business partners. All this can be done sitting on the couch. One customer recently told: "I have not seen my product, although I have already sold 20 cars." World started buying more online. According to a study by GroupM and Kantar "The state of e-commerce in 2021", 66% of retailers' points of contact with customers are carried out online. Five years ago, it was impossible to imagine anyone getting acquainted with a product without going to an offline store.

Now the situation is completely different, and the pandemic has made this trend even brighter. This means that new opportunities have opened up for the e-commerce market and the emergence of new players. However, the client is becoming more legible.

According to the consulting agency Digital Commerce 360, more than 50% of buyers from Europe, Africa and America are ready to buy on foreign online resources. The ability to easily buy goods abroad motivated to buy better for less money. This

will only increase competition in the e-commerce market: *Amazon, Ebay, Alibaba, OLX, Rozetka* and others.

To make your customer the most attractive offer, you will need to study consumer trends even more, analyze traffic, look for the best options for advertising and ways to attract customers to your store, encourage them to shop and stay with you for a long time.

This is a huge amount of time, and where do you have them, if you need to place an order, buy and deliver the goods, place it in the warehouse. The solution is simple: outsource routine processes related to physical goods. Take care of the main thing - promoting your online store, attracting and retaining customers, improving service. Fulfillment will take care of everything else. This term is not as popular in our country as, for example, e-commerce, but it is definitely related to it.

This is a set of services, a separate niche that goes beyond warehousing or transport logistics. *Fulfillment* includes the whole complex of operations - from placing an order with an online store buyer to receiving it.

This includes storage of goods in the warehouse, ordering, packaging and delivery to the consumer. The right fulfillment operator can provide a number of additional services based on the wishes of the client.

For example, labeling and certification of goods, investing in the order of promotional materials, work with returns. In essence, this is a turnkey service. Companies that have technical and technological capabilities.

These are professional class "A" warehouses with a reliable fire protection system, burglar alarm, round-the-clock video surveillance, anti-dust coating, powerful and multifunctional software, modern machinery, equipment and qualified personnel. In cooperation with the client and focusing on his needs, the fulfillment operator can offer different configurations of services, such as cross-docking.

This is a kind of "transit" without the service of storing goods in the warehouse. The scheme is simple: the customer's goods arrive at the warehouse, sorted, completed to order, packed and sent for delivery within 24 hours.

Fulfillment is in demand in online stores. In Ukraine, this market is growing by 30-40% per year. This is not surprising, because Ukrainians have long trusted online shopping and every year more and more prefer them.

Fulfillment Operator is an ideal partner for startups that are just entering the market, and for large businesses that do not always cope with the load of customer orders, especially at peak sales.

Imagine a small online store: it has a website or a page on a social network, a small number of orders, the product is stored on the balcony or in the garage of the store owner. But the store is becoming successful, the number of orders is growing rapidly, goods need to be stored somewhere, orders - to process quickly.

You can rent a garage, buy a bunch of boxes from Nova Poshta and work as a receiver, collector, packer, driver. But why, if there is a fulfilment? The logistics partner takes care of the storage, assembly, packaging and delivery of goods, and the owner of the online store can focus on marketing and sales.

With fulfilment, he does not need to invest in warehouse rentals, expensive IT programs, staff expansion, and vehicles. He can use these funds to update the site, advertise and develop new offers for his customers.

The crisis has not bypassed e-commerce. Small players suffered the most. According to our statistics, half of the customers who had no more than 50 orders per month before the pandemic closed, although we offered them significant discounts.

At the same time, sales of major players increased: their offline stores closed and all sales flowed online. In total, according to our estimates, about 40% of market players have suspended their work during quarantine.

No matter how events unfold, one thing is clear: the world will no longer be the same as before. It is digitalizing before our eyes, so it predicts a further increase in online sales and the need for online stores in fulfillment.

How can the service be useful during a crisis... It significantly reduces the market entry threshold for new players. With outsourced fulfillment, they don't need a big investment to run an online store. The low entry threshold contributes to the development of e-commerce and, consequently, to the growth of entrepreneurship in the country.

The emergence of new players, of course, increases competition, but the consumer will only benefit from this. At the same time, online stores do not compete with the size of warehouses or delivery variations, but with the range, level of service and creativity.

The success of China's economic recovery is linked to an early victory over the pandemic coronavirus. In October, China's economic recovery accelerated, securing China's status as the only major economy that can grow by the end of the year. This was reported by Bloomberg. Also, this momentum will be supported by the export boom in the background *global demand for medical equipment and electronics for work from home*. According to the National Bureau of Statistics, industrial production in China grew by 6.9% year on year in October. Bloomberg experts interviewed forecast growth of 6.7%. Retail sales growth accelerated to 4.3% from 3.3% September, but did not live up to expectations of growth of 5%. The unemployment rate fell to 5.3%. It is noted that economic recovery is supported by ongoing political support as evidenced by the fact that the People's Bank of China on November 16 additionally poured into the banking system of about \$ 121 billion (800 billion yuan). The infusion of liquidity on Monday was due to fears about the reduction of cash mass, which last week led to China's baseline sovereign profitability reaching annual maximum. It will be recalled that in May this year, for the first time in 26 years, China

refused to set goals on GDP growth due to the effects of the coronavirus epidemic on the country's economy.

References

1. *Global E-Commerce Industry 2021-2024*. URL: <https://www.reportlinker.com/reportssummary/E-Commerce/160142/Global-E-Commerce-Industry.html>.
2. <https://biz.nv.ua/ukr/economics/ekonomika-kitayu-priskorila-zrostannya-ostanni-novini-50124345.html>
3. <http://ukrainian.cri.cn/news/chinaPic/3434/20201116/578535.html>

Jiang Juan

*Master Student, West Ukrainian National
University*

INTERNATIONAL LOGISTICS' ASPECTS IN THE PANDEMIC PERIOD

Businesses around the world have changed forever during the pandemic, and these effects will continue to affect us for a very long time to come. Logistics is no exception. To quickly come to their senses and survive in this time, companies had to adapt to changing conditions and completely restructure business processes. The freight market in 2020 has undergone many changes that have made adjustments to the development of logistics and determine the development of this area in 2021.

In the first half of the year, the struggle for the client led to price dumping, as the number of goods decreased and transport was idle. Many companies could not stand it and just left the market. But towards the end of the year, the situation changed dramatically - with the upcoming new lockdown throughout Europe, including Ukraine, importers began to order a lot of cargo, which caused an unprecedented rush to transport from Asia. Immediately began a huge shortage of containers and logistics operators began to raise prices significantly.

For example, if transporting a 40-foot container a couple of months ago cost about \$ 3,000 from China to Odessa, today it costs \$ 10,000. Due to high demand in the global shipping market, some shipping companies have introduced general rate increase (GRI) or rate of return (RR) plans to manage their business costs. This is due to the resumption of economic activity in China, as well as the peak period of demand for goods in the US and European markets in connection with the Christmas and New Year holidays, as well as the supply of antiseptics, masks and other essential attributes of the pandemic. At the same time, demand for American and European goods in Asian markets was weak, which led to uneven trade flows. Against the background of critically high loads of ports, the prices of railways and air transportation have risen

several times. The availability of containers in Chinese ports remains at a record low, and as the Chinese New Year approaches, we may see an even greater shortage of free containers, which will further increase prices. Due to this, a huge number of importers refuse to transport goods due to high transport costs, which can lead to a reduction in maritime freight and demand for transportation. After all, it is economically impractical to import products with such high transportation costs. Given this trend, in February - March freight rates will be maximum, we can assume that the second quarter will begin a new cycle of container traffic, which, we hope, will stabilize the situation.

Despite these difficulties, our company has performed all import transportation of our customers. This was achieved through the optimization of various logistics processes and cooperation with major logistics operators.

The pandemic has been a good lesson for logistics, which will make supply chains more resilient, which means better inventory planning and moving away from just one place, so-called risk *diversification*.

Among the main trends are the development of collaborations, cooperation, merging services to retain customers and offer unique comprehensive offers, increasing demand for the service "groupage", refusal to upgrade transport to save money, implementation of IT technologies, transfer of many employees to remote work, which is typical not only for logistics, but also for business in general, and the main trend is the development of outsourcing.

Many companies have long outsourced logistics, as this is a reduction in costs for the entire department of logistics and brokers, as well as the lack of risks associated with customs clearance, downtime and loss of cargo. If you outsource logistics, companies will be able to direct the released resources to the development of their business, marketing, distribution or other areas. And the specialists of company, including in the financial issues of logistics, are responsible for the quality of work, have many years of experience and improve it every day, facing many different challenges.

Turnkey delivery covers a full range of logistics services, from packaging in the supplier's warehouse, delivery, customs clearance and ending with the transfer of goods to the customer. Fast, safe and high-quality cargo delivery is one of the main conditions for truckers today.

Much of the risk in the transportation process is determined by the chosen transport company.

➤ Do not trust dumping prices for transportation. Low cost is not always the indicator to look for when choosing a carrier.

The prices of companies where the whole team works will be different from those offered by individuals. But choosing to work with large companies, you pay not just for the delivery of goods, but for the responsibility assumed by the carrier, additional opportunities and a well-structured work process.

- Pay attention of the supplier / sender to the quality of the cargo packaging.

Various risks must be considered: damage to the load, risk of falling or damaging the load during handling, or possible damage to the packaging during transport.

- Carry out photo / video recording during loading and unloading operations.

If it is a product that requires certain temperature conditions for transportation, then you need a car with a refrigerator. If it is fragile, the cargo will need to be packed. Insure cargo. Insurance services compensate the owner of the cargo for losses resulting from an accident, accidental or intentional actions of third parties.

- Make a supply contract.

Transfer logistics to a turnkey operator who will bear all responsibility and all risks. In case of damage, loss of cargo will not need to look for the culprit among several contractors.

References

1. *Dr. Hannes Utikal. Optimizing global value chains through process excellence – contribution of academic partners to site development. URL: https://www.infraserv.com/media/content/unternehmen/site_excellence_process/2015_site_excellence_forum/2015-OptimizingGlobalValueChains_2-ProfDr-Utikal-Prof-Bayer_Site-Excellence.pdf*
2. *Fan X. Performance Evaluation for the Sustainable Supply Chain Management. URL: <https://www.intechopen.com/books/sustainable-supply-chainmanagement/performance-evaluation-for-the-sustainable-supply-chain-management> (accessed 06 December 2019).*
3. *<https://trademaster.ua/articles/313273>*

Shen Yang

West Ukrainian National University

Scientific Supervisor: Stakhova Nataliia

THE EU'S NEW INDUSTRIAL STRATEGY UNDER CLIMATE CHANGE CONDITIONS

The EU is the backbone of global governance on climate change. Although since the Copenhagen Conference in 2009, the EU's voice and leadership in leading international climate negotiations have weakened, and the economic crisis has more or less affected relevant investment, the EU has not given up its consistent political demands, and its internal low-carbon development decisions and actions have not

stagnated, and has achieved considerable results. This is of very positive significance to promoting the global climate change process, especially to reach an effective and fair 2015 agreement as scheduled.

Current status of low carbon development within the EU:

1. The EU and its major member States have basically achieved the absolute decoupling of development from emissions

In 2012, the total greenhouse gas emissions (excluding 28 EU countries (EU-28) and land use changes) were about 4.544 billion tons of CARBON dioxide equivalent (CO₂-eq, about 10% of global emissions) at [1], down 18.36% from 1990. EU-28 emissions of Kyoto Protocol commitment 2 (2008-2012)

The volume was 4.709 billion tons of CO₂-eq, 16.3% from 1990. Fifteen EU countries (EU-15) emitted 3.76 billion tons of CO₂-eq, 11.8% from 1990, exceeding the 8% reduction target in the first commitment period (land use and land use changes and flexibility). In terms of per capita emissions, EU-28 was reduced to 9 tons of CO₂-eq in 2012, down about a quarter from 1990; CO₂ emissions per capita from energy activity are about 6.91 tons (China has reached nearly 6 tons). In terms of economic development, the EU-28 economic aggregate grew by over 40% from 1990 to 2012. It can be said that at this stage, the EU, as a whole, has steadily achieved an "absolute decoupling" of economic growth from greenhouse gas emissions.

National and French play an irreplaceable role in the low-carbon development of the EU. From 2008 to 2012, the average annual emissions from Germany, the UK and France decreased by 24.6%, 23.0% and 8.40%, respectively, compared with 1990, all overfulfilling the tasks set out in the EU internal sharing agreement (21.0%, 12.5% and 0%, respectively).

Active response to climate change has become a cross-political social consensus of major EU member states

Germany has long set a target of reducing total greenhouse gases by 40 percent by 2020 from 1990, making it the largest emission reduction country among developed countries. Through the "Energy Concept" and "Accelerating Energy Transformation Decision" released by the German Federal Government in September 2010 and August 2011, Germany has formed a complete "energy transformation strategy" and a roadmap to reduce emissions by at least 80% by 2050

Target, and other medium-term targets of the. In the September 2013 German election, Merkel's coalition won and then formed a grand coalition with the SPD. Both parties once again confirmed the energy transition target and legally confirmed 2025 and 2035

Development as for renewable power (40-45% in 2025, 55-60% in 2035, and the SPD for 75%). This cross-party consensus has been deeply rooted in German society.

In 2008, the UK Parliament passed the Climate Change Act (Climate Change Act) (the Bill), making the UK the first country in the world to set legal terms on

medium-and long-term emission reduction targets, namely 34% in 2020 and 80% in 2050 compared with 1990. As a comprehensive bill of the British government on climate change, the bill gives the government more power to formulate corresponding policies and regulations, including requiring a carbon budget plan for a temporary period of five years, establishing a company's greenhouse gas emissions reporting system, accelerating energy conservation, and improving adaptability. In 2009, the UK government released the Low-carbon Transformation Plan (the first to third carbon budgets), setting out specific development goals for the UK to transition to a low-carbon society by 2020. The passage of the fourth phase of the carbon budget, despite some setbacks, has maintained the original target (50% emission reduction by 2030).

France has been keeping a low profile on climate change, but in the 1970s

The superior power structure (75% nuclear power) provides inherent advantages, thanks to France's advanced strategic thinking and technical reserves. Since 2013, France has launched a nationwide "national energy transition debate", hoping to introduce relevant national laws in 2014 based on the national debate. There are two targets for "decarbonization" and "nuclear": first, reducing greenhouse gas emissions to 25% by 1990 by 2050 and second, reducing the proportion of nuclear energy to 50% by 2025. On the basis of energy conservation, the remaining energy supply gap will be mainly provided by renewable energy. Based on the unique "nuclear culture", the French government and companies are now taking the first step in adapting to climate change, guiding major companies to establish "adaptation strategies" to ensure that the operation and security of energy systems are not and less negatively affected by climate change. In addition, the French government and relevant agencies are working hard to mediate for the smooth implementation of the Paris 2015 Climate Change Conference (COP21), demonstrating a more positive stance of the EU and France.

Third, major EU member states have chosen different low-carbon development paths. Germany chose renewable energy as the focus of low-carbon development. Germany's successful feed-in tariff policy (feed-in tariff) has played a decisive role in promoting the development of wind power, solar photovoltaic and other technologies.[2]'s feed-in tariff policy with regulatory mechanism can not only generate appropriate incentive effect, but also promote the innovative spirit of enterprises through flexible and tailored design, promoting more and more cost-competitive renewable energy technology. At present, the long-term cost of wind power in northern Germany does not exceed 6 euro / kWh, and the long-term cost of photovoltaic power in southern Germany does not exceed 8 euro / / kWh, not inferior to new coal-fired power stations. So far, Germany's energy transition has achieved remarkable results, and renewable energy has become an important part of Germany's energy supply system. By the end of 2012, Germany accounted for nearly 23 percent of renewable electricity generation, renewable energy accounted for more than 12

percent of end-energy consumption, and greenhouse gas emissions fell by 25 percent from 1990. While the feed-in tariff eventually delivers cost increases to the consumer end, electricity prices have not exceeded the public's ability to pay. In 2011 and 2012, Renewable Energy Sources Act) cost about 12.1 billion and 10.19 billion and about 3.53 euro cents / kWh, rising to 3.59 euro cents / kWh in 2012, equivalent to a 10.5 increase in monthly electricity bill for households of 3500kWh.[3]

The UK's falling greenhouse gas emissions depend more on natural gas and nuclear power. The rise of the UK switch to gas (gas for dash) movement can be traced back to the liberalization of the UK electricity market in the early 1990s. The liberalization trend has prompted the emergence of private power companies to heavily fund new gas-fired power plants. The main reason is the low price of natural gas and the short construction cycle of natural gas power plants. In addition, the "turn to natural gas" movement has also benefited from the emergence and improved combined cycle gas turbine (CCGT) technology in the 1990s. The switch to natural gas campaign has seen significant reductions in carbon emissions and prompted sharp reductions in sulfur dioxide and nitrogen oxides (both the main sources of acid rain) emissions. In 1990, the industry emitted 236 million tonnes of carbon dioxide, or 30.3% of the total and emitted CO₂ in 2012

Down nearly 20 percent to 190 million tonnes, equivalent to 32.5 percent of total emissions. Since 2009, supporters have called for a second "switch to gas" campaign to strengthen energy security. The demand stems from the development potential of the UK's large unconventional gas (also known as shale gas) reserves, and campaign supporters hope to replicate the useful experience of the United States and push down energy prices by boosting the domestic shale gas industry. Since 2013, the UK has planned to provide tax incentives to "fracking" technology to support large-scale [4] extraction of shale gas. Britain's attitude towards nuclear power cooled, opened its markets and became a major area of international energy cooperation. The UK started late and had a weak foundation. Only 3.8% of renewable energy consumption in 2011 was well below the EU average (13%) and higher than Malta (0.4%) in the 28 member states and 8.7% of electricity production versus the EU average of 21.8%. This brings hidden worries for the long-term deep emission reduction.

In France, nuclear power accounts for 75% of electricity consumption and 38% of total primary energy consumption; the nuclear industry provides hundreds of thousands of direct and indirect jobs. After the earthquake and nuclear accident in Japan, France has repeatedly reiterated that its energy policy remains unchanged and it will continue to follow the path of nuclear power development. After the latest round of French election, with President Hollande, French nuclear power policy changes, but does not affect the main body of nuclear power: by 2025, France's nuclear power accounted for total power generation will fall to 50%, 2016 will close the two nuclear reactors, the future in Normandy Flemville built European pressurized water nuclear

reactor EPR will be the only nuclear reactor in France in the next five years. Mr Hollande aims to rationalize France's energy mix, boost renewable energy and maintain industrial competitiveness by reducing nuclear power; accelerate residential geothermal heating and reduce France's dependence on nuclear and oil energy."Denation" and "decarbonization" are interdependent, and the reduced nuclear power supply will be provided mainly provided by renewable sources.

Different climate and energy policies are based on different resource endowments, cultural traditions and even ethics, and European countries maintain mutual and ethical understanding. Germany's nuclear abandonment is the result of discussions that began since 2000, and the Japanese nuclear accident only accelerated the original plan. More reasons are national awareness (complete abandonment of nuclear threat and nuclear war), ethical judgment (perception of nuclear accidents and risks) and a strong belief in the development of renewable energy. France took the lead in developing large-scale nuclear power entirely for energy security and independence. Britain is heavily influenced by the free economy and with more emphasis on the role of market mechanisms.

European Union climate and energy policy package design for 2030

In 2008, the European Union proposed a 20-20-20 climate and energy policy package, set the [5] target by 2020, and effectively promoted the negotiations on the Bali Roadmap. In January 2014, the European Commission took the lead in proposing the "post-2020" low-carbon development target, which will reduce emissions by 40% from 1990 and achieve 27% of renewable energy by 2030, awaiting the approval of the [6] by the European Council and the European Parliament. Ban spoke highly of him and hoped that the EU would legalize it as soon as possible to the UN Climate Change Summit in September 2014.

At the same time, the EU has proposed reform measures for the carbon emission trading system and expectations for energy efficiency targets. As a pioneer of carbon emission trading, the EU emission trading system (EU ETS) has encountered serious challenges in recent years. For a long time, carbon prices have been hovering around 4-5 euros per unit of emission permit, which cannot form an effective incentive for enterprises. The surface reason is of course an oversupply, the deep reason is very complex [7]. First, although after nearly a decade of exploration, But the design of the system itself is still flawed, Including free distribution of quotas, insufficient tight total emission limits and lax country targets with different levels of efforts; Second, the European economy as a whole is not yet out of the economic crisis, Lower industrial scale, Low production conditions, Emissions are naturally lower, Demand for emission permits and carbon credits also continues to fall; Third, the interplay between carbon emission trading policies and other policies (such as the renewable energy feed-in tariff policy) is still unclear, Some of the effects are negative; Fourth, the EU opened its carbon market, The influx of carbon credits generated by the CDM and the Joint

Performance Mechanism, including the [8], And the EU is almost the only buyer, It became one of the reasons for the oversupply situation. The committee recommends establishing a market stable inventory (Market Stability Reserve) [9] at the beginning of the new trading period in 2021 to address the large surplus of emission permits and improve the robustness of the market.

In view of the importance of improving energy efficiency for energy security, the Committee is open to energy efficiency targets and hopes to propose them carefully after a thorough study. Since the Ukraine crisis, the EU has further recognized the importance of increasing the energy self-sufficiency rate, and on 23 July 2014, it proposed the quantitative energy efficiency target selection of [10] in the "Climate and Energy Policy Package for 2030".The EU studied energy efficiency targets of 25%, 27-30%, 35% and 40% (down from 1990)

In this scenario, the EU's total energy consumption, additional costs, investment demand and gas import demand in 2030, the EU suggests that the energy efficiency target should be raised to 30%, a significant increase from the previous 25%.

Under the medium-and long-term low-carbon development goals, EU per capita emissions will be reduced to 7.55 tons and 6.44 tons of CO₂-eq / person by 2020 and 2030, and respectively, CO₂ emissions from energy activities will be reduced to about

At 5.8 tons and 4.9 tons of CO₂ / person. In 2050, EU per capita emissions will be reduced to 2-3 tons of CO₂-eq.

A brief analysis of the EU's position and strategy on the 2015 Agreement

While actively promoting domestic low-carbon development, the EU also actively promotes international climate governance. Although there are various motivations and drivers behind the [11], this positive position is enough to gain the first mover advantage and voice, occupy the moral high ground in international relations, and exert pressure on other countries.

Historically, the EU attaches great importance to resolving the issue of "responsibilities and rights" of various countries through consultation within the framework of international law and multilateral mechanisms, and pursues characteristics that are different from the United States.As a result, the EU has always adhered to the United Nations Framework Convention on Climate Change for global climate governance, promoting and led the Kyoto Protocol through proposing a draft text and actively seeking compromise and cooperation with the Kyoto Protocol from the developed and developing Protocol. In 2011, the EU urged "Durban enhanced action platform" (hereinafter referred to as Durban platform), namely from 2012 after 2020 including all parties "protocol", "other legal documents" or "agreed legal results" (hereinafter referred to as "2015 agreement") negotiations, end the negotiations in 2015 at the latest,

In 2020, effective from the year. The EU's leadership can be achieved rise again. At the 2012 Doha meeting, the EU and developing countries worked to reach the

second phase of the Kyoto Protocol and then to the Durban negotiations. The EU has continued its existing position on the 2015 agreement, which is under negotiation, but has to compromise in some ways in its battle with the United States and the Basic Four. As for the basic principles, the EU and other developed countries are basically taken the same position that they should not adhere to the dichotomy of Annex I and non-Annex I Parties to the Convention, but dynamically apply the principle of "common but differentiated responsibilities and respective capabilities" to break the "firewall" between the two. However, in the context of the relevant negotiation strategy, the EU has taken a more conservative attitude due to the strong call of "umbrella" countries such as the United States and Japan to break the dichotomy. As for the agreement model, the EU advocates that the new agreement should be a Kyoto Protocol model strengthened in strength and breadth, which requires all parties to assume the same nature of mitigation responsibility and establishes a target adjustment mechanism to strengthen the mitigation mechanism, which to some extent reflects the "top-down" requirements. The EU has abandoned the ideal model of "top-down" mitigation responsibility of major emission countries under or referring to the 2°C target, but still wants the agreement in the form of strong legal binding (legally-binding), which is fundamentally different from the United States.

As to the content of the agreement, the EU and developing countries take relatively consistent positions, believing that the new agreement should include various aspects of mitigation, adaptation, funding and technology. However, the EU also puts special emphasis on transparency, accounting and compliance, which are directly related to mitigation and ensure that all parties fulfill their obligations under the mitigation Convention.

In the negotiation process, in addition to strengthening communication with other developed countries within the group, the EU is particularly good at "attracting" the small island states group and the least developed countries and dividing the camps of developing countries. This is particularly evident in the negotiations passed through the Durban platform. In the current negotiations, the EU continues and expands this alliance strategy to exert morally pressure on the emitters, and the unity of the Basic countries is more or less affected.

The EU plays a pivotal role in global climate governance. On the one hand, the EU has made considerable achievements in promoting a new model of green and low-carbon development through domestic actions; on the other hand, the EU has actively guided international climate negotiations and established a good responsible image. In the process of low-carbon development, although rising energy prices, declining industrial competitiveness, emissions trading system and other difficulties, in international negotiations, "marginalized", declining leadership, internal member disputes also make 2030 target is not special "ambitious" [12], and even limited the flexibility of EU external climate policy, but these issues have not fundamentally shake

the strong political will. From the perspective of low-carbon development alone, countries around the world should applaud the EU.

In international cooperation on climate change, the EU values international law and favors multilateral mechanisms in well with China's position; the 2015 Agreement framework promoted by the EU has common and more differences with China's tendencies. For common ground, both parties should expand consensus, and for differences, conduct honest and active communication to promote mutual understanding. This communication will help China build a pragmatic image and gain more space for communication during the critical period of the 2015 Agreement, so that countries around the world can understand China's contributions and better understand China's difficulties and special challenges.

References:

1. UNFCCC, 2014. *Greenhouse Gas Inventory Data - Detailed data by Party*. Available at: <http://unfccc.int/di/DetailedByParty/Event.do?event=go> [2014-0814]
2. Wang Qiankun, Zhou Yuanbing, Song Weidong, Fang Tong: *German Renewable Energy Power Generation Policy and Regulations System and Its Enlightenment, Energy Technology and Economy*, Volume 22, 2010, page 50-50; Yangfang, Zhou Yuanjun: *Thinking on the Use of Photovoltaic Feed-in tariff Policy to Promote the Development of China's Photovoltaic Industry — German Photovoltaic Feed-in tariff Policy and Its Enlightenment to Me*, *Price Theory and Practice*, No.8, 2010, page 42-43.
3. BMU, *Renewable Energies - Driving Germany's Energiewende*. 2012.10.
4. Sonja Van Renssen. 2013. *Climate savior or spectre?* [J] *Nature Climate Change*. 2013, Vol.3: 440-441.
5. *The promises to reduce EU greenhouse gas emissions by 20% by 2020 from 1990 levels, increase renewable energy to 20% of total energy consumption and increase energy efficiency by 20%*.
6. *European Commission*. 2014. *Communication from the commission to the European parliament, the council, the European economic and social committee and the committee of the regions: A policy framework for climate and energy in the period from 2020 to 2030*. Available at: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:52014DC0015&from=EN> [2014-01-24]
7. Koch N., Fuss S., Grosjean G. and Edenhofer O. 2014. *Causes of the EU ETS price drop: recession, CDM, renewable policies or a bit of everything? - New evidence*. *Energy Policy*, <http://dx.doi.org/10.1016/j.enpol.2014.06.024>
8. *The flexible mechanism set up in the Kyoto Protocol helps developed countries meet their obligations under the Protocol*.

9. *European Commission.2014. Proposal for a decision of the European Parliament and of the council concerning the establishment and operation of a market stability reserve for the Union greenhouse gas emission trading scheme and amending Directive 2003/87/EC.Available at:http://ec.europa.eu/clima/policies/ets/reform/docs/com_2014_20_en.pdf [2014-08-27]*
10. *European Commission.2014. Communication from the commission to the European Parliament and the council: Energy Efficiency and its contribution to energy security and the 2030 Framework for climate and energy policy.Available at: http://ec.europa.eu/energy/efficiency/events/doc/2014_eec_communication_adopted.pdf [2014-08-14]*
11. *Fu Cong, 2012. EU Global Governance on Climate Change: External Decision Modeling and Action Drivers, European Studies, No.1,2012, pp. 66-80.*
12. *PBL Netherlands Environmental Assessment Agency.2014. Greenhouse gas emission reduction targets for 2030: conditions for an EU target of 40%.Available at: <http://www.pbl.nl/en> [2014-02-13]*

Huang Xiong

Master Student, West Ukrainian National University

CHINA'S TRADE COOPERATION WITH UKRAINE

China is a strategic partner in trade and imports of agricultural products with Ukraine. This is confirmed by figures. If we look at the export of agricultural products in Ukraine for the first 9 months (3 quarters of 2021), \$ 3 billion was exported to China. China is the №1 agricultural trading partner for Ukraine. In fact, about 15% or 1/6 of all Ukrainian agricultural exports this year go to China. We have a good interaction with classic crops, such as corn, barley or sunflower oil. It is also important to us and we are ready to take the necessary measures so that other crops have constant access to exports to China (wheat, soybeans, soybeans or sunflower meal). Of course, we would be happy to develop value-added cooperation such as livestock. There is already a successful outcome, and we are grateful that we were able to open access to the beef market. We have been successfully exporting beef to China for over a year. We are also ready to resume and increase exports of chicken products to China. And also to develop cooperation in horticulture (for example, supply of apples).

The volume of bilateral trade between China and Ukraine last year alone from January to October reached a record \$ 15.76 billion, which is a third more than in the same period of 2020. This was stated by Ambassador of China to Ukraine Fan

Xiangong in an article for Ukrinform on the 30th anniversary of the establishment of diplomatic relations between China and Ukraine.

The diplomat noted that in thirty years the volume of bilateral trade has increased more than 60 times: initially it amounted to 230 million dollars, and in 2020 reached 14.66 billion dollars. In the period from January to October 2021 alone, the turnover reached 15.76 billion US dollars, compared to the same period in 2020, the growth was 32.2%. This is a new record in Sino-Ukrainian trade, and China has consistently remained Ukraine's largest trading partner. China has become largest trading partner in the sale of corn and oil.

The Chinese ambassador also reminded that last year an agreement was signed between the governments of the People's Republic of China and Ukraine on deepening cooperation in the field of infrastructure. According to him, this inspires hope that the parties will cooperate in this area in new forms and with greater efficiency.

The pandemic has changed the world's trade landscape, global politics, economy and culture, shut down factories and closed ports. The whole country, business of various scales and, of course, humanity in general have had negative consequences.

Against the background of the general crisis, trade relations between Ukraine and China have significantly strengthened their positions. Following the results of the first half of 2019, China came out on top among Ukraine's trading partners with a turnover of \$ 5.4 billion. According to the results of the "pandemic" 2020, the figure was \$ 15.4 billion: exports of goods from Ukraine to China amounted to \$ 7.1 billion (+ 98.0%), imports of Chinese goods to Ukraine - \$ 8.3 billion (-9.8%).

Ukraine mainly supplied ores, cereals, ferrous metals, boilers, machinery, and wood. Instead, China means land vehicles (except rail), plastics, plastic materials, optical and photographic equipment, footwear, chemicals, toys, furniture, and so on.

In 2021, trade between the countries held its position. In the first 3 months of the year alone, the bilateral trade turnover amounted to \$ 4.2 billion. At the same time, the cost of shipping cargo to Ukraine by sea has increased. If before the pandemic the freight from China to Ukraine was \$ 2-4 thousand, now - more than \$ 15 thousand.

As a result, maritime container exports fell by 14%. Thus, the probability of finding another country-importer of a product or alternative multimodal logistics solutions has increased. This situation is primarily due to the crisis of container traffic. One of the main factors in the growth of their value was the shortage of containers.

For many years, they ensured the smooth operation of supply chains. Every year, ports around the world handle more than 800 million containers, which transported about a quarter of world goods in the shortest possible time.

References:

1. Ma, B., & Soroka, L. (2020). *The Cooperation between China and Ukraine in Space Exploration: Genesis and Development. Advanced Space Law, 5, 58-70.* <https://doi.org/10.29202/asl/2020/5/6>

2. Oleshchuk, P. (2020). *Political Franchising as a Modern Political Technology*. *Ukrainian Policymaker*, 7, 35-42. <https://doi.org/10.29202/up/7/5> 3.
3. Raišienė, A. G., Yatsenko, O., Nitsenko, V., Karasova, N., & Vojtovicova, A. (2019). *Global dominants of Chinese trade policy development: Opportunities and threats for cooperation with Ukraine*. *Journal of International Studies*, 12(1), 193-207. <https://doi.org/10.14254/2071-8330.2019/12-1/13>
4. Svyrydenko, D., & Stovpets, O. (2020). *Chinese Perspectives in the "Space Race" through the Prism of Global Scientific and Technological Leadership*. *Philosophy and Cosmology*, 25, 57-68. <https://doi.org/10.29202/phil-cosm/25/5>
5. Pavlo Iavorskyi, Svitlana Taran, Maryna Khorunzha, Oleksandr Shepotylo, Oleksiy Hamaniuk *How to increase and diversify Ukrainian exports to China?*
6. <https://www.me.gov.ua/Documents/Download?id=7cc916d7-4a7f-4555-bc6d-4c1b105eb382>

Zhang Ping

West Ukrainian National University

Scientific Supervisor: Stakhova Nataliia

THE DEVELOPMENT OF SMART HEALTH AND WELLNESS INDUSTRY IN CHINA

In recent years, China's ageing has become increasingly severe, with the number of elderly people increasing at a rapid rate year by year, showing the typical characteristics of wide distribution and aging before getting rich, which has brought greater pressure on society. With the development of information technology, China's health & wellness industry has gradually emerged as a new form of business - smart health & wellness.

Internationally, the concept of "smart ageing", also known as "intelligent ageing systems", was first developed in the UK, where the elderly can enjoy a high quality of life in their daily lives without the constraints of time and space [1]. However, there are significant differences between countries in terms of their models of wellbeing. For example, Singapore has adopted the "home care" model, Germany and Switzerland have adopted the "mutual care" model, Japan, South Korea and the United States have adopted the "migratory bird care" model, and in the highly developed United States, there is also the "relocation" model. In the United States, where the economy is highly developed, there is also the 'ageing in a different place'.

At present, the international development of smart health & wellness presents two general characteristics. Firstly, in terms of research, the research on smart health & wellness mainly tends to focus on smart home products, especially the research on

system development and smart home. Secondly, from the main research content, foreign wisdom health & wellness is more inclined to the development of guardianship system and intelligent products. In terms of platform and system development, remote sensing devices and mobile health monitoring systems are more typical; in terms of smart homes, the research is more inclined to alarm systems and telemedicine; meanwhile, foreign research on elderly robots is early and technically mature, and they have been applied to elderly care services [2].

In China, different from conventional health & wellness, smart health & wellness means from the moment it enters China: health & wellness work should make use of advanced information management technology, wireless sensor networks and other technical means to achieve information and resource sharing, cross the boundaries of time, space and people, integrate the elderly, the community, medical and nursing staff, medical institutions, the government and service organisations into an organic whole, and provide the elderly with more convenient, more diverse and better-suited services. It provides more convenient, diversified and demand-compatible services to meet the needs of the elderly from the physical and mental levels, and achieves the objective material and subjective spiritual satisfaction of the elderly [3].

With the development of smart health & wellness in China, the connotation of smart health & wellness has changed in recent years, especially in terms of the use of digital technology. In China, 2019 is known as the first year of smart health & wellness by those in the smart health & wellness industry, as it is the year when smart health & wellness is supported by stronger technology as 5G is commercially available, and national and local governments have actively introduced over 70 policies related to smart elderly care to support the development of the smart elderly care industry, which are used to implement various incentives related to smart health & wellness. The development of smart health & wellness in China is in full swing, with some success in the exploration of elderly care models and the design of elderly care information service platforms and health management systems; however, it is undeniable that China's smart health & wellness started late and is still in the primary stage of development. Nevertheless, according to China's national conditions, smart health & wellness will still be an inevitable choice for the development of China's health & wellness industry.

From the 20th century to the present day, the issue of ageing has not only been prominent in Asia, Europe and the Americas, but has developed into a global phenomenon. This phenomenon is particularly pronounced in China. China, where the demographic dividend is long gone, faces great challenges in coping with the ageing problem, due to the "family planning policy", which has resulted in fewer children and longer life expectancy. Two challenges in particular are more acute.

First of all, there is an oversupply of intelligent recreation and health care professionals. According to the 2019 *Civil Affairs Development Statistics Bulletin*,

there are 25,388 people aged 60 and above in China, accounting for 18.1% of the total population, making the problem of population ageing serious. According to forecasts, in 2025, China will have 300 million people aged 60 and above, accounting for 21%, and the proportion of people aged 65 and above will also reach 13.7%, approaching a deeply ageing society. From 2020 to 2025, China's new elderly population could reach 52 million, and the total number of elderly people will exceed 300 million. By 2050, China will have 483 million people over the age of 65, which will account for 34.1% of the total population, twice the average rate of global ageing over the same period. And the 2019 *China Aged Care Services Industry Report* shows that China needs at least 10 million aged care workers, but there are less than a million actually working in the field, a ratio that means there is 1 elderly person for every 3 people. If one caregiver can take care of three elderly people, it is not difficult to conclude that the current number of caregivers needed is about 10 million, while the existing number of caregivers is only 220,000, which means that one caregiver should take care of 10 elderly people, which is 20 times different from the international standard [4], and this gap will continue to increase with the sharp increase of the elderly population. As part of the wellness industry, the huge gap in demand for talent is evident in smart health & wellness.

Secondly, the development of smart health & wellness reflects regional imbalances. Most of the projects are concentrated in economically developed cities such as Beijing and Shanghai, and only cover some communities and welfare homes, with a narrow scope of application overall [5]. Large-scale and excellent health & wellness industry resources are concentrated in public institutions, especially in large medical constitutions in urban centres, while rural areas are restricted by many conditions and health & wellness institutions are small and scattered, with low specialisation, leading to problems such as an oversupply of high-quality resources and general resources being left idle. In addition, the sources of income for older people in urban and rural China are different, with older people in urban areas having pensions as a source of income, and older people in rural areas having their children's support or working in exchange for their own labour. The different sources of income and different levels of income directly determine the consumption patterns and levels of consumption, so smart health & wellness is not yet fully accepted by society, and there is a polarisation phenomenon, which can be traced to the relatively high cost of services for the elderly, which some families cannot afford.

To this end, Chinese scholars have actively put forward numerous proposals and the Chinese government is actively responding to them. In order to better develop the smart recreation smart health & wellness industry and effectively mitigate the ageing of China, the following measures must be taken. The first step is to improve the complex workforce and promote the development, promotion and improvement of the smart health & wellness industry. It is best to start from the source of education,

combine it with forecasts of future demand, and accelerate the development of ladder-level academic education for elderly professionals to form a professional education and training system for health & wellness talents. Talents [6]. Secondly, the structure of the health & wellness industry should be optimised. China is currently experiencing a significant ageing trend and an increase in diversified and personalised demand. 2021 saw the release of key data from China's seventh national census. The data shows that China has become the country with the largest elderly population in the world, which provides a huge market for the health & wellness industry and has led to a dramatic increase in demand for health protection services for the elderly in China. Traditional means are no longer effective in responding to such a huge market demand. Smart elderly care, relying on artificial intelligence, big data and cloud computing, will become the best choice for the smart health & wellness industry by linking the elderly at home, the community, the government and service providers through technological and information-based means to achieve a full range of services such as health management, emergency assistance and life care for the elderly [7].

The acceleration of population ageing is unstoppable. As China has the world's largest ageing population, it must grasp the strategic preparation period, take smart recreation as a breakthrough point, combine advanced information technology with the recreation industry to drive the development of better smart recreation industry and services; actively cultivate recreation talents to perfect composite professionals, carry out the transformation of the structure of the recreation industry, and prepare early to meet the growing demand of ageing.

References

1. Xi Heng, Ren Xing, Zhai Shaoguo. *Smart Aging: Innovating Aging Services with Information Technology*. *Scientific Research on Aging*, No. 2. 2014,12p.
2. Yang, Shengjing, Li, Qingzhen. *A review of domestic and international literature on wisdom for the elderly[J]*. *Journal of Nanning Vocational and Technical College*, No. 5.2018,72p.
3. Yang Juhua. *Smart recreation: concepts, challenges and countermeasures*. *Journal of Social Sciences*, No. 5. 2019,102p.
4. Yu Xiaoyan, Zhao Yinman. *Boosting the development of intelligent home care services with a policy support system--Xi'an city as an example*. *Journal of Shaanxi Administrative College*, No. 1. 2018, February.31p.
5. Shang Yaqian. *The development trend of foreign smart pension and its inspiration to China[J]*. *China's national conditions and power*, No. 9.2021,67p.
6. ZHAO Ning, Gao Hua, Fan Wei. *The construction of foreign recreation talent team and its inspiration*. *China Personnel Science*, No. 6. 2019,85p.
7. *Time to speak out. China's Smart Aging Industry Outlook [EB/OL]*. <https://baijiahao.baidu.com/s?id=1714208318481881823&wfr=spider&for=pc>.2021-10-21

Zhao Boshu

*Master Student, West Ukrainian National
University*

Supervisor: Vitalina E. Kurylyak

SUSTAINABLE DEVELOPMENT AND GLOBAL CLIMATE CHANGE

Sustainable development and climate change is a hot issue in today's international society, and it is the biggest challenge that human society will face in the 21st century. When addressing the issue of sustainable development and climate change, by adhering to the principles of "common but differentiated responsibilities", only then can we effectively coordinate the relationship between sustainable development and climate change.

In June 1972, the United Nations held the first Human Environment Conference in Stockholm, marking that human understanding of environmental issues has entered a new stage. The Declaration on the Human Environment issued by the Stockholm Conference pointed out: "Protecting and improving the human environment is a major issue related to people's happiness and economic development all over the world, and it is also the urgent hope of people around the world and the responsibility of governments."

In 1980, the International Union for Conservation of Nature released the "Outline of the World's Natural Resources Conservation", Initiative "Sustainable Development by Conserving Biological Resources". In this document, for the first time, "sustainable development" has entered the stage of history with a complete concept.

The concept of sustainable development was defined in the report "Our Common Future" by the World Commission on Environment and Development in 1987. This report establishes sustainable development as a development path that can maintain the long-term progress of human society. Sustainable development is development that meets the needs of the present without threatening the ability of future generations to meet their own needs".

The 1992 United Nations Framework Convention on Climate Change is the most authoritative, comprehensive and influential convention of the international community in the field of climate change, and it is a basic framework for the international community to cooperate on the issue of global climate change.

First, the concept of 'sustainability' in the modern sense makes possible for human beings see the possibility of balancing resource utilization and human social development. Secondly, the idea of resource protection prevailing in the United States establishes the keynote that the concept of sustainable development attaches importance to resource protection and sustainable utilization.

The Resource Protection Movement adheres to the basic guiding principles of resource development, waste prevention and public interest priority. The principles are as follows:

The development of resources must be the first priority under any circumstances, which is determined by the fundamental purpose of the American resource protection movement. The American Resource Conservation Movement uses resource conservation as a means to achieve "the best use of natural resources for the greatest number of people in the longest time".

Preventing the generation of waste is an effective way to improve the efficiency of resource utilization.

Meeting the needs of the public rather than minority interest groups.

But it is worth noting that the core of resource conservation thinking lies in rational planning to effectively develop all natural resources, rather than the natural beauty that nature reserves advocate. This has established the keynote that all conservation concepts, including the concept of sustainable development, attach importance to resource conservation. The government-led, professional and scholar-assisted form of the resource protection movement has gradually been recognized by governments and international organizations, and has become a mainstream form of movement.

In the process of sustainable development, two propositions have emerged:

First, scholars believe that the market economy should be used to regulate human resource development. This idea originated from the free market environmentalism that was very popular at the time, and advocated that when market signals changed, human resource utilization behaviors would also adjust accordingly. Such scholars believe that privately owned resources will be more effectively managed and protected, but the fact is that the profit-seeking behavior of private entrepreneurs will lead to more frantic resource development and waste.

Second, scientists (mostly biologists or environmentalists) recognize sustainable development from the standpoint of ecology and environment, and fully equate it with ecological sustainability. This understanding has two characteristics:

(1) "Sustainability" means sustainability at the ecological level;

(2) It is believed that sustainable development is a development process with ecological sustainability as one of its important goals.

These scientists argue that achieving ecological sustainability depends on respect for ecological "laws" that determine how ecosystems respond to human economic and social activity.

Compared with other environmental changes, climate change (climate warming) has a wider impact, more serious consequences and longer recovery times.

Regarding the relationship between development and climate change, its mutual influence and interaction are obvious. However, different countries have different

views on the issue of responsibility for climate change, and they are roughly divided into developed and developing countries.

The view of developed countries that climate change is caused by the recent overdevelopment of developing countries and that they are directly responsible for global climate change.

However, developing countries believe that climate change is the result of unreasonable production and consumption patterns adopted by developed countries for a long time and predatory development of developing countries and the large-scale transfer of heavy and chemical industries to developing countries, Developed countries should bear the main responsibility for global climate change.

In the early 21st century, the concept of sustainable development has developed dozens of meanings. Although the focus of research is different, most scholars agree that the concept of sustainable development should at least ensure sustainable development in the three fields - economy, social culture and ecology.

When facing the impact of climate change, sustainable development must have a 'big picture' consideration of current interests and long-term strategies.

Specific measures include:

- Adjust the economic structure.
- Improve energy efficiency.
- Develop low-carbon energy and renewable energy and improve energy structure.
- Carry out afforestation and strengthen ecological construction and protection.
- Establish and gradually improve the legal system for addressing climate change and its legal supervision mechanism.

In conclusion, the theory of the interplay of sustainable development and climate change establishes the main goal of protecting fundamental ecological processes and life-sustaining systems. The connotation of the concept of sustainable development is constantly enriched in practice, The concept of sustainable development, once thought to originate from the field of environmental protection, has long gone beyond the scope of environmental protection. It has covered sustainable production, development, utilization, survival, living and consumption, and involves the sustainable development of individuals, groups, communities, regions, nations, countries, the world and all human beings.

References:

1. *Cai Shouqiu et al.: "Sustainable Development of Environmental Resources and Legal Construction", China Legal Publishing House, 2003 edition, pp. 5-6.*
2. *Quoted from Cai Shouqiu et al.: "Sustainable Development of Environmental Resources and Legal Construction", China Legal Publishing House, 2003 edition, p. 1. 6.*

3. *Editor-in-chief of Gu Gongyun: "Economic Law Course", Shanghai People's Publishing House, 2002 edition, pp. 31-33.*
4. *IUCN, UNEP and WWF, World Conservation Strategy: Conservation of Biological Resources for Sustainable Development, 1980.*
5. *World Commission on Environment and Development: Our Common Future, translated by Wang Zhijia, Ke Jinliang, etc., Changchun: Jilin People's Publishing House, 1997, p. 10. 52.*
6. *Fan Yue, The historical evolution of the concept of sustainable development and its current predicament analysis, Journal of Sichuan University, No. 1, 2022*
7. *IUCN, UNEP and WWF, World Conservation Strategy: Conservation of Biological Resources for Sustainable Development, 1980, pp. iv-2.*
8. *Gifford Pinchot, The Fight for Conservation, New York: Doubleday, Page & Company, 1910, pp. 48, 44-46.*
9. *United Nations Conference on the Human Environment, Declaration of the United Nations Conference on the Human Environment, New York: United Nations, 1972.*
10. *Lele, "Sustainable Development," p. 608.*
11. *Xie Zhenhua: "Coping with Climate Change Ultimately Depends on Sustainable Development", People's Daily, August 25, 2009.*

Ouyang Siqi

Master Student, West Ukrainian National University

CHINA IN THE PROCESS OF INTERNATIONAL LABOUR MOBILITY

Globalization has driven the rapid growth of the world economy. Western countries, especially Western multinational capital, are the primary beneficiaries. China is also one of the main beneficiaries of globalization by virtue of its advantages in population and economic scale. Over the past 40 years, China has actively integrated into economic globalization, with an average annual GDP growth rate of about 9.5%.

With its labor advantage, China is deeply integrated into globalization and has become the core of the Asia-Pacific region. However, China's position in the global value chain does not match its total volume. For example, China's electrical machinery and optical equipment exports belong to terminal or medium technology industries, but in the entire international production chain, China's division of labor is assembly, with low added value. In the process of economic globalization, China has learned a lot of technical management experience, and also shared the international market, but the main benefit is to solve the employment problem of surplus labor.

Due to China-US trade and geopolitical conflicts, as well as the COVID-19 pandemic, China's position in the global industrial chain, supply chain and value chain has been impacted, but China is still in a period of important strategic opportunities. China is becoming the world's largest consumer market, which will greatly strengthen China's core position in the world trade system and profoundly reshape the global supply chain, especially the supply chain in the Asia-Pacific region.

The phenomenon of the shortage of migrant workers is a labor market reflection of a new round of economic growth and the shift of economic center of gravity after China's entry into the WTO. This phenomenon not only marks the transition of China's rural surplus labor from unlimited supply to limited surplus, but also indicates that it is necessary to utilize the labor market to solve the current structural and regional problems, and the implementation of industrial gradient transfer provides the possibility to alleviate the negative impact of rising labor costs on the international competitiveness of China's manufacturing industry. Liquidity and its efficiency matter

References

1. Cai Fang, Wang Dewen, Wang Meiyuan, 2002 *The trend of regional specialization in China's reform process* *Economic Research* No. 9, pages 24-30
2. Du Yang, Cai Fang 2004 *The Integration Process of China's Labor Market Evidence of Convergence of Manufacturing Wages* *Chinese Social Science*. Institute of Population and Labor Economics, College Working Paper No.40
3. Ministry of Labor and Social Security Research Group 2004 *Experts on labor issues solve the shortage of migrant workers and skilled workers* *Economic Information Daily*, September 9, 2004
4. Liu Jianjin 2003 *Rural Employment* Edited by Mo Rong 2002 *China Employment Report* China Labor and Social Security Press Beijing
5. National Bureau of Statistics *China Statistical Yearbook 1991-2004* 1982 *Population Census (1986)* 1990 *Population Census data (1993)* 2000 *population census data (2002)* *China Demographic Yearbook (2004)* 2005 *China Statistical Abstract* China Statistics Press Beijing
6. Fei, J., and Ranis, G., 1965. *A Theory of Economic Development*, *American Economic Review*, Vol. 51, No.4, 76-106.
7. Lewis, W. Arthur., 1954. *Economic Development with Unlimited Supplies of Labour*, *The Manchester School of Economic and Social Studies*, 22(May), 139-191.
8. Solinger, Dorothy J., 1999. *Citizenship Issues in China's Internal Migration: Comparisons with Germany and Japan*, *Political Science Quarterly*, Vol.114, No.3: 455-78.

9. *Population Division of the Department of Economic and Social Affairs of the United Nations Secretariat, World Population Prospects: The 2002 Revision and World Urbanization Prospects: The 2001 Revision.*

Ouyang Sijia

Master Student, West Ukrainian National University

CHINESE YUAN INTERNATIONALIZATION

Dissatisfaction with the reserve currency system is increasingly becoming a common subject of discussion about the direction of global monetary reforms. A decrease in the share of developed countries in global GDP and trade is seen as a prerequisite for changes in the global allocation of assets, followed or in parallel by a change in the currency structure of central bank reserves in the world as a whole. Looking at the reserve status of a currency as an epiphenomenon of economic scale paves the way for intensifying research on the future global monetary landscape precisely in the light of the rapid growth of the importance of a number of emerging market countries in the distribution of global economic power.

The forecast data for China's near-term global leadership already raises few skeptical reservations, contributing to the view that this leadership should inevitably be followed by a transformation of global monetary relations, in which the set of reserve currencies/assets and the way they are accessed are crucial elements. Views on the yuan as the reserve currency of the future are fully synchronized with the general conclusions that in the next 20-30 years the structure of the global economy will change in favor of the Asian bloc. At the same time, the deviation from the quantitative approach to analyzing the prerequisites for acquiring the reserve status of a currency in the direction of studying qualitative (in particular, institutional, regulatory) and functional components indicates that a gap has formed between the criteria of the scale of the economy, which play in favor of China, and the characteristics of the quality of assets, the financial system and its functioning, which play in favor of the dollar and euro, filling which does not provide for stereotypical steps. Moreover, the options for the sequence of such steps are not neutral in relation to the problem of global macro-financial stability.

It is safe to say that the global stability of the future today depends on what strategy of internationalization of the yuan China chooses and how successful it will be. Most researchers agree that «people's money» can form a triad of leading currencies

in global macro-financial processes with the US dollar and euro, and that this is preceded by a long period of internal reforms, the most painful of which is the liberalization of capital flows. The lack of a market-based financial system, appropriate monetary policy frameworks, and problems with democratic institutions indicate that the yuan's acquisition of international currency status will not be as easy as some apologists expect. At the same time, the actual performance of reserve functions by the Chinese currency without sufficient grounds creates the risk of reducing the liquidity of foreign exchange reserves on a global scale. In addition, the risk of using the advantages gained in the process of currency internationalization not for the benefit of the entire global economy arises due to the tendency of large economies to take unilateral actions, which requires a closer look at the strengthening role of the PRC in global monetary processes. In the light of recent statements about the possibility of forming foreign exchange reserves of the National Bank of Ukraine (NBU) in yuan, the issue of the strategy of internationalization of this currency is also relevant in our country.

References:

1. Zhang Yugui. *China's economic growth and the internationalization prospect of RMB [J]*, "Business Research" 2005 (3)
2. Pan Yingli. *International experience and lessons and the conditions for RMB internationalization [N]*, "Oriental Network Wen Wei Po" 2009-05-20
3. Ye Tan. *RMB internationalization is the process of asset price shocks [N]*, *Daily Economic News*, 2012-08-30
4. Лизун М. В., Комар Н. В. *Теорія та практика антиінфляційного регулювання. Ефективна економіка. 2012. № 2. URL: <http://www.economy.nauka.com.ua/index.php?op=1&z=962>*
5. Shi Jie. *The Realistic Choice of RMB Internationalization Strategy*, *Economic Research Reference*, No. 64, 2008 (No. 2192 in total)
6. Лизун М. В. *Глобальні виклики регіональної валютної інтеграції: монографія. Тернопіль: Економічна думка, 2017. 426 с.*
7. Ліщинський І. О. Лизун М. В. *Регулювання ринку цінних паперів в розвинутих країнах світу: досвід для України. Збірник наукових праць Черкаського державного технологічного університету. Серія: Економічні науки. 2014. №38. С. 12–18.*
8. Лизун М. В., Ліщинський І. О. *Вплив регіоналізації ринків нафти на динаміку валютних курсів та процеси валютної інтеграції. Економічний простір. 2015. № 100. С. 13–23.*
9. *IMI research report "Renminbi Internationalization Report 2016", Issue 36, Issue 179, 2016*

10. Zou Fuyang, Guo Jun, Ma Rong, Yang Kai. *RMB Internationalization: Conditions, Impacts and Policy Recommendations* [J]. *Shandong Economy*, 2007, (05)
11. Fang Guozhi. *The current situation and strategy of RMB circulation in ASEAN* [J]. *Southern Finance*, 2008, (05)

Андрій ГОМОТЮК

*аспірант Західноукраїнського
національного університету*

ІННОВАЦІЙНІ ШЛЯХИ ФІНАНСУВАННЯ МАЛИХ ТА СЕРЕДНІХ ПІДПРИЄМСТВ В ІНДІЇ

Економіки країн Азії сильно постраждали від пандемії, і, навіть ще досі, є нові спалахи хвороб. Проте, незважаючи на руйнівні карантинні обмеження, вони стали позитивною рушійною силою для мільйонів споживачів у регіоні, щоб адаптуватися до нових способів витрачання коштів і використовувати цифрову комерцію та постійно змінювати поведінку споживачів. Вплинула пандемія і на підприємства. До COVID-19 менше 15 відсотків малих і середніх підприємств (МСП), у країнах що розвиваються, мали доступ до ресурсів, необхідних для зростання та створення багатства. Незадоволені потреби у фінансуванні малих та середніх підприємств в країнах, що розвиваються, оцінюються в 5,2 трильйона доларів щороку [1].

В Індії налічується приблизно 6,33 млн. мікро-, малих та середніх підприємств (ММСП), які вносять значний внесок у продуктивність і зайнятість країни. Незважаючи на свою значущість та охоплення, боротьба за одержання кредитів гальмувала зростання сектору. 85% ММСП залишаються недостатньо обслугованими з точки зору кредитування, і лише п'ята частина цієї нестачі у фінансуванні покривалася традиційними кредитами. Факторами, що сприяють цьому, є доступ до кредиту, його вартість та андеррайтинг. Традиційні кредитори вимагають від позичальників ММСП надавати кредитну історію, офіційні записи, історію бізнесу тощо, що може виключити багато малих підприємств з офіційної екосистеми кредитування. Більше того, їх розповсюдження створює проблему охоплення та проникнення для більших кредитних установ. Як наслідок, сектор кредитування ММСП в Індії зіткнувся з кредитним дефіцитом у розмірі 16 млн крор рупій (240 млрд.дол.США) [2] Це стимулювало малі та середні підприємства почати ширше використовувати фінансові технології («фінтех»), задля задоволення своїх потреб у фінансуванні. Онлайн-

кредитування є центральною частиною фінтеху, коріння якого сягають фінансової кризи 2008 року.

Останнім часом населення Індії почало дедалі більше переходити на цифровий спосіб життя, а он-лайн та мобільні платежі тепер замінюють готівкові. З тих пір, як уряд запровадив демонетизацію, отримали поштовх цифрові способи транзакцій. Зростання використання цифрових платежів на 55% останніми роками є доказом того, що ця тенденція, ймовірно, збережеться й надалі.

Зі збільшенням онлайн-платежів продавці готуються задовольняти цей попит, швидко розширюючи свою інфраструктуру прийому. Тепер вони починають приймати різні цифрові платіжні системи, включаючи кредитні та дебетові картки, мобільні гаманці, мобільний банкінг та уніфікований платіжний інтерфейс (UPI). Це швидке зростання в платіжній індустрії, що забезпечується збільшенням проникнення Інтернету та мобільного зв'язку, зміною мислення та сприятливими правилами, заклало основу для альтернативного кредитування в Індії.

За прогнозними оцінками, загальна вартість транзакцій у сегменті альтернативного кредитування в Індії досягне 100,20 млн доларів США у 2022 році. Очікується, що загальна вартість транзакцій матиме річний темп зростання (CAGR 2022-2026) на рівні -1,41%, що приведе до прогнозованої загальної суми 94,68 мільйонів доларів США до 2026 року [3]. Найбільшим сегментом ринку є краудлендінг із прогнозованою загальною вартістю транзакції 54,57 мільйонів доларів США у 2022 році.

Компанія Indifi є однією з найбільших площадок альтернативного кредитування в Індії. Indifi заявила про 100% зростання кількості кредитів, виданих з грудня 2020 року по грудень 2021 року. Компанія також подвоїла кількість партнерів-кредиторів за 2021 рік [4].

Indifi має екосистемний підхід до кредитування, що дозволяє їй поєднувати попит і пропозицію партнерів. Компанія використовує партнерські відносини з технологічними агрегаторами, такими як Zomato, Amazon, Swiggy, Facebook тощо, щоб дозволити використовувати вбудовані рішення для кредитування кредитоспроможних власників малого бізнесу, зареєстрованих на їхній платформі. Це дозволяє кредиторам, які працюють із платформою Indifi, один раз інтегрувавшись, отримати доступ до більш ніж 50 екосистем малого бізнесу, збільшуючи охоплення в сегментах із високою нестабільністю та невеликих містах, які інакше вони б не змогли обслуговувати.

Наразі Indifi має дев'ять активних кредиторів на платформі, які представляють собою поєднання банків, NBFC та P2P-кредиторів. П'ять із цих кредиторів, включаючи DMI Finance, Caspian Impact Inv, Ugro Capital були включені в 2021 році і швидко розширилися. Компанія була успішною у

полегшенні доступу до капіталу для ММСП в таких сегментах, як електронна комерція, роздрібна торгівля, ресторани тощо у 400 містах. Більшість із цих підприємств та підприємців працюють у містах рівня 2 та рівня 3, у тому числі й жінки-підприємці, які в іншому випадку географічно та аналітично не змогли б отримати доступ до традиційних кредитів.

Оскільки цифрове кредитування в Індії все ще знаходиться на стадії зародження, існує необхідність регулювати його правила. Ці прогалини можна було побачити під час пандемії, оскільки кредитори часто порушували норми захисту прав споживачів, наражаючи позичальників на фінансовий ризик. Інформаційна асиметрія також залишається актуальною проблемою, яку необхідно вирішити, щоб розкрити весь потенціал альтернативного кредитування в Індії.

Зміни, викликані альтернативним кредитуванням, змінюють всю сталу систему кредитування ММСП. Те, що колись було обтяжливим і трудомістким завданням, тепер стає легкодоступним бізнес-рішенням. Розширення можливостей тих, хто недостатньо обслуговується шляхом залучення капіталу, є безпрограшною ситуацією для екосистеми кредитування, позичальників ММСП та економіки Індії в цілому.

Список використаних джерел:

1. *Need financing because of the pandemic? SMEs turn to fintech companies.* URL: https://www.ifc.org/wps/wcm/connect/news_ext_content/ifc_external_corporate_site/news+and+events/news/insights/fintech-financing-smes
2. *Mittal A. Decoding SME lending in the 21st century.* URL: <https://economictimes.indiatimes.com/small-biz/sme-sector/digital-lending-is-the-future-for-msmes-here-why/articleshow/89397784.cms>
3. *Alternative Lending.* URL: <https://www.statista.com/outlook/dmo/fintech/alternative-lending/india>
4. *Indifi's online marketplace for unsecured SME loans grows 200% YOY.* URL: https://economictimes.indiatimes.com/small-biz/sme-sector/indifis-online-marketplace-for-unsecured-sme-loans-grows-200-yoy/articleshow/89445279.cms?utm_source=contentofinterest&utm_medium=text&utm_campaign=cppst

Семен МЛИНКО

*студент Західноукраїнського
національного університету*

Науковий керівник: Наталія СТАХОВА

ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ВИБІР ГРУЗІЇ: ПРОБЛЕМИ І ПЕРСПЕКТИВИ

Сучасний етап світового економічного розвитку характеризується істотною активізацією процесу міждержавної взаємодії. У міру свого розвитку міждержавні об'єднання мають неабиякий вплив на структуру і динаміку розвитку світової економіки, незалежно від того, якою формою взаємодії вони представлені. Одним з найважливіших таких об'єднань є Європейський Союз. На сьогодні Європейський Союз займає площу 4 233 255 км² (7 місце у світі), з населенням близько 445 мільйонів людей (3 місце). Загальний номінальний валовий внутрішній продукт складає більше 17 трлн доларів США (2 місце).

Участь в інтеграційному об'єднанні дозволяє національним економікам більш успішно функціонувати в світовій економічній системі. За допомогою інтеграційного механізму і, перш за все, усунення бар'єрів на шляху взаємної торгівлі і узгодження економічної політики, найбільш ефективні галузі економіки актуалізують себе в світовому масштабі за рахунок розширення сфери своєї активності і впливу. Це обумовило появу Євросоюзу в якості одного з найважливіших учасників світового ринку.

Саме переваги від членства в ЄС сьогодні є причиною того, що чимало держав виявляють бажання приєднатися до цього об'єднання. Однією з таких країн є Грузія. На мою думку, насамперед варто розглянути хронологію розвитку відносин між ЄС та Грузією. Після війни в Південній Осетії 2008 року в Грузію була надіслана місія ЄС з моніторингу припинення вогню (EUMM) для моніторингу виведення російських військ із «зон безпеки», створених Росією навколо Південної Осетії та Абхазії. Місія розпочалася 1 жовтня 2008 р. і була продовжена ЄС у липні 2009 р. на один рік, тоді як ЄС висловив занепокоєння тим, що Росія заважає іншим спостерігачам працювати там [2].

В 2009 році Брюссель створює програму Східне партнерство, призначену для надання допомоги Грузії і п'яти іншим колишнім радянським республікам. Для зміцнення своїх стосунків ЄС та Грузія розпочали переговори про Угоду про асоціацію (УА) та про глибоку та всеосяжну угоду про вільну торгівлю. Вона була офіційно підписана 27 червня 2014 р. 18 грудня 2014 року Європейський парламент затвердив Угоду про асоціацію. Угода набула чинності 1 липня 2016 року [4].

У березні 2022 після початку російсько-української війни в парламенті Грузії підготували проєкт резолюції про вступ країни до ЄС. У резолюції, що складається з 13 пунктів, закликають країни ЄС і європейські інституції зробити

усі необхідні кроки для того, щоб прискорити вступ Грузії до ЄС. Також вона закликає владу Грузії активізувати роботу для виконання Угоди про асоціацію, щоб наближати країну до членства у ЄС.

Один із основних наративів, які домінують серед грузинських політиків, полягає у тому, що «ні Європейський Союз, ні Грузія наразі не готові до подальшого розширення і членства в ЄС». Тобто Грузія повинна чекати слушного моменту, свого «вікна можливостей» [3], — це означає спершу провести стійкі реформи, передбачені Угодою про асоціацію, зокрема створення поглибленої та всеосяжної зони вільної торгівлі; і лише потім подавати заявку на членство в ЄС. Проте дуже мало або взагалі не обговорюється, що саме мається на увазі під вікном можливостей, і що слід розглядати як слушний момент для подачі заявки на членство в ЄС.

Наразі Європарламент прийняв незобов'язуючу резолюцію про визнання європейської перспективи країн Східного партнерства, в тому числі й Грузії. Відповідно до статті 49 Договору про Європейський Союз, Грузія має європейську перспективу і може подавати заявку на членство в ЄС за умови, що вона дотримується принципів демократії, поважає основні свободи і права людини та меншин, забезпечує верховенство права, що загалом означає досягнення «Копенгагенських критеріїв» [3].

Європейська інтеграція є яскраво вираженим бажанням значної більшості населення Грузії, а демократичний курс не має альтернативи для безпеки та стабільного розвитку країни. Політикам необхідно зробити всі можливі кроки для реалізації європейських та євроатлантичних прагнень країни. Згідно з опитуванням Карнегі-Мікеладзе, 78% грузинів вважають, що вступ до ЄС є хорошою ідеєю. Загалом ця цифра завжди була набагато більша, ніж 50%. У своїх зусиллях щодо європейської інтеграції Грузія має дві основні цілі. Перша – набуття довгострокової, сталої безпеки. Друга – економічне процвітання, добробут та добробут населення [1].

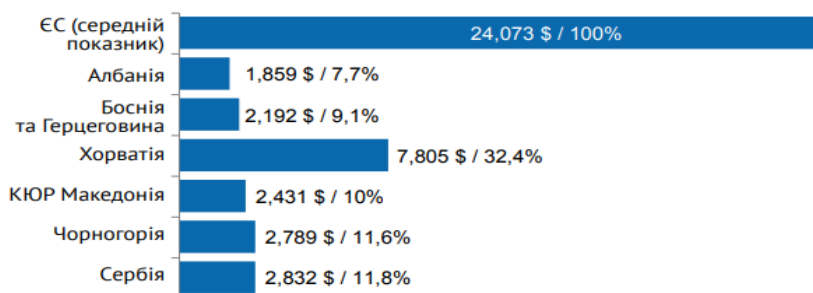
В основному імплементація Угоди про Асоціацію йде за планом. Встановлення нового режиму співпраці між Грузією та ЄС у сфері торгівлі, зовнішньої та безпекової політики, секторального співробітництва тощо. І він закладає необхідні внутрішні реформи у Грузії. Є кілька сфер реформ, де є терміни, і їх легше контролювати. Грузія приймає законодавчі акти відповідно до цих термінів, що відбувається без затримок. Але реалізація законодавчих актів та контроль за ними не завжди є задовільними. Це можна сказати про енергетичний сектор, про безпеку продуктів харчування або фітосанітарні стандарти. Згідно з порядком денним, судова реформа пройшла успішно. Але люди все ще незадоволені нею. Хоча хабарництво та корупція практично викорінені, незалежність суддів перебуває під питанням. Прозорість правозастосування також проблематична. Децентралізація та демократична

участь на місцевому рівні також не йдуть добре. Таким чином, потрібні додаткові реформи.

Ось які переваги і ризики грузинські політики пов'язують з євроінтегацією: «Грузинський народ боїться, що не зможе продавати свою власну продукцію, а продукція ЄС домінуватиме на ринку. Вони бояться, що не зможуть виробляти продукцію відповідно до європейських стандартів. Що традиційні товари, такі як сир, більше не продаватимуться на грузинському ринку. Що виробництво хачапури, яке відповідає європейським стандартам, стане дуже дорогим. Вони бояться банкрутства грузинських виробників, дрібних роздрібних торговців та концентрації навколо європейських підприємств. Але перевага DCFTA у тому, що Грузія стане безпечнішою та здоровішою країною. Навколишнє середовище стане чистішим. Рівень життя стане вищим. Прогресу немає без витрат. Але, на щастя, люди більше не помиратимуть через низькі стандарти виробництва. Тому завдання уряду – забезпечити плавний перехід до європейського типу економіки»[1].

Аналіз економічних і політичних показників країн Західних Балкан у 2003 році, коли ЄС надав їм європейську перспективу, і порівняння їх з показниками Грузії показує, що у більшості випадків вона перебуває у набагато кращому становищі, аніж західнобалканські держави перебували тоді. Якщо взяти ВВП на душу населення, то Грузія має кращі показники, ніж три балканські країни — Македонія, Албанія і Боснія та Герцеговина в 2003 році. (рис 1)

ВВП на душу населення ЄС і країн Західних Балкан на момент отримання ними європейської перспективи у 2003 році

ВВП на душу населення в доларах США в асоційованих державах Східного партнерства та ЄС у 2014 році

Рис. 1. ВВП на душу населення в Грузії та Балканських країнах [3]

У 2017 р. Грузія посіла 50-те місце в Індексі сприйняття корупції, що значно вище, ніж всі країни Західних Балкан у 2003 р. Понад те показники Грузії є кращими, ніж у деяких країн-членів ЄС [3].

Тому, на мою думку, приклад Балканських країн може бути дуже повчальним щодо процесу отримання перспективи членства в ЄС та подальшої інтеграції. Наприклад, можна звернутися до досвіду Македонії, яка подала заявку на членство в 2004 році. Коли ЄС дізнався про намір Македонії, чимало держав-членів, серед них Німеччина та Франція, направили своїх високопосадовців до Скоп'є, щоб переконати македонський уряд відмовитися від їхнього задуму. Незважаючи на весь тиск, зокрема погрози Франції ветоувати це рішення, Македонія подала заяву та отримала статус кандидата у грудні 2005 року. Звичайно, позиції країн-членів є важливими, однак, не менш важливими в ЄС є правила. Те, що бажання Македонії отримати статус кандидата стало реальністю, пояснюється, передусім, тим, що Македонія сама ініціювала цей процес і дійсно прагнула досягти своєї цілі, роблячи конкретні кроки для цього. Представники трьох асоційованих країн Східного партнерства (України, Грузії та Молдови) часто наголошують на тому, що їхні країни мають такі ж зобов'язання, як майбутні члени ЄС на Балканах, але, на відміну від балканських країн, Грузія, Молдова та Україна не мають статусу кандидатів і перебувають у менш сприятливих економічних умовах, не маючи доступу до низки інструментів фінансування ЄС.

Однак слід визнати, що надання перспективи членства у випадку балканських країн, окрім Хорватії, не завжди приносило очікувані результати з точки зору реформ. Цей факт часто використовують як аргумент для того, щоб уникнути дискусії про перспективу членства для країн Східного партнерства. Проте балканські країни реалізували низку важливих реформ і підвищили рівень життєвих стандартів, зокрема завдяки перспективі європейської інтеграції.

Отже, підсумовуючи, варто зазначити, що Грузія пройшла нелегкий шлях зближення з Євросоюзом, досягнувши високих показників. Однак для цієї країни буде корисним досвід Балканських країн, а також порівняння своїх показників з тими, які ці держави мали перед вступом в ЄС. Грузії варто продовжувати реформи і «забезпечувати плавний перехід до європейського типу економіки», адже навіть після подання заявки в березні цього року процес не пройде швидко і Європа хоче бачити і далі конкретні кроки, які зближують Грузію і ЄС. Практика показує, що народ Грузії підтримує європейський вибір своєї країни.

Список використаних джерел:

1. *The Chances and Challenges of Georgia's EU Association Process.* URL: <https://polis180.org/polisblog/2017/10/19/the-chances-and-challenges-of-georgias-eu-association-process/>
2. Демчишак Р.Б. *Євроатлантична інтеграція крізь призму зовнішньополітичних пріоритетів країн південного Кавказу:*

Азербайджану, Вірменії та Грузії. Вісник Маріупольського державного університету, 2019. URL: http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1&Image_file_name=PDF/Vmdu_ip_2019_24_28.pdf

3. *Літра Леонід, Чхіквадзе Іване. Перспектива членства в ЄС для Грузії, Молдови та України: неможлива, забута чи прихована? URL: <https://glavcom.ua/pub/pdf/10/1037/EUmembership.pdf>*
4. *Рудік Н. Угоди про асоціацію між ЄС та Україною, Грузією та Молдовою: спільні риси та відмінності. Публічне адміністрування: теорія та практика, 2016. URL: http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1&Image_file_name=PDF/Patp_2016_2_8.pdf*

Катерина МАТЬОЛА

*Студентка Західноукраїнського
національного університету*

ЄВРОПЕЙСЬКИЙ СОЮЗ: СУЧАСНІ ЗАГРОЗИ ТА МОЖЛИВОСТІ РЕГІОНАЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ

Європейський Союз (англ. European Union)- економічний і політичний союз, який об'єднує 27 незалежних держав-членкинь, які розташовані в Європі.

На даний час в інституціях ЄС йде мова про 5 можливих сценаріїв розвитку, а саме:

- не вносити зміни;
- залишити виключно єдиний ринок;
- Європа декількох швидкостей;
- робити менше, але ефективно;
- робимо більше, але разом.

Для того, щоб знайти рішення глобальних проблем, потрібно подивитись останні економічні прогнози майбутнього розвитку ЄС. Центр дослідження європейської політики провів "Глобальну економіку у 2030 році. Тренди та стратегії для Європи". Відповідно до нього на Європу та весь інший світ впливатимуть ці подальші глобальні тренди.

1. Населення світу досягне свого піку в 2030 році і почне спадати. Внаслідок збільшення частки середнього класу в країнах, які розвиваються зростання населення зупиниться.

Населення світу, чисельність якого в 2019 році становила 7,7 млрд осіб, продовжує зростати і до 2050 року досягне 9,7 млрд осіб.

"Зараз приблизно 56% світового населення живуть у містах. Майже весь приріст населення у майбутньому відбуватиметься за рахунок збільшення числа міських жителів, на яких, згідно з прогнозами, в 2030 році припадатиме 60% населення країн світу, а до 2050 року - приблизно 68%"

Уряди всіх країн мають враховувати у своїх планах розвитку питання, пов'язані з тенденціями народжуваності, смертності та міграції, які впливатимуть на чисельність і вікову структуру майбутнього населення, а значить сприятимуть або перешкоджатимуть досягненню Цілей сталого розвитку на період до 2030 року.

2. Проблема доступності природних ресурсів більше не буде такою гострою, якою вона є зараз (зокрема, це стосується попиту на енергоносії).

Звичайно, розширення частки середнього класу викличе сплески попиту у певні періоди часу, але в цілому внаслідок зупинки зростання населення, зростаюче використання природних ресурсів також призупиниться.

3. Глобальна торгівля досягне свого піку і буде надалі інтенсивно розвиватись. Країни, що розвиваються стануть ще більш сильними гравцями в цьому процесі.

4. Китай як офшорна платформа для виробництва дешевої продукції втратить свою трансконтинентальну роль, оскільки його економіка стане більш зрілою і через зростання вартості робочої сили розміщення виробничих майданчиків із використанням дешевої робочої сили стане не таким привабливим.

Варто звернути увагу на прогнози стосовно Китаю. Незважаючи на те, що країна займе лідерські економічні позиції, у 2030 році вони стикнуться з проблемою подальшого інтенсивного зростання економіки та залучення інвестицій.

Однак для забезпечення подальшого зростання Китаю необхідно провести демократичні реформи, які зроблять економіку країни менш залежною від політичних впливів.

Головні проблеми ЄС: Європейська демографія – на межі фолу.

На розвиток європейської економіки великий вплив матимуть демографічні процеси. Щорічний темп зростання ВВП ЄС може впасти з 2.6% до 1.5%. Ці тенденції потенційно призведуть до втрати ЄС статусу найбільшого ринку у світі. Єдина можливість для Європи зберегти свою глобальну силу – консолідувати ресурси всіх країн ЄС і говорити єдиним голосом. Окрім того, для Європи критично важливо підтримувати свою глобальну конкурентну перевагу – статус експортера інноваційних готових продуктів та послуг із високою доданою вартістю.

З 2008 року навколо ЄС відбувається низка військових конфліктів, які показали неготовність ЄС до швидкого реагування. 2008 р. відбувся грузино-російський конфлікт в Осетії, 2014 р. – військове вторгнення Росії на територію Східної України та окупація Криму, з 2011 року не припиняється військовий конфлікт в Сирії, який спричинив появу великої кількості сирійських біженців в ЄС, а також останнім часом загострюється ситуація на Балканах.

Інша проблема, яка сильно актуалізувалася в столицях ЄС – зростання злочинності. Щоб не стати таким слабким об'єднанням, ЄС повинен розробити абсолютно нові безпекові механізми, які відповідатимуть сучасним реаліям.

У випадку України сама адаптація національного законодавства до норм ЄС якраз і має бути цим стимулом для нас, оскільки в результаті вона призведе до запровадження європейських стандартів на українських підприємствах та в інших сферах життя та, відповідно, зробить нашу економіку більш конкурентоздатною

Для початку потрібно використовувати новітні технології для зростання людей на ринку праці. Зараз потрібно враховувати новітні тенденції на ринку праці, коли люди більш схильні працювати в рамках гнучкого графіку і намагаються тримати в балансі ритм «життя-робота».

Але цього не достатньо, щоб збудувати баланс на ринку праці ЄС.

Наступним кроком буде включення мігрантів до ринку праці. Для цього потрібно забезпечити висококваліфіковану робочу силу, створити курси для підвищення рівня знань.

І головне це рекомендації щодо безпекових викликів. Це маєтися на увазі:

- Виробити нові юридичні, економічні та політичні інструменти для боротьби із зовнішніми безпековими загрозами.

- Розробити ефективні заходи, щодо використання економічних та політичних санкцій.

- Посилювати процес вирішення будь яких конфліктів шляхом створення нових груп для обговорення.

Last but not least – будувати та розроблювати формати співпраці, з країнами, які не є членами ЄС.

Європейська регіональна політика цілеспрямовано сприяє розвитку економіки відсталих (бідних) регіонів Співтовариства. Система інструментів реалізації регіональної політики являє собою сукупність структурних фондів ЄС.

Задані фонди в повній мірі здійснюють повний вплив на зміцнення економічної, соціальної та територіальної цілісності. До структурних фондів ЄС відносять:

- *Європейський соціальний фонд.* Він спрямовує допомогу через стратегічні довготермінові програми, які сприяють вдосконаленню і модернізації робочої сили в регіонах ЄС.

- *Європейський фонд регіонального розвитку*. Він ставить за мету фінансувати розвиток транспортної та комунікаційної інфраструктури регіонів ЄС: будівництво доріг, транспортних магістралей, телефонних і кабельних мереж тощо.
- *Фонд згуртування*. Він ставить за мету подальше зближення соціально-економічних показників розвитку на регіональному рівні ЄС, фінансування розвитку транспортної інфраструктури та екологічних проектів тощо.

Діяльність Європейського фонду регіонального розвитку буде зосереджена на чотирьох пріоритетах: інновації і дослідження; розвиток цифрових технологій; підтримка малого і середнього бізнесу; низьковуглецева економіка.

Статистика свідчить, що майже 40 % усіх ресурсів, які надійшли до найбільш бідніших регіонів ЄС, повертаються до багатих регіонів у формі придбання ноу-хау або основного устаткування. Саме тому принципи виділення структурної допомоги ЄС періодично переглядаються, аби зосередити її в тих регіонах, які найбільше цього потребують, адже розбіжності в рівнях розвитку регіонів зберігаються і дотепер.

Список використаних джерел:

1. <https://voxukraine.org/globalni-vikliki-dlya-yes-5-stsenariyiv-i-realnist/>
2. <https://www.ukrinform.ua/rubric-culture/2673471-naselenna-svitu-do-2050-roku-sagne-97-milarda-osib-oon.html>
3. *Регіональна політика Європейського Союзу [Електронний ресурс] : підручник / [за ред. Віктора Чужикова]. — К.: КНЕУ, 2016. С.205-214*

Едуард ЛІТОВКІН

студент Західноукраїнського

національного університету

Науковий керівник: Наталія СТАХОВА

БІЛОРУСЬ: АВТОРИТАРИЗМ, ЯК ПЕРЕШКОДА НА ШЛЯХУ ДО ЄС

З країн колишнього СРСР я обрав Білорусь для оцінки її європейської перспективи. Відносини Білорусі та ЄС розпочалися у 1991 році після визнання Європейським Союзом незалежності Білорусі.

Якщо говорити коротко, то однією з найбільших проблем вступу Білорусі в ЄС є Олександр Лукашенко, президенство якого з 1994 року віддалило країну від такої перспективи. Це проявляється в багатьох аспектах. Серед них є грубі порушення прав людей, це те, що відстоює ЄС, боротьба з опозицією з-за допомоги державної машини, побудова авторитаризму, перебування у владі вже майже 30 років, існування смертної кари та інше.

Так як Білорусь є членом таких організацій як Євразійський економічний союз (ЄЕС), ОДКБ, СНД, а крім того ще й Союзної держави, вона з кожним роком, втрачає дорогоцінний час, який потрібен на реформи, все більше поглиблює співпрацю з РФ, законодавство віддаляється від стандартів ЄС, збільшується тиск на громадян та репресії опозиції, тому поки нею править Лукашенко, шансів на якусь інтеграцію з ЄС, хоча б у плані Угоди про асоціацію не йдеться, а про вступ взагалі не можливо вести мову.

За весь час незалежності, досягненням на цьому шляху стала участь у Східному партнерстві разом з іншими 5 країнами колишнього СРСР, але завдяки діям влади, участь у цьому форматі призупинено.

Тепер, що стосується перспектив та кроків, якщо в найближчому майбутньому щось зміниться. Варто зазначити одразу, що Білорусі з моєї точки зору, навіть до підписання Угоди про асоціацію, доведеться пройти найдовший шлях з усіх країн пострадянського простору, які прагнуть до членства в ЄС, це при тому, що буде можливість використати величезний досвід та уникнути помилки країн, які вже пройшли чи успішно проходять цей шлях.

Як я писав вище, Білорусі доведеться кардинально змінити законодавство, щоб на перший час, відповідати Україні зразку 2014 року, за для того, щоб мати можливість підписати Угоду про асоціацію (а її ще потрібно ратифікувати усім членам ЄС). Не слід забувати, що на шляху цьому стоїть членство Білорусі в ЄЕС та Союзній державі, в організаціях де РФ тримає її в не зовсім братських обіймах. Перед підписанням такої угоди, їй доведеться підготувати свою економіку, так як вона за 30 років незалежності, далі залежить від експорту в РФ та інші країни СНД, багато норм не відповідають нормам ЄС. Ось тут варто подивитися на досвід України та зробити висновки, що варто ретельніше підготувати усі свої сектори економіки, для того, щоб потім не виникало різного роду форс мажорів. Також велику роль у цьому грає квотування, яке буде чекати на неї у перші роки дії договору та у середньостроковій перспективі не давати доступ до усього потенціалу цього договору, а можливо навіть погіршувати його доцільність порівняно з тим, які експортні можливості мала Білорусь до його підписання.

Далі Білорусь також може прагнути до Безвізового режиму з ЄС, як до цього це зробили Україна, Грузія та Молдова, що ще більшими зв'язками поєднали ці держави та ЄС. Хоча це й займе у неї більше часу, та все ж вона має велику перевагу, а саме відсутність таких проблем як Придністров'я, Абхазія та

Осетія, Крим та ОРДЛО, у яких потрібно займатися суворим контролем над проїздом громадян та вантажів з цих територій.

Також пріоритетом для Білорусі повинна стати інтеграція в спільний авіаційний простір. На практиці це дозволить покращити стандарти у цій галузі, збільшити безпеку польотів, відкрити ринок, що дасть змогу зменшити ціни на авіаперевезення, через збільшення конкуренції.

Приєднання до Європейської енергетичної системи ЄС (ENTSO-E), повинно бути у пріоритетах. Це дозволить Білорусі:

1. Зменшити енергетичну залежність від РФ, так як велике конкурентне середовище, дає змогу обирати постачальника, та зменшує монопольний тиск, як це любить робити РФ.
2. Продавати надлишкову енергію на ринок ЄС, що дозволить залучити кошти до бюджету. А це можливо, так як Білорусь будує АЕС.

Мінусом в даному випадку є ціна імпорту електроенергії в критичних випадках, так як в Європі вона (ціна), історично суттєво вища, за ціну у пост радянських країнах.

Підсумовуючи можу сказати, що Білорусі потрібно було ще вчора, починати цей процес реформ, тому що конкурентне, вільне, демократичне середовище, породжує можливості для розвитку як усієї країни, так і окремих галузей, інституцій, покращує становище громадян, та дає змогу стати повноправним членом великої родини, хоча і з деякими недоліками. Білорусі варто уважно спостерігати за досвідом своїх справжніх друзів, не повторювати їх помилок та рухатися вперед.

Список використаних джерел:

1. https://www.eeas.europa.eu/sites/default/files/eap_factsheet_belarus_eng.pdf
2. https://european-union.europa.eu/index_en
3. <http://www.eurasiancommission.org/ru/Pages/ses.aspx>
4. <http://www.dkb.gov.ru/start/index.htm>
5. <http://council.gov.ru/services/reference/9928/>
6. <https://www.europarl.europa.eu/about-parliament/en/in-the-past/the-parliament-and-the-treaties/maastricht-treaty>

Вікторія КОВБАСОВСЬКА
студентка Західноукраїнського
національного університету
Науковий керівник: *Наталія СТАХОВА*

МІГРАЦІЯ МОЛОДІ В УМОВАХ ЗМІНИ РИНКУ ПРАЦІ ТА НАПРЯМИ РЕГУЛЮВАННЯ ЇЇ ДЕРЖАВОЮ

На сьогоднішній день в умовах глобалізаційних процесів актуалізується процес міжнародного обміну людським капіталом. Ці тенденції ведуть до того, що конкурентоспроможність країн визначатиметься перш за все рівнем людського розвитку. Молодіжна міграція являє собою окремий самостійний напрям досліджень, перш за все через її зв'язки з отриманням освіти. Фокус уваги поступово зміщується на осіб молодого віку, а саме до періоду, коли приймається первинне рішення про міграцію з метою отримання освіти. Таке рішення має колосальний вплив як на подальше життя молодої людини, так і в цілому на просторовий розподіл людського капіталу.

У західній науковій літературі серед молоді прийнято виділяти категорію *college bound*, що має чіткий віковий профіль міграції з максимумом в пізньому тінейджерському віці, коли більшість молодих людей переїжджають з метою отримання освіти [1]. Емпірично встановлено, що інтенсивність міграції в даній віковій групі, на відміну від усіх інших вікових груп, не знижувалася навіть під впливом економічної кризи [2]. Для перспективної молоді еміграція залишається чи не єдиним шляхом швидкого поліпшення добробуту без відмови від наукової діяльності.

В Україні надзвичайно швидко зростає кількість українських студентів за кордоном. І, з одного боку, це чудово, бо люди набираються іноземного досвіду, пізнають нові речі. Але, з іншого боку, тут погано те, що більшість цих людей розглядає цю освіту як можливість залишитись за кордоном. Тим більше, що їх до цього заохочують країни їхнього перебування, які зацікавлені в таких емігрантах.

Інтернаціоналізація та академічна мобільність – це глобальні тенденції розвитку міжнародного ринку освітніх послуг, які в умовах суспільних трансформацій в Україні та процесів євроінтеграції посилюють міграційні настрої української молоді.

Для України особливо актуальним завданням є використання потенціалу прикордонних регіонів не лише для прискореної інтеграції в європейський освітній простір, але й підвищення конкурентоспроможності регіональних освітніх систем. Провідні національні університети, які розташовані у прикордонних регіонах і активно реалізують програми академічної мобільності, стають все більш привабливими для молоді з інших регіонів України. Процеси

внутрішньої міжрегіональної академічної мобільності починають зменшувати гостроту проблеми освітньої міграції молоді із західних регіонів України. У глобальній популяції студентів, які навчаються не в країнах свого громадянства, українці складають трохи більше, ніж соту частину.

Аналіз кожної країни призначення дозволяє визначити, наскільки важливими для неї є саме українці. Вже традиційно частка українців серед іноземних студентів Польщі є доволі відчутною – у 2020 р. вона складала майже 57%. У решті країн українці значно поступаються іншим студентським діаспорам. Водночас у Словаччині українці поступово виходять у лідери [3]. Більшість українських студентів, які навчаються у закордонних університетах, обирає суспільні та гуманітарні спеціальності. У Польщі по програмах, які можна віднести до цих галузей знань, навчається 56% і 13% відповідно, у Німеччині – 36% та 23%, Італії – 31% та 39%, Австрії – 47% та 26%, Іспанії – 48% та 14% відповідно. Така популярність суспільних та гуманітарних спеціальностей перевищує показники як серед українських студентів, які навчаються в Україні, так і серед громадян згаданих країн. Можна стверджувати, що складається певний тренд, коли українські студенти, які виїжджають за кордон, передовсім шукають програми з вивчення мов, економіки, фінансів, менеджменту, маркетингу, журналістики, міжнародних відносин та права. Натомість природничі, фізико-математичні та інженерні спеціальності приваблюють українців у німецьких університетах, у решті країн точні науки не користуються популярністю [4].

Економічна нестабільність, безробіття та війна не сприяють благополучній самореалізації молодих фахівців в Україні. Це посилює загальне переконання про те, що ті, хто виїхав на навчання за кордон, навряд чи прагнуть повернутись до України. Однак з іншої сторони, ті, хто після навчання намагається залишитись за кордоном, часто зустрічають певні труднощі з працевлаштуванням [6]. Тому українські студенти мусять погоджуватись на нижчу оплату праці або ж на посади нижчої кваліфікації. Відсутність належної уваги до молодіжного сегменту населення України, ігнорування проблем у створенні економічної самостійності для власного молодого покоління в країні, формалізм у забезпеченні працевлаштування є головними причинами молодіжної міграції.

Для того, щоб уникнути молодіжної міграції або скоротити її рівень, необхідно зробити наступні головні кроки. В першу чергу, розробити реальні механізми підтримки молоді (у тому числі молодих фахівців), які сприяли б початку їх навчання і роботи, незалежно від фінансових можливостей батьків. Необхідні реально працюючі системи кредитування для студентів, молодих фахівців для оплати навчання, соціального найму житла, гарантій від держави щодо забезпечення заробітної плати на рівні середньої по регіону і по галузі. По-

друге, необхідно створити економічні преференції для роботодавців, щоб зацікавити їх у прийомі на роботу молодих фахівців. По-третє, в основу молодіжної політики країни повинна бути закладена концепція формування «економічно незалежної молоді людини», що значним чином знижуватиме молодіжну міграцію, а найголовніше, формуватиме національну гордість за країну, яка надає можливості для самостійного життя і навчання, самореалізації та самозабезпечення, вже у віці від 15 до 25 років, що є нормою в європейських країнах і США [5].

На прикладі багатьох країн світу можна зробити висновок, що повернення на Батьківщину і зменшення міграції відбувається не тоді, коли є робочі місця та гідна зарплата, а набагато раніше. Люди додому повертатимуться тоді, коли бачитимуть у своїй країні перспективи розвитку. Коли є усвідомлення того, що саме вдома молоді люди мають якісь можливості. Наприклад, у Китаї раніше спостерігалася величезна міграція за кордон. Навіть зараз рівень життя у цій країні є значно нижчим, ніж, наприклад, в США. Але саме в Китаї спостерігається повернення з еміграції насамперед кваліфікованих працівників, бізнесменів, які бачать у цій країні можливість для реалізації. Там менша конкуренція, кращі умови для ведення бізнесу. Зрештою, патріотизм, можливість прислужитися власній державі – це не останній з аргументів за повернення додому. І от коли в Україні з'явиться перспектива ведення бізнесу, розвитку потенціалу, то насамперед інтелектуальна молодь почне повертатися з-за кордону.

Отже, вплив молоді спричиняє негативні демографічні наслідки, зокрема руйнацію сімейних пар через несприятливу для народження й виховання дітей специфіку «мігрантського» способу життя. Водночас абсолютна кількість збільшилася майже у півтора рази. Ще більш складною сімейною проблемою є виховання дітей мігрантів, залишених в Україні, особливо у випадках тривалої відсутності обох батьків. Як наслідок, Україна стикається з новим видом соціального сирітства, необхідністю брати під опіку частину дітей мігрантів. Особливими рисами міграції молоді є відсутність досвіду життя, низька професійна кваліфікація (або відсутність такої), низька правова обізнаність і компетенція, необдуманість, соціальна вразливість. Тобто, це та категорія населення, яка потребує додаткової соціальної допомоги та підтримки шляхом застосування особливих організаційно-правових засобів для їх працевлаштування. Розвиток вітчизняного трудового законодавства вказує на тенденцію до впровадження нових шляхів сприяння працевлаштуванню молоді та підвищенню конкурентоспроможності молодих працівників на ринку праці. Однак ці організаційно-правові заходи потребують певного розвитку для найповнішої реалізації їх цільової спрямованості.

Список використаних джерел:

1. Біляковська О.В. Освітня міграція українців до Польщі. Соціально-економічні та етнокультурні наслідки міграції для України : зб. матеріалів наук.-практ. К.: НІСД, 2017. С. 231–237.
2. Болонський процес, навчальна мобільність і трудова міграція . URL: http://biznespro.ua/print_full.php.id=1045
3. Краузе О. Зовнішня трудова міграція населення України. Галицький економічний вісник. 2020. № 9 (27). С. 26–34.
4. Майданік І.П. Українська молодь на ринках праці зарубіжних держав. К. : Ін-т демографії та соціальних досліджень ім. М.В. Птухи НАН України, 2018. 206 с.
5. Соціологи: Більшість української молоді – потенційні трудові мігранти. URL: <http://www.radiosvoboda.org/content/article/2091427.html>
6. Перспективні українці дедалі частіше виїжджають за кордон : статистика. – 2020. URL: <http://svitua.com.ua/news/201701/2236-perspektyvni-ukrayinci-dedali-chastishe-vuyizhdzhayut>

Христина САВКА

*студентка Західноукраїнського
національного університету*

Науковий керівник: Наталія СТАХОВА

УКРАЇНА ТА ЄС: ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ІНТЕГРАЦІЇ В СУЧАСНИХ УМОВАХ

Характерною рисою сучасного світового розвитку країн є активізація інтеграційних процесів у світі та Європі зокрема. При цьому навіть ті країни, які не входять до складу інтеграційних об'єднань, неминуче відчують на собі їхній вплив. Після останнього розширення ЄС Україна стала безпосереднім сусідом Євросоюзу. Це відкриває нові можливості для поглиблення співпраці між Україною та ЄС. Узагалі неможливо розглядати майбутнє України поза європейським та світовим розвитком, саме тому євроінтеграція та членство в Європейському Союзі є найголовнішою стратегічною метою нашої держави. Співпраця з ЄС є одним зі способів зміцнення позицій країни у світовій системі міжнародних відносин, засобом реалізації національних інтересів, побудови економічно розвинутої та демократичної держави. Інтеграційні процеси самі по собі є складними процесами, саме тому необхідно зрозуміти, що отримає Україна

від співпраці з ЄС, які проблеми виникнуть на шляху до членства в ЄС і які очікувані перспективи від співробітництва в сучасних умовах.

Інтеграція України до ЄС є доволі непростим питанням, адже вона відбувається досить тривалий період, хоча й зрозуміло, що цей процес не може проходити швидко. Не один рік в Україні точилися дискусії щодо її інтеграційного вибору, тобто вибору моделі інтеграції: європейської чи євразійської. Революція гідності, анексія Криму та військові дії на сході України остаточно усунули полярність руху Захід – Схід і, нарешті, визначили наші інтеграційні пріоритети до європейського шляху розвитку. Інтеграційний вибір будь-якої країни має щонайменше три аспекти: правовий, економічний, політичний. Для України ці три аспекти мають особливе значення. Правовий аспект – це збереження суверенітету і державності, економічний – розвиток країни і добробут народу, політичний – це забезпечення цивілізаційного майбутнього Українського народу.

На мою думку, перш ніж розглядати переваги та недоліки інтеграції України в ЄС, варто проаналізувати думку експертів із цього питання та обізнаність нашого суспільства. Згідно з результатами з'ясування експертної думки, можна визначити, що існують певні перешкоди на шляху поглиблення інтеграційних процесів між Україною та Європейським Союзом.

По-перше, це низький рівень поінформованості громадян про ЄС, населення України має рівень поінформованості загалом незадовільний, водночас 36% опитаних констатують загалом задовільний рівень володіння українцями інформацією щодо ЄС. Достатній рівень поінформованості українців підтвердили тільки 3% опитаних, а 11% вважають, що українці зовсім не володіють інформацією про ЄС.

По-друге, сумніви стосовного того, що євроінтеграція матиме вигоду для всього населення України. На думку 26% експертів, інтеграція України до ЄС є найбільш вигідною для країн – членів ЄС, які хочуть підвищити свій геополітичний вплив і використовувати ресурси України у своїх інтересах.

По-третє, проблемою виступають вимоги Європейського Союзу й узагалі можливе розірвання стосунків із Росією та країнами СНД.

По-четверте, у населення є занепокоєність щодо конкурентоспроможності українських товарів на європейському ринку та еміграції робочої сили. Так, 24% експертів вважають, що внаслідок поглиблення співпраці з ЄС Україні загрожуватимуть висока конкуренція на європейському ринку продовольчих і промислових товарів, що залишить українську продукцію без шансів, та відтік значної маси кваліфікованих кадрів за кордон.

По-п'яте, сьогодні наріжний камінь розвитку відносин Україна – ЄС – це правосуддя, корупція та організована злочинність, і ці вимоги буде важко задовольнити Україні.

Стосовно аналізу загальнонаціонального опитування, яке здійснювалося у травні 2018 р. соціологічною компанією GfK Ukraine у рамках реалізації проекту «Програма сприяння громадській активності «Долучайся!» та міжнародною організацією Раст в Україні. Участь в опитуванні взяли не менше 2 тис. осіб на всій території України, крім тимчасово окупованого Криму та непідконтрольних територій Донецької та Луганської областей.

Дослідження показує, що для 30% мешканців України повне членство у ЄС бачиться найкращою моделлю для зближення. Головними перешкодами називають брак коштів і хабарництво. Наступна відповідь за популярністю щодо моделі зближення з ЄС – вільна торгівля без жодних обмежень (21%). І третя відповідь – влаштовує нинішній ступінь відносин (20%), а 14% вважають, що треба відмовитися від зближення з ЄС.

При цьому якщо на Заході 54% бажають повного членства у ЄС, то на Сході України лише 13% бажають повного членства, а чверть опитаних на сході проти такого членства. Крім того, 40% українців вважають, що євроінтеграція буде успішною, якщо вони бачитимуть краще обслуговування в лікарнях, комфортний громадський транспорт, соціальну інфраструктуру. Також, згідно з опитуванням, головними перешкодами для євроінтеграції в областях українці вважають брак коштів і хабарництво місцевих чиновників (по 37%).

Співробітництво України з ЄС сприятиме наближенню соціальних умов України до високих європейських стандартів, підвищенню рівня життя і добробуту населення. У культурно-цивілізаційному аспекті євроінтеграція – це шлях до активізації взаємообміну між українською і західноєвропейськими культурами, одночасне становлення України й як інтегрованої частини глобального суспільства, й як національної держави. Членство в ЄС гарантує зміцнення національної безпеки України, захист її від агресії та територіальних претензій.

Сьогодні основними напрямками співробітництва між Україною та ЄС є енергетика, інвестиції, торгівля. Із погляду співробітництва між Україною та ЄС варто розглянути допомогу ЄС Україні. Європейський Союз є найбільшим донором України. Обсяг наданої ним безвідплатної технічної та фінансової підтримки лише з 1991 р. перевищив 4 млрд. євро і постійно зростає.

Підтримка Євросоюзу стосується надзвичайно широкого кола сфер: макрофінансової стабільності, державного управління, розвитку громадянського суспільства, економіки, енергетики, захисту довкілля, регіонального розвитку, освіти тощо. ЄС різко збільшив Україні допомогу з 2014 р., враховуючи складну економічну ситуацію та військові дії на сході держави. Загальний пакет допомоги на 2014–2020 рр. становить близько 11 млрд. євро. Завдяки наданої технічної та фінансової допомоги Україна з 2014 р. розпочала реалізацію

амбіційної програми реформ, метою якої є стабілізація економіки та поліпшення рівня життя громадян.

Одночасно з ЄС допомогу Україні надають інші міжнародні організації та країни. Світовий банк відіграє важливу роль у стимулюванні реформ та наданні консультаційної підтримки. МВФ часто виступає як каталізатор нагальних реформ, які сприяють макроекономічній та фінансовій стабільності. Найбільшими країнами-донорами є США, які надали технічну допомогу в розмірі 450 млн. дол. у 2017 р., Канада, Німеччина, Японія, Швейцарія та Швеція. Фінансування надається переважно для проектів технічної допомоги. Основними напрямками технічної допомоги є ядерна безпека, національна безпека та оборона, врядування та громадянське суспільство, регіональний розвиток.

До пріоритетних реформ належить протидія корупції, реформування судової системи, конституційна та виборча реформи, поліпшення бізнес-клімату та підвищення рівня енергоефективності, а також реформа державного управління, у тому числі заходи щодо централізації. ЄС виділив пакет у розмірі 12,8 млрд. євро з метою забезпечення підтримки реформ за умови щодо забезпечення Україною безперервного прогресу. У табл. 1 наведено види та пріоритетні програми допомоги Євросоюзу Україні.

Для ефективного використання наданої донорами підтримки уряду та донорам потрібно ретельно пропрацювати над питанням узгодження напрямів міжнародної допомоги, зокрема допомоги ЄС, та пріоритетних напрямів розвитку України.

Варто також зазначити, що Україні потрібно не лише збільшувати прозорість даних і надавати статистику щодо наданої допомоги, а й ретельніше відстежувати ефективність цієї допомоги. Це дасть змогу збільшити вплив отриманої допомоги на економічний розвиток країни.

Завдяки проведеному аналізу виявлено, що сьогодні, незважаючи на безпрецедентну допомогу Європейського Союзу в здійсненні реформ, покликаних сприяти економічному зростанню та підвищенню добробуту населення, існують певні перешкоди різного характеру на шляху України до ЄС і вони є досить значними, хоча й не переборними.

Отже, необхідно виділити внутрішні чинники, що гальмують рух України до ЄС: по-перше, це повільність у проведенні економічних реформ, відсутність помітних результатів внутрішніх соціально-економічних трансформацій; по-друге, тривогу викликає рівень корупції та економічної злочинності; по-третє, відсутність консенсусу стосовно європейського вибору серед населення; по-четверте, явний дефіцит досвідчених фахівців з євроінтеграції, насамперед серед політичної еліти і державних службовців України; по-п'яте, величезний розрив у рівнях економічного розвитку України і європейських країн; по-шосте, значна відмінність рівня життя населення; по-сьоме, невідповідність правових систем.

Аналіз сильних і слабких сторін інтеграції України до ЄС, очікувані можливості й загрози

Сильні сторони	Слабкі сторони
<p>1. Політичні переваги:</p> <ul style="list-style-type: none"> – європейська колективна безпека; – членство в НАТО; – стійка плюралістична демократична правова держава; – розбудова демократичних інституцій. 	<p>1. Політичні недоліки:</p> <ul style="list-style-type: none"> – часткова втрата суверенітету; – невизначеність місця України в стратегії розвитку ЄС; – погіршення відносин із країнами Митного союзу
<p>2. Економічні переваги:</p> <ul style="list-style-type: none"> – макроекономічна стабільність; – технологічна модернізація; – забезпечення вільного доступу до новітніх технологій, капіталу, інформації; – надання субсидій сільському господарству; – залучення іноземних інвестицій і новітніх технологій в українську економіку; – створення нових робочих місць; – спільні митні тарифи; – антидемпінгова політика; – протекціонізм і контроль експорту. 	<p>2. Економічні недоліки:</p> <ul style="list-style-type: none"> – низький рівень ВВП та дохід на душу населення; – втрата конкурентоспроможності певних галузей економіки; – недостатньо високий рівень наповнення вітчизняними товарами внутрішнього ринку; – неконкурентоспроможна на зовнішньому ринку продукція; – складність переходу на європейський рівень цін; – квотування певних видів товарів; – відтік кваліфікованої робочої сили
<p>3. Соціальні переваги:</p> <ul style="list-style-type: none"> – ефективний захист прав людини в інституціях ЄС; – упровадження соціальних стандартів у сферах охорони здоров'я, освіти, культури, соціального захисту та соціального страхування; – ефективний захист прав працівників; – забезпечення високого рівня життя населення; – відкриття кордонів до вільного пересування населення; – розвинена система охорони довкілля; – формування нового загальнодержавного менталітету. 	<p>3. Соціальні недоліки:</p> <ul style="list-style-type: none"> – ускладнення візового режиму зі східними сусідами
Можливості	Загрози
<p>1. Політичні перспективи:</p> <ul style="list-style-type: none"> – встановлення стабільної політичної системи; – зменшення корупції; – сприйняття України як важливого суб'єкта політичних відносин; – активізація співробітництва у боротьбі з організованою злочинністю, контрабандою, нелегальною міграцією, наркобізнесом. 	<p>1. Політичні загрози:</p> <ul style="list-style-type: none"> – небезпека втягнення України в конфлікт цивілізацій між Заходом і мусульманським світом.
<p>2. Економічні перспективи:</p> <ul style="list-style-type: none"> – забезпечення розвитку малого та середнього бізнесу; – упровадження стандартів ЄС у виробництві; – уніфікація цін на енергоносії; – транспортні перевезення в рамках країн-учасниць; – вихід на ринок ЄС; – підвищення конкурентної спроможності вітчизняного товаровиробника; – підвищення кваліфікації робочої сили; – надання пріоритетів інтелектуальним інвестиціям у високі технології; – використання фондів регіонального розвитку ЄС для прискореного виходу на вищий рівень економічного розвитку стосовно країн Євросоюзу. 	<p>2. Економічні загрози:</p> <ul style="list-style-type: none"> – переміщення до України шкідливих виробництв; – використання дешевої ресурсно-сировинної бази України; – скорочення обсягів традиційного українського експорту до ЄС; – використання дешевої робочої сили України; – витіснення національних товаровиробників із внутрішнього ринку; – високі європейські ціни.
<p>3. Соціальні перспективи:</p> <ul style="list-style-type: none"> – формування середнього класу; – права на вільне працевлаштування; – адекватна оплата та безпека праці; – реформування освіти, охорони здоров'я, соціального захисту; – соціальне партнерство між урядом, бізнесом та робітниками. 	<p>3. Соціальні загрози:</p> <ul style="list-style-type: none"> – поглиблення демографічного спаду; – незаконна міграція населення та вплив кадрів; – зростання безробіття.

Підводячи підсумок, зазначимо, що європейська інтеграція є стратегічною ціллю нашої держави, закріпленою законодавчо. Аналіз позитивних та негативних наслідків дав змогу оцінити можливості України з можливим використанням позитивних моментів євроінтеграції та одночасним виробленням програми дій щодо безболісної інтеграції України з урахуванням існуючих загроз та досвіду країн, які нещодавно стали членами Євросоюзу.

Отже, враховуючи вплив інтеграційних чинників на політичну, економічну та соціальну сфери держави, значно перспективнішим усе ж залишається вступ України до Європейського Союзу, на шляху до якого країна зробила вже багато зусиль та буде вдосконалюватися, щоб у найближчій перспективі стати членом ЄС.

Список використаних джерел:

1. Федоришина О.О. Проблеми інтеграції України до Європейського Союзу. URL : <http://www.economy.nauka.com/?op=1&z=1103>.
2. Деліні М.М. Проблеми інтеграції України в світове співтовариство в сучасних умовах. URL : <http://global-national.in.ua/archive/2-2014/12.pdf>.
3. Багатуренко А.О. Проблеми та перспективи європейської інтеграції України. URL : [http://jrnл.nau.edu.ua/index.php/IMV/article/viewFile/5915/6665](http://jrnل.nau.edu.ua/index.php/IMV/article/viewFile/5915/6665).
4. Українці назвали головні перешкоди до євроінтеграції. URL : <https://www.ukrinform.ua/rubric-society/2495901-ukraincinazvali-golovni-pereskodi-dla-evrointegracii.html>.
5. Тодошук А.В. Україна в інтеграційних процесах: ризики та переваги. URL : <http://molodyvcheny.in.ua/files/journal/2017/5/168.pdf>.
6. Пріоритети допомоги ЄС Україні: взаємовигідний рух назустріч. URL : http://www.ier.com.ua/ua/publications/regular_products?pid=5989.
7. Допомога ЄС Україні. URL : <http://eeas.europa.eu/headquarters-headquarters-homepage/1937/>.
8. Відносини між ЄС та Україною: інформаційна довідка, 6 березня 2018 р. URL : https://eeas.europa.eu/headquarters/headquarters-homepage/29685/node/29685_uk.
9. Сабан М.В. Переваги і недоліки інтеграції України до ЄС. URL : http://www.rusnauka.com/15_APSN_2010/Economics/67697.doc.htm.

Юлія СТЕЦИК

*студентка Західноукраїнського
національного університету*

Науковий керівник: Наталія СТАХОВА

МОЖЛИВОСТІ ВСТУПУ МОЛДОВИ У ЄВРОПЕЙСЬКИЙ СОЮЗ ТА ЇЇ ПРОБЛЕМНІ АСПЕКТИ

Молдова офіційно подала заявку на членство в Європейському Союзі через тиждень після початку вторгнення Росії в Україну. Про це стало відомо після того, як Європарламент підтримав аналогічний крок Києва. Президент Молдови Майя Санду заявила у четвер, що країна підписала «запит на вступ до Європейського Союзу». "Ми хочемо жити в мирі, процвітання, бути частиною вільного світу", - сказала вона. «Хоча для одних рішень потрібен час, інші потрібно приймати швидко й рішуче, використовуючи можливості, які відкриває світ, що змінюється».

Санду, прем'єр-міністр і спікер парламенту підписали документ під час брифінгу в столиці Кишиневі, де проросійські та проєвропейські політики змагалися за контроль з моменту здобуття Молдовою незалежності від Радянського Союзу в 1991 році. Заявка буде направлена в Брюссель найближчими днями, сказав президент. Міністр закордонних справ Ніку Попеску привітав це оголошення як «день, який будуть з гордістю чекати майбутні покоління, це момент, коли наша країна безповоротно закріпилася в європейському просторі».

Молдова, одна з найбільш бідніших країн континенту, підписала угоду про асоціацію з ЄС у 2014 році, спрямовану на узгодження її з політичними та економічними стандартами союзу. Проте, вона не отримала гарантії членства [1].

Щодо Молдови, то тут ситуація виглядає ще очевиднішою. Перспектива членства в ЄС зможе набути контуру та отримати серйозну вагу в рамках політичних переговорів з ЄС лише після того, як Угода про асоціацію буде реалізована не менш ніж на 90%. Цей показник виконання зобов'язань перед Євросоюзом продемонструє, що Молдова справді послідовна у політичному плані, що вона, на рівні суспільства, згуртувалася навколо європейської ідеї та інституційно готова наблизитися до етапів ще більш глибокої європейської інтеграції. До того часу розмови з приводу європейської перспективи марні й навіть шкідливі, оскільки вони поглиблюють розчарування європейців, уражених масштабами східноєвропейської корупції, та грають на руку дезінформації російського походження.

Вимір реальної відстані до європейської перспективи має здійснюватися з урахуванням мінімальної відповідності трьом Копенгагенським критеріям (встановленим ще 1993 року), обов'язковість виконання яких передбачена

Договором ЄС. По-перше, необхідно забезпечити стабільність тих інституцій, які роблять демократію працездатною – верховенства права, прав людини та захисту меншин. Критерії дотримання демократії також є попередньою умовою початку діалогу про вступ до ЄС. Другий блок критеріїв включає наявність функціонуючої ринкової економіки і здатність справлятися з тиском з боку конкурентного ринку на європейському рівні. Третя категорія критеріїв включає здатність виконувати зобов'язання країни-члена ЄС. Це передбачає ефективну реалізацію комплексу політик, правил та стандартів, що становлять європейський законодавчий комплекс, а також дотримання політичних та економічних цілей ЄС.

Молдовська влада, а також деякі експерти вважають, що рушійною силою для виконання цих критеріїв стане сам по собі процес вступу до ЄС, який може бути досягнутий у тому випадку, якщо європейська перспектива явно проглядатиметься в юридичній та політичній риторичі Євросоюзу. Однак Молдова – це не Туреччина і не одна із західнобалканських країн (Сербія, Чорногорія), які, в умовах сприятливого геостратегічного фону або на тлі величезного емоційного навантаження (розпад Югославії, що супроводжувався насильством у 1990-і роки, військові злочини, хвилі мігрантів), користуються пільговим режимом. Навпаки, будь-яка з проблем Молдови та інших країн Східного партнерства, таких як пострадянська економіка, „заморожені конфлікти” або притаманна цим країнам корупція, переважає всі здобутки, взяті разом.

Вплив геополітичних розрахунків та політичних рішень, які приймаються на європейському рівні, на готовність ЄС до розширення є незаперечним. Тому європейська перспектива може стати для Молдови чимось можливим лише після того, як відбудуться масштабні внутрішні перетворення в рамках Угоди про асоціацію, з геополітичними наслідками, відчутними і на рівні Брюсселя [2].

Політичне визнання наявності у Молдови європейської перспективи буде зумовлене її підвищеною привабливістю для ЄС, набути яку можливо лише за рахунок втілення Угоди про асоціацію.

Говорячи конкретніше, шляхом реформування та модернізації країни Молдова повинна боротися за те, щоб продемонструвати ЄС, що вона заслуговує на отримання чіткої та гарантованої європейської перспективи. У той же час, спільні зусилля необхідні на рівні суспільства та політичних сил, що неможливо собі уявити в умовах влади, нездатної повністю реалізувати потенціал європейської інтеграції та звести до мінімуму вплив російського чинника [3]. Чим глибшими та якіснішими будуть зміни, викликані Угодою про асоціацію, тим більш уразливими стануть контраргументи російських сил, які будуть змушені поступово пом'якшити свою позицію щодо ЄС.

Зрештою, європейська перспектива передбачає взаємну підготовку Євросоюзу та Молдови. На відміну від західнобалканських країн, а також через негативний імідж, створений проєвропейською владою Молдови у 2009–2017 роках, майбутній владі країни доведеться подвоїти зусилля, покликані обґрунтувати стійкість проєвропейського запиту Молдови. Всі ці внутрішні процеси необхідно прискорити, щоб випередити протекціоністські та популістські тенденції всередині Європи, пов'язані з загрозою того, що розширення європейського проекту за межами Західних Балкан виявиться заблокованим.

Список використаних джерел:

1. Online article: "Moldova officially applies for EU membership", URL: <https://www.aljazeera.com/news/2022/3/3/moldova-officially-applies-for-eu-membership>
2. Online article: "Moldova and prospects of joining EU – lack of political, institutional and emotional readiness on both sides, OP-ED", URL: https://www.ipn.md/en/moldova-and-prospects-of-joining-eu-lack-of-political-institutional-and-emotiona-7978_1038584.html
3. Online article: "How should the EU respond to Georgia, Moldova and Ukraine's membership aspirations?", URL: <https://www.bruegel.org/2022/03/how-should-the-eu-respond-to-georgia-moldova-and-ukraines-membership-aspirations/>
4. Online article: "Georgia, Moldova Formally Apply For EU Membership Amid Russia's Invasion Of Ukraine", URL: <https://www.rferl.org/a/georgia-moldova-eu-applications/31734092.html>

Павло ДЗЮБАНОВСЬКИЙ

Аспірант Західноукраїнського
національного університету

Науковий керівник: проф. Марія Лизун

СТРАТЕГІЧНІ НАПРЯМКИ РОЗВИТКУ ПЕРИФЕРІЙНИХ ТЕРИТОРІЙ КРАЇН ЄС: ДОСВІД ДЛЯ УКРАЇНИ

Протягом останнього десятиліття політика згуртованості ЄС змінила свій фокус від сприяння збалансованому розвитку між регіонами Європи до проголошення ролі міст, стимулювання глобальної конкурентоспроможності

міст, пов'язаних з новим порядком денним у містах та європеїзацією міської політики.

Сьогодні цілі політики ЄС спрямовані на покращення регіонів через покращення їх міст та конкурентоспроможності міст у світовій економіці. Цілі політики виділяють велику кількість стратегічних пропозицій, рекомендацій, методологій та основних політик. Сюди входять загальні стратегії економічного розвитку (наприклад, підкреслення конкурентоспроможності на основі економіки знань), просторові моделі (наприклад, поліцентризм), пріоритетні територіальні елементи та дії (наприклад, міста як двигуни зростання).

Ключовий напрям полягає в тому, що економічне зростання та розвиток поширюватиметься від мегаполісів і міських регіонів, через малі та середні міста, до сільських та відстаючих регіонів. У цьому процесі великі міста слід заохочувати до мережі та співпраці з меншими містами та прилеглими до них територіями, щоб поширювати позитивний економічний розвиток територіально вниз.

Незважаючи на прогрес в реалізації регіональної політики та зусилля щодо розвитку периферійних територій, показники регіонального розвитку, а саме ділова активність, населення, доступність послуг, зайнятість, розвиток інновацій у країнах ЄС все ще демонструють надто великі диспропорції між регіонами планування та муніципалітетами.

У контексті глобальних змін, різноманітного регіонального розвитку та політики згуртованості ЄС, здатність регіонів до адаптації та реструктуризації є надзвичайно важливою. Успішний розвиток периферійних територій Європи значною мірою пов'язаний саме з транскордонним співробітництвом. Інвестиції та проекти транскордонного співробітництва у всіх можливих сферах, покращення інфраструктури (як транскордонної, так і в центральній частині держави), транскордонне співробітництво на академічному рівні (університети, науково-дослідні установи) є характерними для успішних периферійних територій. Важливе значення для розвитку таких територій має наявність людського потенціалу.

Отже, при розробці політики регіонального розвитку, а саме в аспекті подолання негативних наслідків периферійності, слід врахувати досвід країн ЄС, який полягає у формуванні кластерів та спеціалізації периферійних територій, що виступає драйверами зростання ефективності розвитку цих територій.

Список використаних джерел:

1. *Lishchynskyy I., Lyzun M., Kuryliak V., Savelyev Y. The dynamics of European periphery. Management Theory and Studies for Rural Business and*

- Infrastructure Development*. 2019. Vol. 41(4). P. 527- 536. DOI: <https://doi.org/10.15544/mts.2019.43>.
2. Ліщинський І.О. Глокалізація, фрагментація та альтернативні візії внутрішніх гео економічних суперечностей. Науковий вісник Ужгородського національного університету. 2018. Вип. 22, частина 2. С. 77-81.
 3. Лизун М. В., Ліщинський І. О. Глобальне управління в контексті формування світового економічного порядку. Наука молода. 2013. Вип. 20. С. 40–46
 4. Лизун М. В. Розвиток процесів регіональної економічної інтеграції: валютний аспект. Галицький економічний вісник. 2016. № 1 (50). С. 155–163
 5. Ліщинський І. О. Концептуальний мейнстрим регіонального зростання. Економічний вісник Запорізької державної інженерної академії. 2018. Вип. 6 (18). С. 46–50.

Aikaterini-Sotiria ARGYRIOU

PhD student of West Ukrainian National University

Supervisor: DSc. Vitalina Kuryliak

FINANCING IN SHIPPING INDUSTRY IN GREECE

Bank financing is the traditional form of fund raising for shipping companies. Today, several Greek banks, such as Alpha Bank, Piraeus Bank, Marfin, Agricultural Bank, Emporiki Bank, are involved in the financing of Greek and Greek shipping. In addition to their primary role of covering the capital needs of shipping companies, commercial banks offer many other services to them. They collect fares, pay for shipping (freight, port and fuel costs, agent fees, etc.), handle foreign currency transactions and finally provide financial advice and information [3, p. 533-554].

Financing a shipping company with a loan aims to qualitatively replace existing fleets, expand the existing fleet, enter the shipping industry, retrofit a fleet, increase the offer. capacity (tonnage offered) and therefore the competitiveness of the company. In more detail, the following can be stated about the incentives for a shipping investment [6]:

Qualitative replacement of the fleet

In case the existing ships of the shipping group are old or do not comply with the global ship operating standards.

The expansion of the fleet

This case refers to the purchase of ships by a shipowner or a group in order for these ships to be properly funded or to meet long-term cargo contracts.

The entry to the shipping industry or any sector of it

Newcomers in the shipping industry place new ship orders or purchase secondhand. There are also shipowners who are already active in one of the shipping sectors and wish to invest in another.

Retrofitting existing ships

Many liner investments involve additions or remodeling of vessels owned by the company's fleet, in order for these ships to meet world standards, perform better or even be able to handle other types of cargo.

The increase in the tonnage offered

Replacing a ship, which leads to scrapping, from a newer one, does not affect the tonnage offered. Conversely, when the ship being replaced by a new construction is not dismantled but resold, the capacity offered increases in the long run. In general, bank lending is preferred by shipping companies because it combines many advantages. Bank financing is a flexible way of financing, since repayment of fixed term loans can be done in different ways depending on the needs and profile of each business.

But bank lending also has many disadvantages [1].

- The process is particularly time consuming due to the guarantees and required documents.
- The company applying for a loan must provide guarantees such as on-board mortgages, pledges of shares, personal and corporate guarantees.
- The interest rate is usually fluctuating and may therefore increase during the loan repayment.
- Bank financing does not provide shipowners with tax reliefs and exemptions, such as leasing.
- Loan financing covers 80-90% of the investment.

Another disadvantage of bank financing is the low borrowing rate. This interest rate is determined by two factors:

I. The interbank market (such as LIBOR, the London market) from which banks lend money to finance the client and the price at which they close daily.

II. This company itself (its portfolio, its size, the guarantees it provides, the type and amount of the loan it wants, its relationship with the bank, etc.). The bank determines the margin which together with the LIBOR price constitutes the borrowing rate.

In order to ensure the proper functioning of financial institutions, some general restrictions on bank financing are imposed. Central banks, therefore, set limits on the amount of loan a bank can lend to a client. They also restrict a banking institution from

lending to some client or group of clients when the risk is high. Banks should be cautious when issuing maritime loans and should pay great attention to the investment strategy and economic policy of shipowners [3, p. 533-554].

A key objective of a bank when financing a ship's purchase is to increase the bank's profits by collecting high commissions and ensuring that the loan is repaid in the shortest possible time [4, p. 71-94].

The most common way to finance the purchase (or ordering) of a ship is the so-called project financing (financing an investment project). Based on this method, the bank finances a shipping company on the basis of its future annual revenue plan called cash flow.

This method of financing was mainly implemented by the new generation of Greek shipowners (the era of Laimos, Lebanon, Niarchos and Onassis) for the acquisition of affordable time-charter ships. This method was called cash flow financing. Banks have expressed interest in this type of financing because of the stability of the receipts although time chartering is not an asset that can be seized. Still, a fixed charter time charter does not have a stable net return on the shipping business because the operating costs of the ship vary during chartering due to inflation and other price trends.

Also, some other key issues related to cash flow management are the frequency of installments in one year, the existence of equal or unequal installments, the existence or non-grace period, and the duration of the loan repayment [5, p. 125-145].

Advantages of Leasing:

The benefits for the company choosing this form of financing are as follows [8, p. 7-25].

1. Exploitation of hidden surplus value

If the values of the assets listed in the company's books are far below their current market value (which is usually the case in real estate), leasing offers the company liquidity and, at the same time, allows it to display the surplus value in its books, as tax-free reserves, thus significantly improving its balance sheet image.

2. Rationalization of the balance sheet and capital structure of the company

In the event that fixed assets of the company are financed by short-term bank lending, the sale and leasing can repay the short-term bank lending, thus improving the liquidity and debt to equity ratios.

3. The lessee appears to have fewer obligations

As the lessee is not required to present the fixed assets (i.e. ships) in the accounting statements, nor in future payments of leases on the liabilities account, the company appears as not having debts and other financial liabilities.

4. Speed and Cost of Process / Flexibility of Terms

Reducing the cost and time of investment is another advantage. Financing requests are handled flexibly, without time-consuming procedures for the lessee. That is, the contract can be adapted to the specific requirements of each company.

5. Creates liquidity

The company's immediate need for capital pushes it to conclude a financing agreement. This form of financing ensures immediate liquidity to the company, while at the same time allowing it to use its available capital to cover other expenses.

6. Tax relief

Another advantage is tax savings because of the recognition of leases as operating expenses and their deduction from the taxable income of the company.

Disadvantages of leasing:

1. High Apparent Costs

The cost of selling and leasing is higher than the interest rate on bank lending and this is because the investor is taking a higher risk. But tax reliefs mitigate the initial impression, creating an advantageous situation.

2. The leased fixed asset is not a guarantee for the company to lend

Despite the positive equity relationship, there is often reluctance on the part of the bank to further finance the company, especially when the equipment is based on the leasing method. In this way, lessees face greater difficulty in obtaining a loan.

3. Predetermined leasing time

The leasing of the ships cannot expire earlier than the agreed time.

Interim financing is an interesting - if not widespread, not only in Greece but also worldwide - way of financing businesses.

This method of financing is as follows:

Independent investment companies undertake the financing of a business against the acquisition of the company's shares, that is, the acquisition of partial ownership of the borrowing company.

A major disadvantage of interim financing is that it requires the transfer of part of the existing business ownership, which explains the reluctance of businesses - and so-called 'family businesses' - to even consider using interim financing. Most interim financing is withdrawn either through the resale to the original owner of the frozen capital or through the recapitalization of the business. The usual duration of this transaction is five to eight years, with the possibility of early exit [7, p. 89-99].

Conditions for granting shipping loans

Generally, it should be noted that in order to grant loans in shipping the basic properties of the shipowner are examined and five basic requirements (also known as 5Cs) should be provided [4, p. 71-94].

- Character
- Capacity
- Capital

- Collateral
- Conditions

Of course, other factors may also be added to the above, which relate to specific characteristics of the loan applicant. After all, each bank sets its own financing criteria according to its policy.

In more detail, it is worth mentioning the following for the above conditions:

1. Character

The character and reputation of the shipowner, the so-called “name lending” plays a major role in shipping financing.

2. Capacity

The ability of the management to generate income from the financial flows of a ship that is financed is particularly important, since it naturally affects the repayment of the loan.

3. Capital

This criterion relates to the shipping company’s own participation in financing the investment and in general to its financial capabilities as determined by indicators.

4. Collateral

There are three ways for a bank to secure the shipping loan it grants:

- I. Through the Funded Investment Program (of the ship)
- II. Mortgage of the ship to be financed (immediate collateral)
- III. From the additional (indirect) collateral received.

Collateral in shipping loans are divided into the following categories:

Maritime mortgage

After signing the loan agreement, the bank draws up the mortgage agreement of the ships that secure the loan. This is followed by the signature of this contract and its registration in the registry of the country in which the ship is registered. Maritime law stipulates that by registering a preferred maritime mortgage, the bank has the right in principle to manage and operate the ship and in addition to sell it either voluntarily or through public auction.

Apart from the first mortgage, it is possible to register a second, third, etc. mortgage on an already mortgaged ship, provided that the first mortgage lender agrees.

▪ *Concession of revenue*

The concession of the revenue of the mortgaged ship can be either general or specific. Upon general concession, the shipowner reserves the right to collect the ship’s revenue. However, this right expires if an event renders the loan overdue [2].

Special concession of revenue is made when there is a time charter agreement. The charterers undertake to channel the fares through a specific lender’s bank branch in order to cover the loan installments and the operating expenses of the ship.

▪ *Concession of insurance policies*

This form of insurance provides that the insurance compensation in case of damage or loss of the ship will be provided by the insurers in accordance with the instructions received from the lending bank.

The main maritime insurances are:

✓ Ship and machinery or marine hazards: This relates to providing compensation to the bank in case of damage or loss of the ship.

✓ Loss of rent or income: Insurance against the termination of the cash that covers the loan.

✓ Insurance of the interest of the mortgage lender: This kind of insurance protects the bank in case the underwriters that do not pay the required compensation in case of damage or loss of the ship.

✓ Insurance in a Protection and Indemnity Club (P&Is): Third party liability, accepted by the Bank. P&I Clubs undertake risk insurance that is not covered by insurance companies or for insurance that requires excessive premiums.

✓ War risks: This insurance covers the risk of loss and damage of the ship or its equipment or revenue that is due to various events (war, revolution, terrorist attack, etc.).

✓ Provision of personal guarantees: These guarantees are provided by the shipowner or the main shareholder of the company and undertake to cover the obligations of the lender to the bank, up to the rate or amount for which it is guaranteed, if the lender cannot meet his obligations.

✓ Provision of corporate guarantees: This kind of guarantee is provided either by the holding company of the group, or by a related one-ship company, when the lender is an offshore, or by the managing company. In this case, the bank either obliges the client to maintain a certain amount of deposits by depositing a lump sum or obliges him to make deposits to this account on a monthly basis.

✓ Securities / stock pledging: The shipowner makes the company's shares available to the bank for a specified period or until the loan expires.

• *Conditions*

The overall economic, social and political environment affects the shipping industry and freight rates, thereby creating a corresponding investment climate. The current situation in the world economy, the shipping market and the market for any commodity moving by sea should therefore be examined. The shipping company that is interested in financing should also be considered, as well as the value of the ships, and the maritime circle.

References:

1. Baatz, Y. (Ed.). (2014). *Maritime Law*. CRC Press.
2. Bonin, J., Hasan, I., & Wachtel, P. (2014). *Banking in transition countries*.

3. Gavalas, D., & Syriopoulos, T. (2015). *An integrated credit rating and loan quality model: application to bank shipping finance*. *Maritime Policy & Management*, 42(6), 533-554.
4. Kavussanos, M. G., & Tsouknidis, D. A. (2016). *Default risk drivers in shipping bank loans*. *Transportation Research Part E: Logistics and Transportation Review*, 94, 71-94.
5. Paleokrassas, G. (2016). *Debt Financing in Shipping*. In *The International Handbook of Shipping Finance* (pp. 125-145). Palgrave Macmillan, London.
6. Schinas, O., Grau, C., & Johns, M. (Eds.). (2015). *HSBA handbook on ship finance*. Springer Berlin Heidelberg.
7. Thiele, T., & Gerber, L. R. (2017). *Innovative financing for the high seas*. *Aquatic Conservation: Marine and Freshwater Ecosystems*, 27, 89-99.
8. Wang, D. H. (2014). *The woes of the container leasing industry*. *International Journal of Shipping and Transport Logistics*, 6(1), 7-25.

НАУКОВЕ ВИДАННЯ

«МІЖНАРОДНА ЕКОНОМІКА В УМОВАХ КЛІМАТИЧНИХ ЗМІН:
ПАНДЕМІЧНИЙ ТА ПОСТ ПАНДЕМІЧНИЙ ПЕРІОД»

Збірник тез доповідей

м. Тернопіль, 11 квітня 2022 р.

Відповідальна за випуск: *Зварич І. Я.*

Оригінал-макет: *Ліщинський І. О.*

Підписано у світ 26.06.2022 р.

Західноукраїнський національний університет,
Кафедра міжнародної економіки
вул. Львівська 11, м. Тернопіль, 46009